

GÜÇLÜ AİLE GÜÇLÜ GELECEK

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI AİLE SEMPOZYUMU

10-11 NİSAN 2026

ÖZETLER ABSTRACTS

ailesempozyumu.deu.edu.tr

AÇILIŞ PROGRAMI

KONFERANS SALONU (C BLOK)

- 09.30-09.35** Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı
- 09.35-10.00** Açılış Konuşması
Prof. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN
Rektör Yardımcısı
- 10.00-10.15** Protokol Konuşmaları
- 10.15-11.00** "Güçlü Aile, Güçlü Gelecek"
Uluslararası Aile Sempozyumu Açılış Bildirisi
Prof. Dr. Bayram YILMAZ
Rektör
- 11.00-11.15** Müzik Dinletisi Dokuz Eylül Üniversitesi
Özel 75. Yıl İlkokulu-Ortaokulu
- 11.15-11.45** Atatürk ve Aile Sergisi (ATAM)
Ana Bina Fuaye Alanı
- 11.45-13.00** Öğle Yemeği
Merkez Yerleşke Sosyal Tesisleri Yemekhanesi
- 13.00-17.15** OTURUMLAR
- 17.30-18.00** KAPANIŞ PROGRAMI

Türkiye’de Çocuk Suçluluğunu Aile Kurumu ve Toplumsal Değişme Üzerinden Okumak

Çocuk suçluluğu, çok nedenselli yapısı ve sonuçlarının kısa, orta ve uzun vadeli farklı ve çoğu zaman da iç içe geçmiş sonuçları sebebiyle son derece hassas bir toplumsal problemdir. Ancak dünyada ve Türkiye’de giderek atan vakalar, konunun multidisipliner şekilde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Hem dünyada hem de Türkiye’de olgunun yapısal bir analiz yapılmadan; aile, ekonomi, eğitim gibi farklı kurumlara ilişkilendirilmeden anlaşılması son derece zordur. Bu yüzden sosyal bilimlerin alanında çocuk suçluluğunu yönetsel olarak yapısal olarak analiz eden çalışmalara ihtiyaç vardır. Hazırlanmış olan bu bildirinin çıkış noktası da çocuk suçluluğunu, Sosyal öğrenme, Sosyal Kontrol ve Alt Kültür teorileri yardımıyla anlayabilmektir. Yönetsel olarak göç, ekonomik koşullar, hızlı kentleşme, aile yapısının değişen yapısı gibi Türkiye’ye özgü koşullar hem mevcut literatür hem de güncel istatistik veriler yardımıyla da desteklenerek çocuk suçluluğunun yapısal analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Suçluluğu, Sosyal Kontrol, Alt Kültür, Sosyal Öğrenme Kuramları, Türkiye

Reading Juvenile Delinquency in Turkey through the Family Institution and Social Change

Juvenile delinquency constitutes a highly sensitive social problem due to its multifactorial structure and the short-, medium-, and long-term consequences it generates, which are often interrelated and mutually reinforcing. The increasing prevalence of juvenile delinquency cases both globally and in Turkey necessitates addressing the issue within a comprehensive and multidisciplinary analytical framework.

Understanding this phenomenon without conducting a structural analysis and without establishing its relationships with key social institutions—such as the family, economy, and education—is крайне challenging. Accordingly, there is a growing need within the field of social sciences for methodologically rigorous studies that examine juvenile delinquency through a structural and theoretical lens.

The primary objective of this paper is to analyze juvenile delinquency by drawing upon the theoretical perspectives of Social Learning Theory, Social Control Theory, and Subculture Theory. From a methodological standpoint, Turkey-specific dynamics—such as migration, socioeconomic conditions, rapid urbanization, and transformations in family structure—will be systematically examined. This analysis will be grounded in both the existing scholarly literature and up-to-date statistical data in order to provide a comprehensive structural interpretation of juvenile delinquency within the Turkish context.

Keywords: Juvenile Delinquency, Social Control Theory, Subculture Theory, Social Learning Theory, Turkey

Uluslararası Çocuk Yılı (1979) Bağlamında Türkiye’de Çocuk Politikaları ve Kültürel Etkinlikler

Child Policies and Cultural Activities in Türkiye in the Context of the International Year of the Child (1979)

1979 yılı, çocuk hakları ve toplumsal gelişimi konusunda küresel farkındalık oluşturmak amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından Uluslararası Çocuk Yılı olarak ilan edilmiştir. Bu girişimin temel amacı, çocukların temel ihtiyaçlarının karşılanması ve toplumda çocuk hakları konusunda kolektif bilinç ve farkındalık oluşturulması olmuştur. Bu amaç doğrultusunda, bu yıl boyunca birçok ülkede çocukların eğitimi, sağlık hizmetleri, beslenmesi ve korunması konularında projeler ve etkinlikler düzenlenmiştir.

1979 Uluslararası Çocuk Yılı, Türkiye’de de çocuk politikaları ve çocuk kültürü açısından önemli bir dönüm noktası teşkil etmiştir. 1979 yılı boyunca devlet kurumları, medya kuruluşları, kamu ve sivil toplum kuruluşları kanalıyla Uluslararası Çocuk Yılı kapsamında ortak çalışmalar yürütülmüş; özellikle 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlamaları, farklı ülkelerden çocukların katılımıyla dünya çocuklarını bir araya getiren kültürel bir platforma dönüşmüştür. Yine bu kapsamda, kültürel ve medya etkinlikleri aracılığıyla çocuk hakları alanındaki girişimler önem kazanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, 1979 Uluslararası Çocuk Yılı kapsamında Türkiye’de gerçekleştirilen etkinlikler ve bu etkinliklerin çocuk politikaları ile kültürel yaşam üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışma kapsamında ulusal basın, süreli yayın, resmi kaynaklar, uluslararası kaynaklar değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen bulgular, söz konusu dönemde çocukların kamusal alandaki görünürlüğünün artırıldığını, çocuklara yönelik kültürel ve sanatsal etkinliklerin yaygınlaştığını ve çocuk hakları konusunda toplumsal farkındalığın güçlendiğini göstermektedir. Bu süreç, sonraki yıllarda da, çocuk odaklı ulusal ve uluslararası etkinliklerin gelişmesine zemin hazırlayan önemli bir dönüm noktası teşkil etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Çocuk Yılı, Türkiye, Çocuk Politikaları, BM

The year 1979 was declared the International Year of the Child by the United Nations in order to raise global awareness about children’s rights and social development. The primary aim of this initiative was to ensure that children’s basic needs were met and to promote collective awareness and sensitivity regarding children’s rights within society. In line with this objective, numerous projects and activities were organized throughout the year in many countries focusing on children’s education, health services, nutrition, and protection.

The International Year of the Child (1979) also constituted an important turning point for child policies and children’s culture in Türkiye. Throughout 1979, various collaborative initiatives were carried out by state institutions, media organizations, public bodies, and civil society organizations within the framework of the International Year of the Child. In particular, the celebrations of the National Sovereignty and Children’s Day on April 23 evolved into an international cultural platform that brought together children from different countries. Within this context, initiatives related to children’s rights gained greater importance through cultural and media activities.

The aim of this study is to examine the activities carried out in Türkiye within the scope of the International Year of the Child (1979) and to analyze their impact on child policies and cultural life. Within the scope of the study, national newspapers, periodicals, official documents, and international sources were evaluated. The findings indicate that during this period the public visibility of children increased, cultural and artistic activities for children became more widespread, and social awareness regarding children’s rights was strengthened. This process constituted an important turning point that laid the groundwork for the development of child-oriented national and international activities in the following years.

Keywords: International Year Of The Child, Türkiye, Child Policies, United Nations

Yapay Zekâ Uygulamalarında Aile Temsili Üzerine Bir İnceleme

Günümüzde yapay zekâ teknolojilerinin görsel üretim süreçlerinde artan kullanımı bu sistemlerin toplumsal gerçekliği nasıl temsil ettiği ve yeniden kurguladığına yönelik akademik ilgiyi artırmaktadır. Bu çalışma, yapay zekâ temelli görsel üretim uygulamalarının “aile” kavramını nasıl temsil ettiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma, farklı yapay zekâ uygulamalarının aileyle ilişkin görsel temsillerini karşılaştırmalı bir yaklaşımla analiz etmektedir. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde karşılaştırmalı görsel analiz yöntemiyle tasarlanmıştır. Çalışma kapsamında ChatGPT, Gemini, Grok ve Perplexity yapay zekâ uygulamalarından aynı açık uçlu komut aracılığıyla elde edilen görseller analiz edilmiştir. Analiz sürecinde aile yaşam döngüsü kuramı temel alınmış; görseller yaşam döngüsü evresi, aile yapısı, toplumsal cinsiyet temsilleri, rol dağılımı, mekânsal kurgu, duygusal göstergeler ve kültürel kodlar açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular tüm yapay zekâ uygulamalarının aileyi ağırlıklı olarak “çocuklu genç aile” evresi üzerinden temsil ettiğini göstermektedir. Bu durum yapay zekâ sistemlerinin aile kavramını çoğunlukla çekirdek aile ve çocuk merkezli bir yapı ile özdeşleştirdiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte uygulamalar arasında toplumsal cinsiyet rolleri ve kültürel temsiller açısından farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Bazı sistemlerde geleneksel rol dağılımları öne çıkarken bazı uygulamalarda daha eşitlikçi ve paylaşımcı ebeveynlik temsilleri dikkat çekmektedir. Kültürel kodlar açısından ise modern ve yerel unsurların birlikte kullanıldığı hibrit temsiller öne çıkmaktadır. Sonuç olarak çalışma yapay zekâ uygulamalarının aileyi büyük ölçüde normatif ve idealize edilmiş bir model üzerinden yeniden ürettiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bazı sistemlerin daha kapsayıcı temsiller sunabildiği de görülmektedir. Bu bulgular yapay zekâ temsillerinin yalnızca teknik çıktılar değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel anlamlar taşıyan önemli göstergeler olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Aile Temsili, Görsel Analiz, Yapay Zekâ Görsel Üretimi

An Examination of Family Representation in Artificial Intelligence Applications

The increasing use of artificial intelligence technologies in visual generation processes has significantly intensified academic interest in how these systems represent and reconstruct social reality. This study aims to examine how AI-based visual generation applications represent the concept of “family.” In this context, the study analyzes family representations produced by different AI applications through a comparative approach. The research is designed within a qualitative research framework using a comparative visual analysis method. Within the scope of the study, visuals generated by ChatGPT, Gemini, Grok, and Perplexity through the same open-ended prompt were analyzed. The analysis is grounded in the family life cycle theory, and the visuals were evaluated in terms of life cycle stage, family structure, gender representations, role distribution, spatial configuration, emotional indicators, and cultural codes. The findings reveal that all AI applications predominantly represent the family within the “young family with children” stage. This suggests that AI systems largely associate the concept of family with a child-centered nuclear family structure. However, variations are observed across applications in terms of gender roles and cultural representations. While some systems emphasize traditional role distributions, others highlight more egalitarian and shared parenting representations. In terms of cultural codes, hybrid representations combining both modern and local elements are prominent. In conclusion, the study demonstrates that AI applications largely reproduce the family through a normative and idealized model. Nevertheless, some systems also generate more inclusive representations. These findings indicate that AI-generated representations are not merely technical outputs but also significant indicators carrying social and cultural meanings.

Keywords: Artificial Intelligence, Family Representation, Visual Analysis, AI-Based Image Generation

**Kamuoyunun Aynasında Aile: 1930'lu
Yıllarda Türk Basımındaki Anketlere Yansıyan
Aile Algısı**

Cumhuriyet'in kuruluşunu izleyen yıllar, Türkiye'de toplumsal yapının yeniden şekillendiği ve aile kurumunun bu dönüşüm sürecinin merkezinde yer aldığı bir dönemdir. Özellikle Atatürk dönemi, hukukî düzenlemelerden eğitim politikalarına kadar uzanan geniş kapsamlı bir reform programı çerçevesinde aile hayatının da modernleşme perspektifi içinde ele alındığı yıllar olmuştur. 1926 tarihli Medeni Kanun başta olmak üzere gerçekleştirilen düzenlemeler, aile yapısı, evlilik ilişkileri ve kadınların toplumsal konumuna dair yeni bir çerçeve ortaya koymuştur. Bu süreçte evlilik, kadın ve erkek rolleri, çocuk ve nüfus meselesi gibi konular yalnızca siyasal ve idarî düzenlemeler aracılığıyla değil, aynı zamanda kamuoyunda yürütülen tartışmalar üzerinden de şekillenmiştir.

1930'lu yıllarda basın, bu tartışmaların yürütüldüğü önemli mecralardan biri hâline gelmiş; gazete ve dergilerde düzenlenen çeşitli anketler aracılığıyla okuyucuların görüşleri kamuoyuna yansıtılmıştır. Bu çalışma, söz konusu dönemde Türk basımında yayımlanan anketleri inceleyerek, doğrudan aileyi konu edinmese dahi aile yaşamına ilişkin görüş ve değerlendirmeleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Anketlerde yer alan cevaplar, evlilik anlayışı, aile içi roller, çocuk sayısı, kadınların toplumsal konumu ve modern aile ideali gibi meseleler etrafında değerlendirilmektedir.

Basında yayımlanan bu anketler, bir yandan erken Cumhuriyet döneminin modernleşme söylemini yansıtırken diğer yandan toplumun farklı kesimlerinde varlığını sürdüren geleneksel değerleri de görünür kılmaktadır. Bu yönüyle çalışma, 1930'lu yıllarda aile kurumuna ilişkin algının basın aracılığıyla nasıl tartışıldığını ve kamuoyunda nasıl karşılık bulduğunu göstermeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Atatürk Dönemi, Basın, Anket

**Family in the Mirror of Public Opinion:
Perceptions of the Family Reflected in Surveys
in the Turkish Press of the 1930s**

The years following the establishment of the Republic constitute a period in which the social structure in Türkiye was reshaped, and the institution of the family occupied a central place within this process of transformation. The Atatürk era in particular witnessed a comprehensive program of reforms ranging from legal regulations to educational policies, within which family life was also addressed from the perspective of modernization. The regulations introduced during this period—most notably the Civil Code of 1926—established a new framework concerning family structure, marital relations, and the social position of women. In this context, issues such as marriage, the roles of women and men, children, and population were shaped not only through political and administrative regulations but also through debates carried out in the public sphere. During the 1930s, the press became one of the principal arenas in which these discussions took place. Through various surveys organized in newspapers and magazines, readers' opinions were brought into the public domain. This study examines surveys published in the Turkish press during this period and aims to reveal opinions and evaluations concerning family life, even when the surveys did not directly focus on the family as their main subject. The responses included in these surveys are analyzed with regard to issues such as perceptions of marriage, roles within the family, the number of children, the social position of women, and the ideal of the modern family.

These surveys published in the press both reflect the modernization discourse of the early Republican period and make visible the persistence of traditional values among different segments of society. In this respect, the study seeks to demonstrate how perceptions of the family were discussed through the press and how these debates were reflected in public opinion in the 1930s.

Keywords: Family, Atatürk Era, Press, Survey

Türk Sosyal Hayatında Kadın ve Aile

Uzun bir tarihi geçmişle sahip olan Türk milleti kurduğu sosyal müesseselerle günümüze kadar kültürünü koruduğu gibi millî bünyesini de sağlam tutmasını bilmiştir. Türk toplumunda fertler arasındaki ilişkiyi yazılı olmayan ancak kanun niteliği taşıyan töre düzenlemekteydi. *Töre*, Türk milleti için hâkim ve geçerli olan tek değerdi. Dolayısıyla Türk milletini daima dinamik ve güçlü bir şekilde ayakta tutmuştur. Türk milletinin başka bir özelliği ise iç dayanışma son derece kuvvetliydi. Daha doğrusu Türk milleti dayanışma ve yardımlaşma halinde yaşıyordu. Öyle ki bütün halk ihtiyaç halinde birbirine yardım eden bir aile gibiydi. Türk milleti için aile millet olma anlayışının başlangıcıydı. Çünkü en küçük birim aileydi. Aile ve akrabalık bağları Türk sosyal hayatının temelini oluşturuyordu. Birbirine akrabalık bağları ile bağlı olan fertlerin toplamına aile deniliyordu. Türk ailesinin yapısı baba ailesi şeklinde görülüyorsa da yapı olarak annenin daha aktif olduğu bir sistem halinde işlemekteydi. Katun erkeğin malı değil evdeşi idi yani ev arkadaşı gibiydi. Aileyi ayakta tutan direk olarak nitelendiriliyordu. Çocukların yetiştirilmesi ve ev işleri yiyecekleri hazırlamak dikiş dikmek keçe yapmak kumaş dokumak katunun yaptığı işler arasındaydı. Katun üzerine hiçbir kısıtlama yoktu. Özgürdü, söz hakkı vardı, toplumda saygı görüyordu ve ailenin bütün faaliyetlerinde aktif görev alıyordu. Bundan başka hükümdar eşleri savaşlara katılıyorlar hatta daha sonra Türk milletinde görülen ve *Bacıyan-ı Rum* adı verilen teşkilatın ilk örneğini eski Türk devletlerinde oluşturmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Türk Toplumunu, Kadın, Aile

Women And Family in Turkish Social Life

The Turkish nation, which has a long historical past, has managed to preserve its culture and maintain the strength of its national structure through the social institutions it established. In Turkish society, the relationships among individuals were regulated by *töre*, an unwritten set of rules that carried the force of law. *Töre* was the only dominant and valid value for the Turkish nation. Therefore, it kept the Turkish nation standing strong and dynamic at all times.

Another characteristic of the Turkish nation was its strong sense of internal solidarity. More precisely, the Turkish people lived in cooperation and mutual assistance. So much so that, in times of need, the entire community functioned like a family helping one another. For the Turkish nation, the family was the foundation of the concept of being a nation, because the smallest social unit was the family. Family and kinship ties formed the basis of Turkish social life. A group of individuals connected through kinship bonds was called a family.

Although the structure of the Turkish family appeared to be patriarchal, in practice it functioned as a system in which the woman played a more active role. The *katun* (woman) was not the property of the man but his partner—like a companion at home. She was regarded as the pillar that kept the family standing. Raising children and managing household tasks—such as preparing food, sewing, making felt, and weaving fabric—were among her responsibilities.

There were no restrictions imposed on the *katun*. She was free, had the right to speak, was respected in society, and took an active role in all family activities. Moreover, the wives of rulers participated in wars and even laid the foundations of an organization later known in Turkish history as *Bacıyan-ı Rum*, which first appeared in early Turkish states.

Keywords: Turkish Society, Woman, Family

Uluslararası Aile Sempozyumu

Aile, toplumsal yapımızın en köklü ve en güçlü dayanağıdır. İl Müdürlüğümüz; bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması, güçlendirilmesi ve geleceğe güvenle taşınması amacıyla bütüncül, erişilebilir ve adil sosyal hizmet modellerini kararlılıkla hayata geçirmektedir.

Bu anlayışla; çocuklar, gençler, kadınlar, yaşlılar, engelliler, şehit yakınları ve gaziler başta olmak üzere, ekonomik, sosyal veya psikolojik açıdan desteğe ihtiyaç duyan tüm dezavantajlı birey ve grupların yanında güçlü bir kamu sorumluluğuyla doğumdan ölüme kadar ailelerimizin yanındayız. Bu kapsamda; doğum yardımı, sosyo-ekonomik destek, engelli evde bakım hizmetleri, koruyucu aile ve evlat edinme, Alo 183 Şiddetle Mücadele Hattı uygulamaları ile sosyal koruma ve destek mekanizmaları etkin bir şekilde yürütülmektedir.

Özellikle Aile ve Gençlik Fonu ile gençlerimizin aile kurma süreçlerine yalnızca ekonomik destek sağlamakla kalmıyor; evlilik öncesi eğitimler ve danışmanlık hizmetleriyle bilinçli, sağlam ve sürdürülebilir aile yapılarının oluşmasına katkı sunuyoruz.

Toplumun her kesimine ulaşmayı esas alan bu güçlü hizmet anlayışıyla, aileyi merkeze alan sosyal politikalarımızı kararlılıkla sürdürerek ülkemizin sosyal kalkınmasına yön veren bir kurum olma hedefiyle çalışmalarımıza devam etmekteyiz.

International Family Symposium

The family is the most deeply rooted and strongest foundation of our social structure. Our Provincial Directorate resolutely implements holistic, accessible, and equitable social service models in order to protect, strengthen, and securely carry into the future the individual, the family, and our societal values.

With this understanding, we stand by our families from birth to death with a strong sense of public responsibility—especially supporting disadvantaged individuals and groups in need of economic, social, or psychological assistance, including children, youth, women, the elderly, persons with disabilities, relatives of martyrs, and veterans. Within this scope, social protection and support mechanisms are effectively carried out through services such as birth assistance, socio-economic support, home care services for persons with disabilities, foster care and adoption services, and the Alo 183 Hotline for Combating Violence.

In particular, through the Family and Youth Fund, we not only provide financial support to young people during their family formation process but also contribute to the establishment of conscious, strong, and sustainable family structures through pre-marital education and counseling services.

With this strong service approach that aims to reach every segment of society, we continue our efforts with the goal of becoming an institution that shapes our country's social development by steadfastly maintaining family-centered social policies.

Aile İçi İletişimde Babanın Önemine Dair Bir Analiz: Eş ve Baba Yönleriyle İsmet İnönü

Aile kurumu, çekirdek haliyle anne, baba ve çocukla şekillenen bir yapıya sahip olmakla beraber toplum tarafından aile içi iletişimde ve yuvanın devamlılığının sağlanmasında kadına eş ve anne rolleri üzerinden daha fazla sorumluluk yüklenmektedir. Evin dışarıdaki sorumlulukları ise kadın çalışıyor olsa bile erkeğe yüklenirken “yoğunluğu” gereği çocukla iletişimde kadın kadar geniş roller erkeğe verilmemektedir. Bu toplumsal yargının günümüzde dahi kırsal kesim başta olmak üzere devam ettirilmesi, aile yapısının sağlıklı görünümüne zarar vermektedir. Oysaki ev dışında ne denli yoğunluğa olursa olsun erkeğin ailesinin her ferdine zaman ayırması, yalnızca ailesinin değil toplumun gelişimi için zorunluluk olarak kabul görmelidir. Bu cümlelerden hareketle Türk Tarihinin önemli simalarından İsmet İnönü, eş ve baba kimliğiyle örnek gösterilebilecek isimlerden birisidir.

Osmanlı’dan Cumhuriyet’e uzanan 89 yıllık yaşamında üstlendiği önemli görevlerle Türk Askeri ve Siyasi Tarihinin önde gelen isimlerinden İsmet İnönü, çok yönlü kişiliğiyle de bilinmektedir. Özellikle mazbut aile yapısıyla dikkat çeken İnönü, vefatına değin devam eden 57 yıllık evliliği boyunca eşi Mevhibe Hanım’la uyumu ile göz önünde olmuştur. Dört çocuk sahibi olan Mevhibe-İsmet İnönü çiftinin ilk çocukları İzzet, İstiklal Harbi sırasında küçük yaşta hayatını kaybetmiş, Ömer, Erdal ve Özden’le ilişkilerini tüm yoğunluğuna karşın sıkı tutan İsmet İnönü, baba-çocuk iletişimi açısından örnek bir tablo çizmiştir.

Hazırlanan çalışmada İsmet İnönü’nün eş ve baba kimliği öne çıkarılarak Mevhibe Hanım’la ve çocuklarıyla ilişkileri üzerinden bir analiz sunulacak, bu analiz erkeğin aile içi iletişimdeki önemi için örneklendirilecektir. Metnin hazırlanmasında İnönü ailesinin anılarından, tetkik eserlerden, süreli yayınlardan ve resmi kaynaklardan istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: İsmet İnönü, Mevhibe İnönü, Ömer İnönü, Erdal İnönü, Gülden Toker

An Analysis of the Importance of the Father in Family Communication: İsmet İnönü as a Husband and Father

While the family institution, in its core, is a structure formed by mother, father, and child, society places greater responsibility on women in their roles as wife and mother in terms of family communication and maintaining the home. Even if the woman works, responsibilities outside the home are primarily assigned to the man, and due to his “workload,” he is not given the same extensive roles in childcare as the woman. The continuation of this societal perception, especially in rural areas, even today, harms the healthy appearance of the family structure. However, regardless of how busy he is outside the home, a man’s dedication of time to every member of his family should be considered a necessity not only for the family but also for the development of society. Based on these considerations, İsmet İnönü, a significant figure in Turkish history, can be cited as an example of a man who excelled as both a husband and father.

İsmet İnönü, a prominent figure in Turkish military and political history, known for his multifaceted personality and the significant roles he undertook during his 89-year life spanning from the Ottoman Empire to the Republic, was particularly notable for his respectable family structure. Throughout his 57-year marriage to Mevhibe İnönü, which lasted until his death, he was known for his harmonious relationship with her. The couple had four children; their first child, İzzet, died at a young age during the War of Independence. Despite the intensity of his life, İsmet İnönü maintained close relationships with his other children, Ömer, Erdal, and Özden, setting an exemplary model of father-child communication.

This study will highlight İsmet İnönü’s roles as husband and father, offering an analysis of his relationships with Mevhibe Hanım and his children. This analysis will serve as an example to illustrate the importance of the male role in family communication. The text will be prepared using memoirs of the İnönü family, scholarly works, periodicals, and official sources.

Keywords: İsmet İnönü, Mevhibe İnönü, Ömer İnönü, Erdal İnönü, Gülden Toker

Hasan Âli Yücel ve Friedrich Wilhelm
Foerster'in Eserlerinde Aile Kurumu Algısı:
“İyi İnsan, İyi Vatandaş” Kavramları
Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Analiz

Bu bildiri, Hasan Ali Yücel'in "İyi Vatandaş İyi İnsan" ve F.W. Foerster'in "İyi İnsan İyi Vatandaş" adlı eserlerinde aile kavramına atfedilen rol ve önemdeki benzerlikler ile farklılıkları karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Her iki düşünür de bireyin ve toplumun inşasında ailenin merkezi konumunu vurgulasa da, ailenin pedagojik işlevi, toplumsal beklentiler ve bireyin aile içindeki sorumluluklarına dair yaklaşımlarında özgün perspektifler sunmuşlardır. Çalışmada, her iki eserde yer alan aileye ilişkin bölümler analiz edilerek, ailenin "iyi insan" ve "iyi vatandaş" yetiştirme sürecindeki eğitimi, ahlaki gelişimi ve toplumsal uyumu sağlamadaki misyonu değerlendirilmektedir. Hasan Ali Yücel'in daha çok cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin sosyal ve kültürel unsurları bağlamında ulusal kimlik inşası ve evrensel sorumlulukları önceleyen aile modeline vurgusu ile Foerster'in evrensel ahlaki değerler ve disiplin üzerine kurulu aile eğitimine odaklanan düşünceleri arasındaki örtüşmeler ve ayrımlar ortaya konulacaktır. Her iki yazarın, aileyi oluşturan bireylere ilişkin yaklaşımları, kadın ve erkeğin aile içindeki rollerine, hak ve sorumluluklarına ve çocuğun terbiyesine dair görüşleri de bildiride incelenecektir.

Bu karşılaştırmalı analiz, hem iki farklı kültürel ve düşünsel arka plana sahip yazarın aileye bakış açılarını anlamamıza katkıda bulunacak hem de ailenin toplumsal ve bireysel gelişimdeki süreklilik arz eden kritik rolünü günümüz perspektifinden yeniden değerlendirme imkânı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hasan Ali Yücel, F.W. Foerster, Aile, İyi İnsan, İyi Vatandaş

Perceptions of the Family Institution in the
Works of Hasan Âli Yücel and Friedrich
Wilhelm Foerster: A Comparative Analysis
within the Context of the Concepts “Good
Person” and “Good Citizen”

This paper comparatively examines the similarities and differences in the role and significance attributed to the concept of the family in Hasan Âli Yücel's *İyi Vatandaş İyi İnsan* (*The Good Citizen, the Good Person*) and F. W. Foerster's *İyi İnsan İyi Vatandaş* (*The Good Person, the Good Citizen*). Although both thinkers emphasize the central position of the family in the formation of the individual and society, they present distinct perspectives regarding the pedagogical function of the family, social expectations, and the individual's responsibilities within the household. In the study, the sections of both works that concern the family are analysed to evaluate the family's mission in the education, moral development, and social harmony of the “good person” and “good citizen.” The paper reveals the similarities and differences between Yücel's emphasis on a family model that emphasizes national identity formation and collective responsibility within the social and cultural context of Republican Türkiye, in addition Foerster's focus on family education founded upon universal moral values and personal discipline. The authors' views on the individuals that constitute the family—particularly their ideas concerning the roles, rights, and responsibilities of men and women in the household, as well as the moral upbringing of the child—are also examined.

This comparative analysis contributes to understanding the two authors' perspectives on the family from different cultural and intellectual backgrounds and provides an opportunity to reconsider the enduring and transformative role of the family in individual and social development from a contemporary perspective.

Keywords: Hasan Âli Yücel, F. W. Foerster, Family, Good Person, Good Citizen

İdarenin Sosyal Devlet İlkesi Çerçevesinde Aileyi Koruma Yükümlülüğü

Aile, toplumun en temel kurumlarından biridir. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi devletin temel görevleri arasında yer almaktadır. Anayasamızın “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlıklı üçüncü bölümünde yer alan 41. maddesi de, ailenin korunması ve çocuk haklarına ilişkindir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu da aile kurumuna ilişkin hükümler içeren, ailenin korunması konusunda idareye önemli görev ve yetkiler yükleyen temel yasal düzenlemeler arasında yer almaktadır. Yasal düzenlemeler dışında idarenin ailenin korunmasına yönelik düzenleyici işlemleri de söz konusudur. İdare, idari işlem ve eylemler ile idari mekanizmalar ve sosyal politikalar aracılığıyla ailenin korunması ve güçlendirilmesinde aktif bir rol üstlenmektedir. Ailenin korunması, çocukların bakım ve gözetiminin sağlanması ve aile bütünlüğünün desteklenmesine yönelik idari mekanizmalar oluşturulmuştur.

Uluslararası düzenlemelerle de Devletler ailenin korunmasına ilişkin yükümlülükler üstlenmişlerdir. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 8 aile hayatına saygı hakkına ilişkindir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında (Marckx- Belçika, Kutzner-Almanya, Neulinger ve Shuruk- İsviçre kararları gibi) da Devletlerin aile hayatını korumaya yönelik etkili tedbirler alma yükümlülüğü vurgulanmakta, çocukların korunması, aile bağlarının sürdürülmesi ve aile hayatına yönelik müdahalelerde ölçülük ilkesi gibi konular ele alınmaktadır. Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı gibi uluslararası düzenlemelerde de aileyi koruma yükümlülüğüne yer verilmiştir.

Bu çalışmada, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde idarenin aileyi koruma yükümlülüğü Anayasamız, kanunlar, idarenin düzenleyici işlemleri ile uluslararası düzenlemeler çerçevesinde incelenmektedir. İdarenin aileyi korumaya yönelik faaliyetleri, konuya ilişkin içtihatlar da dikkate alınarak değerlendirilmekte ve ortaya çıkan sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ailenin Korunması, İdarenin Yükümlülükleri, Sosyal Devlet İlkesi, Sosyal Hizmet Politikaları

The Administration's Obligation to Protect the Family within the Framework of the Social State Principle

The family is one of the most fundamental institutions of society. Protecting and strengthening the family is among the basic duties of the State. Article 41 of the Constitution, located in the third section titled “Social and Economic Rights and Duties,” concerns the protection of the family and children’s rights.

Law No. 6284 on the Protection of the Family and Prevention of Violence Against Women, the Social Services Law No. 2828, and the Child Protection Law No. 5395 are among the main legal regulations that include provisions regarding the family institution and assign important duties and authorities to the administration concerning the protection of the family. In addition to legal regulations, there are also regulatory acts of the administration aimed the protection of the family. The administration assumes an active role in protecting and strengthening the family through administrative acts and actions, administrative mechanisms, and social policies. Administrative mechanisms have been established to ensure the protection of family, the care and supervision of children, and the support of family unity.

Through international regulations, States have also undertaken obligations regarding the protection of the family. For example, Article 8 of the European Convention on Human Rights concerns the right to respect for family life. In the case law of the European Court of Human Rights (such as Marckx v. Belgium, Kutzner v. Germany, and Neulinger and Shuruk v. Switzerland), the obligation of States to take effective measures to protect family life is emphasized. Issues such as the protection of children, the continuation of family ties, and the principle of proportionality in interventions in family life are addressed. The obligation to protect the family is also included in international instruments such as the European Social Charter and the Revised European Social Charter. In this study, the administration’s obligation to protect the family within the framework of the Social State principle is examined in the light of the Constitution, laws, administrative regulatory acts, and international instruments. The activities of the administration aimed at protecting the family are evaluated by also considering relevant case law, and solutions are proposed for the problems that arise.

Keywords: Protection of the Family, Obligations of the Administration, Social State Principle, Social Service Policies

Bir Sosyal Hak Olarak Ailenin Korunması Hakkı

The Right to Protection of the Family as a Social Right

Ailenin korunması hakkı pek çok uluslararası insan hakları belgesinde ve Anayasada, aile hayatına saygı gösterilmesi hakkında ayrı bir şekilde, bir sosyal olarak garanti edilmiştir. Sosyal haklar, sosyal devleti gerçekleştirmenin bir aracı olarak herkesin insan haysiyetine uygun biçimde yaşamasını sağlayan haklardır. Bu haklar, aile hayatına saygı gösterilmesi gibi klasik haklardan sonra, ikinci kuşak haklar olarak ortaya çıkmış olup, devlete klasik haklardan daha fazla mali ve pozitif yükümlülükler yüklemektedirler.

Ailenin korunması hakkı 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 16. maddesinde garanti edilerek, ailenin toplumun doğal ve temel birimi olduğu kabul edilmiş ve devlete aileyi koruma yükümlülüğü verilmiştir. 25. maddede ise herkesin ailesinin sağlığı ve iyi yaşaması için yeterli yaşam standardına hakkı bulunduğu düzenlenmektedir. Taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler olan Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (md. 10) ile Avrupa Konseyi Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nda (md. 16) ailenin korunması hakkı devlete pozitif yükümlülükler yükleyecek biçimde garanti edilmektedir. Bu Sözleşmelerin bireysel başvuru ve kolektif başvuru yolu içeren denetim mekanizmaları sayesinde, hakların dava edilebilmesi de mümkün kılınmıştır.

"Ailenin korunması ve çocuk hakları" 1982 Anayasası'nın temel haklar ve ödevlere ilişkin 2. kısmının sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümünde, 41. maddede düzenlenmiştir. 41. madde, aileyi Türk toplumun temeli olarak kabul etmekte ve devlete ailenin huzur ve refahı için gereken tedbirleri alma yükümlülüğü yüklemektedir. Bu bağlamda devlet sosyal yardımlar, aile yardımları gibi edimleri yerine getirmek durumundadır. Anayasamızın 65. maddesi, sosyal hakların sağlanmasına sınır getirmektedir; bununla birlikte sosyal haklara ilişkin insan hakları yükümlülüklerimiz bağlamında ailenin korunması hakkına ilişkin pozitif yükümlülükler konusunda, devlet elindeki kaynakların azamisini kullanmak ve bu hakkı aşamalı olarak ayrımcılık gözetilmeden yerine getirmek durumundadır. Türk Anayasa Mahkemesi de bireysel başvuru kararlarında aile hayatına saygı gösterilmesini hakkını, Anayasanın bütünselliği gereği, bir sosyal hak olan ailenin korunması hakkı ile birlikte değerlendirmekte ve ailenin korunması hakkına ilişkin belirli unsurların bireysel başvuru yoluyla yerine getirilmesini sağlamaktadır.

The right to protection of the family is guaranteed as a social right, distinct from the right to respect for family life, in numerous international human rights documents and constitutions. Social rights ensure that everyone can live with human dignity and serve as a means of realizing a welfare state. These rights, following classic rights such as respect for family life, have emerged as second-generation rights and impose greater financial and positive obligations on the state than classic rights do.

The right to protection of the family is regulated in Article 16 of the Universal Declaration of Human Rights of 1948, which recognizes the family as the natural and fundamental unit of society and assigns the state the obligation to protect it. Article 25 states that everyone has the right to an adequate standard of living for the health and well-being of their family. Article 10 of the United Nations Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and Article 10 of the Revised European Social Charter of the Council of Europe guarantee the right to protection of the family, imposing positive obligations on the state. These covenants provide monitoring mechanisms, including individual and collective applications, which allow for litigation regarding these rights.

"Protection of the family and children's rights" is regulated in Article 41 of the 1982 Constitution, within the section on social and economic rights and duties. Article 41 recognizes the family as the foundation of Turkish society and obligates the state to take the necessary measures for the peace and well-being of the family. In this context, the state is obliged to fulfil its obligations, such as providing social assistance and family aid. Although Article 65 of the Constitution imposes limitations on the provision of social rights, in line with Turkey's human rights obligations in this regard, the state must utilize its resources to the fullest extent possible and fulfil its positive obligations to protect the family without discrimination and progressively. The Turkish Constitutional Court, in its decisions on individual applications, considers the right to respect for family life together with the right to protection of the family, in accordance with the integrity of the Constitution, and ensures that certain elements of the right to protection of the family are fulfilled through individual applications.

Keywords: Right To Protect The Family, Social Rights, Family

Anahtar Kelimeler: Ailenin Korunması Hakkı, Sosyal Hak, Aile

Doğum İzni Politikalarının Kamu Politikası Analizi Çerçevesinde İncelenmesi

Türkiye, doğurganlık oranlarında ciddi bir azalma ve nüfusun yaşlanması sorunu ile yüz yüze gelmiştir. 2000'li yılların başında 2,38 olan toplam doğurganlık hızı, 2024 yılında 1,48'e gerilemiştir. Bu düşüş, ekonomik zorluklar, işsizlik ve sosyolojik değişimlerle ilişkilendirilirken, devletin doğurganlığı artırmaya yönelik politikalar geliştirmesi zorunlu hale gelmiştir. Son 20 yıllık süreçte uygulanmaya başlanan doğurganlığı artırıcı politikalar, 2025 yılında ilan edilen "Aile Yılı" kapsamında genişletilmiş, aile ve gençlik fonundan doğum yardımlarına, bakım hizmetlerinin güçlendirilmesinden esnek çalışmaya, doğum izinlerinin artırılmasından yeni kurul ve enstitülerin kurulmasına kadar çok geniş ölçekte politikalar hayata geçirilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda yapılan son düzenleme, mevcut uygulamada toplam 16 hafta olarak uygulanan doğum iznini doğumdan önce 8 hafta, doğumdan sonra 16 hafta olmak üzere toplam 24 haftaya çıkartılması hakkında 2026 mart ayında meclise sunulan kanun teklifidir. Bu çalışma, Türkiye'deki doğum izinlerinin artırılmasına yönelik politikaları kamu politikası analizi çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, doğum izni politikalarının süreç modeli çerçevesinde gündeme gelme, politika formülasyonu, kanunlaştırma, uygulama ve değerlendirme aşamalarını ele alırken, bu politikaların geliştirilmesi için önerilerde bulunmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'deki güncel doğum teşvik politikalarını kamu politikası çerçevesinde analiz ederek literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum İzinleri, Kamu Politikası, Süreç Analizi

An Analysis of Maternity Leave Policies within the Framework of Public Policy Analysis

Turkey faces a serious decline in fertility rates and an ageing population. The total fertility rate, which was 2.38 in the early 2000s, declined to 1.48 in 2024. While this decline is associated with economic difficulties, unemployment and sociological changes, it has become imperative for the state to develop policies to increase fertility. Pro-natal incentive policies that have been implemented in the last 20 years have been expanded within the scope of the "Family Year" announced in 2025, and a wide range of policies ranging from the family and youth funds to maternity benefits, from strengthening care services to flexible working arrangements, from increasing maternity leave to the establishment of new boards and institutes have started to be implemented. The latest regulation introduced within this context is the legislative proposal submitted to the parliament in March 2026, which aims to increase the current total of 16 weeks of maternity leave to 24 weeks, comprising 8 weeks before birth and 16 weeks after birth. This study aims to analyze the policies directed toward increasing maternity leave in Turkey within the framework of public policy analysis. Utilizing the process model of the policy process, the study addresses the phases of agenda-setting, policy formulation, enactment, implementation, and evaluation, while offering recommendations for the further development of these policies. This research intends to contribute to the literature by analyzing current maternity leave regulations in Turkey through a public policy lens.

Keywords: Maternity Leave, Public Policy, Process Analysis

Türkiye’de Koruyucu Aile Sistemi: Tarihsel Süreç ve Mevcut Durum

Bu çalışma, Türkiye’de çocuk koruma hizmetlerinin temel yapı taşlarından biri haline gelen koruyucu aile sistemini; tarihsel süreç, hukuki altyapı, sosyolojik temeller ve güncel istatistiksel veriler ışığında incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılarak masa başı çalışması olarak tertiplenmiş; tarihsel süreç Osmanlı dönemindeki hayırseverlik esaslı çocuk koruma uygulamalarından başlayarak ele alınmış, Cumhuriyet dönemindeki kurumsallaşma adımları ve 2005 tarihli Çocuk Koruma Kanunu ile şekillenen modern hukuki çerçeveye giden yol analiz edilmiştir. Çalışmanın merkezini, 2012 yılında başlatılan ‘Gönül Elçileri’ projesi sonrası sistemin kazandığı ivme oluşturmaktadır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2024-2025 yılı güncel verileri üzerinden yapılan analizler, koruyucu aile yanındaki çocuk sayısının 2012’den bu yana yaklaşık yedi kat artarak 10.693’e ulaştığını göstermektedir. Elde edilen veriler, İstanbul, İzmir ve Ankara gibi metropollerin sistemin yürütülmesine öncülük ettiğini, ancak 6 Şubat depremleri sonrası Hatay ve Kahramanmaraş gibi depremden etkilenen ve bölgeye yakın illerde sistemin kritik bir kriz yönetimi aracına dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Buna karşın, koruyucu aile sayısı açısından Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki bazı illerde katılımın düşük kalması, bölgesel ve kültürel dinamiklerin sistem üzerindeki etkisini tartışmaya açmaktadır. Sonuç olarak çalışma; sistemin sürdürülebilirliği için “Uzmanlaşmış Koruyucu Ailelik” modelinin geliştirilmesi, bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi ve denetim mekanizmalarının rehberlik odaklı güçlendirilmesi yönünde politika önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu Aile, Sosyal Hizmetler, Çocuk Koruma Politikaları, Aile Odaklı Bakım, Sosyal Politika

The Foster Care System in Türkiye: Historical Development and Current Status

This study aims to examine the foster care system, which has become a cornerstone of child protection services in Türkiye, in light of its historical development, legal infrastructure, sociological foundations, and current statistical data. Conducted as desk-based research using the document analysis technique, which is one of the qualitative research methods, the study traces the historical trajectory of child protection from charity-based practices in the Ottoman period to the modern legal framework shaped by the institutionalization processes of the Republican era and the Child Protection Law of 2005. The core of the study focuses on the momentum gained by the system following the “Gönül Elçileri” (Ambassadors of the Heart) project launched in 2012. Analysis of up-to-date 2024–2025 data from the Ministry of Family and Social Services and the Turkish Statistical Institute reveals that the number of children in foster care has increased approximately sevenfold since 2012, reaching 10,693. The findings indicate that while metropolitan areas such as Istanbul, Izmir, and Ankara lead the system, the foster care model has also become a critical crisis management tool in earthquake-affected provinces and nearby areas such as Hatay and Kahramanmaraş following the February 6 earthquakes. Conversely, the relatively low participation rates in some provinces of Eastern and Southeastern Anatolia in terms of foster family numbers raise questions about the influence of regional and cultural dynamics on the system. Consequently, the study offers policy recommendations for the sustainability of the system, including the development of the “Specialized Foster Care” model, the reduction of regional disparities, and the strengthening of monitoring mechanisms through a guidance-oriented approach.

Keywords: Foster Care, Social Services, Child Protection Policies, Family-Oriented Care, Social Policy

Dönüşen Aile Yapıları Üzerinden Alternatif Mekân Okumaları

Çalışma ile, DEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü PLN 2998 Konut Alanları Planlaması dersi kapsamında 2025-2026 Güz yarısında kurgulanan; çağdaş kent yaşamında dönüşüm geçiren farklı aile yapılarının mekânsal gereksinimlerini ve bu dinamiklerin şehircilik disiplini perspektifiyle ortaya konulması bağlamındaki üretimlerden elde edilmiş sonuçların değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ders kapsamında oluşturulan çalışma gruplarının İzmir kentinin çeşitli morfolojik karakterlere sahip özgün bölgelerinde yürüttükleri yerinde gözleme dayalı saha araştırmaları; kentsel mekâna için sorunların, karşıtlıkların ve çelişkilerin farklı aile yaşantılarıyla kurduğu asimetrik ilişkiyi deşifre etmiştir. Seçilen hançalkı profili ile fiziksel yaşam çevresi arasındaki çok boyutlu etkileşim; aile kavramının tarihsel dönüşümü, güncel konut politikaları, bina tipolojileri ve açık alan kullanımları üzerinden incelenmiştir. Bu bağlamda konut kavramı, yalnızca durağan bir fiziksel barınak olarak değil toplumsal değerlerin, ekonomik kısıtların ve kültürel kodların mekânlaştığı dinamik bir yapı olarak ele alınmıştır. Elde edilen bulgular; mahalle kavramı, komşuluk ilişkileri, müşterek kamusal pratikler, aidiyet, sokak kültürü, gecekondu dinamikleri ve modernizm dayatmaları gibi derin sosyo-mekânsal sorgulamaları da ortaya koymaktadır. Standart konut üretim pratiklerini aşmayı hedefleyen bütünlük poster ve kolaj tasarımlarına dayalı bu görsel materyaller aracılığıyla, ülkemiz kentleşme pratiğı içinde konut sunum biçimlerinin fiziksel çevre ve kent dokusu üzerinde yarattığı mekânsal tahribatlara dair çok katmanlı, akademik bir tartışma zemini ortaya konmuştur. Öğrencilerin ortaya koydukları üretimler, tespit ve değerlendirmeleri temelinde dönüşen aile yapılarını konut ve mekan ilişkisi üzerinden okumayı sağlayacak güncel ve somut belgelerdir. Bu veri ve saptamalar çalışmanın kurgusal içeriğini ve kuramsal tartışmalar için yol gösterici bir zemin yaratmakta olup, çalışmada “Güçlü Aile, Güçlü Gelecek” temasına uygun biçimde konunun mekânsal yönü tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Konut, Mekân, Kent, Planlama

Alternative Discourses on Spaces through the Changing Family Dynamics

As part of this project, DEU, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning—within the PLN 2998 Housing Area Planning course—evaluates projects designed during the 2025–2026 autumn semester. These projects focus on identifying the spatial requirements of transforming family dynamics in contemporary urban life and presenting them from an urban planning perspective. The field research conducted by the study groups formed as part of the course, based on on-site observations in distinctive areas of the city of İzmir with varying morphological characteristics, has revealed the asymmetrical relations between the problems, dichotomies and contradictions inherent in the urban space and different family lifestyles. The multidimensional interaction between the selected household profile and the physical living environment has been examined through the historical evolution of the concept of the family, current housing policies, building typologies and the use of open spaces. In this context, housing is approached not merely as a static physical shelter, but as a dynamic structure embodying social values, economic constraints, and cultural codes. The findings also highlight profound socio-spatial inquiries into concepts such as the community, neighbourly relations, shared public practices, a sense of belonging, street culture, the dynamics of informal settlements, and the impositions of modernism. Through these visual materials—based on integrated poster designs aimed at transcending standard housing production practices—a multi-layered, academic platform for discussion has been established regarding the spatial damage caused by housing presentation forms within our country’s urbanisation practices to the physical environment and urban fabric. The outputs and assessments produced by the students serve as up-to-date, practical documents enabling the analysis of evolving family dynamics through the housing-space relationship. These findings form the study’s conceptual framework and provide a guiding foundation for theoretical discussions, exploring the spatial dimension of the subject under the theme ‘Strong Family, Strong Future’.

Keywords: Family, House, Place, City, Planning.

Osmanlı Konut Mimarisinde Aile Hayatının Mekânsal Yansımaları: Ula Evleri Örneği

The Spatial Reflections of Family Life in Ottoman Residential Architecture: The Case of Ula Houses

Aile, Osmanlı toplumunun temel sosyal birimi olarak yalnızca günlük yaşamı değil, konut mimarisinin biçimlenmesini de belirlemiştir. Bu çalışmada, Muğla'nın Ula ilçesindeki geleneksel Osmanlı evleri üzerinden, aile yaşamının mekânsal organizasyon üzerindeki etkileri analiz edilmektedir.

Ula evlerinde gözlemlenen sofa (orta mekân), aile bireylerinin toplandığı merkezi bir alan olarak öne çıkarken, oda düzeni ve harem-selamlık ayrımı, mahremiyet ve toplumsal rolleri mekâna yansıtan temel özelliklerdir. Avlu ve dış mekân kullanımı, aile bireylerinin gündelik yaşam ve sosyal etkileşimlerini şekillendiren diğer önemli öğelerdir. Bu mekânsal düzenlemeler, aile yapısının konut planlamasına doğrudan etkisini gösteren somut örnekler sunmaktadır. Araştırmada plan şemaları ve mekân kullanımı üzerinden aile hayatının mimariye yansımaları ele alınmakta; mahremiyetin sağlanması, aile bireylerinin farklı ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal etkileşim alanlarının planlamadaki rolü değerlendirilmektedir. Çalışma, Ula evleri örneği üzerinden Osmanlı konut mimarisinde aile kurumunun belirleyici rolünü ortaya koymayı ve geleneksel evlerin toplumsal ve kültürel değerlerin somutlaştığı mekânlar olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışma, Sanat Tarihi bilim alanı açısından özgün bir yerel inceleme sunmakta ve aile ile mimari arasındaki ilişkiyi Osmanlı dönemi yerel mimari örnekleri üzerinden ilk defa detaylı olarak ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Konut Mimarisi, Ula Evleri, Aile Yaşamı, Mekânsal Organizasyon, Yöresel Mimari, Aile Mahremiyeti

The family, as the fundamental social unit of Ottoman society, shaped not only daily life but also the organization and design of residential architecture. This study examines the spatial implications of family life through the lens of traditional Ottoman houses in the Ula district of Muğla.

In Ula houses, the sofa (central hall) emerges as a primary gathering space for family members, while the arrangement of rooms and the private and public sections of the house division reflects the notions of privacy and social roles within the household. The use of courtyards and exterior spaces further organizes daily activities and social interactions among family members. These spatial configurations provide tangible evidence of how family structure directly influenced residential planning.

The research analyzes floor plans and spatial usage to explore how family life is manifested in architectural form, emphasizing the provision of privacy, accommodation of diverse familial needs, and the organization of social interaction areas. Using the Ula houses as a case study, the study aims to demonstrate the decisive role of the family in Ottoman residential architecture and to highlight how traditional houses embodied social and cultural values.

This study offers an original, localized perspective in the field of Art History and presents, for the first time in detail, the relationship between family and architecture through local architectural examples in Ottoman Period.

Keywords: Ottoman Residential Architecture, Ula Houses, Family Life, Spatial Organization, Vernacular Architecture, Family Privacy

Fotoğraf Sanatında Aile Yansımaları

Toplumun en küçük birimi olan aile, içinde var olduğu toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel değerlerine göre şekillenir, dönüşür. Bu dönüşümün somut kanıtları ise aile fotoğraflarında görülebilir.

1839 yılının Ağustos ayında Lois Mande Daguerre tarafından dünyaya duyurulan Fotoğraf, icadından sonraki kısa zaman diliminden günümüze, ailelerin en değerli varlıklarından biri olan aile fotoğraf albümlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Var olan gerçekliği / kimliği, ilk başlarda cam veya kağıt yüzeye sabitleyen geleneksel fotoğraf yöntemlerinden günümüz dijital fotoğraf süreçlerine, aile albümleri görsel aile soy ağacının oluşturulması ile aile bağlarının, kültürünün, belleğinin geleceğe aktarımını sağlayan önemli bir arşive dönüşmüştür.

1970'li yıllarda başlayan postmodern sanat pratiğinde Annelias Straba ailesine ait özellikle çocuklarının gelişim sürecine odaklanan fotoğrafları bütün yalnızlığı ile sergilemeye başlamıştır. Aynı çizgiyi takip eden Sally Man'ın çocuklarına ait görseller ise kurgulanmış bir gerçeklik ve çıplaklık içermesi nedeniyle müstehcen olarak tanımlanmıştır.

Fotoğrafçı Uwe Ommer 1995- 99 yılları arasında tüm dünya ülkelerini gezerek gerçekleştirdiği "1000 Family" projesini, UNESCO tarafından "Aile Yılı" olarak kabul edilen 2000 yılında sergilemiştir. Alman çağdaş fotoğrafçı Thomas Struth ise tipolojik bir yaklaşımla aile kavramını vizyonuna taşımıştır.

Nicolas Faure, "Citizens Of The World Meyrin" projesinde, Kanada'nın sanayi kasabası Meyrin'de yaşayan dünyanın farklı ülkelerine mensup bireylerin evlilikleri ile kurulmuş aileleri fotoğraflamıştır.

Fotoğraf stüdyolarında çekilen standart formattaki aile fotoğrafları, aile içinde paylaşılırken, günümüzde verneküler /buluntu fotoğrafın bir parçası olarak sosyolojik, kültürel verilerin yanı sıra sanat nesnesine dönüşmüştür.

Anahatar Kelimeler: Aile Albümleri, Fotoğraf Sergisi, Fotoğraf Sanatı, Bellek

Family Reflections in the Art Of Photography

The family, the smallest unit of society, is shaped and transformed according to the social, economic, and cultural values of the society in which it exists. Concrete evidence of this transformation can be seen in family photographs.

Photography, announced to the world in August 1839 by Lois Mande Daguerre, led to the emergence of family photo albums, one of the most valuable possessions of families, from the short period following its invention to the present day. From traditional photographic methods that initially fixed reality/identity onto glass or paper surfaces to today's digital photographic processes, family albums have become an important archive that enables the transmission of family ties, culture, and memory to the future through the creation of a visual family tree.

In the postmodern art practice that began in the 1970s, Annelias Straba began exhibiting photographs of her family, focusing particularly on her children's development process, in all their simplicity. Following the same line, Sally Man's images of her children have been defined as obscene because they contain a constructed reality and nudity.

Photographer Uwe Ommer exhibited his "1000 Families" project, which he carried out by traveling around the world between 1995 and 1999, in 2000, which was designated as the "Year of the Family" by UNESCO. German contemporary photographer Thomas Struth brought the concept of family into his vision with a typological approach.

Nicolas Faure photographed families formed through marriages between individuals from different countries living in Meyrin, an industrial town in Canada, as part of his project "Citizens of the World Meyrin."

Standard format family photographs taken in photo studios, while shared within the family, have now become part of found photography, transforming into art objects alongside sociological and cultural data.

Keywords: Family Albums, Photo Exhibition, Photography Art, Memory

Aileye Pazarlama Perspektifinden Bakış: Kantitatif Bir Literatür Analizi

Türkiye'de 2025 yılının "Aile Yılı" olarak ilan edilmesi, aile dinamiklerini ve ailenin tüketimdeki rolünü yeniden değerlendirmeyi teşvik etmektedir. Bu çalışma, aile içi tüketim dinamikleri ve pazarlama yazınına kantitatif literatür analizi yöntemiyle haritalandırmayı amaçlamaktadır. Web of Science veri tabanında gerçekleştirilen tarama sonucunda 1998–2025 yılları arasında yayımlanmış 125 makale incelemeye alınmıştır. Analizlerde VOSviewer, Bibliometrix, Carrot2 ve Python tabanlı LDA konu modellemesi ile Callon tematik haritası gibi çok amaçlı bir yaklaşım benimsenmiştir.

Bulgular, alanın yıllık %6,14 büyüme oranıyla istikrarlı bir gelişim sergilediğini ortaya koymaktadır. Tematik analizler üç temel yapı belirlemiştir: hane kararı ve tüketim kimliğini ele alan çekirdek tema, çocuk-ebeveyn etkileşimini konu alan motor tema ve gıda tutumu ile davranış modellemesini inceleyen niş tema. En etkili yazarların ve en çok atıf alan çalışmaların büyük ölçüde İngilizce konuşulan ülkelere ait olduğu görülmüş; araştırmaların neredeyse tamamının kamu fonlarıyla desteklendiği saptanmıştır.

Çalışma, literatürün Batı merkezli çekirdek aile modeli, nicel metodolojiler ve gıda tüketimi odağında yoğunlaştığını; buna karşın kültürel çeşitlilik, dijital dönüşüm ve sürdürülebilirlik gibi güncel dinamiklerin yetersiz temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin gelenek ile modernliği, fiziksel ile dijitali bir arada barındıran melez aile yapısı, bu boşlukların kapatılması için özgün bir araştırma zemini sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Tüketimi, Hanehalkı Roller, Kantitatif Literatür Analizi, Callon Tematik Haritası, Pazarlama, Carrot2

Marketing Perspectives on the Family: A Quantitative Literature Analysis

The declaration of 2025 as the "Year of the Family" in Turkey encourages a re-evaluation of family dynamics and the role of the family in consumption. This study aims to map the literature on intra-family consumption dynamics and marketing through quantitative literature analysis. A Web of Science database search yielded 125 articles published between 1998 and 2025. The analyses employed a multi-tool approach encompassing VOSviewer, Bibliometrix, Carrot2, Python-based LDA topic modeling, and the Callon thematic map.

The findings reveal that the field has grown steadily at an annual rate of 6.14%. Thematic analyses identified three core structures: a central theme addressing household decision-making and consumption identity, a motor theme focusing on child–parent interaction, and a niche theme examining food attitudes and behavioral modeling. The most influential authors and most-cited studies were found to be predominantly from English-speaking countries, and nearly all research was supported by public funding.

The study demonstrates that the literature is concentrated around the Western nuclear family model, quantitative methodologies, and food consumption contexts, while contemporary dynamics such as cultural diversity, digital transformation, and sustainability remain underrepresented. Turkey's hybrid family structure—where tradition and modernity, physical and digital coexist—offers a distinctive research ground for addressing these gaps.

Keywords: Family Consumption, Household Roles, Quantitative Literature Analysis, Callon Thematic Map, Marketing, Carrot2

Delî Dumrul Hikâyesinde İdeal Karı-Koca İlişkisi Ve Mutluluğun Yolu

Dede Korkut Hikâyeleri, Türk edebiyatının temel metinleri arasında yer almakta; sade ve veciz anlatımıyla Türk milletinin duygu ve düşünce dünyasını, ideal birey ve toplum tasavvurunu, millî ve manevî değerlerini kuşaktan kuşağa aktaran önemli bir kültürel miras niteliği taşımaktadır. Bu anlatılar arasında yer alan Delî Dumrul Hikâyesi, yalnızca kahramanlık ve inanç temalarıyla değil, aynı zamanda ideal aile yapısına ilişkin sunduğu ipuçlarıyla da dikkat çekmektedir.

Hikâyede başlangıçta zorba ve kibirli bir delikanlı olarak tasvir edilen Delî Dumrul, ölüme ve Azrail'e meydan okuyarak haddini aşar. Azrail canını almaya geldiğinde Tanrı'ya yakarır; Tanrı ise canı karşılığında başka birini bulması şartıyla ona bir fırsat tanır. Bunun üzerine Delî Dumrul önce babasına sonra annesine gider; canlarını kendisi için bağışlamalarını ister. Onlar her türlü fedakârlığa hazır olduklarını ancak canlarını veremeyeceklerini söyler. Son olarak vedalaşmak için eşine gider. Ondan canını kendisi için bağışlamasını istemez. Sadece mallarını ve çocuklarını ona emanet ettiğini söyler. Ancak eşi, onsuz bir hayatı kabul etmeyerek canını gönüllü olarak ona bağışlar. Bunun üzerine Delî Dumrul da Tanrı'ya yaşamaktan vazgeçtiğini ve eşiyile birlikte ölmek istediğini söyler. Eşlerin karşılıklı sevgi ve fedakârlığı Tanrı'nın hoşuna gider; her ikisinin de canı bağışlar ve kendilerine uzun bir ömür verir.

Bu bildiride Delî Dumrul'un destansı hayat serüveninden hareketle mutlu aile yapısının inşasında eşler arası sevgi ve fedakârlığın rolü ve bu değerlerin Türk kültürüne yansımaları analiz edilecektir. Bunun yanında metinde sunulan aile modelinin günümüz toplumsal hayatı için evrensel ve kalıcı örneklığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Delî Dumrul, Karı-Koca, Sevgi, Fedakârlık, Aile

The Ideal Marital Relationship and the Path to Happiness in the Delî Dumrul Story

The Dede Korkut Stories are among the fundamental texts of Turkish literature; with their simple and concise narrative, they constitute an important cultural heritage that transmits the emotional and intellectual world of the Turkish nation, its ideal individual and societal vision, and its national and spiritual values from generation to generation. The Delî Dumrul Story, which is among these narratives, attracts attention not only with its themes of heroism and faith, but also with the clues it offers regarding the ideal family structure.

In the story, Delî Dumrul, initially depicted as a tyrannical and arrogant young man, oversteps his bounds by defying death and the Angel of Death. When the Angel of Death comes to take his life, he prays to God; God gives him a chance on the condition that he finds someone else in exchange for his life. Thereupon, Delî Dumrul first goes to his father and then to his mother; He asks them to give their lives for him. They say they are ready for any sacrifice, but they cannot give their lives. Finally, he goes to his wife to say goodbye. He doesn't ask her to give her life for him. He only says that he entrusts his possessions and children to her. However, his wife, unwilling to accept a life without him, voluntarily gives her life for him. Upon hearing this, Delî Dumrul tells God that he has given up on life and wishes to die with his wife. The mutual love and sacrifice of the husband and wife pleases God; He spares both their lives and grants them long lives.

This paper will analyze the role of love and sacrifice between spouses in building a happy family structure and the reflections of these values in Turkish culture, based on the epic life story of Delî Dumrul. In addition, the universal and enduring example of the family model presented in the text for contemporary social life will be emphasized.

Keywords: Delî Dumrul, Husband And Wife, Love, Sacrifice, Family

Sümer Hukuk Düzeni İçerisinde Aile Kurumu: Gilgamiş Destanı'ndaki İzler

The Family Institution within the Sumerian Legal Order: Traces in the Epic Of Gilgamesh

Kolektif yaşamın sürekliliğinin sağlanması bireyler arası etkileşimi düzenleyen bir normatif sistemin varlığını zorunlu kılar. Günümüz toplumlarında bu düzen, devlet eliyle pozitif hukuk aracılığıyla tesis edilmektedir. Ancak, hukukun yazılı bir form kazanmasından çok önce, toplumsal uyumu sağlayan temel unsur, "halk hukuku" olarak tanımlanan ve kültürel, toplumsal hafızada yer edinmiş olan sosyal normlardır. Toplumun yaşayış biçimi ve inançları doğrultusunda şekillenen sosyal normlar, zamanla teamülleri ve halk hukuku kurallarını oluşturmuştur. Geleneksel yapıları ve süreklilik arz etmeleriyle öne çıkan bu kurallar, toplumun ortak hafızasının ürünü olan halk yaratmalarına da doğrudan yansımıştır. Bu yönüyle, insanlık tarihinin en eski anlatısı olan Gilgamiş Destanı, yalnızca ölümsüzlük peşinde koşan bir kralın serüveni değil aynı zamanda Mezopotamya'nın kadim hukuk düzeninin edebi bir yansımasıdır. Yaklaşık dört bin yıl önce kil tabletlere kazınan bu anlatı, Sümer toplumunun en temel birimi olan aileyi; evlilik sözleşmelerinden evlat edinme ritüellerine, kadın haklarından mülkiyet hukukuna kadar geniş bir yelpazede ele alır. Uruk Kralı Gilgamiş'in halkı üzerindeki keyfi baskılarıyla başlayan kaos, ancak yasaların tesisiyle çözüme kavuşur. Bu çalışma, destandaki karakterler ve olay örgüsü üzerinden, tarihin ilk hukuk devletlerinden biri olan Sümerlerde aile yapısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada Gilgamiş Destanı'nın, ünlü Asurolog Jean Bottéro tarafından kaleme alınan "Ninova Versiyonu" esas alınmıştır. Destan, Urukagina Talimatnamesi, Ur-Nammu Kanunları, Gudea Fermanları ve Ana İttişu gibi Sümer sosyal yaşantısını ve aile hukukunu düzenleyen temel metinler ışığında analiz edilecektir.

The preservation of the continuity of collective life necessitates the existence of a normative system that regulates interpersonal interactions. In contemporary societies, this order is established through positive law implemented by the state. However, long before law assumed a written form, the primary element ensuring social cohesion was the social norms defined as "folk law," which were deeply embedded in cultural and collective memory. Social norms, shaped in accordance with the lifestyle and beliefs of a society, have over time formed customs and the rules of folk law. These rules, characterized by their traditional structures and continuity, have also been directly reflected in folk creations, which are products of the common memory of society. In this regard, the Epic of Gilgamesh the oldest narrative in human history is not merely the adventure of a king in pursuit of immortality but also a literary reflection of the ancient legal order of Mesopotamia. This narrative, inscribed on clay tablets approximately four thousand years ago, addresses the family, the most fundamental unit of Sumerian society, across a broad spectrum ranging from marriage contracts and adoption rituals to women's rights and property law. The chaos that begins with King Gilgamesh of Uruk's arbitrary oppression of his people is resolved only through the establishment of laws. This study aims to reveal the family structure in the Sumerians one of history's first legal states through the characters and plot of the epic. Within the scope of this study, the "Nineveh Version" of the Epic of Gilgamesh, penned by the renowned Assyriologist Jean Bottéro, has been taken as the basis. The epic will be analyzed in light of fundamental texts that regulate Sumerian social life and family law, such as the Reforms of Urukagina, the Code of Ur-Nammu, the Gudea Cylinders, and the Ana İttishu.

Anahtar Kelimeler: Sümer, Halk Hukuku, Aile, Norm, Gilgamiş

Keywords: Sumer, Folk Law, Family, Norm, Gilgamesh

Aristoteles'in Aile Ve Toplum Bağlamında Platon'a Eleştirileri

Bu çalışmada Platon ve Aristoteles'in aile hakkındaki görüşleri ve Aristoteles'in aile mefhumu bağlamında Platon'a yönelik eleştirileri incelenmektedir. Platon ve Aristoteles'in toplum ve siyaset düşünceleri hakkında araştırmalar yapılmış olsa da bu iki filozofun aile konusuyla ilgili fikirleri Türkçe literatürde ayrı bir başlık ve çalışma altında değerlendirilmemiştir. Halbuki, aile konusu Platon ve Aristoteles'ten itibaren felsefenin ahlak ve siyaset kısmının önemli problemlerinden bir tanesidir ve bu konuyla ilgili olarak Aristoteles, hocası Platon'u isim zikrederek eleştirmektedir. Bu çalışmada, Platon'un *Devlet*, *Devlet Adanı*, *Yasalar*; Aristoteles'in *Nikhomakhos'a Etik* ve *Politika* isimli eserleri merkezinde, konuyla ilgili ikincil literatür de dikkate alınarak, aile kurumu ile ilgili Aristoteles ve Platon arasındaki tartışma irdelenmektedir.

Çalışmada Platon'un aile kurumuna toplumun bütünlüğü bağlamında genel bir rol yüklemekle birlikte; özellikle asker ve yönetici sınıf için aile kurumunu sorguladığı ve bu yaklaşımın Aristoteles tarafından insan doğası kavramı üzerinden tenkit edildiği gösterilmektedir. Çalışmada Aristoteles'in bu eleştirisinin onun Platon felsefesine yönelik genel sorgulayıcı, tenkitçi yaklaşımı ile uyum içerisinde olduğu temel tez olarak savunulmaktadır. Diğer taraftan, Aristoteles'in insan doğasını merkeze alarak aile kurumunu toplumsal yapının oluşmasında temele aldığı ve klasik felsefenin aileye yönelik olumlu bakışının temellerini attığı gösterilmektedir. Platon'un toplumsal birliği önceleyerek aile kurumunu ikinci plana alan yaklaşımını Aristoteles, aileyi toplumun temel çekirdeği, hatta kendi içerisinde bir organizma olarak göreyerek, detaylı bir şekilde eleştirmektedir. Sonuç olarak çalışmada, aile düşüncesinin Aristoteles'in siyaset felsefesinin kurucu unsuru olduğu gösterilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe Tarihi, Aristoteles, Platon, Aile, Toplum, Dayanışma

Aristotle's Criticisms towards Platon in the Context of Society and Family

This study examines Plato and Aristotle's views on the family and Aristotle's criticisms of Plato in the context of Aristotle's concept of the family. Although various studies have been conducted on Plato and Aristotle's thoughts on society and politics, the ideas of these two philosophers on the subject of family have not been evaluated in Turkish literature under a separate heading or study. However, the subject of the family has been one of the important problems in the ethics and politics since Plato and Aristotle, and Aristotle criticizes his teacher Plato by name on this subject.

This study examines the debate between Aristotle and Plato on the institution of the family, focusing on Plato's Republic, Statesman, and Laws, and Aristotle's Nicomachean Ethics and Politics, while also considering secondary literature on the subject. The study examines the debate between Aristotle and Plato on the institution of the family. The study shows that while Plato assigns a general role to the family institution in the context of social cohesion, he questions the family institution specifically for the military and ruling classes, and that Aristotle criticizes this approach through the concept of human nature. The study defends the fundamental thesis that Aristotle's criticism is consistent with his general inquisitive, critical approach to Plato's philosophy. On the other hand, Aristotle, centering on human nature, takes the family institution as the foundation for the formation of social structure and lays the foundations for classical philosophy's positive view of the family.

Keywords: History of Philosophy, Aristotle, Platon, Family, Cooperation

Manas ve Maaday Kara Destanlarında İslamiyet Öncesi Türk Toplumunda Kadın- Erkek İlişkileri

Türk destanları, ait oldukları toplumların sosyal yapısını, inanç sistemini ve değerler dünyasını yansıtan temel sözlü kültür ürünleridir. Kırgız sahasında teşekkül eden Manas Destanı ile Altay Türklerine ait Maaday Kara Destanı, İslamiyet öncesi Türk kültür çevresine dayanan önemli anlatılar arasında yer almaktadır. Manas Destanı üzerine çok sayıda çalışma yapılmış olmasına karşın, Maaday Kara Destanı'nın bilim dünyasına görece geç tanıtılması ve sınırlı sayıda araştırmaya konu olması, bu destanın sosyal yapı bakımından yeterince incelenmemiş olmasına yol açmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Manas ve Maaday Kara destanlarında kadın-erkek ilişkilerini inceleyerek İslamiyet öncesi Türk toplumunda kadının konumu ve toplumsal rollerine dair verileri ortaya koymaktır. Özellikle Maaday Kara Destanı'nın yeni sayılabilecek bir derleme metni olması ve üzerine yapılan çalışmaların sınırlılığı, bu destanın incelenmesini Türk destan araştırmaları açısından önemli kılmaktadır. Çalışmada kadın figürlerinin yalnızca aile içi rollerle sınırlandırılmadığını ortaya koyacağız. Kadının toplumsal hayata katılan, erkeğin yoldaşı olan ve soyun devamında merkezi bir konum üstlenen bireyler olarak tasvir edildiği görülmüştür. Bu yönüyle her iki destan, İslamiyet öncesi Türk toplumunda kadın-erkek ilişkilerinin hiyerarşik değil tamamlayıcı bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manas, Maaday Kara, Destan, Kadın, Erkek, Bozkır, Altay

Male-Female Relations in Pre-Islamic Turk Society in the Manas Epic and the Maaday Kara Epic

Turkish epics are fundamental products of oral culture that reflect the social structure, belief systems, and value world of the societies to which they belong. Among these narratives, the *Manas Epic*, which emerged in the Kyrgyz cultural sphere, and the *Maaday Kara Epic*, belonging to the Altai Turks, are significant works rooted in the pre-Islamic Turkic cultural milieu. Although numerous studies have been conducted on the *Manas Epic*, the fact that the *Maaday Kara Epic* was introduced to the scholarly world relatively late and has been the subject of only a limited number of studies has resulted in its social structure not being sufficiently examined.

The aim of this study is to analyze male-female relations in the *Manas* and *Maaday Kara* epics and to reveal evidence concerning the status of women and their social roles in pre-Islamic Turkic society. In particular, the relatively recent compilation of the *Maaday Kara Epic* and the limited number of studies conducted on it make its analysis significant for Turkic epic studies. This study demonstrates that female figures are not confined solely to domestic roles. Rather, women are portrayed as individuals who participate in social life, act as companions to men, and occupy a central position in the continuation of the lineage. In this respect, both epics reveal that male-female relations in pre-Islamic Turkic society were not hierarchical but complementary in nature.

Keywords: Manas, Maaday Kara, Epic, Woman, Man, Steppe, Altai

Ailenin Gizli Özneleri – Evde Beslenen Hayvanlar

Evcilleş(tir)me ile insanın yaşamına dahil olduğu bilinen hayvanlar, günümüzde ailenin birer bireyi statüsüne kavuşmuştur. Özellikle evde beslenen evcil hayvanların birçok toplumda aile yaşamına entegre olduğu ve ailenin ayrılmaz bir parçası haline geldiği bilinmektedir. Bu nedenle de insan-hayvan bağı/ilişkisi disiplinlerarası araştırmaların odağında yer almaya başlamıştır. Ev içinde beslenen özellikle kedi-köpek gibi “pet / arkadaş / companion” şeklinde isimlendirilen grup hayvanların aile dinamiklerini, çocuk gelişimini, psikolojik iyi oluş ve sosyal ilişkileri nasıl etkilediğini değerlendirmek amacıyla bu çalışma veteriner hekimliği, sosyoloji, psikoloji ve toplum sağlığı alanlarından yararlanılarak hazırlanmıştır. Farklı disiplinlerin çalışmalarında, evcil hayvanların fiziksel bir birey olmanın dışında çocuklar, yetişkin ve yaşlı bireyler açısından duygusal destek sağlama, sosyal kolaylaştırıcı ve aile kimliğini ve dayanıklılığını, çocuk gelişimini, psikolojik iyi oluş ve dayanıklılığına katkıda bulunan bir faktör olarak işlev görebileceği ortaya konulmuştur. Hayvanların aile yaşamına giderek daha fazla entegre olması, disiplinlerarası işbirliği gerektiren etik ve halk sağlığı sorularını gündeme getirmektedir. Bildiride veteriner hekimliği ve halk sağlığından elde edilen bilgilerin entegre edilerek, çağdaş aile sistemlerinde evcil hayvanların rolü sosyolojik bir perspektiften ele alınacaktır. Hayvan sahipliği ve bakımında yakın temastan dolayı bazı risklerin olduğu da göz önünde bulundurulduğunda konu ayrıca insandan-hayvana/hayvandan-insana geçen (zoonotik) hastalıklar, refah (gönenc), tek sağlık ve etik çerçevesinde de tartışılacaktır.

Sonuç olarak aile sosyolojisinin bütüncü yaklaşımı ile ele alınmasının değerli olacağı, veteriner hekimliği ve halk sağlığı bilimleri de ilintili evde hayvan bakım ve besleme konusunun bu çerçevede irdelenmesine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Halk Sağlığı, Hayvan, Tek Sağlık, Veteriner Hekimliği

Pet/Companion Animals as Hidden Members of the Family

Animals, known to have become integrated into human life through domestication, have now attained the status of family members. In many societies, pets kept in homes are known to be integrated into family life and become an inseparable part of the family. Therefore, the human-animal bond/relationship has begun to be the focus of interdisciplinary research. This study, aiming to evaluate how pets, especially cats and dogs, affect family dynamics, child development, psychological well-being, and social relationships, has been prepared using insights from veterinary medicine, sociology, psychology, and public health. Studies from different disciplines have shown that pets, beyond being physical individuals, can function as a factor in providing emotional support, facilitating social interaction, and influencing family identity and resilience (positively) for children, adults, and the elderly. The increasing integration of animals into family life raises ethical and public health questions requiring interdisciplinary collaboration. This paper will integrate information from veterinary medicine and public health to examine the role of pets in contemporary family systems from a sociological perspective. Considering the risks inherent in close contact during animal ownership and care, the topic will also be discussed within the framework of zoonotic diseases (human-to-animal/animal-to-human transmission), welfare, One Health, and ethics.

In conclusion, it can be said that addressing the issue of pet care and feeding at home through integrative research approaches within family sociology would be valuable, and that there is a need to examine this topic within this framework, which is also related to veterinary medicine and public health sciences.

Keywords: Animal, Family, One Health, Public Health, Veterinary Medicine

Evin Yeni Üyesi: Türkiye’de Televizyonun Aile Yaşamına Girişi ve Gündelik Hayatın Değişimi

Televizyon, 20. yüzyılın en etkili kitle iletişim araçlarından biri olarak yalnızca bir eğlence ve bilgi aktarım teknolojisi değil, aynı zamanda gündelik yaşamın örgütlenmesini ve toplumsal ilişkilerin biçimlenmesini etkileyen önemli bir kültürel araçtır. Görsel ve işitsel özellikleri sayesinde geniş kitlelere aynı anda ulaşabilen televizyon, bireylerin zaman algısını, iletişim biçimlerini ve gündelik yaşam alışkanlıklarını dönüştüren güçlü bir medya teknolojisi olarak ortaya çıkmıştır. Avrupa ülkelerinde ve Amerika Birleşik Devletleri’nde televizyonun düzenli yayın hayatına başlaması 1930’lu yıllara uzanırken, Türkiye’de ilk televizyon deneme yayını 3 Eylül 1952’de İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte ulusal ölçekte televizyon yayıncılığının kurumsallaşması 1968 yılında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’nun (TRT) yayın hayatına başlamasıyla mümkün olmuştur.

1960’ların sonlarından itibaren televizyon, özellikle kentli ailelerin gündelik yaşamına giderek daha fazla dâhil olmuş ve 1970’li yıllarda hızla yaygınlaşmıştır. Başlangıçta sınırlı sayıda evde bulunan televizyon, zamanla ev içi mekânın merkezine yerleşerek aile bireylerinin gündelik pratiklerini yeniden şekillendiren bir unsur hâline gelmiştir. Bu süreçte televizyon, birçok aile tarafından adeta “evin yeni üyesi” olarak algılanmış; oturma düzeninden akşam saatlerinin planlanmasına, aile içi etkileşim biçimlerinden komşuluk ilişkilerine kadar pek çok sosyal pratiği etkilemiştir. Özellikle belirli program saatlerinin gündelik hayatın ritmini belirlemesi ve komşuların ortak izleme deneyimleri için bir araya gelmesi, televizyonun toplumsal yaşam üzerindeki etkisinin dikkat çekici örnekleri arasında yer almıştır.

Bu çalışma, televizyonun Türkiye’de aile yaşamına dâhil olma sürecini tarihsel ve toplumsal bir perspektifte incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada sözlü tarih yöntemi kullanılmış ve farklı kuşaklardan bireylerle yapılan görüşmeler aracılığıyla televizyonun gündelik hayat üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Çalışma, televizyonun Türkiye’de aile yaşamı, komşuluk ilişkileri ve gündelik zamanın düzenlenmesi üzerindeki dönüştürücü rolünü ortaya koyarak medya teknolojilerinin toplumsal değişim süreçlerindeki yerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Televizyon, Toplumsal Hayat

A New Member of the Household: The Introduction of Television into Family Life in Turkey and the Transformation of Everyday Life

Television, one of the most influential mass communication tools of the twentieth century, has functioned not only as a technology for entertainment and information but also as an important cultural medium shaping everyday life and social relations. Thanks to its audiovisual nature and its ability to reach large audiences simultaneously, television emerged as a powerful media technology that transformed people’s perception of time, modes of communication, and daily habits. While regular television broadcasting began in the 1930s in European countries and the United States, the first experimental television broadcast in Turkey was carried out by Istanbul Technical University on 3 September 1952. However, television broadcasting became institutionalized on a national scale in 1968 with the launch of regular broadcasts by the Turkish Radio and Television Corporation (TRT).

From the late 1960s onward, television gradually became part of the everyday life of urban families and spread rapidly during the 1970s. Initially found in only a limited number of households, television eventually moved to the center of domestic space and became an element that reshaped the daily routines of family members. During this period, television was often perceived almost as a “new member of the household.” It influenced many social practices, from seating arrangements in the living room to the planning of evening hours, and from patterns of family interaction to neighborhood relations. In particular, the way certain program schedules began to structure the rhythm of daily life and the practice of neighbors gathering together for shared viewing experiences are among the most striking examples of television’s social impact.

This study aims to examine the process through which television entered family life in Turkey from a historical and social perspective. The research employs the oral history method, analyzing the effects of television on everyday life through interviews conducted with individuals from different generations. By exploring television’s transformative role in family life, neighborhood relations, and the organization of daily time in Turkey, the study seeks to evaluate the place of media technologies within broader processes of social change.

Keywords: Family, Television, Social Life

Türkiye’de Erken Çocukluk Dönemi Aile Eğitimi Uygulamalarının (1985–2025) Tarihsel Yaklaşımın İncelenmesi

Bu çalışmanın amacı Türkiye’deki erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamalarını 1985-2025 yılları arasında tarihsel yaklaşımla incelemektir. Çalışmada nitel araştırma kapsamında doküman analizi kullanılacaktır. Doküman analizi yapılırken sırasıyla dokümanlara ulaşma, özgünlüğünü kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma aşamaları izlenecektir. Dokümanların veri analizi için amaçlı örnekleme yaklaşımı kullanılarak veri seti seçilmiştir. Doküman veri seti oluşturulurken amaçlı örnekleme kullanılarak, Türkiye’deki erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamalarını betimlemesi ve 1985-2025 yılları arasındaki erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamalarını içermesi temelinde seçilmiştir. 1985-2025 yılları arasındaki erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamaları belli tarihsel dönemlere göre sınıflandırılarak incelenecektir.

Araştırma kapsamında incelenen dokümanlar tematik analiz yöntemiyle çözümlenecektir. Doküman analizi, erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamalarının gerçekleştirildiği tarih, gerçekleştiren kurum/kuruluş, hedef kitle, amaç ve özellikler gibi önceden belirlenen temalar doğrultusunda yürütülecektir. Analiz sürecinde temalar tekrar tekrar gözden geçirilerek içerik benzerlikleri ve yinelenen örüntüler kontrol edilerek son haline getirilecektir. Veri çeşitliliğini artırmak amacıyla MEB/ASHB raporları ve resmi belgeler, ulusal (Açev, Tkv, TRT vb.) ve uluslararası (Unicef, AB, MEB-Unicef vb.) kuruluş raporları ile bilimsel yayınlar birlikte ele alınarak bu yolla üçgenleme yaklaşımı kullanılacaktır. Elde edilen bulguların 1985–2025 yılları arasındaki erken çocukluk dönemi aile eğitimi uygulamalarının belirli tarihsel dönemler çerçevesinde incelenmesine ve geleceğe yönelik politika önerilerinin geliştirilmesine katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Eğitimi Uygulamaları, Erken Çocukluk Dönemi, Doküman Analizi, Tarihsel Yaklaşım, 1985-2025 Yılları

An Examination of Early Childhood Family Education Initiatives in Türkiye (1985–2025) from a Historical Perspective

The aim of this study is to examine early childhood family education initiatives in Türkiye between 1985 and 2025 from a historical perspective. Within the scope of qualitative research, document analysis will be employed in the study. In conducting the document analysis, the following stages will be followed respectively: accessing the documents, checking their authenticity, understanding the documents, analyzing the data, and using the data. For the analysis of the documents, the dataset was selected through purposive sampling. In constructing the document dataset, purposive sampling was used on the basis of whether the documents describe early childhood family education initiatives in Türkiye and include initiatives carried out between 1985 and 2025. Early childhood family education initiatives implemented between 1985 and 2025 will be classified and examined according to specific historical periods.

The documents examined within the scope of the study will be analyzed using thematic analysis. The document analysis will be conducted in line with predetermined themes such as the date of implementation, implementing institution/organization, target group, aims, and characteristics of early childhood family education initiatives. During the analysis process, the themes will be reviewed repeatedly and finalized by checking similarities in content and recurring patterns. In order to increase data diversity, reports and official documents of the Ministry of National Education and the Ministry of Family and Social Services, reports of national organizations (e.g., AÇEV, TKV, and TRT), reports of international organizations (e.g., UNICEF, the EU, and MEB–UNICEF), and scientific publications will be considered together; in this way, a triangulation approach will be employed. It is aimed that the findings obtained will contribute both to the examination of early childhood family education initiatives between 1985 and 2025 within specific historical periods and to the development of future policy recommendations.

Keywords: Family Education Initiatives, Early Childhood Period, Document Analysis, Historical Approach, 1985–2025

Sini Etrafında Aileyi Okumak: Osmanlı Sofra Ritüellerinde Hiyerarşi ve Normların Temsili

Osmanlı toplumunda yemek sadece bir ihtiyaç olmaktan ziyade toplumsal hiyerarşinin, birlikliğin ve normların temsil edildiği ve görünür hale geldiği gündelik bir ritüeldir. İnsanları bir araya getiren sosyal bir mekân olması sebebiyle sofraya, Osmanlı gündelik yaşamında merkezi bir yer tutmakta ve bunun yanı sıra aile düzeni hakkında mühim bilgiler vermektedir. Çünkü saray sofrasında görülen merkez-çevre düzeni Osmanlı toplumunda aile düzeninde de dikkat çekmektedir. Sarayda makro ölçekte devam eden bu düzen aile yapısında mikro ölçekte de olsa benzer ilkeye dayanır.

Bu çalışma, sini merkezli teşekkül eden sofraya düzeni üzerinden Osmanlı toplumunda aile içi hiyerarşi ve rol dağılımının nasıl şekillendiğini, sofranın Osmanlı toplumunda neyi temsil ettiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Her ne kadar ideal toplumsal düzenin görsel tasviri olsa da toplum için model oluşturması sebebiyle minyatürler çalışmada kaynak olarak kullanılmıştır. Ayrıca yazılı kaynak olarak gözlem analizi ile gündelik hayattan bilgiler içeren seyahatnameler ve normun temsili olan örf-adet metinleri incelenmiştir. Bunlara ek olarak maddi kültür hakkında somut bilgiler ihtiva eden tereke kayıtlarına bakılmıştır. Çalışma Osmanlı minyatürlerini görsel analiz yöntemiyle incelemek; elde edilen verileri seyahatnameler ve tereke kayıtları ile değerlendirerek mikro tarih yaklaşımı çerçevesinde bir okuma sunmaktadır.

İncelenen minyatürlerde ve yazılı kaynaklarda sofraya ritüelinin çoğunlukla merkezde konumlanan bir sini etrafında tasvir edildiği görülmektedir. Bu mekânsal düzen bize kolektif yemek düzeninin nasıl şekillendiğini göstermesinin yanı sıra toplumsal hiyerarşiyi görünür kılacak bilgiler verir. Bu bağlamda Osmanlı sofraya düzeni aile normları ve toplumsal hiyerarşinin temsil edildiği sembolik bir ritüel alanıdır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Ailesi, Sini, Sofra Ritüelleri, Toplumsal Hiyerarşi

Reading the Family Around the *Sini*: Representations of Hierarchy and Social Norms in Ottoman Dining Rituals

In Ottoman society, eating was not merely a necessity but also a daily ritual through which social hierarchy, unity, and norms became visible. As a social space that brought individuals together, the dining setting occupied a central place in Ottoman daily life and provided important insights into family structure. The center-periphery arrangement visible in palace dining scenes reflects a broader social order that was reproduced within the Ottoman family. While this hierarchical organization appeared on a macro scale in the palace, it structured relationships within the family on a comparable micro scale.

This study aims to examine how family hierarchy and role distribution were structured in Ottoman society through the dining arrangement organized around the *sini*, and what the dining arrangement represented in Ottoman social life. Although miniatures depict an idealized social order, they are used in this study as visual sources that reflect normative models of Ottoman society. In addition to these visual materials, travelogues containing observations on everyday life and customary law texts representing social norms are examined as written sources. Furthermore, probate inventories, which provide concrete information about material culture, are consulted. The study analyzes Ottoman miniatures using visual analysis and interprets the findings within a microhistorical framework by evaluating them together with travelogues and probate inventories.

Both the examined miniatures and written sources indicate that Ottoman dining rituals were typically organized around a centrally positioned *sini*. This spatial arrangement highlights the collective character of dining practices while simultaneously revealing the hierarchical structure embedded within them. In this sense, the Ottoman dining arrangement emerges as a symbolic ritual space through which family norms and social hierarchy were represented.

Keywords: Ottoman Family, Sini, Dining Rituals, Social Hierarchy

**Üniversite Öğrencilerinin Aile Kavramına
Yönelik Metaforik Algıları ve “Aile”yi Metaforik
Bir Kaynak Alan Olarak Kullanımları**

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin “aile” kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak ve eş zamanlı olarak “aile” kavramının hangi toplumsal ve kurumsal yapıları anlamlandırmada metaforik bir kaynak alan olarak işlev gördüğünü incelemektir. Araştırma, aile kavramını hem hedef alan (target domain) hem de kaynak alan (source domain) olarak ele alan çift yönlü bir çözümleme çerçevesi sunmaktadır. Böylece öğrencilerin aileye ilişkin bilişsel ve duyuşsal şemaları ile sosyal gerçekliği kavramsallaştırma biçimleri arasındaki ilişki bütüncül bir perspektifle değerlendirilmektedir.

Çalışmanın kuramsal dayanağını, metaforu düşüncenin temel örgütleyici mekanizmalarından biri olarak konumlandıran George Lakoff ve Mark Johnson’ın Kavramsal Metafor Kuramı oluşturmaktadır. Söz konusu kurama göre metafor, soyut kavramların daha somut ve deneysel alanlar aracılığıyla yapılandırılmasını sağlayan bilişsel bir eşleme sürecidir. Bu bağlamda “aile”, kültürel olarak yoğun anlam yükü taşıyan, deneysel temeli güçlü ve duyuşsal çağrışımları yüksek bir kavram olarak hem bireysel kimlik inşasında hem de kolektif yapıların anlamlandırılmasında merkezi bir rol üstlenmektedir.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde fenomenoloji deseniyle tasarlanmıştır. Çalışma grubunu farklı fakültelerde öğrenim gören 500 (+/-) gönüllü lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak katılımcılardan iki ifadeyi tamamlamaları istenecektir: “Aile ... gibidir; çünkü ...” ve “... bir ailedir; çünkü ...”. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenecek; metaforik ifadeler anlamsal benzerlikleri temelinde kategorize edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Metafor Kuramı, Metaforik İfadeler

**University Students' Metaphorical Perceptions
of the Concept of “Family” and Their Use of
"Family" as a Metaphorical Source**

The aim of this study is to reveal university students' metaphorical perceptions of the concept of “family” and, simultaneously, to examine which social and institutional structures the concept of “family” functions as a metaphorical source domain in making sense of. The research presents a two-way analysis framework that considers the concept of family as both a target domain and a source domain. Thus, the relationship between students' cognitive and affective schemas regarding family and their ways of conceptualizing social reality is evaluated from a holistic perspective.

The theoretical basis of the study is formed by George Lakoff and Mark Johnson's Conceptual Metaphor Theory, which positions metaphor as one of the fundamental organizing mechanisms of thought. According to this theory, metaphor is a cognitive mapping process that enables abstract concepts to be structured through more concrete and experiential domains. In this context, “family” is a concept with a strong experiential foundation, high emotional connotations, and culturally rich meaning, playing a central role in both the construction of individual identity and the interpretation of collective structures.

The research was designed using a phenomenological pattern within the framework of a qualitative research approach. The study group consists of 500 (+/-) volunteer undergraduate students studying in different faculties. As a data collection tool, participants will be asked to complete two statements: “Family is like ... because ...” and “... is a family because ...”. The data obtained will be analyzed using content analysis; metaphorical expressions will be categorized based on semantic similarities.

Keywords: Family, Metaphor Theory, Metaphorical Expressions

Türk Atasözlerinde ve Deyimlerinde Aile Kurumunun Derin Anlam Örgüsü

Atasözleri ve deyimler bir dilin en temel söz varlıklarıdır. Anlam boyutunda hem gerçek hem de mecaz anlamları içeren kalıp ifadelerdir. Bu ifadeleri daha değerli kılan unsur ise uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş olmalarıdır. Atasözlerimiz ve deyimlerimiz hayata bakışımızın, geleneklerimizin, inançlarımızın, değerlerimizin anlamsal olarak korunduğu kalıplaşmış özlü sözlerdir. Türk kültürünün temel değerlerinden bir olan aile ise evlilik ve kan bağına dayanan, anne, baba ve çocuklar arası ilişkiye dayanan toplum içindeki en küçük birliktir. Toplumun temel unsuru olan aile mefhumu geçmişten günümüze var olmuş sosyal bir olgudur. Ülkemizde aile kurumunun ne anlam ifade ettiği günümüz açısından önem arz etmektedir. Özellikle geçmiş ile günümüz arasındaki anlamı ortaya çıkarmamıza yardımcı olacak kaynaklardan biri atasözleri ve deyimlerdir. Bu verilerden hareketle çalışmanın amacı Türk atasözlerinde ve deyimlerinde aile kurumunun derin anlam örgüsünü ortaya çıkarma olarak belirlenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel yöntem kullanılmış ve doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Veriler Türk Dil Kurumu bünyesinde oluşturulmuş Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden elde edilmiştir. İlgili sözlükte aile kavramı ile ilgili literatürden elde ettiğimiz abi, anne, ana, ata, baba, eş, evlat, hanım vb. toplam 35 kavram taranarak bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucunda 35 kavramdan sadece ana, baba, avrat, evlat, koca, kardeş, karı, oğul, er, erkek, dede gibi tarihte aile denilince akla gelen temel kavramların atasözlerinde ve deyimlerde farklı sıklık oranlarına göre yer aldığı görülmüştür. Sıklık durumuna göre en fazla "ana" kavramı yer almış ikinci sırada ise "baba" kavramının yer aldığı görülmüştür. Bu durum bile Türklerde aile kurumunun merkezinde anne rolünün önemli olduğunu göstermektedir. Sonuçlardan hareketle aile kurumunun niteliğinin artırılması ve devamlılığının sağlanması için Türk kadınına daha fazla değer verilmesi öneri olarak söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Deyim, Aile Kurumu

The Deep Meaning Structure of the Institution of Family in Turkish Proverbs and Idioms

Proverbs and idioms are the most fundamental linguistic elements of a language. They are fixed expressions that contain both literal and figurative meanings. What makes these expressions even more valuable is that they are based on long experience and observation. Our proverbs and idioms are concise, fixed expressions that preserve the meaning of our outlook on life, traditions, beliefs, and values. The family, one of the fundamental values of Turkish culture, is the smallest unit within society, based on marriage and blood ties, as well as the relationship between mother, father, and children. The concept of family, a fundamental element of society, is a social phenomenon that has existed from past times to the present day. The meaning of the institution of family in our country is important today. Proverbs and idioms are one of the sources that help us reveal the meaning between the past and the present. Based on this data, this study aims to reveal the deep meaning of the institution of family in Turkish proverbs and idioms.

On this end, qualitative methods were employed in the study, utilising document analysis techniques. Data was obtained from the Dictionary of Proverbs and Idioms compiled by the Turkish Language Association. A total of 35 concepts related to family, such as brother, mother, grandmother, grandfather, father, spouse, child, and wife, were identified from a relevant dictionary and analysed to yield the findings. The results of the study showed that of the 35 concepts, only the fundamental concepts that come to mind when thinking of family in history, such as mother, father, wife, child, husband, brother, son, man, male, grandfather, etc., appeared in proverbs and idioms with different frequencies. According to frequency, the concept of 'mother' appeared most frequently, followed by the concept of 'father'. This situation alone shows that the role of the mother is central to the family institution among Turks. Based on the results, it can be suggested that greater value should be placed on Turkish women to improve the quality of the family institution and ensure its continuity.

Keywords: Proverb, İdiom, Family Institution

Türkçe Ders Kitaplarında Ailenin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Temsili*

Representation of the Family in Turkish Textbooks within the Scope of Gender Roles

Ders kitapları, sadece bilgi aktaran araçlar değil, aynı zamanda toplumsal normları ileten ve yeniden üreten temel toplumsallaşma materyalleri olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, aileye ilişkin temsiller, çocukların zihninde “ideal aile” ve “uygun kadın/erkek rolleri” algısının oluşmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de müfredatların değiştiği üç farklı dönemde (1936, 1989 ve 2019) okutulan Türkçe ders kitaplarında aile kurumunun ve aile içi toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl temsil edildiğini dilsel ve görsel boyutlarıyla incelemektedir. Araştırmada, Eleştirel Söylem İncelemeleri’nin Söylem Tarihsel Yaklaşımı ve Çok Kipli Eleştirel Söylem Çözümlemesi kullanılarak, aile üyelerinin andırılması biçimleri, diğer bir ifadeyle onlara yönelik olarak adlar, sıfatlar, eylemler aracılığıyla atfedilen özellikler ve görsel sunumları karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir. Bulgular, üç dönem boyunca aile temsili hem süreklilikleri hem de dönüşümleri ortaya koymaktadır. 1936 dönemi kitaplarında aile, geleneksel rollerin keskin çizgilerle belirlendiği bir yapı olarak sunulmakta; kadınlar “anne”, “eş”, “ev hanımı” gibi akrabalık temsilleriyle özel alanda (ev içi), erkekler mesleklerle ilişkilendirilerek kamusal alanda konumlandırılmaktadır. 1989 döneminde, kadınların mesleki temsillerinde artış ve kamusal alanda görünürlüklerinde görece bir iyileşme gözlemlenmekle birlikte, aile içi rollerdeki kalıpyargısal sunumlar sürmektedir. 2019 dönemi ise kız çocuklarının temsiliinde nicel bir artış ve bazı olumlu örnekler sunmakla birlikte, kadınların hâlâ ağırlıklı olarak özel alanla ilişkilendirildiğini, mesleki temsilde erkeklerin gerisinde kaldığını ve gerçek yaşamdaki otorite figürlerinin (yazar, bilim insanı, tarihî kişilik) erkek egemen bir yapıda sunulduğunu göstermektedir. Mekânsal ayrışma (özel alan–kamusal alan), eylem türleri (bakım–teknik/otorite) ve meslek ve akrabalık bildiren adlar üzerinden yapılan çözümlemeler, geleneksel rollerin aile temsili aracılığıyla yapısal olarak yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Textbooks are not merely tools for transmitting knowledge but are also considered fundamental socialization materials that convey and reproduce societal norms. In this context, representations of the family play a decisive role in shaping children's perceptions of the “ideal family” and “appropriate female/male roles.” This study examines how the institution of the family and gender roles within the family are represented in Turkish textbooks used during three different periods when curricula changed in Turkey (1936, 1989, and 2019), analyzing both linguistic and visual dimensions. The research employs the Discourse-Historical Approach of Critical Discourse Studies and Multimodal Critical Discourse Analysis to conduct a comparative analysis of how family members are named—in other words, the characteristics attributed to them through nouns, adjectives, and actions—and their visual representations. The findings reveal both continuities and transformations in the representation of the family across the three periods. In the textbooks from the 1936 period, the family is presented as a structure with sharply defined traditional roles; women are positioned in the private sphere (domestic sphere) through kinship representations such as “mother,” “wife,” and “housewife,” while men are associated with professions and positioned in the public sphere. In the 1986 period, although an increase in women's professional representations and a relative improvement in their visibility in the public sphere are observed, stereotypical presentations of domestic roles persist. The 2016 period, while showing a quantitative increase in the representation of girls and offering some positive examples, indicates that women are still predominantly associated with the private sphere, lag behind men in professional representation, and that authority figures (authors, scientists, historical personalities) are presented within a male-dominated structure. Analyses based on spatial segregation (private sphere–public sphere), types of activities (caregiving–technical/authority), and nouns denoting professions and kinship reveal that traditional roles are structurally reproduced through the representation of the family.

Anahtar Kelimeler: Aile, Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Türkçe Ders Kitapları, Eleştirel Söylem İncelemeleri, Dilsel Ve Görsel Çözümleme

Keywords: Family, Gender Roles, Turkish Textbooks, Critical Discourse Studies, Linguistic And Visual Analysis

* Bu çalışma, 122K971 numaralı ve “İlkokul Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Kadın İmgesi (1923–2023)” başlıklı TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında desteklenen “Türkçe Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyetin Temsili” başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

Aileyi Klasik Türk Şiiri Çalışmaları Üzerinden Anlamak

Eski Türkçede oğuş olarak ifade edilen ve toplumun en küçük sosyal birimi kabul edilen aile kurumu, klasik Türk edebiyatı metinlerine çeşitli yönleriyle yansımına rağmen müstakil bir araştırma konusu olarak sınırlı ilgi görmüştür. Dolayısıyla, divan şiirinin içerdiği zengin sosyal ve kültürel unsurlar arasında aile olgusu belirli bir yer işgal etmekteyse de alana yönelik akademik çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Nitekim mevcut araştırmaların büyük ölçüde son otuz yılda yapıldığı görülmektedir. Bu durum, klasik Türk şiirinde aile olgusunun alan yazınında araştırmaya müsait bir zeminin olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın konusu, klasik Türk şiirinde aile kavramını ele alan akademik çalışmaların literatürdeki yerinin tespit edilmesidir. Araştırmanın temel amacı, klasik Türk şiirinde aile olgusuna yönelik yapılan çalışmaların gelişimini ortaya koymak; söz konusu çalışmaların kapsamını, türünü ve araştırma eğilimlerini sistematik bir biçimde değerlendirmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Google Scholar ve benzeri çevrim içi veri tabanlarında “klasik türk edebiyatı”, “aile”, “anne”, “baba” ve “çocuk” gibi anahtar kelimeler taranarak elde edilmiştir. Elde edilen çalışmaların içerik analizleri yapılmış; araştırmalar yayın yılları, ele aldıkları aile bireyleri ve yayın türleri gibi ölçütler doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Ayrıca çalışmalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilerek literatürdeki genel eğilimler ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda, klasik Türk şiirinde aileyi doğrudan merkeze alan çalışmaların sayıca sınırlı olduğu; mevcut çalışmaların büyük ölçüde mesnevi ve nasihatnâme türündeki eserler üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bunun yanında araştırmaların çoğunlukla çekirdek aile unsurları (anne, baba ve çocuk) etrafında şekillendiği görülmüştür. Bu bulgular, klasik Türk şiirinde aile olgusunun farklı türler ve daha geniş akrabalık ilişkileri çerçevesinde incelenebilecek önemli bir araştırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Alan yazınındaki mevcut çalışmaları bütüncül bir bakışla değerlendirmesi ve klasik Türk şiirinde aile konusunu ele alan araştırmaların genel görünümünü ortaya koyması bakımından bu çalışma, söz konusu alanda yapılacak yeni araştırmalar için bir çerçeve sunacak, literatür boşluklarını görünür kılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Şiiri, Aile, Anne, Baba, Çocuk

Understanding the Family Through Studies of Classical Turkish Poetry

The institution of the family, referred to as “oğuş” in Old Turkish and regarded as the smallest social unit of society, has received limited attention as an independent subject of research, despite being reflected in various aspects within the texts of classical Turkish literature. Consequently, although the concept of the family occupies a significant place among the rich social and cultural elements contained in divan poetry, the number of academic studies in this field remains quite limited. Indeed, it is evident that the majority of existing studies have been conducted over the past thirty years. This situation indicates that the phenomenon of the family in classical Turkish poetry offers fertile ground for research in the field. The subject of this study is to determine the place of academic works addressing the concept of the family in classical Turkish poetry within the literature. The primary objective of the research is to elucidate the development of studies on the concept of family in classical Turkish poetry; to systematically evaluate the scope, type, and research trends of these studies. The document analysis method, one of the qualitative research methods, was employed in this study. Data were obtained by searching online databases such as the YÖK National Thesis Center and Google Scholar using keywords such as “classical Turkish literature,” “family,” “mother,” “father,” and “child.” Content analyses of the identified studies were conducted; the studies were classified according to criteria such as publication years, the family members they addressed, and publication types. Additionally, similarities and differences among the studies were identified.

Keywords: Classical Turkish Poetry, Family, Mother, Father, Child

Mizahın Penceresinden Aile İçi Demokrasi ve Ekonomik Zorlukların Faruk Nafiz Çamlıbel Şiirlerindeki Temsili

Toplumun temel yapı taşı olan aile, dönemsel krizlerden, ekonomik dalgalanmalardan ve makro düzeydeki siyasi değişimlerden doğrudan etkilenen dinamik bir kurumdur. Türk edebiyatının önemli isimlerinden ve hecenin beş şairinden biri olarak da bilinen Faruk Nafiz Çamlıbel, 1940'lı yılların çalkantılı sosyo-ekonomik ve siyasi atmosferini mizahın dönüştürücü gücü ve etkili diliyle şiire taşımıştır. Bu çalışmanın amacı, şairin dönemin mizah dergilerinden Karikatür dergisinde "Çamdeviren" müstear ismiyle yayımladığı "Aile-Demokrasi" (1947) ve "Aile-Gaile" (1945) başlıklı şiirleri üzerinden, aile kurumunun o dönemki çok yönlü gerçekliğini edebiyat sosyolojisi bağlamında incelemektir. Türkiye'nin çok partili hayata geçiş sürecinin "bekârlık" ve "evlilik" metaforları üzerinden aile içi idareye ve demokrasiye uyarlandığı; İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan ekonomik buhranın (ihtikâr) ise aile reisinin geçim sıkıntısı ekseninde işlendiği bu metinler, nitel doküman analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışmanın özgünlüğü ve önemi, Karikatür dergisinin 640 sayısının tek tek taranmasıyla literatüre kazandırılan yüzlerce mizahi şiirin yer aldığı geniş bir birincil kaynak havuzundan beslenmesinden ileri gelmektedir. Yapılan analizler sonucunda, Faruk Nafiz'in mizahı salt bir güldürü unsuru olarak görmediği; ailenin karşılaştığı maddi ve manevi zorlukları yumuşatan, toplumsal bir savunma ve yüzleşme mekanizması olarak kullandığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, sempozyumun "Güçlü Aile, Güçlü Gelecek" temasıyla örtüşecek şekilde Türk ailesinin tarihsel süreçteki krizlerle baş etme kapasitesini ve dayanıklılığını edebi bir projeksiyonla ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Faruk Nafiz Çamlıbel, Aile Sosyolojisi, Mizahi Şiir, Aile İçi Demokrasi, Toplumsal Tarih

The Representation of Intra-Family Democracy and Economic Difficulties in Faruk Nafiz Çamlıbel's Poetry Through the Lens of Humor

The family, as the fundamental building block of society, is a dynamic institution directly affected by periodic crises, economic fluctuations, and macro-level political changes. Faruk Nafiz Çamlıbel, a prominent figure in Turkish literature and known as one of the Five Syllabists (Hecenin Beş Şairi), transposed the turbulent socio-economic and political atmosphere of the 1940s into poetry through the transformative power and effective language of humor. The purpose of this study is to examine the multifaceted reality of the family institution of that era within the context of the sociology of literature, specifically through the poems titled "Aile-Demokrasi" (Family-Democracy, 1947) and "Aile-Gaile" (Family-Trouble, 1945), which the poet published under the pseudonym "Çamdeviren" in Karikatür, a prominent humor magazine of the period. These texts—where Turkey's transition to a multi-party system is adapted to intra-family administration and democracy via the metaphors of "bachelorhood" and "marriage," and the post-World War II economic depression (profiteering) is depicted through the breadwinner's financial struggles—were analyzed using the qualitative document analysis method.

The originality and significance of the study stem from its reliance on a vast pool of primary sources, comprising hundreds of humorous poems introduced to the literature through the meticulous, issue-by-issue scanning of 640 issues of Karikatür magazine. As a result of the analyses, it was determined that Faruk Nafiz did not view humor merely as a comedic element; rather, he utilized it as a social defense and confrontation mechanism that mitigated the material and moral difficulties faced by the family. In alignment with the symposium's theme, "Strong Family, Strong Future," the findings reveal the coping capacity and resilience of the Turkish family against crises throughout the historical process via a literary projection.

Keywords: Faruk Nafiz Çamlıbel, Sociology of Family, Humorous Poetry, Intra-Family Democracy, Social History

Türk Atasözlerinde Aile Rollerini: Anne, Baba ve Çocuk Üzerine Kültürel Bir İnceleme

Family Roles in Turkish Proverbs: A Cultural Analysis of Mother, Father, and Child

Atasözleri, toplumların ortak deneyimlerini, değer yargılarını ve sosyal ilişkilerini yansıtan önemli sözlü kültür ürünleri arasında yer almaktadır. Bu sözlü kültür unsurları yalnızca dilsel yapılar olarak değil, aynı zamanda toplumsal hayatın işleyişine ve kültürel kabullere dair önemli ipuçları sunan göstergeler olarak değerlendirilmektedir. Türk toplumunda tarih boyunca merkezi bir konuma sahip olan aile kurumu da bu kültürel birikimin önemli yansımalarından biri olarak atasözlerinde geniş bir şekilde yer bulmuştur. Bu itibarla atasözleri, aile yapısı içinde bireylere yüklenen rollerin ve sorumlulukların kültürel hafızada nasıl yer aldığını göstermesi bakımından önemli veriler sunmaktadır.

Bu çalışmada, Türk atasözlerinde çekirdek aileyi oluşturan anne, baba, kız çocuk ve erkek çocuk bağlamında aile üyelerinin aile içindeki rollerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu roller incelenirken aile bireylerinin kadın ve erkek olarak konumlanmalarının ortaya çıkardığı toplumsal cinsiyet rolleri de değerlendirme kapsamına alınması planlanmıştır. Araştırmanın verileri, Türk Atasözleri Sözlüğü'nde (TAS) ana/anne, analık, baba, kız çocuk, erkek çocuk, kadın ve erkek ifadelerinin geçtiği atasözlerinin taranması yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen atasözleri fişlenmiş ve tematik olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada özellikle aile içi roller, kuşaklar arası ilişkiler, toplumsal ve ailevi sorumluluklar ile eğitim ve değer aktarımı temaları üzerinde durulmaktadır. Bu çerçevede atasözlerinde aile bireyelerine atfedilen rollerin hangi kavramsal çerçevede ifade edildiği ve aile kurumunun kültürel temsillerinin nasıl şekillendiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atasözleri, Türk Kültürü, Sözlü Kültür, Sözlü Gelenek, Aile Rollerini

Proverbs constitute important products of oral culture that reflect the shared experiences, value judgments, and social relations of societies. These elements of oral tradition are not only linguistic structures but also cultural indicators that provide significant insights into the functioning of social life and the norms accepted within a community. In Turkish society, the institution of the family, which has historically occupied a central position, also finds wide representation in proverbs as an important reflection of this cultural accumulation. In this respect, proverbs offer valuable data for understanding how the roles and responsibilities attributed to individuals within the family structure are preserved and transmitted in cultural memory.

This study aims to examine the roles of family members within the nuclear family, mother, father, daughter, and son, as reflected in Turkish proverbs. While examining these roles, the gender positions of family members as women and men, and the gender roles that emerge from these positions, are also considered within the scope of the study. The data of the research were obtained through a survey of proverbs containing the expressions mother/ana, stepmother, father, daughter, son, woman, and man in the Türk Atasözleri Sözlüğü (TAS). The collected proverbs were catalogued and classified thematically. The study focuses particularly on themes such as family roles, intergenerational relationships, social and familial responsibilities, and the transmission of values and education. Within this framework, the study evaluates the conceptual patterns through which the roles attributed to family members are expressed in proverbs and how the institution of the family is culturally represented in Turkish proverbial discourse.

Keywords: Proverbs, Turkish Culture, Oral Culture, Oral Tradition, Family Roles

Fatma Aliye'nin Romanlarında Gündelik
Hayat, Aile ve Kadın

Daily Life, Family and Women in Fatma
Aliye's Novels

Türk edebiyatının öncü kadın yazarlarından Fatma Aliye Hanım; *Muhadarat*, *Refet*, *Udi*, *Levayih-i Hayat* ve *Enin* adlı romanlarıyla 19. yüzyılın gündelik hayatından aldığı sahnelerle aile kurumunu ve bu kurum içerisindeki kadının konumunu belirginleştirir. Romanların temel izleğini; kadınların evlilik üzerine düşünceleri, aldıkları eğitim ile sosyal hayat içerisinde var olma çabaları ve aile içi rollerdeki dönüşümler oluşturur. Yazarın romanlarında kurguladığı aile ve kadın yaşamı, dönemin zihniyet dönüşümlerinin birer izdüşümü niteliğindedir. Fatma Aliye, romanlarında 19. yüzyılın aile ve kadın hayatına da yansıyan düalizmini İstanbul'un hem konak, köşk ve yalıları hem de kenar mahallelerinde yer alan tek odalı evleri üzerinden mekân-insan ilişkisi üzerinden çizer. Konak, köşk ve yalılarda geçen olaylar; anne, baba ve çocuk ilişkilerinin yanı sıra carive ve mürebbiyelerin dâhil olduğu katmanlı ve sınıfsal bir aile tablosu içerisinde geçer. İstanbul'un kenar mahallelerindeki tek gözlü odalarda geçen olaylar ise mahalle kültürünün de yoğun bir şekilde işlendiği anne-kız ilişkisine odaklanır. Ailenin oluşumunu sağlayan evlilik kurumu ise romanlarda görtücü usulü, çokeşlilik, bireysel tercih ve sadakat konuları ile işlenir. Fatma Aliye'nin romanları, dönemin gündelik hayat pratiklerinin yanı sıra modernleşme aşamasında görülen düalizmi, aile kurumunun dinamiklerini ve kadının toplumsal hayata katılma çabasını mikro-tarih açısından gözler önüne serer. Bu çalışmada, Fatma Aliye'nin romanları üzerinden 19. yüzyılın gündelik hayatında görülen düalizmi, aile ve kadın odağında karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Henri Lefebvre'nin *Gündelik Hayatın Eleştirisi* adlı çalışmasındaki düşüncelerine ana hatlarına değinilecek, ele alınan romanlardaki aile kurumunun dinamikleri ve bu dinamikler içerisindeki kadın rolleri bu görüşler ışığında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Fatma Aliye Hanım, Türk Romanı, Gündelik Hayat, Aile, Kadın Roller

Fatma Aliye Hanım, one of the pioneering women writers of Turkish literature, highlights the institution of the family and the position of women within it through scenes drawn from 19th-century daily life in her novels *Muhadarat*, *Refet*, *Udi*, *Levayih-i Hayat*, and *Enin*. The main themes of the novels are women's thoughts on marriage, their efforts to exist in social life through the education they receive, and changes in their roles within the family. The family and women's lives depicted in the author's novels reflect the mindset transformations of the period. Fatma Aliye depicts the dualism reflected in 19th-century family and women's lives in her novels through the relationship between place and people, using both the mansions, villas, and waterfront houses of Istanbul and the single-room houses found in its suburbs. The events take place in mansions, villas, and palaces; they unfold within a layered and class-based family portrait that includes mother, father and child relationships, as well as the involvement of maids and governesses. On the other hand, the events set in the single-room houses in the suburbs of Istanbul, , focus on the mother-daughter relationship, where neighborhood culture is also intensely explored. The institution of marriage, which forms the basis of the family, is explored in novels through topics such as arranged marriages, polygamy, individual choice, and fidelity. Fatma Aliye's novels reveal the dualism seen during the modernization phase, the dynamics of the family institution, and women's efforts to participate in social life, as well as the daily life practices of the period, from a micro-historical perspective. This study aims to reveal the dualism seen in 19th-century daily life through Fatma Aliye's novels, focusing on family and women in a comparative approach. In line with this aim, the main ideas in Henri Lefebvre's works *Critique of Everyday Life* will be touched upon, and the dynamics of the family institution and women's roles within these dynamics in the discussed novels will be examined in the light of these views.

Keywords: Fatma Aliye Hanım, Turkish Novel, Daily Life, Family, Women's Roles

Cevdet Bey Ve Oğulları Romanında Üç Aile Kuşağının Dönüşümü

Türk edebiyatı Tanzimat'tan itibaren birey, toplum ve aile ekseninde köklü bir dönüşüm sürecini kayda geçirmiştir. Modernleşme çoğu zaman kültürel bir kriz olarak değerlendirilirken, bireyselleşme bağlamında ilerleme göstergesi sayılmış; aile kurumu ise bu gerilim hattında çözölme ve yeniden yapılanma dinamikleriyle ele alınmıştır. Aydın kimliğiyle öne çıkan yazarlar, Batı kültürü ile Türk-Osmanlı geleneği arasındaki sentezin başarılamamasını sonucunu aile içi çözölme, bireyin topluma yabancılaşması ve dejenerasyon olarak görmüşlerdir.

Bu bildiri, Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları adlı romanını kuşaklar arası değerim ve mekânsal dönüşüm bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Roman, II. Abdülhamit'e yönelik suikast girişimiyle başlayıp 1971 muhtırası arifesine uzanan tarihsel bir çerçevede, bir tüccar ailesinin üç kuşak boyunca geçirdiği dönüşümü anlatır. Cevdet Bey'in kurduğu "konak ailesi", Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e ve darbeler dönemine uzanan süreçte hem ideolojik hem de sosyokültürel kırılmalarla yüzleşir. Bu süreçte bireyselleşme eğilimleri güçlenirken aile bütünlüğu zayıflar.

Çalışmada, tarihsel gelişmelerin karakterlerin kimlik inşasına etkisi ile aile yapısındaki çözölmenin mekânsal izdüşümleri birlikte değerlendirilecektir. Konağın parçalanarak apartmana dönüşmesi, yalnızca mimari bir değerim değil, aile yapısının çözölmesini simgeleyen bir göstergedir. Böylece romanın, modernleşme sürecinde Türk ailesinin geçirdiği dönüşümü hem kuşaksal hem de mekânsal düzlemde temsil ettiği ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Modernleşme, Kuşak Çatışması, Mekân, Bireyselleşme

The Transformation of Three Generations of Families in the Novel Cevdet Bey and His Sons

Turkish literature has documented a profound transformation process centered on the individual, society, and family since the Tanzimat era. While modernization is often regarded as a cultural crisis, it has been seen as an indicator of progress in the context of individualism; the institution of the family, meanwhile, has been addressed through the dynamics of dissolution and restructuring within this tension. Writers who stood out with their intellectual identity saw the failure to achieve a synthesis between Western culture and the Turkish-Ottoman tradition as resulting in the disintegration of the family, the alienation of the individual from society, and degeneration.

This paper aims to examine Orhan Pamuk's novel Cevdet Bey and His Sons in the context of intergenerational change and spatial transformation. The novel narrates the transformation of a merchant family over three generations within a historical framework that begins with the assassination attempt on Abdulhamid II and extends to the eve of the 1971 memorandum. The "mansion family" established by Cevdet Bey faces both ideological and sociocultural ruptures during the transition from the Constitutional Monarchy to the Republic and the period of coups. During this process, individualistic tendencies strengthen while family unity weakens.

The study will evaluate the impact of historical developments on the characters' identity construction and the spatial implications of the dissolution of the family structure. The conversion of the mansion into an apartment building is not merely an architectural change but a symbol of the dissolution of the family structure. Thus, the novel reflects the transformation of the Turkish family during the modernization process on both a generational and spatial level.

Keywords: Family, Modernization, Generational Conflict, Space, Individualization

Çocuk Edebiyatında Teknoloji ve Aile İlişkileri: Çağdaş Türk Çocuk Kitaplarında Ebeveyn Teknoferansı Olgusu Üzerine Bir İçerik Analizi

Günümüzde dijital teknolojilerin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmesi, aile içi iletişim biçimlerini ve ebeveyn-çocuk ilişkilerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Akıllı telefon, tablet, bilgisayar ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşması, bireylerin birbirleriyle kurdukları yüz yüze etkileşimi azaltabilmekte ve özellikle aile ortamında iletişim kesintilerine yol açabilmektedir. Alanyazında bu durum, ebeveynlerin teknoloji kullanımının çocuklarla olan etkileşimi bölmesi veya sınırlandırması anlamına gelen teknoferans kavramı ile açıklanmaktadır. Ebeveyn teknoferansı, çocukların duygusal gereksinimlerinin karşılanmasını zorlaştırabilmekte, aile içi bağların zayıflamasına neden olabilmekte ve çocukların yalnızlık, ihmal edilmişlik ve iletişim eksikliği gibi duygular yaşamasına yol açabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, ebeveyn-çocuk ilişkisini konu alan ve teknoloji temasına yer veren çağdaş Türk çocuk kitaplarında ebeveyn teknoferansı olgusunun nasıl temsil edildiğini incelemektir. Araştırma nitel araştırma yaklaşımıyla desenlenmiş olup veri toplama sürecinde doküman incelemesi yapılmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma nitel araştırma yaklaşımında desenlenmiş olup veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın veri setini, çocuklara yönelik yayımlanmış ve ebeveyn-çocuk ilişkisini konu alan 8 kitap oluşturmaktadır. Veriler kategorisel içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde ebeveynin teknoloji kullanımı, iletişim kesintisi, duygusal ihmal, çocuk tepkileri ve çözüm önerileri temaları oluşturulmuştur. Bulgular, incelenen çocuk kitaplarında ebeveynlerin cep telefonu, tablet ve bilgisayar kullanımı nedeniyle çocuklarla kurulan iletişimin zaman zaman kesintiye uğradığını ve bu durumun çocuklarda yalnızlık, dikkat çekme davranışı ve duygusal uzaklaşma gibi tepkilere yol açtığını göstermektedir. Sonuç olarak çocuk kitaplarının, ebeveyn teknoferansı konusunda farkındalık oluşturabilecek önemli bir araç olduğu ve aile içi iletişimin sağlıklı biçimde sürdürülmesine yönelik değerler eğitimi açısından işlevsel bir rol üstlenebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Teknoferans, Ebeveyn-Çocuk İlişkisi, Nitel Araştırma, İçerik Analizi, Dijital Ebeveynlik

Technology and Family Relations in Children's Literature: A Content Analysis of the Phenomenon of Parental Technoference in Contemporary Turkish Children's Books

Today, the integration of digital technologies into daily life has significantly altered family communication patterns and parent-child relationships. The widespread use of smartphones, tablets, computers, and social media can reduce face-to-face interaction and lead to communication breakdowns, particularly within the family environment. In the literature, this situation is explained by the concept of "technoference," which refers to the disruption or limitation of interaction between children due to parental technology use. Parental technoference can make it difficult to meet children's emotional needs, weaken family bonds, and cause children to experience feelings of loneliness, neglect, and lack of communication. The aim of this research is to examine how the phenomenon of parental techno-ference is represented in contemporary Turkish children's books that address parent-child relationships and incorporate technology themes. The research was designed using a qualitative research approach, and document analysis was used as the data collection method. The study's dataset consists of 8 published children's books focusing on parent-child relationships. The data were analyzed using categorical content analysis. The analysis focused on the following themes: parental technology use, communication interruption, emotional neglect, children's reactions, and suggested solutions. The findings indicate that in the examined children's books, communication with children is sometimes interrupted due to parents' use of mobile phones, tablets, and computers, leading to reactions such as loneliness, attention-seeking behavior, and emotional detachment in children. In conclusion, it is believed that children's books are an important tool for raising awareness about parental technoference and can play a functional role in values education aimed at maintaining healthy family communication.

Keywords: Children's Literature, Technoference, Parent-Child Relationship, Qualitative Research, Content Analysis, Digital Parenting.

Feminist Romanlarda Aile Kurumunun Dönüşümü: Geç 20. Yüzyıl İngiliz Edebiyatı Üzerine Kuramsal Bir İnceleme

Bu çalışma, geç yirminci yüzyıl İngiliz feminist romanlarında aile kurumunun temsillerini, aile kavramının dönüşümü bağlamında yeniden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Feminist edebiyat, aile ve annelik kavramlarını eleştirel bir bakış açısıyla ele alması nedeniyle zaman zaman aile karşıtı bir söylemle ilişkilendirilmiştir. Ancak bu çalışma, söz konusu romanların aileyi ortadan kaldırmayı değil, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikler üzerine kurulu geleneksel aile modelini yeniden düşünmeye davet ettiğini ileri sürmektedir.

Çalışmanın kuramsal çerçevesi ikinci ve üçüncü dalga feminizm ile annelik kuramları doğrultusunda şekillenmektedir. Adrienne Rich'in anneliğin "kurum" ve "deneyim" ayrımı, Nancy Chodorow'un anneliğin toplumsal yeniden üretimine ilişkin yaklaşımı ve Sara Ruddick'in "maternal thinking" kavramsallaştırması, aile içindeki kadın öznesinin konumunu anlamak için temel referans noktaları olarak ele alınmaktadır. Bu doğrultuda aile, doğal ve değişmez bir yapı olarak değil; tarihsel ve toplumsal koşullar içinde şekillenen dinamik bir kurum olarak değerlendirilmektedir.

Fay Weldon'ın *Puffball* ve Kate Atkinson'ın *Behind the Scenes at the Museum* romanları merkezde olmak üzere yapılan inceleme, aile kurumunun bütünüyle reddedilen bir yapı olarak değil; eleştirel biçimde yeniden düşünülüp dönüştürülen bir kurum olarak ele alındığını göstermektedir. Çalışma, feminist romanların aileyi zayıflatmak yerine, eşitlikçi ve özne-merkezli bir anlayış temelinde dönüştürme potansiyeli taşıdığını savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Feminist Edebiyat, Aile Kurumu, Annelik, Toplumsal Cinsiyet, Ailenin Dönüşümü

The Transformation of the Family Institution in Feminist Novels: A Theoretical Inquiry into Late Twentieth-Century British Literature

This study aims to reassess the representations of the family institution in late twentieth-century British feminist novels within the framework of transformation rather than dissolution. Feminist literature has frequently been associated with an anti-family stance due to its critical engagement with marriage and motherhood. However, this paper argues that such novels do not seek to abolish the family; instead, they question and reinterpret traditional family models structured around gender-based inequalities.

The theoretical framework of the study is shaped by second- and third-wave feminist thought as well as motherhood theories. Adrienne Rich's distinction between motherhood as "institution" and "experience," Nancy Chodorow's analysis of the social reproduction of mothering, and Sara Ruddick's concept of "maternal thinking" provide the primary conceptual foundation for understanding the position of women within the family. Within this framework, the family is approached not as a fixed or natural entity but as a dynamic social institution shaped by historical and cultural conditions.

The analysis conducted with Fay Weldon's *Puffball* and Kate Atkinson's *Behind the Scenes at the Museum* at its center demonstrates that the institution of the family is not represented as a structure that is entirely rejected; rather, it is approached as an institution that is critically reconsidered and transformed. The paper concludes that feminist fiction contributes to the transformation of the family institution by envisioning more egalitarian and subject-centered forms of familial relations.

Keywords: Feminist Literature, Family Institution, Motherhood, Gender, Transformation Of The Family

Kinship Beyond Blood and Alternative Family Structures in Urban Fantasy: Ami McKay's *The Witches of New York*

Stefan Ekman, in *Urban Fantasy: A Literature of the Unseen*, outlines the main characteristics of urban fantasy as a genre in which supernatural elements coexist with contemporary urban environments, revealing hidden layers of reality beneath the familiar structures of modern cities. Within this framework, urban fantasy frequently explores alternative forms of belonging and communal ties among characters connected through shared magical knowledge and secrecy. This study examines the theme of family in *The Witches of New York* by Ami McKay, a novel that portrays networks of solidarity and belonging among women practicing witchcraft in nineteenth-century New York.

In *The Elementary Structures of Kinship* (1949), Claude Lévi-Strauss conceptualizes family and kinship through structural relations built upon alliance, exchange, and social organization rather than purely biological ties. Expanding this perspective, Marshall Sahlins in *What Kinship Is-And Is Not* (2013) argues that kinship may extend beyond blood relations and can be understood through what he calls "mutuality of being," a condition in which individuals participate in one another's lives through shared experiences, obligations, and collective existence. Additionally, Jack Zipes in *Fairy Tales and the Art of Subversion* (1983) discusses how fairy tales and fantastic narratives reshape social institutions, including the concept of family, by reflecting and reinterpreting cultural values and social hierarchies.

Drawing on Lévi-Strauss's foundational approach to kinship, this study employs Sahlins's concept of kinship beyond biological relations and Zipes's remarks on family in fantastic narratives to analyze how *The Witches of New York* constructs alternative forms of family within the urban fantasy genre. The novel will be scrutinized to demonstrate how urban fantasy narratives redefine familial belonging through shared identity, solidarity, and communal experience rather than traditional bloodline structures.

Keywords: American Literature, Fantasy Literature, Urban Fantasy, Urban Studies, Family Studies

Kentsel Fantezide Kan Bağının Ötesinde Akrabalık ve Alternatif Aile Yapıları: Ami McKay'in *The Witches of New York* Romanı

Stefan Ekman, *Urban Fantasy: A Literature of the Unseen* adlı çalışmasında kentsel fantezi türünün temel özelliklerini, doğaüstü unsurların modern kent ortamlarıyla bir arada var olduğu ve çağdaş şehirlerin tanıdık yapılarının altında gizli gerçeklik katmanlarının ortaya çıktığı bir anlatı türü olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede kentsel fantezi, ortak büyü bilgisi ve gizlilik etrafında bir araya gelen karakterler arasında ortaya çıkan alternatif aidiyet biçimlerini ve topluluk ilişkilerini sıklıkla ele alır. Bu çalışma, Ami McKay'in *The Witches of New York* adlı romanında aile temasını incelemektedir. Söz konusu roman, on dokuzuncu yüzyıl New York'ta cadılık pratiğiyle uğraşan kadınlar arasında kurulan dayanışma ve aidiyet ağlarını konu almaktadır. Claude Lévi-Strauss, *The Elementary Structures of Kinship* adlı eserinde aile ve akrabalık kavramlarını yalnızca biyolojik bağlara dayandırmak yerine, ittifak, değiş tokuş ve toplumsal örgütlenme gibi yapısal ilişkiler çerçevesinde ele almaktadır. Bu yaklaşımı genişleten Marshall Sahlins ise *What Kinship Is-And Is Not* adlı çalışmasında akrabalığın yalnızca kan bağından ibaret olmadığını, bireylerin paylaşılan deneyimler, sorumluluklar ve ortak yaşam pratikleri aracılığıyla birbirlerinin hayatına dâhil olmalarıyla da kurulabileceğini savunur. Ayrıca Jack Zipes, *Fairy Tales and the Art of Subversion* adlı kitabında peri masalları ve fantastik anlatıların, aile kavramı da dâhil olmak üzere toplumsal kurumları nasıl yeniden şekillendirdiğini; bunu yaparken kültürel değerleri ve toplumsal hiyerarşileri yansıttığını ve yeniden yorumladığını tartışmaktadır.

Lévi-Strauss'un akrabalık çalışmalarında temel kabul edilen yaklaşımından hareketle bu çalışma, Sahlins'in biyolojik ilişkilerin ötesindeki akrabalık anlayışını ve Zipes'in fantastik anlatılarda aileye ilişkin değerlendirmelerini kullanarak *The Witches of New York* romanında kentsel fantezi türü içinde kurulan alternatif aile biçimlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda roman, kentsel fantezi anlatılarının aileye aidiyet duygusunu geleneksel kan bağına dayalı yapılarda ziyade ortak iklim, dayanışma ve topluluk deneyimi üzerinden nasıl yeniden tanımladığını göstermek amacıyla incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Edebiyatı, Fantastik Edebiyat, Kentsel Fantezi, Kent Çalışmaları, Aile Çalışmaları

Bilim-Kurgu Felaket Filmlerinde Güçlü Aile İmgesi: *Yıldızlararası* Örneği

Kadınlıklar ve erkeklikler sosyo-kültürel olarak kadınların ve erkeklerin sergilemesi beklenen rollerdir. Aile toplumun temel yapı taşlarından birisidir. Kişilerin aile içerisindeki davranış biçimleri kadınlıklar ve erkeklikler üzerinden incelenebilir. Erkek egemen toplumsal yapıya göre erkekler güçlü rolleri kadınlar ise yardımcı rolleri sergilemelidir. Feminizm kadınlar ve erkekler arasında eşitliği savunur. Genellikle anaakım filmlerde erkek karakterler güçlüdür. Kadın karakterler erkeği destekler. Bu yapıdaki filmlerde erkek karakter tek kahramandır ve herkesi kurtarır. Bilim-kurgu türündeki filmlerin hikayeleri bilimsel dayanakları, teknolojiyi temel alır. Felaket alt türündeki filmler bölgesel ya da küresel felaketleri konu edinir. Özellikle bilim-kurgu, felaket kombinasyonundaki filmlerde olay örgüsü bir ailenin perspektifi üzerinde şekillenir. Seyirciye olay örgüsünün başında ana karakterlerin kişisel problemler yaşadığı ve aile birliğinin zarar görmüş olduğu sunulur. Filmdeki felaket ortamı aile üyelerini zorlu koşullara sürükler. Finalde ise aile üyeleri tüm zorlu koşullardan aile beraberliği sayesinde kurtulur. Bu sebeple bilim-kurgu, felaket filmleri seyirciye güçlü aile imgesini sunar.

Çalışmada incelenen bilim-kurgu türündeki *Yıldızlararası* (*Interstellar* - 2014) filminde gezegendeki çevresel koşulların yaşama elverişsiz olduğu bir hikâye anlatılır. Karakterler yaşama elverişli yeni gezegenler ve olanaklar arar. Filmin finalinde güçlü aile imgesi aracılığı ile seyirciye yeni ve güçlü bir geleceğin inşa edileceği imajı verilir. Olay örgüsü boyunca kadın ve erkek karakterler sosyo-kültürel kadınlık ve erkeklik rolleri sergiler. *Yıldızlararası* kadın ve erkek karakterler arasında dengeli güç ilişkisi kurması bakımından önemlidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak filmdeki güçlü aile imgesinin inşa edilmesinde kullanılan kadınlık ve erkeklik rolleri feminist bir perspektif ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yıldızlararası*, Güçlü Aile İmgesi, Feminizm, Kadınlıklar, Erkeklikler

Strong Family Image in Sci-Fi Disaster Films: The Example of *Interstellar*

Femininities and masculinities are expectations of socio-cultural roles for women and men. Family is a basic structure feature of society. People's shape of behaviours in family can be examined by femininities and masculinities. According to male dominant social structure, men must exhibit strong roles and women must exhibit supportive roles. Feminism defends equality between women and men. Generally male characters are strong in mainstream films. Female characters support male. Male character is the only hero and saves everyone in these films. Stories of sci-fi genre films are based on scientific reasons and technology. Disaster subgenre films' subjects are local or global disasters. Plot takes shape by perspective of a family in combinations of sci-fi and disaster films. Plot presents the characters' personal problems and hurt structure of family to the audience in the beginning. Disaster ambience drags family members to dangerous situations. Family members survive from all hard situations by family unity in the final. For this reason, sci-fi and disaster films present the strong family image to the audience.

This study examines sci-fi genre film *Interstellar* (2014). Film's story tells the planet's uninhabitable environmental situations. Characters research new habitable planets and opportunities. Strong family image gives the creating of new and strong future image to the audience in the final of film. Female and male characters present the socio-cultural femininity and masculinity roles during plot. *Interstellar* is important because it creates a balance in power relations between female and male characters. In this study, with a feminist perspective, the using of femininity and masculinity roles in the creating of strong family image was examined by descriptive analysis method, one of the qualitative methods.

Keywords: *Interstellar*, Strong Family Image, Feminism, Femininities, Masculinities

Toplumsal Dönüşümlerin Aile Hukukuna Etkileri: Yeni Evlilik ve Yaşam Modellerinin Tanınması ve Hukuki Sorunlar

Günümüzde bireyselleşme ve küreselleşme ekseninde şekillenen toplumsal dönüşümler, aile ve evlilik kurumunu geleneksel kalıpların ötesine taşıyarak yeniden inşa etmektedir. Bu dönüşüm, yabancı uyruklularla evliliklerin yaygınlaşması, eşcinsel evlilikler, kayıtlı birliktelikler, evlilik dışı birlikte yaşama biçimleri ve çok partnerli ilişkiler gibi alternatif yaşam modellerini hukuk düzenlerinin gündemine taşımış; başta aile hukuku olmak üzere hukukun çeşitli dallarında karmaşık ve çok boyutlu sorunları beraberinde getirmiştir.

Bu bildiri, bazı yabancı hukuk sistemlerinde hukuki statü kazanmaya başlayan ancak Türk hukukunda henüz tanınmayan yeni aile ve birlikte yaşam modellerini Türk milletlerarası aile hukukunun güncel sorunları çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle, alternatif birliktelik modellerine farklı ulusal hukuk düzenlerinde tanınan hukuki statü ve bunun sonuçları ele alınacaktır. Ardından, söz konusu modellerin Türk hukuk sistemine olası etki ve yansımaları incelenecek; özellikle velayet, nafaka ve mal rejimi gibi temel aile hukuku kurumları bakımından ortaya çıkan sorunlar değerlendirilecektir. Konu, insan hakları perspektifinden de ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Birliktelik Modelleri, Milletlerarası Aile Hukuku, Mal Rejimi, İdari Konular, İnsan Hakları

The Impact of Social Changes on Family Law: Recognition of New Marriage and Living Arrangements and Legal Issues

Contemporary social transformations driven by individualization and globalization are reshaping the institutions of family and marriage beyond their traditional boundaries. Increasing cross-border mobility and changing social norms have led to the emergence of alternative relationship models, including marriages with foreign nationals, same-sex marriages, registered partnerships, cohabitation outside marriage, and multi-partner relationships. While many foreign legal systems have gradually begun to recognize and regulate such forms of union, these models remain largely unrecognized within the Turkish legal system. This divergence raises significant legal questions, particularly in the field of private international family law.

This paper examines emerging family and cohabitation models that have acquired legal status in certain foreign jurisdictions but are not yet acknowledged under Turkish law. It first analyzes the legal frameworks developed in selected foreign legal systems for regulating alternative partnership models and the legal consequences arising from such recognition. The study then explores the potential implications of these models for Turkish law, focusing especially on challenges related to fundamental family law institutions such as custody, alimony, and matrimonial property regimes. Finally, the issue is assessed from a human rights perspective, highlighting the tensions between evolving social realities and the current legal framework.

Keywords: Alternative Partnership Models, International Family Law, Matrimonial Property Regime, Administrative Matters, Human Rights

Ailenin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması

Toplumun temel taşı olarak tanımlanan aile, Anayasa m. 41' de en üst düzeyde korunma altına alınmıştır. Ailenin kurulması ve aile içinde tarafların sahip olduğu hak ve yetkiler esasen Medeni Kanun'da düzenlenmiştir. Ancak özel hukuk düzenlemeleri yeterli gelmediğinde son çare olarak ceza hukukuna başvurulması gerekebilmektedir. İşte bu kapsamda TCK'da 230-234 maddeler arasında aile düzenine karşı suçların düzenlendiği görülmektedir. Ayrıca 6284 sayılı "*Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*" ile ailenin korunması amacıyla; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak çeşitli tedbirlere yer verilmiştir.

TCK'da aileyi korumayı amaçlayan suçlardan ilki, m. 230' daki resmi nikahla evli olmasına rağmen bunu saklayarak ikinci evliliği yapan kişileri cezalandıran *Birden Çok Evlilik, Hileli Evlenme, Dinsel Tören Suçu*dur. TCK m. 231' de *Çocuğun Soybağını Değiştirme/Gizleme* fiilleri suç olarak düzenlenmiştir. TCK m. 232' de *Kötü Muamele Suçu* düzenlenerek, aynı konutta yaşayan aile bireylerine kötü muamelede bulunulması suç haline getirilmiştir. TCK m. 233' te *Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali* suçuyla; bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere hapis cezası öngörülmüştür. TCK m. 234' te *Aile Konutunu Terk/Çocuğun Kaçırılması* suçu ile velayeti elinden alınan tarafın çocuğu kaçırmayı veya aile konutunu terk etme, suç haline getirilmiştir.

6284 sayılı Kanun, şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan kişileri koruyan hükümler içermektedir. Bu tedbirler şiddet uygulayanın evden uzaklaştırılması, mağdura yaklaşmaması şeklinde olabileceği gibi; müşterek yerleşim yerinden ayrılma, kimlik değiştirme, aile konutu şerhi konulması gibi koruyucu tedbirler de olabilir. Mahkeme tarafından verilen kararlara uyulmaması durumunda şikâyet aranmaksızın tutanak tutulur ve yaptırım uygulanır.

Anahtar Kelimeler: Ailenin korunması, Ceza Hukuku, Aile Düzenine Karşı Suçlar, 6284 sayılı Kanundaki Tedbirler

Protection of the Family through Criminal Law

The family, defined as the cornerstone of society, is protected at the highest level under Article 41 of the Constitution. The establishment of the family and the rights and powers held by the parties within the family are essentially regulated in the Civil Code. Articles 230-234 of the Turkish Penal Code regulate crimes against the family order. Additionally, with Law "Protection of the Family and Prevention of Violence Against Women," various measures have been included to protect women, children, and family members who have been victims of violence or are at risk of violence, and to prevent violence against these individuals.

The crimes in the TPC aimed at protecting the family are as follows:

Article 230: Multiple Marriage, Fraudulent Marriage, and Religious Ceremony Crime, which punishes individuals who enter into a second marriage by concealing their existing legal marriage.

Article 231: Changing or Concealing the Lineage of a Child.

Article 232: Crime of Maltreatment, which criminalizes the maltreatment of family members living in the same residence.

Article 233: Violation of Obligations Arising from Family Law; this provides for imprisonment for those who fail to fulfill their obligations of care, education, or support.

Article 234: Abandonment of the Family Home / Kidnapping of a Child; this criminalizes the act of a party whose custody has been revoked kidnapping the child or abandoning the family home.

Law No. 6284 contains provisions protecting individuals who have suffered violence or are at risk of violence. These measures may include removing the perpetrator from the home or preventing them from approaching the victim. They may also include protective measures such as leaving the joint residence, changing identity, or placing a family residence annotation on the title deed. In the event of non-compliance with the decisions made by the court, a report is filed and sanctions are applied.

Keywords: Protection of the family, Criminal Law, Crimes against family order, Measures under Law No. 6284

Türk Medeni Kanun Kapsamında Evlilik Birliğinin Korunmasında Hâkimin Müdahalesi

Türk Medeni Kanunu, aile kurumunun korunması kapsamında ve evlilik birliğinin sağlıklı şekilde devamını sağlamak amacıyla çeşitli hukuki korumalar öngörmüştür. Bu korumalardan biri de evlilik birliğinin sarsılmasını önlemek ve taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkları çözmek amacıyla hâkimin müdahalesinin istenebilmesidir. Eşler, evlilik birliğinin devamı süresince yükümlülüklerini yerine getirmez veya evlilik birliğine ilişkin önemli konularda uyuşmazlığa düşerlerse, hâkimden birliğe müdahalede bulunmasını isteyebilirler. Kanun, eşlerden birinin evlilik birliğinin kendisine yüklediği yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmemesi halinde diğer eşe hâkimden duruma müdahale etmesini ve gereken önlemlerin alınmasını isteme hakkı tanımaktadır. Hâkimin evlilik birliğinin korunması için alabileceği önlemler TMK m. 195-201 arasında düzenlenmiştir. Söz konusu maddelere ek olarak kanunda diğer maddelerde de önlemler yer almaktadır. Evlilik birliğinin korunmasına yönelik önlemleri eşler mahkemeden birlikte isteyebilecekleri gibi ayrı ayrı da istemde bulunabilirler. Bununla birlikte hâkimin söz konusu önlemleri kendiliğinden alma yetkisi yoktur. Hâkim, eşleri yükümlülükleri konusunda eşleri uyarır ya da uzlaştırmaya çalışır. Yine eşlerin rızası ile uzman kişilerin yardımını isteyebilir. Ayrıca istem üzerine kanunda öngörülen diğer önlemleri alır.

Çalışmada, Türk Medeni Kanunu kapsamında evlilik birliğinin korunmasında hâkimin müdahalesinin hukuki niteliği, kapsamı ve uygulanma koşulları yargı kararları ışığında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Evlilik Birliği, Hâkimin Müdahalesi, Yükümlülük

Judicial Intervention in Protecting the Marriage Union under the Turkish Civil Code

The Turkish Civil Code provides various legal protections within the scope of protecting the family institution and ensuring the healthy continuation of the marriage union. One of these protections is the possibility of requesting judicial intervention to prevent the disruption of the marriage union and to resolve disputes arising between the parties. If spouses fail to fulfill their obligations during the continuation of the marriage union or disagree on important issues related to the marriage union, they may request the judge to intervene in the union. The law grants the other spouse the right to request the judge to intervene in the situation and take the necessary measures if one spouse fails to fulfill any of the obligations imposed on them by the marriage union. The measures that the judge can take to protect the marriage union are regulated in Articles 195-201 of the Turkish Civil Code. In addition to these articles, other articles of the law also contain measures. Measures to protect the marital union can be requested from the court jointly by the spouses or separately. However, the judge does not have the authority to take such measures on his/her own initiative. The judge warns the spouses about their obligations or attempts to reconcile them. The judge may also seek the assistance of experts with the spouses' consent. Furthermore, upon request, the judge takes other measures stipulated by law.

This study will examine the legal nature, scope, and conditions of application of judicial intervention in the protection of the marital union under the Turkish Civil Code, in light of judicial decisions.

Keywords: Family, Marital Union, Judicial Intervention, Obligation

Ayrılık Süresinin TMK Madde 166/4 Hükümü ile Çelişmesi

Türk Medeni Kanunu'nun 170. maddesi uyarınca verilen ayrılık kararı, evlilik birliğini sona erdirmeyen, ancak ortak hayata bir ilâ üç yıl arasında bir süreyle ara veren geçici nitelikte bir hükümdür. Davanın ayrılığa değil de boşanmaya ilişkin olması halinde dahi hâkimin takdiren ayrılık kararı vermesi mümkündür. Ayrılık kararına esas olan aynı vakıtalara dayalı olarak süre dolmadan dava açılması halinde bu dava usulden ret kararıyla sonuçlanacaktır. Zira TMK'nın 172. maddesi, yalnızca ayrılık süresi sonunda her iki eşe de herhangi bir şarta bağlı olmaksızın boşanmaya karar verilmesini isteme hakkı tanımıştır. Bu boşanma davası, ayrılık süresinin bitmesine rağmen eşlerin ortak hayatın yeniden kurulamaması nedeniyle açılır. Bu davanın, evlilik birliğinin sarsılmasına dayalı fiili ayrılık nedeniyle açılan boşanma davasıyla karıştırılmaması gerekir.

Ayrılık süresi içinde ortaya çıkan yeni bir boşanma sebebine dayalı olarak yeni bir boşanma davasının açılması usulden mümkündür. Ayrılık süresi içinde ortaya çıkan yeni bir sebebe dayalı olarak açılan boşanma davasının herhangi bir nedenle reddi ihtimal dahilindedir. Bu durumda her ne kadar ayrılık süresi içinde dahi olsa TMK m. 166/4 uyarınca bu ret kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl geçmesi ve ortak hayatın yeniden kurulmaması halinde eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verilecektir. Öte yandan ayrılık süresi içinde, ayrılık kararının verildiği davadaki sebeplere dayalı olarak boşanma davası açılması halinde bu dava kesin hüküm engeliyle karşılaşılabilecek ve usulden ret kararıyla sonuçlanacaktır. Bu ret kararının kesinleşmesinin üzerinden bir yıl geçmesi ve ortak hayatın yeniden kurulamaması halinde, ayrılık süresi sona ermemiş olsa dahi hâkimin TMK m. 166/4 kapsamında eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar vermesi gerekecektir. Bu durumun yarattığı çelişki şudur: TMK m. 172/2, ayrılık sonrası boşanma için "sürenin dolmasını" bir dava şartı olarak arar. Fakat bu yöntemde, tam da bu şartın (sürenin dolmaması) yokluğu sayesinde alınan bir ret kararı, TMK m. 166/4'e dayalı boşanma yolunu açmaktadır. Böylece, bir kuralın varlığı (m. 172/2), başka bir kural (m. 166/4) aracılığıyla etkisiz hale getirilmektedir. Söz konusu hukuki çelişki ve kanunun dolanılmasına karşın TMK m. 166/4 uyarınca açılan davalarda hâkimin takdir yetkisinin bulunmaması nedeniyle ret kararı verilememektedir. Bu nedenle zaten uzun olan ayrılığın azami süresinin bir yıla indirilmesine veya TMK m. 172/2 uyarınca ayrılık süresinin dolmaması nedeniyle verilen ret kararlarının TMK m. 164/4'ün uygulanmasına esas teşkil etmeyeceğine yönelik kanuni düzenleme yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ayrılık Süresi, Boşanma, Kesin Hüküm

Conflict of the Duration of Separation with the Provision of Article 166/4 of the Civil Code

The decree of separation rendered pursuant to Article 170 of the Turkish Civil Code is a provisional judgment that does not terminate the matrimonial union but suspends common life for a period ranging from one to three years. Even in cases where the lawsuit pertains to divorce rather than separation, the judge may, at their discretion, render a decree of separation. If a lawsuit is filed based on the same facts underlying the separation decree before the expiration of the specified period, such a lawsuit shall result in a procedural dismissal. This is because Article 172 of the TCC grants both spouses the right to request a divorce decree unconditionally only upon the expiration of the separation period. This divorce lawsuit is filed due to the spouses' failure to re-establish common life despite the conclusion of the separation period. This lawsuit should not be confused with a divorce lawsuit filed due to de facto separation based on the irretrievable breakdown of the matrimonial union.

It is procedurally possible to file a new divorce lawsuit based on a new ground for divorce arising during the separation period. It is within the realm of possibility that a divorce lawsuit filed based on a new ground arising during the separation period may be dismissed for any reason. In this event, even if it occurs during the separation period, a divorce shall be granted upon the request of one of the spouses pursuant to Article 166/4 of the TCC, provided that one year has elapsed since the date the dismissal judgment became final and common life has not been re-established. On the other hand, if a divorce lawsuit is filed during the separation period based on the grounds of the previous case in which the separation decree was rendered, this lawsuit will encounter the bar of res judicata and result in a procedural dismissal. If one year has elapsed since the finalization of this dismissal and common life has not been re-established, the judge must grant a divorce upon the request of one of the spouses under Article 166/4 of the TCC, even if the separation period has not yet expired. The contradiction created by this situation is as follows: Article 172/2 of the TCC requires the "expiration of the period" as a procedural requirement for divorce following a separation. However, in this method, a dismissal judgment obtained precisely due to the absence of this condition (the non-expiration of the period) paves the way for divorce based on Article 166/4 of the TCC. Thus, the existence of one rule (Art. 172/2) is rendered ineffective through another rule (Art. 166/4). Despite the aforementioned legal contradiction and the circumvention of the law, a dismissal cannot be rendered due to the absence of judicial discretion in lawsuits filed under Article 166/4 of the TCC. Consequently, a legislative amendment is required either to reduce the already long maximum duration of separation to one year or to stipulate that dismissals rendered due to the non-expiration of the separation period under Article 172/2 of the TCC shall not constitute a basis for the application of Article 166/4 of the TCC.

Keywords: Separation Period, Divorce, Res Judicata

Konargöçer (Yörük) Yaşamda Aile Yapısı ve Kültürel Süreklilik: Mersin Örneği

Mersin, tam konargöçer (Yörük) yaşam biçiminin günümüzde hâlen canlı olarak sürdürüldüğü nadir coğrafyalardan biridir. Bu yaşam biçimi, doğayla kurulan sürekli ve doğrudan ilişki, ekonomik faaliyetlerin tüm aile bireylerinin katılımıyla yürütülmesi ve bilginin kurumsal bir öğretimden ziyade yaşayarak öğrenme yoluyla aktarılmasıyla dikkat çekmektedir. Bu bildiride, Mersin tam konargöçerlerinde aile yapısının kültürel aktarım sürecindeki belirleyici rolü ele alınmaktadır.

Çalışma, dede, nine, anne, baba ve çocuk rolleri üzerinden aile içi ilişkilerin; bilgi, değer ve davranış kalıplarının kuşaktan kuşağa aktarılmasındaki işlevini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Konargöçer ailelerde üretim süreçlerinin aile yaşamının ayrılmaz bir parçası olması, çocukların erken yaşlardan itibaren doğayı gözlemleyerek, sorumluluk alarak ve birlikte çalışarak öğrenmelerini mümkün kılmaktadır. Bu süreçte doğayla iç içe olma, mevsim döngülerini takip etme, hayvan ve bitki bilgisi edinme gibi unsurlar yalnızca ekonomik bir gereklilik değil, aynı zamanda karakter oluşumunu ve insani değerlerin yerleşmesini sağlayan temel kültürel pratikler olarak öne çıkmaktadır.

Bildiri, saha gözlemlerine dayalı verilerden hareketle, konargöçer aile yapısının dayanışma, paylaşım, sabır, sorumluluk ve doğaya saygı gibi değerlerin bireyde içselleştirilmesindeki etkisini tartışmaktadır. Bu yönüyle çalışma, aileyi yalnızca biyolojik bir birliklilik olarak değil, kültürün üretildiği, korunduğu ve yaşatıldığı temel bir toplumsal yapı olarak değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Kültür, Yörük, Konargöçer, Mersin

Family Structure and Cultural Continuity in Nomadic (Yörük) Life: The Case of Mersin

Mersin is one of the rare regions where the fully nomadic (Yörük) way of life continues to be actively sustained in the present day. This mode of living is characterized by a continuous and direct relationship with nature, the participation of all family members in economic activities, and the transmission of knowledge primarily through experiential learning rather than formal institutional education. This paper examines the decisive role of family structure in the process of cultural transmission among the fully nomadic communities of Mersin.

The study aims to demonstrate, through the roles of grandfather, grandmother, mother, father, and children, the function of intra-familial relationships in the intergenerational transmission of knowledge, values, and behavioral patterns. In nomadic families, the integration of productive activities into the very fabric of daily life enables children to learn from an early age through observing nature, assuming responsibilities, and participating in collective labor.

Within this context, living in close interaction with the natural environment, monitoring seasonal cycles, and acquiring knowledge of animals and plants emerge not merely as economic necessities, but as fundamental cultural practices that shape character formation and facilitate the internalization of human values.

Drawing on data derived from field observations, the paper discusses the impact of the nomadic family structure on the internalization of values such as solidarity, sharing, patience, responsibility, and respect for nature. In this respect, the study approaches the family not merely as a biological unit, but as a fundamental social institution in which culture is produced, preserved, and sustained.

Keywords: Family, Culture, Yörük, Nomadic, Mersin

Saraybosna'da Evlilik Kalıpları ve Ailenin Teşekkülü (1800-1850)

Toplumun temel yapı taşı olan aile, Osmanlı sosyal düzeninin de merkezinde yer almıştır. 19. yüzyılın ilk yarısında devlet, ailenin sağlıklı biçimde kurulmasını teşvik etmiş, hatta evlilik sürecindeki zorlukları gidermeye ve aile kurumunu güçlendirmeye yönelik yasal düzenlemelere gitmiştir. Hem hukuki hem de toplumsal bir müessese olan evlilik; meşruiyetin temeli sayılan nikâh akdi ve öncesindeki tanışma evresiyle birlikte, Osmanlı toplum hayatının en önemli dinamiklerinden birini oluşturur. Bu çalışma, Saraybosna'da söz konusu tanışma sürecinin hangi usuller çerçevesinde gerçekleştiğini ve evliliğin kurulmasını zorlaştıran toplumsal ve ekonomik etkenleri incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel kaynaklarını Saraybosna'ya ait şer'iyeye sicillerinde yer alan tereke ve nikâh kayıtları oluşturmaktadır. Bu kayıtlardan hareketle bölge halkının medeni durumları değerlendirilmekte ve bireylerin evliliğe yönelik eğilimleri ortaya alınmaktadır. Çalışmada ayrıca Saraybosna'da çok eşliliğin ve cemaatler arası evliliklerin olup olmadığı da tartışılmaktadır. Bu çerçevede, 19. yüzyılın ilk yarısında Saraybosna'daki evlilik kalıplarının nasıl şekillendiği ve bireylerin eş tercihlerini belirleyen unsurlar incelenmekte; İslam fıkında evlenecek eşler arasında belli hususlarda denkliğin bulunmasını, esasen erkeğin kadına denkliğini ifade eden "kefâet" yani denklik ilkesinin pratikte uygulanıp uygulanmadığı sorgulanmaktadır. Şer'iyeye sicillerinde gayrimüslimlerin unvan bilgileri kaydedilmediğinden denklik meselesi sadece unvan ve servet bağlamında Müslüman kadın ve erkekler üzerinden ele alınmaktadır. Eş tercihleri değerlendirilirken statü önemli bir kriter olduğundan, gayrimüslimler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu bağlamda çalışma, Saraybosna toplumunda servet ve unvanın evlilik tercihleri üzerindeki etkisini ortaya koymayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, evlilik tercihleri üzerinden Saraybosna'da toplumsal hiyerarşinin nasıl işlediği ve toplumsal geçişkenliğin hangi ölçüde mümkün olduğu tartışılmaktadır. Böylece araştırma, 19. yüzyılın ilk yarısında Saraybosna'daki evlilik pratiklerine ve toplumsal yapıya dair yeni bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Saraybosna, Evlilik, Küfüvvet, Unvan, Servet

Marriage Patterns and Family Formation in Sarajevo (1800-1850)

As the fundamental building block of society, the family occupied a central position within the Ottoman social order. In the first half of the 19th century, the state encouraged the healthy establishment of families and implemented legal regulations aimed at facilitating the marriage process and strengthening the institution of the family. Marriage, functioning as both a legal and social institution, constitutes one of the most significant dynamics of Ottoman social life, encompassing the marriage contract (*nikâh*), the basis of legitimacy, and the preceding courtship stage. This study aims to examine the procedures governing the courtship process in Sarajevo and the social and economic factors that complicated the establishment of marriage. The primary sources of the research consist of inheritance (*tereke*) and marriage records found in the *sharia* court registers of Sarajevo. Based on these records, the marital status of the local population is evaluated, and individuals' inclinations toward marriage are revealed. Furthermore, the study discusses whether polygyny and inter-communal marriages exist in Sarajevo. In this framework, the study analyzes how marriage patterns were shaped in Sarajevo during the first half of the 19th century and the factors determining individuals' spousal preferences. It questions the practical application of the principle of *kefâet* (equivalence), which in Islamic jurisprudence denotes a specific level of equality between spouses, primarily the man's suitability for the woman, in certain aspects. Since title information for non-Muslims was not recorded in the *sharia* registers, the issue of equivalence is addressed solely through Muslim men and women within the context of titles and wealth. Given that status is a crucial criterion in evaluating spousal preferences, non-Muslims have been excluded from this specific analysis. In this regard, the study aims to demonstrate the impact of wealth and titles on marriage preferences in Sarajevo society. Based on the findings, the functioning of social hierarchy and the extent of social mobility in Sarajevo are discussed through the lens of marriage choices. Consequently, this research seeks to provide a new perspective on marriage practices and social structure in early 19th-century Sarajevo.

Keywords: Sarajevo, Marriage, Kefâet (Equivalence), Title, Wealth

Göç ve Toplumsal Hafıza Bağlamında Mübadil Aileler

Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleştirilen nüfus mübadelesi, her iki toplum açısından derin toplumsal ve kültürel etkiler yaratan zorunlu bir göç sürecine yol açmıştır. Mübadelenin üzerinden 100 yıldan fazla bir süre geçtiğinden dolayı, mübadeleyi doğrudan yaşamış kuşaklar günümüzde aramızda değildir. Ancak bu durum, mübadeleye ilişkin deneyimlerin ve anlatıların tamamen ortadan kalktığı anlamına gelmemektedir. Önceki kuşakların deneyimleri, aile içi anlatılar ve mübadeleden kalan izler aracılığıyla sonraki kuşaklara aktarılmaya devam etmektedir. Toplumsal hafıza, toplumların kimliklerini kurarken başvurdukları semboller, ritüeller ve anlatılardan oluşan dinamik bir alandır. Toplumsal hafıza, yalnızca hatırlamayı değil, aynı zamanda neyin unutulacağını da belirleyen seçici bir süreç olarak geçmişin bugünün değerleri doğrultusunda yeniden düzenler. Bu çerçevede mübadele hafızası, aile içinde aktarılan sözlü anlatılar, edebi eserler, sinema ve belgesel filmler üzerinden taşınarak kolektif kimlik inşasında önemli bir yer edinmiştir.

Bu çalışma, mübadelenin tarihsel sürecini, mübadele deneyimine ilişkin anlatıların aile içinde nasıl korunduğunu ve aktarıldığını incelemeyi amaçlamaktadır. Mübadil ailelere ilişkin literatür ve sözlü tarih çalışmaları üzerinden derlenen anlatılar aracılığıyla; zorunlu yer değiştirme, yolculuk, kayıp, iskân ve uyum gibi mübadele sürecinin temel kesislerinin aile içinde kimler tarafından, hangi bağlamlarda ve hangi anlatı biçimleriyle aktarıldığına odaklanılmaktadır. Bu çalışma, aileyi mübadele hafızasının başlıca taşıyıcılarından biri olarak ele almakta olup, mübadeleye ilişkin hikâyelerin kuşaklar boyunca anlatı yoluyla sürdürülmesini merkeze alır.

Anahtar Kelimeler: Mübadele, Zorunlu Göç, Toplumsal Hafıza, Sözlü Tarih, Aile Anlatıları

Families of the Population Exchange in the Context of Migration and Collective Memory

The population exchange carried out between Turkey and Greece led to a process of forced migration that produced profound social and cultural effects for both societies. Since more than one hundred years have passed since the exchange, the generations who directly experienced it are no longer alive today. Nevertheless, the experiences of earlier generations continue to be transmitted to subsequent generations through family narratives and the traces left behind by the exchange. Collective memory is a dynamic field composed of the symbols, rituals, and narratives through which societies construct their identities. It reshapes the past in accordance with present values as a selective process that determines not only what is remembered but also what is forgotten. In this context, the memory of the population exchange has come to occupy an important place in the construction of collective identity through oral narratives transmitted within the family, as well as through literary works, cinema, and documentary films.

This study aims to examine the historical process of the population exchange and how narratives related to this experience are preserved and transmitted within families. Drawing on the literature on exchangee families and oral history studies, the study focuses on how the main dimensions of the exchange process, such as forced displacement, journey, loss, resettlement, and adaptation, are transmitted within the family, by whom, in which contexts, and through which narrative forms. The study approaches the family as one of the primary carriers of population exchange memory and centers on the intergenerational continuation of stories about the exchange through narrative transmission.

Keywords: Population Exchange, Forced Migration, Collective Memory, Oral History, Family Narratives

Göç ve Aile: Avrupa'ya Türk Göçü ile Balkanlardan Türkiye'ye Göçün Karşılaştırmalı Analizi

Göç olgusu, bireylerin, ailelerin ya da çeşitli toplulukların ekonomik, siyasal, sosyal veya coğrafi nedenlerle yaşadıkları yerleri terk ederek geçici ya da kalıcı biçimde başka bir yere yerleşmeleriyle ortaya çıkan toplumsal bir süreçtir. Göç deneyimi, göç eden bireylerin geçmiş yaşam pratiklerine, değer yargılarına, göç edilen toplumun göç ve göçmen algısına ve uygulanan göç politikalarına bağlı olarak farklı biçimlerde şekillenmektedir. Bu çalışma, göç ve aile ilişkilerini mevcut literatür ve sosyolojik teoriler ışığında değerlendirerek, aile kurumunun göç süreçlerindeki dönüşümünü kuramsal bir çerçevede ele almaktadır. Aile, gelenek ve değerlerin aktarımı açısından göç sürecinde önemli bir işleve sahiptir. Göç eden ailelerin yaşam pratiklerini yeni yerleşim alanlarına büyük ölçüde taşımaları beklenen bir durumdur. Bununla birlikte, göçün yarattığı mekânsal ve toplumsal ayrışma, yeni ekonomik ve sosyokültürel koşullar karşısında uyumlanma ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu süreçte korunmak istenen temel değerler varlığını sürdürse dahi, aile içi rollerin yeniden tanımlanması ve kuşaklar arası ilişkilerin yeniden şekillenmesi mümkün hale gelmektedir. Çalışmada Birleşik Krallık, Almanya, Belçika ve Hollanda'daki göç politikaları ile bu politikaların Türkiye'den Avrupa'ya göç eden aileler üzerindeki etkileri ele alınacaktır. Ayrıca, Türkiye'ye yönelik göçler bağlamında Bulgaristan ve Yunanistan'dan Türkiye'ye gerçekleşen Türk göçleri incelenecektir. Bu göçlerde göçmenlerin etnik ve kültürel yakınlıkları, aile yapısının korunması ve güçlenmesi açısından dikkat çekici bir örnek sunmaktadır. Sonuç olarak, göçün aile kurumu üzerindeki etkisinin, göçün yönüne ve göçmenlerin kültürel aidyetlerine bağlı olarak farklılaşabildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Aile Kurumu, Göç Politikaları, Türkiye Göçleri, Kültürel Aidiyet

Migration and Family: A Comparative Analysis of Turkish Migration to Europe and Migration from the Balkans to Turkey

Migration is a social process that emerges when individuals, families, or various communities leave their places of residence due to economic, political, social, or geographical reasons and settle temporarily or permanently in another location. The experience of migration is shaped in different ways depending on migrants' previous life practices, value systems, the perceptions of migration and migrants in the host society, and the migration policies implemented in the receiving country. This study examines migration and family relations within the framework of existing literature and sociological theories, and discusses the transformation of the family institution during migration processes from a theoretical perspective. The family plays a significant role in the migration process in terms of the transmission of traditions and values. It is generally expected that migrant families will largely carry their life practices into their new places of settlement. However, the spatial and social dislocation caused by migration also necessitates adaptation to new economic and sociocultural conditions. In this process, even if certain core values are preserved, it becomes possible for intra-family roles to be redefined and for intergenerational relationships to be reshaped. The study will analyze migration policies in the United Kingdom, Germany, Belgium, and the Netherlands and examine how these policies affect families who migrated from Turkey to Europe. In addition, within the context of migration to Turkey, Turkish migration from Bulgaria and Greece to Turkey will be explored. In these migration processes, migrants' ethnic and cultural proximity offers a notable example in terms of the preservation and strengthening of family structures. In conclusion, the impact of migration on the family institution appears to vary depending on the direction of migration and the cultural affiliations of migrants.

Keywords: Migration, Family Institution, Migration Policies, Migration To Turkey, Cultural Affiliation

Uluslararası Aile İçi Şiddet Bağlamında *Golan V. Saada* Kararı: Hukuk mu Vicdan mı?

Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı'nın son raporuna göre, Türkiye'nin taraf olduğu 1980 tarihli "Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Lahey Sözleşmesi" kapsamında 2021 yılında açılan davalarda, çocuklarını başka bir ülkeye götürülen ebeveynlerin %75'ini anneler oluşturmaktadır. Kesin istatistikler bulunmamakla birlikte, uzmanlar bu davaların çoğunda annelerin aile içi şiddetten kaçtığını tahmin etmektedir. *Golan v. Saada* kararı, etkisini tüm dünyada göstermiştir. ABD Yüksek Mahkemesi, aile içi şiddet mağdurlarının korunması ile Sözleşme'nin çocuğun derhâl iadesini sağlama amacı arasında denge kurma gibi zor bir görevle karşı karşıya kalmıştır. Sözleşme, çocuğun üstün yararının en iyi şekilde mutat mesken ülkesindeki mahkemelerce değerlendirilebileceğini varsaymaktadır. Diğer taraftan, çocuğun mutat meskenine derhal iadesinin çocuğun üstün yararı ilkesine hizmet etmeyeceği durumlar da söz konusu olabilmektedir. Nitekim, iade talep edilen mahkeme, geri dönmemesinin çocuğu fiziki veya psikolojik bir tehlikeye maruz bırakacağı veya başka bir şekilde müsamaha edilemeyecek bir duruma düşüreceği yolunda ciddi bir risk olduğunu tespit ederse, çocuğun geri dönmemesini emretmek zorunda değildir. Fakat işbu istisna uyarınca çocuğun iade edilmemesine karar vermek yerine, mutat mesken ülkesindeki koruyucu tedbirlerin araştırılması yönündeki uygulama, mahkemelerde şiddet mağdurları açısından büyük bir engel oluşturmaktadır. İşbu çalışmada ABD Yüksek Mahkemesi'nin yaklaşımı ele alınmış ve karardaki çıkarımlar ışığında son yıllarda Türkiye'de açılmış bulunan bazı iade davaları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Çocuk Kaçırma, Aile İçi Şiddet, Koruyucu Tedbirler, 1980 Lahey Sözleşmesi, *Golan V. Saada*

The *Golan V. Saada* Decision in the Context of International Domestic Violence: Law or Conscience?

According to the latest report of the Hague Conference on Private International Law, mothers constituted 75% of the parents who removed their children to another country in cases filed in 2021 under the "1980 Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction", to which Türkiye is a party. While precise statistics are unavailable, experts estimate that many of these cases involve mothers fleeing domestic violence. The *Golan v. Saada* decision has had far-reaching implications worldwide. The United States Supreme Court faced the complex task of balancing the protection of domestic violence victims with the Convention's goal of ensuring the prompt return of abducted children. The Convention assumes that the child's best interests are most appropriately assessed by the courts of the State of habitual residence. On the other hand, there are cases in which immediate return may not serve these interests. If the court seized with a return request finds that returning the child would expose them to grave physical or psychological harm, or place them in an intolerable situation, it is not required to order return. In practice, however, courts often seek ameliorative measures in the State of habitual residence rather than directly refusing return under this exception. This approach may create significant obstacles for victims of domestic violence. This study examines the approach adopted by the United States Supreme Court and discusses several return cases brought in Türkiye in recent years in light of the conclusions drawn from the decision.

Keywords: International Child Abduction, Domestic Violence, Protective Measures, 1980 Hague Convention, *Golan V. Saada*

Sharenting Uygulamaları Bağlamında Çocuğun Kişisel Verilerinin Korunması

Dijital dünyanın ve sosyal medya platformlarının hayatın her alanında yer alan bir konuma gelmesi ile birlikte bireyler günlük yaşamlarına ilişkin içerikleri çevrimiçi ortamlarda paylaşmayı olağan bir davranış haline getirmiştir. Bu dönüşüm aile yaşamını da etkileyerek ebeveynlerin çocuklarına ait içerikleri sosyal medyada paylaşımı da yayınlamıştır. Literatürde “sharenting” olarak adlandırılan bu durum çocukların mahremiyet hakkı ve kişisel verilerinin korunması açısından önemli tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Zira bu paylaşımlar kalıcı bir dijital iz oluşturarak çocuğun özel hayatının gizliliğini, kişilik haklarının korunmasını ve ilerleyen yaşlarda kendi dijital kimliğini belirleme özgürlüğünü de etkilemektedir. Ayrıca bu paylaşımların kontrolünün büyük ölçüde kaybedilmesi ve verilerin üçüncü kişiler tarafından erişilebilir hale gelmesi ile çocuklar açısından veri koruma hukukunda önemli bir sorun karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma, sharenting uygulamasını çocuğun kişisel verilerinin korunması ve mahremiyet hakkı çerçevesinde ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle sharenting uygulaması ve dijital aile hayatına etkisi üzerinde durulacak ardından velayet yetkisinin çocuğun kişisel verilerinin korunması ile mahremiyet hakkının arasındaki etkisine ilişkin temel ilkeler açısından değerlendirme yapılacaktır. Türk hukukunda sharenting uygulaması olarak adlandırılan olguya ilişkin açık ve doğrudan bir düzenlemenin bulunmaması da dikkate alınarak mevcut hukuki çerçevenin bu kapsamdaki yeterliliği tartışılacaktır. Sonuç bölümünde ise çocuğun üstün yarar ilkesi doğrultusunda ebeveynlerin yaptığı dijital paylaşımlar hakkında hukuki ve etik sınırların belirlenmesine yönelik değerlendirmelere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sharenting, Kişisel Verilerin Korunması, Çocuğun Mahremiyet Hakkı

Protection of Children's Personal Data and the Right to Privacy in the Context of Sharenting Practices

With the digital world and social media platforms becoming an integral part of everyday life, individuals have increasingly come to regard sharing content related to their daily lives in online environments as a common practice. This transformation has also affected family life, leading to a growing tendency among parents to share content related to their children on social media. Referred to in the literature as “sharenting,” this practice raises significant debates regarding children’s right to privacy and the protection of their personal data. Such sharing may create a permanent digital footprint, potentially affecting the child’s right to privacy, the protection of personality rights, and their freedom to determine their own digital identity in later stages of life. Moreover, the loss of control over such content and the possibility that these data may become accessible to third parties give rise to important concerns from the perspective of data protection law for children.

This study aims to examine the practice of sharenting within the framework of the protection of children’s personal data and their right to privacy. The study first focuses on the concept of sharenting and its impact on digital family life. It then evaluates the relationship between parental authority and the protection of children’s personal data and privacy rights in light of fundamental principles. Considering the absence of an explicit and direct regulation in Turkish law regarding the phenomenon referred to as sharenting, the adequacy of the existing legal framework in this context will be discussed. In the conclusion, evaluations will be presented concerning the legal and ethical boundaries of parents’ digital sharing practices in line with the principle of the best interests of the child.

Keywords: Sharenting, Protection of Personal Data, Children’s Right to Privacy

Göç Hukukunda DNA Testinin Aile Birleşimi Hakkına Etkileri

Çalışmamız kapsamında DNA testinin aile birleşimi açısından nasıl kullanıldığı ve hukuki açıdan yarattığı sorunlar ortaya konulmaya çalışılacaktır. Çalışmamızın amacı, DNA testinin göç alanındaki avantaj ve risklerini tespit ederek, insan haklarıyla uyumlu bir göç pratiğinde DNA testine nasıl yer verilmesi gerektiğini açıklığa kavuşturmaktır.

Göçmenlerin aile bağlarının tespitinde kişiler veriler toplanmaktadır. Toplanan kişisel veriler arasında ön plana çıkan veri DNA'dır. Zira bu verinin toplanması ve aile bağlarının tespitinde kullanılması bir dizi sorun ortaya çıkarmaktadır. Birinci sorun DNA testinin son çare olarak kullanılmasını öngören usul kuralına ilişkindir. Buna göre diğer veriler toplandıktan sonra aile bağlarının varlığı açısından ilgili memurlar hala ikna olmamışsa, o takdirde DNA testi yapılabilir. Ancak pratikte durum böyle değildir. Memurlar, ilk baştan DNA testini yaptırmaya meyillidir, çünkü bu testin aile bağlarını tespit etmede kesin bir sonuç verdiğine inanmaktadırlar. İkinci sorun ise bireylerin, aile bağının varlığını biyolojik değil de sosyolojik temele dayandırmasıdır. Örneğin bir toplumda annesi ölmüş kıza annelik yapan kadının kız ile ilişkisi aile bağı olarak nitelendirilebilir. Bu ve benzeri birçok durumda en baştan DNA testinin yaptırılması gereksiz bir veri toplama işlemi olur, ki bu da kişisel verinin amacı dışında toplanması anlamına gelir ve hukuka aykırılık teşkil eder.

Öte yandan DNA testinin toplanmasının yararlı olduğu durumlar da söz konusudur. DNA testi ile göçmenlerin gerçekten aile birliği içinde olmamasına rağmen haksız daha avantajlı göçmenlik hakları elde etme girişimleri engellenebilir.

Anahtar Kelimeler: DNA Testi, Aile Birleşimi, Kişisel Veriler, Biyometrik Sınır Kontrolü, Göç Hukuku

The Effects of DNA Testing on the Right to Family Reunification in Immigration Law

In this study, we will try to reveal how DNA testing is used in terms of family reunification and the problems it creates from a legal perspective. The aim of our study is to identify the advantages and risks of DNA testing in the field of migration and to clarify how DNA testing should be included in a migration practice compatible with human rights.

Personal data is collected to determine the family ties of migrants. Among the personal data collected, DNA stands out. The collection of this data and its use in determining family ties poses a number of problems. The first problem is related to the procedural rule stipulating the use of DNA testing as a last resort. According to this rule, if, after collecting other data, the relevant officials are still not convinced of the existence of family ties, then DNA testing can be used. In practice, however, this is not the case. Officers are inclined to take the DNA test in the first place because they believe that it is conclusive in establishing family ties. The second problem is that individuals base the existence of family ties on sociological rather than biological grounds. For example, in a society, a woman who acts as a mother to a girl whose mother has died may be considered to have a family bond with the girl. In these and many similar cases, taking a DNA test in the first place would be an unnecessary data collection process, which means collecting personal data for purposes other than its intended purpose and constitutes an unlawful act.

On the other hand, there are cases where the collection of DNA testing is useful. DNA testing can prevent attempts by migrants to obtain unfairly favorable immigration rights even though they are not actually in a family unit.

Keywords: DNA Testing, Family Reunification, Personal Data, Biometric Border Control, Immigration Law

Bakım Emeği Krizine Uluslararası Bir Yaklaşım: Birleşmiş Milletler Örneği

Toplumsal hayatın devamı için gereklilik olan yeniden üretim, çoğunlukla kadınlara üstlenilen ve tarihsel olarak değersizleştirilip görünmez kılınan bakım emeği ve neslin yeniden üretimi üzerine inşa edilmiştir. Nüfusun yaşlanması ile gerçekleşen demografik dönüşüm ve nüfusun yaşlanmasının önüne geçmek üzere gerçekleştirilen doğum oranlarının artırılması politikaları, bakım emeğinin özel alana hapsedilmesi nedeniyle uluslararası literatürde bakım krizi olarak adlandırılan yapısal bir krize yol açmıştır.

Bakım emeğinin kadınlara övgülenmesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üretimine ve devamına neden olmaktadır. Ancak uluslararası toplumun bu konuyu değerlendirmeye başlaması, kadınların iş hayatına da dahil olmasıyla, yeniden üretimin ücretsiz olarak kadınlar tarafından gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığına ilişkin itirazların yükseldiği zamana tekabül etmektedir.

Çalışma, bakım krizinin nedenleri ve çözüm önerileri konusunda literatürdeki tartışmalara ek olarak Birleşmiş Milletler (BM) tarafından geliştirilen normatif çerçevelerin ve "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları"nın küresel bakım krizine yaklaşımını sosyolojik bir perspektifle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, normatif çerçevelerle bağlayıcılığı olmayan metinler arasındaki farklar ve benzerlikler tartışılacak, bu farkların olası nedenleri değerlendirilecektir. Bu değerlendirme, kuramsal olarak Nancy Fraser'ın yeniden üretim teorisi perspektifiyle temellendirilecektir.

BM'nin bakım emeği kapsamında öngördüğü tanıma, azaltma ve yeniden dağıtma stratejisi; toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet güç dinamikleri ve bakımın kamusallaşması ekseninde tartışılacaktır. Bu kapsamda çalışma, çocuk ve yaşlı bakımının sadece bir aile içi görev veya ücretli bir hizmet olmaktan çıkarılıp, kolektif bir sorumluluk ve temel bir sosyal hak olarak yeniden tanımlanması gerekliliğini ve BM'nin sunduğu küresel standartların bunlara ilişkin potansiyelini değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım Krizi, Toplumsal Cinsiyet, Birleşmiş Milletler, Çocuk Hakları, Yaşlı Hakları

An International Approach to the Care Work Crisis: The United Nations Example

Reproduction—a necessity for the continuation of social life—is built upon care work and the reproduction of the next generation, tasks that are predominantly undertaken by women and have historically been undervalued and invisible. The demographic transformation resulting from population aging, along with policies aimed at increasing birth rates to counteract this aging, have led to a structural crisis—referred to in the international literature as a “care crisis”—due to the confinement of care work to the private sphere.

The assignment of care work to women contributes to the creation and perpetuation of gender inequality. However, the international community's beginning to address this issue coincides with a time when, as women have entered the workforce, objections have been raised regarding the impossibility of women continuing to perform care work for free.

In addition to the existing literature on the causes of the care crisis and proposed solutions, this study aims to evaluate the approach of the normative frameworks developed by the United Nations (UN) and the “Sustainable Development Goals” to the global care crisis from a sociological perspective. In this context, the differences and similarities between normative frameworks and non-binding texts will be discussed, and the possible reasons for these differences will be evaluated. This evaluation will be grounded theoretically in Nancy Fraser's theory of reproduction.

The UN's strategy of recognition, reduction, and redistribution within the framework of care work will be discussed in relation to gender roles, gender power dynamics, and the public provision of care. In this context, the study assesses the necessity of redefining child and elder care—moving beyond its current status as merely an intra-family duty or a paid service—as a collective responsibility and a fundamental social right, and evaluates the potential of the global standards proposed by the UN in this regard.

Keywords: Care Crisis, Gender, United Nations, Children's Rights, Rights of the Elderly

Dijitalleşme ve Değer Erozyonu Karşısında Aile Merkezli Din Eğitimi

Family-Centered Religious Education in the Face of Digitalization and Value Erosion

Dijitalleşme, bireysel ve toplumsal hayatın hemen her alanında köklü dönüşümlere yol açarken, aile yapısı ve değer aktarım süreçleri üzerinde de derin etkiler üretmektedir. Özellikle çocuklar ve gençler açısından dijital ortamlar, bilgiye hızlı erişim, iletişim kolaylığı ve öğrenme imkânları sunmakla birlikte, denetimsiz kullanım, rol model çeşitliliğinin artması ve mahremiyet algısının zayıflaması gibi sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu durum, aile içinde kuşaklar arası değer aktarımını zorlaştırmakta ve ahlâkî referansların belirsizleşmesine neden olabilmektedir. Söz konusu süreç, literatürde sıklıkla “değer erozyonu” kavramı ile ifade edilen çok boyutlu bir problem alanına işaret etmektedir.

Bu bildiri, dijitalleşmenin yol açtığı değer aşınması karşısında aile merkezli din eğitiminin koruyucu, dengeleyici ve inşa edici rolünü ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada, din eğitiminin yalnızca örgün eğitim kurumlarıyla sınırlı bir faaliyet olmadığı, aksine ailenin, dinî ve ahlâkî değerlerin içselleştirilmesinde temel bir eğitim ortamı olduğu varsayımından hareket edilmektedir. Bu bağlamda aile, çocuğun ilk ve en etkili din eğitimi mekânı olarak değerlendirilmekte, dijital çağda bu rolün nasıl yeniden anlamlandırılabilceği tartışılmaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, din eğitimi, değerler eğitimi ve dijital kültür literatürü betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, aile merkezli din eğitiminin dijital mecralarda karşılaşılan değer karmaşasını anlamlandırmada önemli bir referans çerçevesi sunduğunu göstermektedir. Özellikle aile içinde kurulan tutarlı dinî dil, örnek davranışlar ve bilinçli rehberlik, çocukların dijital içeriklerle eleştirel bir ilişki kurmalarını kolaylaştırmaktadır.

Bu bildiri, dijitalleşmenin kaçınılmaz bir gerçeklik olduğu günümüzde, çözümün dijital dünyadan bütünüyle uzaklaşmakta değil, aile merkezli din eğitimi yoluyla güçlü bir değer bilinci inşa etmekte yattığını savunmaktadır. Bu yaklaşım, hem ailenin eğitimsel sorumluluğunu güçlendirmekte hem de güçlü aile-güçlü gelecek ideale katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Aile, Dijitalleşme, Değer Erozyonu, Değerler Eğitimi, Ahlâkî Gelişim

Digitalization has led to profound transformations in almost every sphere of individual and social life, producing significant effects on family structures and processes of value transmission. Particularly for children and adolescents, digital environments offer rapid access to information, ease of communication, and diverse learning opportunities; however, they also bring challenges such as uncontrolled use, the proliferation of role models, and the weakening of the sense of privacy. These developments complicate intergenerational value transmission within the family and may result in the blurring of moral reference points. This process points to a multidimensional problem area frequently conceptualized in the literature as “value erosion.”

This paper aims to examine the protective, balancing, and constructive role of family-centered religious education in the face of value erosion brought about by digitalization. The study proceeds from the assumption that religious education is not an activity confined solely to formal educational institutions; rather, the family constitutes a fundamental educational setting for the internalization of religious and moral values. In this context, the family is regarded as the child’s first and most influential environment of religious education, and the paper discusses how this role can be reinterpreted in the digital age.

Adopting a qualitative research approach, the study conducts a descriptive analysis of the literature on religious education, values education, and digital culture. The findings indicate that family-centered religious education provides an important frame of reference for making sense of the value confusion encountered in digital spaces. In particular, a consistent religious discourse within the family, exemplary behaviors, and conscious guidance facilitate children’s ability to establish a critical and reflective relationship with digital content.

In conclusion, the paper argues that, in an era where digitalization is an inevitable reality, the solution does not lie in complete withdrawal from the digital world, but rather in the construction of a strong value consciousness through family-centered religious education. This approach not only strengthens the educational responsibility of the family but also contributes to the ideal of a strong family and a strong future.

Keywords: Religious Education, Family, Digitalization, Value Erosion, Values Education, Moral Development

Ekranlarda Aile: Değerlerin Sessiz Dönüşümüne Felsefi Bir Bakış

Modern medya ve dijital platformların hayatımızı her yönden kuşatması, aileyi sadece bir sosyal kurum olmaktan çıkarıp teknik bir nesne haline getirerek derin bir kimlik krizine sürüklemektedir. Ailenin özel ve mahrem yapısını kaybetmesine neden olan bu sürecin en temel sebebi, bu platformlarda aileye dair pek çok değer için boşaltılmasıdır. Özellikle toplumsal birlikliğimiz için hayati önem taşıyan “dini ve ahlaki değerlerin” dijital mecralarda tüketilip harcanması, aile kurumuna doğrudan zarar vermektedir. Ailenin dijital mecralardaki yeni etkileşim biçimleri karşısında yaşadığı olumsuz değişim ve “hakikat” algısındaki kaymalar, felsefi bir eleştiriyi zorunlu kılmaktadır.

Geleneksel aile yapısı, değerlerini korumak ve aktarmak için hala direnç gösterse de dijital dünya, aile içi ilişkileri ekranlar aracılığıyla teknik bir aracıya hapsedmektedir. Oysa ahlaki sorumluluk bilinci, bireysel ve toplumsal huzurun inşasında doğrudan etkili ve önemlidir.

Ekran önünde ve arkasında gelişen bu etkileşimde, algoritmaların değerleri tüketmeye dayalı ve anonim içerikler üretmesi oldukça dikkat çekicidir. Bu çalışmada; medya içeriklerinin bireyin iç dünyasını “dünyevileşme” ekseninde yeniden inşa etme potansiyelini ve ailenin merkezinde yer alması gereken dini/manevi değerlerin teknik müdahalelerle işgal edilmesini sorgulamayı amaçlıyoruz.

Eleştirel bir bakış açısıyla bakıldığında, ekranlardaki aile mesajları dijitalleşmenin etkisiyle değerleri birer “meta” haline getirmekte ve aile bağlarını çıkara dayalı bir mantığa indirgemektedir. Bu bildiri ile amaçlanan ailenin teknik kuşatılmışlığa karşı ahlaki bilincin ve özgün insan deneyiminin korunduğu bir “direnç alanı” olarak yeniden kurulması gerektiğini vurgulamaktır. Metot olarak da dini ve ahlaki değerlerimizin teknik manipülasyondan arındırılmasına yönelik felsefi ve etik eleştiriler eşliğinde yeni stratejileri tartışmayı hedefliyoruz.

Anahtar Kelimeler: Aile, Dini Değer, Ahlaki Değer, Medya, Felsefi Analiz

Family on Screens: A Philosophical Vantage Point on The Silent Transformation of Values

The pervasive encirclement of modern media and digital platforms in every aspect of our lives is driving the family into a profound identity crisis by transforming it from a social institution into a technical object. The primary reason for this process, which causes the family to lose its private and intimate structure, is the hollowing out of numerous family-related values within these platforms. Specifically, the consumption and depletion of “religious and moral values”, which are of vital importance for our social cohesion, directly damage the institution of family. The adverse transformation experienced by the family in the face of new forms of interaction in digital spaces, along with the shifts in the perception of “truth”, necessitates a philosophical critique.

Although the traditional family structure still shows resistance in preserving and transmitting its values, the digital world confines intra-familial relationships to a technical intermediary through screens. However, the consciousness of moral responsibility is directly influential and significant in the construction of individual and social peace.

In this interaction developing both in front of and behind the screen, it is noteworthy that algorithms produce anonymous content based on the consumption of values. This study aims to question the potential of media content to reconstruct the individual's inner world on the axis of “secularization” and the invasion of religious/spiritual values -which ought to reside at the center of the family- by technical interventions.

When evaluated from a critical vantage point, family-oriented messages on screens turn values into “commodities” under the influence of digitalization and reduce family bonds to a logic based on self-interest. The objective of this paper is to emphasize that the family must be reconstituted as a “site of resistance” where moral consciousness and authentic human experience are preserved against technical encirclement. As a methodology, we aim to discuss new strategies accompanied by philosophical and ethical critiques directed toward purifying our religious and moral values from technical manipulation.

Keywords: Family, Religious Value, Moral Value, Media, Philosophical Analysis

Varoluşsal Bir Zemin Olarak Aile: Evlilik, Güvenlik ve Toplumsal Süreklilik

Aile insan varoluşunun ve toplumsal devamlılığın ontolojik zemini. İnsan neslinin sürekliliği ise evlilik kurumu aracılığıyla teminat altına alınır. Evlilik de salt bir erkekle bir dişi bireyin hür iradeyle aldığı meşru bir karardan ibaret olmayıp, aynı zamanda belirli ölçütlere dayalı bir denklik (kefâet) ilkesini de gerektirir. Bu denklik; aklı ve kültürel yeterlilik, ekonomik durum, soy ve statü uyumu ile fiziksel uygunluk gibi unsurları kapsar. Söz konusu kriterler, evlilik akdinin sürdürülebilir bir aile yapısına dönüşmesini ve neslin devamını mümkün kılar. Anlaşılmalıdır ki evlilik, yalnızca duygusal ya da biyolojik ihtiyaçların karşılanmasına indirgenemez; aksine toplum inşası, kültürün aktarımı, ahlâk ve şahsiyetin teşekkülü ile güvenliğin sağlanması gibi daha yüksek amaçlara yöneliktir. Bu çerçevede aile, toplum ve devletin güvenliğiyle doğrudan ilişkilendirilmelidir. Bu bağlamda da ailenin varlığını ve güvenliğini korumaya yönelik beş temel ilke öne çıkar. İlki fiziki güvenlidir; ki bu bireyin ve nüfusun dış tehditlere ve zararlı alışkanlıklara karşı korunması, devletin bekasının da zeminini oluşturur. İkincisi, aile içi huzur ve aidiyet bilincidir; ki bu sağlıklı iletişim, eğitim, sevgi ve empati bu zemini güçlendirir. Üçüncüsü güven duygusudur; ki bu, ailede tesis edilen güven, toplumsal ve siyasal düzleme taşınır. Dördüncüsü ekonomik istikrardır; bu da adil ve kanaatkâr bir toplumsal düzenin ön şartıdır. Son olarak da insan haklarına ve insanlık onuruna saygı, aileden başlayarak evrensel bir bilinç olarak inşa edilmek durumundadır. Tüm bu hususiyetler hem devletin bekası ve güvenliği hem neslin ve kültürün varlığı ve devamlılığı için ailenin varlığının ve korunaklığının varoluşsal bir zemin olarak önem ve önceliği açığa çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın ve Aile, Şahsiyet İnşası, Aile ve Toplum, Aile ve Devlet, Aile ve Güvenlik

The Family as an Existential Ground: Marriage, Security, and Social Continuity

The family constitutes the ontological ground of human existence and social continuity. The perpetuation of the human lineage is secured through the institution of marriage. Marriage, however, cannot be reduced to a merely legitimate decision freely undertaken by a man and a woman; it also presupposes the principle of compatibility (*kaḫā'ah*), grounded in specific criteria. Such compatibility encompasses intellectual and cultural adequacy, economic standing, harmony of lineage and social status, and physical suitability. These criteria enable the marital contract to evolve into a sustainable family structure and ensure the continuation of generations. Marriage should not be confined to the satisfaction of emotional or biological needs. Rather, it is oriented toward higher ends, including the construction of society, the transmission of culture, the formation of moral character and personality, and the establishment of security. In this respect, the family must be directly associated with the security of both society and the state. Within this framework, five fundamental principles emerge for safeguarding the existence and security of the family. The first is physical security, which entails protecting individuals and the population from external threats and harmful habits, thereby forming the basis of the state's survival. The second is domestic harmony and a sense of belonging, strengthened through healthy communication, education, love, and empathy. The third is trust, initially cultivated within the family and subsequently extended to the social and political sphere. The fourth is economic stability, a prerequisite for a just and contented social order. Finally, respect for human rights and human dignity must be cultivated as a universal consciousness beginning within the family. Collectively, these principles reveal the existential primacy of the family for the preservation of the state, and for the continuity of generations and culture.

Keywords: Woman and Family; Construction of Personality; Family and Society; Family and State; Family and Security

Tasavvufî Tevhidin Sosyal Boyuttaki Tecrübesi: Aile

Tevhid kelimesi, bir şeyin bir ve tek olduğunu kabul etmektir. İslam inancına göre tevhid, Allah'ın zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde tek ve benzersiz olduğunu benimseyip, O'na ortak koşmamaktır. Süflere göre ise tevhidin çeşitli mertebeleri bulunur. Bu mertebelerin zirvesi, varlık olarak Allah'tan başkasını görmemektir. Böylesi bir tevhide ise Allah'a duyulan yoğun muhabbet ile ulaşılabilir. Ancak Yüce Yaratıcı'nın tasavvuru soyut ve manevi olduğundan dolayı insanın algıları bunu kolayca deneyimleyemez. Somut düzlem olan sosyal toplum hayatında bu muhabbet, tecrübe edildiğinde soyut boyutta olan daha iyi idrak edilebilir. Bu muhabbetin fiziksel dünyadaki benzeri ise sevgidir. Sadece sevilen kimseyi düşünmek ve hayal etmek hatta baktığı her yerde ve kişide onu müşâhede etmektir. Nikah ise bu sevginin toplum tarafından meşruiyet kazanmasıdır. Dolayısıyla yoğun muhabbet neticesinde erişilen tasavvufî tevhidin somut tezahürünü eşler arasında deneyimlemek mümkün olabilir. Bunu yaşayan kişi, sadece eşinin istediğini yerine getirmeye, onun memnuniyetini kazanmaya çalışır. Ailenin çekirdeğini oluşturan bu kişi dışında, diğer insanların kendisi için ne düşündüğü ne talep ettiği gibi hususlar önemsiz hale gelir. Böylece kesretten kurtulur. Yuvasında yaşadığı bu muhabbet sonucu, soyut olan Allah'ı biricik olarak sevebilir ve bu sevgisinden ötürü O'ndan başka varlık göremez hale gelebilir. Bu durumda sadece O'nun rızasına ulaşmaya çalışır. Başka bir ifadeyle kişi, zâhir olarak yuva kurduğu, sevdiği insan ile, bâtin olarak ise Allah ile kendinden çıkıp tevhide ulaşır. Nefsini ortadan kaldıran kimse ise tevhid idraki ve hissiyatı içinde huzura erer. Bu bildiride tasavvufî tevhidin bir yansıması olarak eşler arasında maddi dünyada tecrübe edilmesi incelenmiştir. Buradan yola çıkarak manevi tevhid deneyimine ulaşmanın imkanı üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Tevhid, Aile, Muhabbet, Sevgi

The Social Experience of Süfî Tawhîd: The Family

The term tawhîd refers to the acknowledgment that something is one and unique. In Islamic belief, tawhîd refers to affirming that God is singular and incomparable. According to süfîs, however, there are various levels of tawhîd. The highest of these is to perceive no existence other than God. Such a realization of tawhîd can be attained through an mahabba for God. Yet because the representation of God is abstract, human perception cannot easily experience it directly. When this love is experienced within the concrete sphere of social life, it becomes easier to comprehend the abstract dimension. In the physical world, the closest of this mahabba is love. It is simply thinking of the beloved, even seeing them in every place one looks at. Marriage represents the social legitimization of this love. Therefore, it is possible to experience the concrete manifestation of süfî tawhîd, attained through mahabba, within the relationship between spouses. A person who lives this experience seeks only the satisfaction of spouse's. Apart from this individual, who constitutes the core of the family, the opinions of others about them become insignificant. As a result of the love within the family, the individual may come to love the abstract God as the only true beloved and, through this love, reach a state in which no other existence is perceived besides Him. In such a condition, the person seeks solely God's ridâ. In other words, a person transcends the self and attains tawhîd zâhir through their spouse and bâtin through God. One who annihilates the nafs thus finds peace within the awareness and experience of tawhîd. This paper examines the experience of unity between spouses in the material world as a reflection of süfî tawhîd. Building on this perspective, it discusses the possibility of reaching the spiritual experience of tawhîd.

Keywords: Süfîsm, Tawhîd, Family, Mahabba, Love

Aile Sosyal Hizmetlerinde Manevi Yönelimli Bütüncül Bir Destek Model Önerisi: Aile Huzur Merkezi

A Holistic Support Model Proposal with a Spiritual Orientation in Family and Social Services: Family Peace Center

Türk toplumunda aile, yalnızca sosyal bir yapı olarak değil, aynı zamanda güçlü dinî ve manevi değerlerle anlam kazanan bir kurum olarak kabul edilmektedir. Nitekim çeşitli saha araştırmaları, evliliklerin teşvik edilmesi, evlilik doyumunun artırılması, çocuk sahibi olma kararlarının desteklenmesi ve aile içi sorunların çözümünde dinî ve manevi referansların önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu çerçevede son çeyrek yüzyılda gelişen **manevi yönelimli danışmanlık yaklaşımları**, aile danışmanlığı literatüründe giderek daha fazla yer bulmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren *Aile ve Dini Rehberlik Büroları (ADRB)* aracılığıyla ailelere yönelik manevi danışmanlık hizmetleri sunulmakta; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde yürütülen *Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP)* kapsamında ise daha geniş ölçekli sosyal destek mekanizmaları işletilmektedir. Bununla birlikte mevcut hizmetlerin aile kurumunun dinî/manevi, sosyal, psikolojik ve ekonomik boyutlarını bütüncül biçimde ele harmanlayan kurumsal bir model çerçevesinde bütünleştirilmediği görülmektedir.

Bu tebliğde, söz konusu eksikliği gidermeye yönelik olarak "**Aile Huzur Merkezi**" adı verilen bütüncül bir aile destek modeli önerilmektedir. Model, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında var olan iş birliğinin genişletilmesini; üniversiteler, yerel yönetimler ve aile odaklı faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşlarının da sürece dâhil edilmesini öngörmektedir. Kurumsal iş birliği ve koordinasyon temelinde yapılandırılan bu model, ailelere yönelik destek hizmetlerini üç aşamalı bir yapı içinde tasarlanmaktadır: 1- evlilik öncesi dönem, 2- evliliğin ilk yılları ve 3- duygusal kopuş/boşanma süreci.

Birinci aşamada nişanlı çiftlere, **evlilik okulu** çerçevesinde sistematik eğitim ve manevi rehberlik hizmetlerinin yanı sıra maddî imkanları kısıtlı olanların düğün masrafları ve ev eşyası temini noktasında maddî destek sunulması planlanmaktadır. İkinci aşamada, **anne-baba okulu** çerçevesinde sistematik seminerler, ev ziyaretleri, kreş ve ana okulu hizmetleri ve evlilik doyumunu arttıracak sistematik danışmanlıklar/egitimler verilecektir. Üçüncü aşamada ise sorunların **manevi yönelimli bilişsel-davranışçı terapi tekniği ile danışmanlıklar** verilerek aile kurumu desteklenecek ve ayrılık durumunda çiftleri ve çocukları rehabilite edici danışmanlıklar sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Manevi Aile Danışmanlığı, Arabuluculuk, Aile Huzur Merkezi

In Turkish society, the family is regarded not only as a social structure but also as an institution imbued with strong religious and spiritual values. Indeed, various field studies indicate that religious and spiritual references play a significant role in promoting marriage, increasing marital satisfaction, supporting decisions to have children, and resolving intra-family conflicts. In this context, spiritually oriented counseling approaches that have developed over the past quarter century have gained increasing prominence in the family counseling literature. Through the Family and Religious Guidance Offices (ADRB) operating under the Presidency of Religious Affairs, spiritual counseling services are provided to families; meanwhile, broader social support mechanisms are implemented within the scope of the Family Social Support Program (ASDEP) conducted by the Ministry of Family and Social Services. However, it is observed that existing services have not yet been integrated within an institutional model that holistically combines the religious/spiritual, social, psychological, and economic dimensions of the family.

This paper proposes a comprehensive family support model titled the "Family Peace Center" to address this gap. The model envisions expanding the existing cooperation between the Ministry of Family and Social Services and the Presidency of Religious Affairs, while also incorporating universities, local administrations, and non-governmental organizations engaged in family-oriented activities into the process. Structured on the basis of institutional cooperation and coordination, the model designs family support services within a three-stage framework: (1) the pre-marital period, (2) the early years of marriage, and (3) the process of emotional separation/divorce.

In the first stage, engaged couples are planned to receive systematic education and spiritual guidance within the framework of a "marriage school," along with financial support for wedding expenses and household furnishings for those with limited means. In the second stage, within the framework of a "parenting school," systematic seminars, home visits, daycare and preschool services, and structured counseling/educational programs aimed at increasing marital satisfaction will be provided. In the third stage, the family institution will be supported through counseling based on spiritually oriented cognitive-behavioral therapy techniques, and in cases of separation, rehabilitative counseling services will be offered to couples and their children.

Keywords: Spiritual Family Counseling, Mediation, Family Peace Center

Taklidi İman Tartışmaları Bağlamında Ailenin Dinî Sorumluluğu

Kelam ilminde iman, bireyin akli ve iradi yönüyle ilişkilendirilen bir kabul olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda özellikle taklidi iman ile tahkiki iman arasındaki ayrım önemli bir tartışma alanı oluşturmaktadır. Taklidi iman, delile dayanmaksızın otoriteye bağlı bir kabulü ifade ederken tahkiki iman, akli temellendirme ve bilinçli tasdiki esas almaktadır. Bu çalışma, söz konusu tartışmayı aile kurumu bağlamında ele alarak ailenin dinî aktarım sürecindeki rolünü ve sorumluluğunu kelimî açıdan değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kelamî açıdan ailenin dinî aktarım yapmasından ziyade bu aktarımın bireyi sorgulamaya kapatan mutlak bir taklit biçimine dönüşmesine yol açan etkenler tartışılacaktır. Sağlam bir aile yapısının taklidi imanı nihai hedef almasının ve tahkiki imana geçişte zorunlu ama geçici bir aşama olarak görmesinin imkanı araştırılacaktır.

Aile, bireyin dinle ilk karşılaştığı ve inanç dünyasının temel şekillendiği sosyal yapıdır. Ancak bu süreçte dinî bilginin sorgulamaya kapalı, gelenekle özdeşleşmiş ve mutlak bir otorite diliyle aktarılması, taklidi imanın kalıcı bir form hâline gelmesine yol açabilmektedir. Kelamî açıdan problemli olan bu durum, özellikle modern dönemde bireylerin yaşadığı inanç krizleriyle doğrudan ilişkilidir. Buna karşılık, ailenin dinî sorumluluğu birey adına iman inşa etmesinden ziyade onu akli sorgulamaya, bilinçli kabule ve sorumluluk bilincine yönlendirecek bir zemin oluşturmaktır. Bu bildiride, taklidi imanın kelam ilmindeki konumu aile bağlamında yeniden değerlendirilmekte ve güçlü bir aile yapısının taklidi nihai bir hedef olarak değil tahkiki imana geçişte geçici bir aşama olarak konumlandırılması gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşımın güçlü birey ve güçlü toplum inşasına katkı sunduğu ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Taklidi İman, Tahkiki İman, Aile, Sorumluluk

The Religious Responsibility of the Family in the Context of Debates on Imitative Faith

In Islamic theology, faith is considered an acceptance associated with the individual's rational and volitional aspects. In this context, the distinction between imitative faith and investigative faith is a significant area of debate. Imitative faith expresses acceptance based on authority without evidence, while investigative faith is based on rational grounding and conscious affirmation. This study aims to address this debate within the context of the family institution, evaluating the role and responsibility of the family in the process of religious transmission from a theological perspective. Rather than focusing on the family's role in religious transmission, the study will discuss the factors that lead to this transmission becoming a form of absolute imitation that prevents the individual from questioning.

The possibility of a strong family structure ultimately aiming for imitative faith as a final goal and viewing it as a necessary but temporary stage in the transition to investigative faith will be investigated. The family is the social structure where the individual first encounters religion and where the foundations of their belief system are shaped. However, in this process, the transmission of religious knowledge in a language that is closed to questioning, identified with tradition, and possesses absolute authority can lead to imitative faith becoming a permanent form. This situation, problematic from a theological perspective, is directly related to the faith crises experienced by individuals, especially in the modern era. In contrast, the religious responsibility of the family is not to build faith on behalf of the individual, but rather to create a foundation that will guide them towards rational questioning, conscious acceptance, and a sense of responsibility. In this paper, the position of imitative faith in theology is re-evaluated within the context of the family, and it is argued that a strong family structure should position imitation not as an ultimate goal, but as a temporary stage in the transition to investigative faith. It is claimed that this approach contributes to the building of strong individuals and a strong society.

Keywords: Theology, Imitative Faith, Investigative Faith, Family, Responsibility

Hz. Muhammed'in Aile İçi Sorunların Çözümündeki Rehberlik Rolü

Hz. Muhammed, aile kurumunu toplumun temel yapı taşı olarak görmüş ve aile içinde ortaya çıkan sorunların çözümünde rehberlik eden bir model oluşturmuştur. Onun sözleri, uygulamaları ve tavsiyeleri hem bireyler arası ilişkileri düzenlemiş hem de aile içi huzurun korunmasına katkı sağlamıştır. Bu rehberlik; adalet, merhamet, sabır, karşılıklı saygı ve iletişim gibi temel ilkeler üzerine kuruludur. Hz. Muhammed, aile içi anlaşmazlıkların çözümünde ilk olarak iletişim ve karşılıklı konuşma yöntemini önermiştir. Eşlerin birbirini dinlemesi, duygularını açıkça ifade etmesi ve sorunları sakin bir ortamda konuşması gerektiğini belirtmiştir. Onun hayatında eşleriyle yaptığı istişareler, bu yaklaşımın en önemli örneklerindedir. Hz. Muhammed'in aile hayatındaki en belirgin özelliklerinden biri merhamet ve hoşgörüdür. Eşlerine ve çocuklarına karşı nazik davranmış, sert ve kırıcı tutumlardan kaçınmıştır. Sorunlar karşısında affediciliği teşvik etmiş ve küçük anlaşmazlıkların büyütülmemesi gerektiğini belirtmiştir. Aile içi problemlerin çözümünde sabır önemli bir erdem olarak görülmüştür. Hz. Muhammed, eşlerin birbirinin duygularını anlamaya çalışmasını ve empati kurmasını öğütlemiştir. Böylece tarafların birbirini daha iyi anlaması ve çatışmaların yumuşaması mümkün olmaktadır. Bazı aile içi sorunların bireyler arasında çözülmemesi durumunda Hz. Muhammed, arabuluculuk yöntemini önermiştir. Aile büyükleri veya güvenilir kişiler devreye girerek taraflar arasında uzlaşma sağlamaya çalışmıştır. Bu yöntem özellikle boşanma aşamasına gelmiş evliliklerde barışı sağlama amacı taşımıştır. İslam'da boşanma son çare olarak kabul edilir. Hz. Muhammed, eşlerin mümkün olduğunca uzlaşmasını teşvik etmiş, ancak evlilik sürdürülemiyorsa tarafların haklarını koruyan adil bir boşanma süreci önerilmiştir. Bu süreçte karşılıklı saygının korunması ve çocukların zarar görmemesi önemlidir. Onun ortaya koyduğu bu model, günümüzde de aile içi çatışmaların çözümünde evrensel değerler sunan önemli bir rehber olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam Tarihi, Hz. Muhammed, Aile, Rehberlik, İletişim

The Guidance Role of the Prophet Muhammad in Resolving Family Problems

The Prophet Muhammad viewed the family institution as the cornerstone of society and established a model that guided the resolution of problems arising within the family. His words, practices and advice regulated interpersonal relationships and contributed to maintaining peace within the family. This guidance is based on fundamental principles such as justice, mercy, patience, mutual respect, and communication. Prophet Muhammad first recommended communication and mutual dialogue as a method for resolving family disputes. He emphasised that spouses should listen to each other, express their feelings openly, and discuss problems in a calm environment. The consultations he held with his wives during his lifetime are among the most important examples of this approach. One of the most prominent characteristics of the Prophet Muhammad's family life was compassion and tolerance. He treated his wives and children kindly, avoiding harsh and hurtful behaviour. He encouraged forgiveness in the face of problems and emphasised that minor disagreements should not be blown out of proportion. Patience was seen as an important virtue in resolving family problems. The Prophet Muhammad advised spouses to try to understand each other's feelings and to empathise with one another. This made it possible for the parties to understand each other better and for conflicts to be softened. When certain family issues cannot be resolved between individuals, the Prophet Muhammad recommended mediation. Elders or trusted individuals would intervene to try to reach a settlement between the parties. This method was particularly aimed at restoring peace in marriages that had reached the stage of divorce. In Islam, divorce is considered a last resort. Prophet Muhammad encouraged spouses to reconcile as much as possible, but if the marriage could not be sustained, he recommended a fair divorce process that protected the rights of both parties. In this process, it is important to maintain mutual respect and ensure that children are not harmed. The model he presented

Keywords: Islamic History, Prophet Muhammad, Family, Guidance, Communication

Kıraat Geleneğinde Aile Merkezli Eğitim: İbnü'l-Cezerî Örneği

Bu tebliğ, kıraat ilminin önde gelen otoritelerinden İbnü'l-Cezerî'nin (ö. 833/1429) çocukları üzerinden aile merkezli ilmi tedris ve miras aktarımı meselesini ele almaktadır. Çalışmanın temel konusu, İbnü'l-Cezerî'nin çocuklarının doğrudan babalarından tedris halkasında hangi kıraatleri ve metinleri okudukları, hangi usulle arzda buldukları ve nasıl icazet aldıkları çerçevesinde aile içi ilmi sürekliliğin mahiyetini ortaya koymaktır. Klasik tabakat ve terâcim literatürüne dayanan bu araştırmada, aile içinde yürütülen kıraat eğitiminin mahiyeti ve usulü üzerinde durulmuş, özellikle kıraat-i aşerenin nesiller arası aktarım biçimi tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere göre İbnü'l-Cezerî'nin büyük oğlu Ebü'l-Fetih Muhammed (ö. 814/1411) küçük yaşta hıfzını ikmal ederek babasından kıraat-i aşereyi tahsil etmiş ve yetkinliği sebebiyle Dimaşk'ta bazı resmî vazifeler üstlenmiştir. Ebü'l-Hayr Muhammed'in Şâm ve Bursa'da babasından kıraat ve nahiv okuduğu, ayrıca Şiraz'da kıraat-i aşereyi tekrar babasına arz ederek tahsilini pekiştirdiği anlaşılmaktadır. İbnü'n-Nâzım ismiyle şöhret bulan Ebü Bekir Ahmed (ö. 835/1432) ise kıraat ilmindeki temel eğitimi doğrudan babasından almış onun *en-Neşr* ve *Tayyibetü'n-Neşr* çizgisindeki ilmi birikimini devralarak müderrislik yapmış ve şerh faaliyetleriyle bu birikimi sonraki nesillere aktaran önemli isimlerden almıştır. İbnü'l-Cezerî'nin kız çocukları arasında özellikle Selmâ, ilmi hususta temayüz etmiş, hıfzını erken yaşta tamamlamış, *Tayyibetü'n-Neşr*'i ezberleyerek *Mukaddime*'yi (*Mukaddimetü'l-Cezerî*) babasına dinletmiş ve kıraat-i aşereyi babasına arz ederek tamamlamıştır. Bu durum kıraat tedrisinin aile içinde yalnızca erkek çocuklarla sınırlı kalmadığını, kadınların da aşere ve metin merkezli eğitim süreçlerine dâhil edildiğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Araştırmada ulaşılan temel sonuç, İbnü'l-Cezerî'nin çocuklarının büyük kısmının kıraat-i aşereyi ve temel kıraat metinlerini doğrudan babalarından tahsil ettikleri, bir bölümünün ondan icazet aldığı ve Şâm, Mısır, Bursa ve Şiraz gibi farklı ilmi merkezlerde faaliyet göstererek bu mirası sürdürdükleridir. Netice olarak İbnü'l-Cezerî'nin ailesinin kıraat geleneğinde müessesleşmiş bir ilim halkası olarak değerlendirmeyi mümkün kıldığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kıraat İlmi, Aile Merkezli Eğitim, İlmi Miras, Tayyibetü'n-Neşr, Mukaddimetü'l-Cezerî

Family-Based Scholarly Formation in the Qirā'ât Tradition: The Example of Ibn al-Jazarī

This paper examines the issue of family-centered scholarly instruction and the transmission of knowledge through the children of Ibn al-Jazarī (d. 833/1429), one of the foremost authorities in the science of qirā'ât. The primary focus of the study is to elucidate the nature of intra-family scholarly continuity by analyzing which modes of recitation (qirā'ât) and which foundational texts were studied by Ibn al-Jazarī's children within their father's teaching circle, the methods by which they presented (arāḍ) their recitations, and the manner in which they received ijāzah (authorization). Drawing upon classical ṭabaqāt and tarājim literature, this research investigates the character and methodology of qirā'ât instruction conducted within the family context, with particular attention to the intergenerational transmission of the ten canonical recitations (al-qirā'ât al-'ašr). According to the available data, Ibn al-Jazarī's eldest son, Abū al-Fath Muhammad (d. 814/1411), completed his memorization of the Qur'ān at an early age, studied the ten recitations under his father, and—owing to his scholarly competence—was entrusted with certain official positions in Damascus. Abū al-Khayr Muḥammad is reported to have studied qirā'ât and grammar (naḥw) with his father in both Damascus and Bursa, and to have reinforced his training by presenting the ten recitations once again to his father in Shiraz. Abū Bakr Ahmad (d. 835/1432), widely known as Ibn al-Nāzım, received his foundational education in qirā'ât directly from his father. He inherited Ibn al-Jazarī's scholarly legacy, particularly as articulated in al-Našr and Tayyibat al-Našr, served as a professor (mudarris), and, through his commentary works, became one of the principal transmitters of this tradition to subsequent generations. Among Ibn al-Jazarī's daughters, Salmā stands out for her scholarly distinction. She completed her memorization of the Qur'ān at a young age, memorized Tayyibat al-Našr, recited al-Muqaddima (Muqaddimat al-Jazarī) to her father, and completed the ten recitations by formally presenting them to him. This evidence is significant in demonstrating that qirā'ât instruction within the family was not confined to male children; rather, women were also actively incorporated into advanced, text-centered processes of learning the ten recitations. The principal conclusion of this study is that the majority of Ibn al-Jazarī's children studied the ten recitations and the principal qirā'ât texts directly under their father, that some received ijāzah from him, and that they continued this scholarly legacy by serving in major intellectual centers such as Damascus, Cairo, Bursa, and Shiraz. In sum, Ibn al-Jazarī's household may be regarded as the qirā'ât tradition.

Keywords: The Science of Qirā'ât, Family-Based Scholarly Formation, Intellectual Heritage, Tayyibat al-Našr fī al-Qirā'ât al-'Ašr, al-Muqaddima al-Jazarīyya

Aristoteles'te Siyasal ve Etik Düzenin Temeli Olarak Aile ve Polis İlişkisi

Antik Yunan düşüncesinde siyaset ve etik birbirinden ayrılmaz alanlardır. Bu bütünlüğün en sistematik ifadelerinden biri, Aristoteles'in düşüncesinde görülmektedir. Aristoteles, insanı "politik bir hayvan" (zoon politikon) olarak tanımlarken, bireyin ancak toplumsal bir yapı içinde anlam kazandığını ileri sürmektedir. Bu toplumsal yapının en temel birimi ise ailedir (oikos). Aristoteles'e göre aile, insan doğasının zorunlu bir sonucudur. Kadın ve erkek arasındaki birliktelik ve efendi-köle ilişkisi, yaşamın sürdürülmesi için doğal olarak ortaya çıkmaktadır. Bu birlikteliklerden aile doğmaktadır. Aristoteles'e göre polis (devlet), doğal bir oluşumdur ve kökenini aileden alır. Aile, yalnızca biyolojik bir birlik değildir, bununla beraber etik değerlerin ve toplumsal düzenin ilk üretildiği alandır. Aristoteles aileyi özel bir alan olmaktan ziyade, siyasal düzenin kurucu unsuru olarak görmektedir ve etik yaşamın temeli aile içinde atılmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Aristoteles'in özellikle Politika adlı eserinde geliştirdiği aile-polis ilişkisinin analizi aracılığıyla siyasi düzenin nasıl kurulduğu ele alınacaktır. Bildiri, üç temel eksen etrafında ilerleyecektir: aile doğal bir birlik olarak tanımlandıktan sonra, ailenin ekonomik ve etik işlevleri incelenecek ve son olarak polisin ailenin tamamlanmış formu olarak kavranmasına çalışılacaktır. Bu çalışma, Aristoteles'in siyaset ve etik düşüncesinde ailenin (oikos) rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede Aristoteles'in, bireyin erdemli bir yaşam sürmesinin ancak polis içinde mümkün olduğu, ancak bu sürecin ailede başladığı yönündeki görüşü tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aristoteles, Aile (Oikos), Polis, Etik, Siyaset Felsefesi

The Relationship Between Family and the City-State as the Foundation of Political and Ethical Order in Aristotle

In ancient Greek thought, politics and ethics are inseparable domains. One of the most systematic expressions of this unity is found in Aristotle's philosophy. Aristotle defines man as a 'political animal' (zoon politikon), arguing that the individual only acquires meaning within a social structure. The most fundamental unit of this social structure is the family (oikos). According to Aristotle, the family is a necessary consequence of human nature. The union between man and woman and the master-slave relationship arise naturally for the sake of sustaining life. The family emerges from these unions. According to Aristotle, the polis (state) is a natural formation and derives its origins from the family. The family is not merely a biological union; it is also the sphere where ethical values and social order are first produced. Aristotle views the family not merely as a private sphere, but as a foundational element of the political order, and the foundation of ethical life is laid within the family. In this context, the study will examine how the political order is established through an analysis of the family-polis relationship developed by Aristotle, particularly in his work *Politics*. The paper will proceed along three main axes: after defining the family as a natural unit, its economic and ethical functions will be examined, and finally, an attempt will be made to understand the polis as the completed form of the family. This study aims to examine the role of the family (oikos) in Aristotle's political and ethical thought. Within this framework, Aristotle's view that a virtuous life for the individual is possible only within the polis, yet that this process begins within the family, will be discussed.

Keywords: Aristotle, Family (Oikos), City-State, Ethics, Political Philosophy

Sosyal Medya Kıskançlığı, Aldatma Eğilimi, Bağlanma Stilleri ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*

Bu araştırmanın amacı, romantik ilişki yaşayan 18 yaş ve üzeri yetişkinlerde sosyal medya kıskançlığı, aldatma eğilimi, bağlanma stilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri incelemektir. Çalışma grubunu Türkiye’de yaşayan, sosyal medya aracılığıyla ulaşılan 267’si kadın ve 97’si erkek olmak üzere toplam 364 yetişkin oluşturmuştur. Araştırmada Romantik İlişkilerde Sosyal Medya Kıskançlığı Ölçeği, Aldatmaya Yönelik Niyet Ölçeği, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, İlişki Değerlendirme Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Nicel ve korelasyonel desende yürütülen araştırmada veriler SPSS 27 programı ile analiz edilmiştir. Bağımsız Örneklem t testi, Pearson Korelasyon ve Çoklu Regresyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgulara göre erkeklerin aldatma niyeti düzeyleri kadınlardan anlamlı biçimde yüksektir. 18–30 yaş grubunun kaygılı bağlanma, sosyal medya kıskançlığı ve ilişki doyumu düzeyleri 31 yaş ve üzeri gruba göre daha yüksektir. Evli bireylerin kaygılı bağlanma ve sosyal medya kıskançlığı düzeyleri, ilişkisi olan ancak evli olmayan bireylere kıyasla daha düşüktür. Ayrılmayı düşünen bireylerin güvenli bağlanma ve ilişki doyumu düzeyleri düşük; kaygılı bağlanma ve aldatma eğilimleri ise yüksektir.

Korelasyon sonuçları, ilişki doyumu ile güvenli bağlanma arasında pozitif; kaygılı bağlanma, sosyal medya kıskançlığı ve aldatma eğilimi arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Regresyon analizi, güvenli bağlanma, kaygılı bağlanma ve aldatma eğiliminin ilişki doyumunu anlamlı şekilde yordadığını; sosyal medya kıskançlığının ise tek başına anlamlı bir yordayıcı olmadığını ortaya koymuştur. Bulgular literatür doğrultusunda tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Romantik İlişki, Romantik İlişkilerde Sosyal Medya Kıskançlığı, Aldatma Eğilimi, Bağlanma Stilleri, İlişki Doyumu

*Bu çalışma Hatice Zehra Kadayıfçı’nın Sosyal Medya Kıskançlığı, Aldatma Eğilimi, Bağlanma Stilleri ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi adlı tezinden üretilmiştir.

Examining the Relationships Among Social Media Jealousy, Tendency to Infidelity, Attachment Styles, and Relationship Satisfaction

The aim of this study is to examine the relationships among social media jealousy, infidelity tendency, attachment styles, and relationship satisfaction in adults aged 18 and over who are involved in a romantic relationship. The study group consisted of 364 adults living in Turkey, reached via social media platforms, including 267 women and 97 men. Data were collected using the Social Media Jealousy in Romantic Relationships Scale, the Intentions Toward Infidelity Scale, the Three-Dimensional Attachment Styles Scale, the Relationship Assessment Scale, and a Demographic Information Form. The study was conducted using a quantitative, correlational research design, and the data were analyzed using SPSS 27. Independent Samples t-test, Pearson Correlation, and Multiple Regression analyses were performed.

The findings indicated that men had significantly higher levels of infidelity intention than women. Participants aged 18–30 reported higher levels of anxious attachment, social media jealousy, and relationship satisfaction compared to those aged 31 and above. Married individuals showed lower levels of anxious attachment and social media jealousy than those who were in a relationship but not married. Participants who considered breaking up had lower levels of secure attachment and relationship satisfaction, and higher levels of anxious attachment and infidelity tendency.

Correlation analyses revealed a positive relationship between relationship satisfaction and secure attachment, and negative relationships between relationship satisfaction and anxious attachment, social media jealousy, and infidelity tendency. Multiple regression analysis showed that secure attachment, anxious attachment, and infidelity tendency significantly predicted relationship satisfaction, whereas social media jealousy did not emerge as a significant predictor on its own. The findings were discussed in light of the existing literature, and recommendations were provided for researchers and practitioners.

Keywords: Social Media, Social Media Jealousy, Infidelity Tendency, Attachment Styles, Relationship Satisfaction

Dijital Ebeveynlik Bağlamında Sosyal Medyada Çocuk Paylaşımları

Son yıllarda yeni medya teknolojilerinin gündelik yaşamda giderek daha fazla yer tutmasıyla birlikte ebeveynlik davranışları da dijital ortamlara taşınmıştır. Ebeveynlerin çocuklarına ait fotoğraf, video ve kişisel bilgileri sosyal ağlarda paylaşmalarını ifade eden *sharenting*, günümüzde aile yaşamının dijital ortamlarda yer almasının yaygın örneklerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu paylaşımlar ebeveynlerin günlük yaşamlarını ve çocuklarıyla ilgili anıları sosyal medyada paylaşmalarını içerirken, aynı zamanda çocuklara ait bilgilerin çevrim içi ortamlarda paylaşılmasına ilişkin yeni tartışmaları da gündeme getirmektedir. Ancak alan yazında bu konu çoğunlukla ebeveyn tutumları ve etik tartışmalar üzerinden ele alınmış, ebeveynlerin sosyal medyada ne tür içerikler paylaştığını doğrudan inceleyen çalışmalar ise sınırlı kalmıştır.

Bu çalışma, ebeveynlerin çocuklarına ilişkin sosyal medya paylaşımlarını içerik analizi yöntemiyle inceleyen araştırmaların bulgularını bir araya getirerek değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda ebeveynlerin sosyal medya paylaşımlarını veri olarak kullanan çalışmalar doküman incelemesi yoluyla gözden geçirilmiştir.

Bulgular, *sharenting* davranışının belirli içerik türlerinde yoğunlaştığını göstermektedir. İncelenen paylaşımlar çoğunlukla gündelik yaşamdan örnekler, duygusal anlar, çocukların başarı ve performansları, eğlence içerikleri ve ticari iş birliklerinden oluşmaktadır. Buna karşılık çocuğun kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgilerin paylaşılması, çocukların rızasına ilişkin belirsizlikler ve çocukların reklam ya da etkileşim amacıyla kullanılmasında önemli risk alanları olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak çalışma, çocukların sosyal medyada bazı riskler barındırabildiğini göstermektedir. Bu durum, dijital ebeveynlik davranışlarının daha dikkatli ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sharenting, Dijital Ebeveynlik, Çocuk Mahremiyeti, Sosyal Medya, İçerik Analizi

Sharing Children on Social Media in the Context of Digital Parenting

In recent years, as new media technologies have become increasingly embedded in everyday life, parenting behaviors have also expanded into digital environments. The term *sharenting*, which refers to parents sharing photos, videos, and personal information about their children on social media platforms, is now considered one of the common ways in which family life appears in digital spaces. While such posts allow parents to share moments from their daily lives and experiences with their children, they also raise new discussions about the presence of children's information in online environments. However, existing literature has largely examined this issue through parental attitudes and ethical debates, while studies directly focusing on what kinds of content parents actually share on social media remain limited.

This study aims to evaluate the findings of research that examines parents' social media posts about their children through content analysis. In this context, studies that used parents' social media posts as data were reviewed through document analysis.

The findings indicate that *sharenting* tends to concentrate around certain types of content. The posts examined mostly include everyday moments, emotional experiences, children's achievements and performances, entertainment content, and commercial collaborations. On the other hand, sharing information that may reveal a child's identity, uncertainties regarding children's consent, and the use of children for advertising or engagement purposes emerge as important areas of risk. In conclusion, the study shows that social media posts involving children may pose certain risks in terms of children's privacy. This suggests that digital parenting behaviors should be approached with greater caution.

Keywords: Sharenting, Digital Parenting, Children's Privacy, Social Media, Content Analysis

Instagram’da 0–3 Yaş Annelik Temsilleri: Algoritmik Görünürlük ve Aile İçi Psikososyal Deneyimler Üzerine Keşifsel Bir Nicel Analiz

Bu çalışma, dijital medya ortamlarında dolaşıma giren annelik temsillerinin, aile içinde annelik rolünün nasıl algılandığını ve deneyimlendiğini incelemektedir. Instagram gibi görsel ağırlıklı platformlar, anneliği yalnızca bireysel bir deneyim olmaktan çıkararak kamusal, karşılaştırmalı ve normatif bir aile pratiğine dönüştürmektedir. Etkileşim temelli algoritmik öneri sistemleri, belirli annelik imgelerinin daha görünür hâle gelmesine yol açmakta; bu durum annelik deneyiminin toplumsal ölçütler üzerinden yeniden çerçevelenmesine neden olmaktadır. Araştırma, betimleyici ve keşifsel nicel desenle tasarlanmıştır; Türkiye genelinde 0–3 yaş aralığında çocuğu bulunan 95 anne ile çevrimiçi anket yöntemiyle yürütülmüştür. Veri toplama aracı, annelik temsillerine duyarlılık, sosyal medya içerikleriyle etkileşim ve yetersizlik duygusu boyutlarını ölçen Likert tipli ölçeklerden oluşmaktadır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, tek yönlü varyans analizi ve çoklu karşılaştırmalar yoluyla analiz edilmiştir.

Bulgular, iki çocuk sahibi annelerin sosyal medyadaki annelik temsillerine yönelik duyarlılık ve içerik etkileşimi düzeylerinin görece daha yüksek olduğunu, üç çocuk sahibi annelerin ise öz-yeterlik algısını yansıtan maddelerde daha koruyucu bir profile sahip olduğunu göstermektedir. Yetersizlik duygusu toplam puan düzeyinde çocuk sayısına göre anlamlı biçimde farklılaşmasa da, annelik deneyimi arttıkça idealize temsiller karşısında daha temkinli bir öz-değerlendirme eğilimi gözlenmektedir. Örneklem büyüklüğü ve kesitsel tasarım nedeniyle bulgular genellenebilir sonuçlar olarak değil, dijital annelik ve aile çalışmaları literatürüne katkı sunan ön eğilimler olarak değerlendirilmelidir. Çalışma, dijital ebeveynlik, medya okuryazarlığı ve daha gerçekçi annelik temsillerinin desteklenmesine yönelik tartışmalar için kavramsal bir zemin sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Annelik, Aile Ve Medya, Annelik Temsilleri, Algoritmik Görünürlük, Psikososyal İyi Oluş

Motherhood Representations on Instagram Among Mothers of Children Aged 0–3: An Exploratory Quantitative Analysis of Algorithmic Visibility and Family-Related Psychosocial Experiences

This study examines how motherhood representations circulating in digital media environments shape the perception and experience of the motherhood role within the family. Visual-oriented platforms such as Instagram transform motherhood from a purely individual experience into a public, comparative, and normative family practice. Interaction-based algorithmic recommendation systems increase the visibility of certain motherhood images, thereby reframing maternal experiences through socially constructed standards. The research adopts a descriptive and exploratory quantitative design and was conducted using an online survey with 95 mothers of children aged 0–3 across Türkiye. The data collection instrument consists of Likert-type scales measuring sensitivity to motherhood representations, engagement with social media content, and feelings of inadequacy. The data were analyzed using descriptive statistics, one-way analysis of variance, and post-hoc multiple comparison tests.

The findings indicate that mothers with two children display relatively higher levels of sensitivity to motherhood representations and engagement with social media content, while mothers with three children exhibit a more protective profile in items reflecting maternal self-efficacy. Although overall levels of perceived inadequacy do not differ significantly according to the number of children, increased maternal experience appears to be associated with a more cautious self-evaluation in the face of idealized representations. Due to the limited sample size and cross-sectional design, the findings should be interpreted as indicative trends rather than generalizable results. The study provides a conceptual basis for discussions on digital parenting, media literacy, and the promotion of more realistic motherhood representations.

Keywords: Digital Motherhood, Family And Media, Motherhood Representations, Algorithmic Visibility, Psychosocial Well-Being

Osmanlı Devleti'ndeki Amerikan Board Misyoner Ailelerinde Kadının Rolü

1820 yılı itibarıyla Osmanlı Devleti'nde faaliyet yürütmeye başlayan Amerikan Board (ABCFM) ABD'nin en büyük Protestan misyonerlik örgütlerinden biridir. Bu çalışmada örgütün Osmanlı'da görev yapan misyonerlerinin aile yapısı ele alınmakta ve evli ve bekâr misyoner kadınların misyoner ailelerindeki rolü üzerinde durulmaktadır. Misyonerler için aile ve yaşadıkları ev de misyonun bir parçası olduğu için aile hayatı son derece önemlidir. Örgütün yapısı içerisinde evli misyoner kadınlar, yani atanmış bir misyonerin karısı olanlar, ile bekâr bir misyoner kadın olarak görev bölgesine gelen kadınlar arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Çalışma içinde ayrıca genellikle on dokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı Devleti'ne görevlendirilmeye başlanan bekâr kadın misyonerlerin, misyoner eşi olarak bölgeye gelen kadınlarla yaşadıkları sorunlara değinilmekte, her iki grubun da karşılaştırmalı bir analizi yapılmaktadır. Osmanlı Anadolu'sunda yaşayan evli veya bekâr bu kadınların kurumsal rolleri, erkekler karşısındaki ikincil pozisyonları, hedef kitleleri, günlük hayatları içindeki çalışma ve çatışma alanları incelenmektedir. Evli misyoner kadınların evdeki otoriteyi ve tecrübeyi temsil ettikleri, karar verici oldukları ve ev işlerinin kurumsal işlerden daha önemli olduğunu vurguladıkları görülmektedir. Bekâr kadın misyonerler evli olanlarca daha deneyimsiz, dikkatsiz ve bağımsızlıklarına fazla düşkün olarak tanımlanmışlardır. Bekâr misyonerler ise kendilerini asıl işi yapan kişiler olarak görmüşler, emeklerinin görünür olmadığını düşünmüşlerdir.

Tarama yöntemi ile Amerikan Protestan aile modeli üzerinden kadın misyoner topluluğunun kendi içindeki güç ilişkilerinin irdeleneceği bu çalışmada Amerikan Board arşiv belgeleri ile örgütün *The Missionary Herald* ve *Life and Light for Women* gibi süreli yayınları kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board, Osmanlı Devleti, Aile, Evli Misyoner Kadınlar, Bekâr Misyoner Kadınlar

The Role of Women in American Board Missionary Families in the Ottoman Empire

The American Board (ABCFM), which began operating in the Ottoman Empire in 1820, is one of the largest Protestant missionary organizations in the United States. This study examines the family structure of the organization's missionaries serving in the Ottoman Empire and focuses on the role of missionary wives and single women missionaries within their families. Since family and home life were key parts of the mission, family life was very important to the missionaries. Within the Board's structure, there were clear differences between missionary wives—that is, the wives of appointed missionaries—and single females who came to the mission field as missionaries. The study also addresses the challenges faced by single female missionaries—who were typically first assigned to the Ottoman Empire from the mid-19th century onwards—in relation to women arriving in the region as missionary wives and provides a comparative analysis of both groups. The institutional roles of these married or single women living in Ottoman Anatolia, their secondary position vis-à-vis men, their target audiences, and the areas of work and conflict within their daily lives are examined. It is observed that married missionary women represented authority and experience within the home, acted as decision-makers, and emphasized that domestic duties were more important than institutional work. Single female missionaries were described by their married counterparts as less experienced, careless, and overly attached to their independence. Single female missionaries, however, viewed themselves as the ones carrying out the main work and felt that their labor was not visible.

This study, which will examine the power dynamics within the community of women missionaries through the lens of the American Protestant family model using a screening method, will draw upon American Board archival documents and the organization's periodicals like *The Missionary Herald* and *The Life and Light for Women*.

Keywords: American Board, Ottoman State, Family, Married Wives, Single Female Missionaries

**Amerikan Board Misyoneri Maria A. West'in
Anlatılarında Osmanlı Toplumunu ve Aile Hayatı
(1853-1894)**

Bu çalışma, Amerikan Board (ABCFM) misyonerlerinin 19. yüzyılın ikinci yarısında başta Ermeniler olmak üzere Osmanlı toplumuna yönelik evanjelik faaliyetlerinde "aile" kurumunu başat bir araç olarak nasıl kurguladıklarını, misyoner-yazar Maria A. West'in külliyatı üzerinden incelemektedir. Araştırma, West'in metinlerinde özellikle Ermeni ailesinin; dindarlık, ev içi düzen, kadınlık rolleri ve çocuk terbiyesi gibi normatif ölçütlerle nasıl tanımlandığını ve bu tanımların hangi müdahale araçlarıyla gündelik hayata tercüme edildiğini sorunsallaştırmaktadır. Bu çerçevede bildiri, ev içi düzeni ve anneliği bir "yönetme teknolojisi" olarak ele alan *missionary domesticity* (misyoner ev içi kültürü) literatürünü West'in anlatıları üzerinden yeniden değerlendirmektedir. Yöntem olarak mikro-tarihsel yakın okuma ve kaynak türü eleştirisinin kullanıldığı çalışmada; West'in *The Romance of Missions* (1875) adlı eseri, *Missionary Herald* ve *Life and Light* dergilerindeki kamusal mektupları ile Amerikan Board arşivindeki şahsi mektupları ve idari raporları temel veri setini oluşturmaktadır. Analiz sürecinde, mektupların muhatap-amaç ilişkisi ile West'in kamuya dönük anlatılarındaki drammatizasyon ve "yakın tanıklık" stratejileri çapraz okumaya tabi tutulmakta; böylece temsil ile raporlama arasındaki gerilimler görünür kılınmaktadır. Çalışma, aile merkezli müdahalelerin salt evanjelik bir ihtida hedefi gütmeye; ev ziyareti, okuryazarlık, hijyen rejimi ve zaman disiplini gibi pratikleri birleştirerek "Protestan ev" idealini inşa eden bütüncül bir sosyal yeniden örgütlenme programı olduğunu savunmaktadır. Bu süreçte kadınların pedagojik özneler olarak konumlandırılması ve çocukluğun yeniden tanımlanması, geleneksel kuşaklar arası otorite ilişkilerini dönüştüren temel kaldıraçlar olarak görünür kılınmaktadır. Son olarak bildiri, misyoner metinlerini tek taraflı bir etki anlatısı yerine, yerel hanelerde bir etkileşim alanı olarak okuyarak; Osmanlı sosyal tarih yazımına ve aile çalışmalarına literatürüne kavramsal bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Maria A. West, Amerikan Board (ABCFM), *The Romance of Missions*, Osmanlı Toplumunu ve Aile

**The Ottoman Society and Family Life in the
Narratives of American Board Missionary
Maria A. West (1853-1894)**

This study looks at how, in the second half of the nineteenth century, the American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) positioned the "family" as a key tool for change within Ottoman society, particularly the Armenian community. The study, which focuses on the writings of missionary-author Maria A. West, examines how normative standards like piety, household order, gender roles, and childrearing were used to define the Armenian family and how these definitions were incorporated into day-to-day activities. Using the framework of "missionary domesticity" literature, which presents motherhood and domestic space as tools of intervention and governance, the paper reevaluates West's narratives. Source criticism and micro-historical close reading are used in the methodology. West's work, *The Romance of Missions* (1875), her public correspondence in the *Missionary Herald* and *Life and Light* journals, as well as her private letters and administrative reports stored in the American Board archives, make up the primary dataset. The study highlights the conflicts between the pragmatic language of administrative reporting and the dramatization present in West's public "witnessing" by cross-referencing these diverse sources. According to the paper, these family-centered interventions constituted a comprehensive social reorganization program that went beyond simple evangelical proselytization. The mission aimed to create a "Protestant home" ideal within the local context by incorporating time discipline, literacy, female-centric instruction, home visitation, and hygiene regimens. The redefining of childhood and the positioning of women as pedagogical subjects emerged as crucial levers for changing conventional intergenerational authority during this process. In the end, the study offers a conceptual contribution to Ottoman mission history and Armenian social studies by reading missionary texts as sites of interaction and negotiation, going beyond a story of one-way influence.

Keywords: Maria A. West, American Board (ABCFM), *The Romance of Missions*, Ottoman Society and Family

Bitlis'te Misyoner Aile Modeli: Knapp Ailesi Örneği

Bu çalışma, 1810 yılında Boston'da kurulan Protestan misyonerlik örgütü Amerikan Board'un (ABCFM) Osmanlı Devleti'ndeki çalışma alanlarından birisi olan Doğu Türkiye Misyonu'nun Bitlis İstasyonunu kuran Knapp ailesini konu edinmiştir. 1858 yılında George Cushing Knapp tarafından temelleri atılan Amerikan Board Bitlis istasyonunda, yarım asra yakın süre ikamet eden ve misyonerlik faaliyetlerinde bulunan Knapp ailesinin bölgedeki mevcudiyeti, sadece evanjelik faaliyetlerle sınırlı kalmamış, bölge halkına sundukları yaşam biçimiyle, kendi tabirleriyle ideal aile modeli oluşturarak misyonerlik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. George C. Knapp'ın eşi Alzina Knapp, bölgedeki kız çocuklarının eğitim faaliyetleriyle ilgilenmiş ve bu kapsamda ev ziyaretleri gerçekleştirerek Bitlis'te yaşayan ailelerle temas etmiştir. Ailenin Bitlis doğumlu çocukları Grace Highly Knapp ve George Perkins Knapp'ın, Bitlis'te yaptıkları misyonerlik faaliyetleri ise misyonerliğin nesiller arası bir aile mirası olarak nasıl kurumsallaştığını göstermektedir. Bu yönüyle aile, misyonerlik faaliyetlerinin bireysel değil, aynı zamanda aile temelli ve uzun vadeli bir toplumsal etki stratejisi olarak nasıl kurulandığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Knapp ailesinin temsil ettiği düzenli, çalışkan ve Protestan ahlakına dayalı aile modeli, özellikle Bitlis'teki Ermeni toplumu üzerinde etkili olmuş, eğitim faaliyetleri ve sosyal ilişkiler aracılığıyla geleneksel aile yapısında dönüşüm dinamiklerini tetiklemiştir. Çalışmada, Knapp ailesinin yaklaşık elli yıllık yerleşik yaşamının eğitim, gündelik hayat pratikleri ve kültürel etkileşimler yoluyla Bitlis'teki aile anlayışını nasıl etkilediği ve bir misyoner ailesinin yabancı bir coğrafyada nasıl stratejik bir toplumsal aktöre dönüştüğü tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: ABCFM, Bitlis, Bitlis Misyonerleri, Knapp Ailesi, Misyoner

The Missionary Family Model in Bitlis: The Knapp Family Example

This study focuses on the Knapp family, who established the Bitlis Station of the Eastern Turkey Mission—one of the operational areas of the American Board (ABCFM), a Protestant missionary organization founded in Boston in 1810—within the Ottoman Empire. At the American Board's Bitlis Station, founded by George Cushing Knapp in 1858, the Knapp family resided and carried out missionary activities for nearly half a century. Their presence in the region was not limited to evangelical activities; rather, through the lifestyle they offered to the local population—which they described as an “ideal family model”—they engaged in missionary work. Alzina Knapp, wife of George C. Knapp, was involved in the education of girls in the region and, in this context, made home visits to establish contact with families living in Bitlis. The missionary activities carried out in Bitlis by the family's Bitlis-born children, Grace Highly Knapp and George Perkins Knapp, demonstrate how missionary work became institutionalized as an intergenerational family legacy. In this respect, the family is noteworthy in that it shows how missionary activities were conceived not as an individual endeavor, but as a family-based, long-term social impact strategy.

The Knapp family's model of a regular, hardworking family based on Protestant ethics had a particularly strong influence on the Armenian community in Bitlis, triggering dynamics of transformation in the traditional family structure through educational activities and social relations. The study will discuss how the Knapp family's approximately fifty years of settled life influenced the understanding of family in Bitlis through education, daily life practices, and cultural interactions, and how a missionary family became a strategic social actor in a foreign geography.

Keywords: ABCFM, Bitlis, Bitlis Missionaries, Knapp Family, Missionary

Osmanlı Devleti'nde Görevlendirilen Amerikan Board Misyonerlerinin Aile Yapısı

Bu çalışma Protestanlığı yaymak amacıyla 1810 yılında kurulmuş olan Amerikan Board örgütüne mensup misyonerlerin aile yaşamlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada Amerikan Board misyonerlerinin yayın organı olan Life and Light for Woman dergilerinde yayınlanan misyoner mektup ve raporlarından yararlanılarak Osmanlı Devleti sınırlarında görev yapmış evli ve çocuk sahibi misyonerler üzerinden Protestan aile yapısı incelenecektir.

1820 yılından itibaren misyonerlerini Osmanlı topraklarına gönderen Amerikan Board örgütü öncelikli olarak erkek misyonerlerini uzak beldelere yollamışlardır. Zaman içerisinde ihtiyaca binaen kadınlar da Board'a ait eğitim ve sağlık kurumları ve sosyal yardımlaşma kurumlarında görevlendirilmişlerdir. Misyoner kadınların Osmanlı Devleti'nin en ücra noktalarına ulaşması ile bölge halkı ile irtibat kurulması kolaylaşmış bu sayede kız çocuklarının eğitilmesi, kadın çalışmaları, el işi faaliyetleri, İncil okumaları gibi konularda sistemli çalışmalar yürütülmüştür. Göreve başlamadan önce ya da görev sırasında evlilik bağı kuran, zamanla çocuk sahibi olarak geniş aileler tesis eden misyonerler kendi çocuklarını da davalarına hizmet etmeleri amacıyla yetiştirmişlerdir. Osmanlı topraklarında kök salan misyoner ailelerin çocukları zamanla Amerikan Board'a ait kurumlarda görev yaparak doğup büyüdükleri coğrafyada Protestanlaştırma eyleminin sürekliliğini sağlamak için faaliyetler yürütmüşlerdir.

Osmanlı sınırları içerisinde özellikle Ermeni toplumu etkilemeyi amaçlamış olan misyonerler Protestanlığı yaymak için kurdukları aileleri rol model olarak sunmuşlardır. Protestan yaşantısının Osmanlı toplumunda benimsenmesi için tüm bireyleriyle görevler üstlenen bu ailelerin üyeleri olan Erzurum'da görev yaparken evlenen Bills çifti, Dr. Cyrus Hamlin'in kızı Mrs. Washburn ve Harput'ta görev yapan Miss Emily Wheeler isimli misyonerler bu bağlamda incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board, Aile, Misyonerlik, Osmanlı Devleti, Protestanlık

The Family Structure of American Board Missionaries Assigned to the Ottoman State

The American Board, which began sending missionaries to Ottoman lands in 1820, initially dispatched male missionaries to remote regions. Over time, as the need arose, women were also assigned to the Board's educational, healthcare, and social relief institutions. As missionary women reached the most remote corners of the Ottoman Empire, establishing contact with the local population became easier. This facilitated systematic efforts in areas such as the education of girls, women's activities, handicrafts, and Bible readings. Missionaries who married before or during their service and eventually formed large families by having children, raised their offspring to serve their cause as well. The children of these missionary families, who took root in Ottoman lands, eventually worked in American Board institutions, carrying out activities to ensure the continuity of the Protestantization efforts in the region where they were born and raised.

The missionaries, who aimed to influence the Armenian community in particular within the borders of the Ottoman Empire, presented their own families as role models to spread Protestantism. In this context, the study will examine specific missionaries—members of these families where every individual took on duties to encourage the adoption of the Protestant lifestyle in Ottoman society. These include the Bills couple, who married while serving in Erzurum; Mrs. Washburn, the daughter of Dr. Cyrus Hamlin; and Miss Emily Wheeler, who served in Harput.

Keywords: American Board, Family, Missionary Activities, Ottoman State, Protestantism

Türkiye’de Aile ve Eğitim Politikalarının Etkileşimi: Cumhuriyet Döneminde Toplumsal Cinsiyet Rejiminin Tarihsel İnşası

Bu çalışma Türkiye’de aile politikaları ile eğitim politikaları arasındaki tarihsel etkileşimi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma aile ve eğitim politikalarının birbirinden bağımsız alanlar olmadığı aksine karşılıklı olarak birbirini şekillendiren ideolojik ve kurumsal yapılar olduğu varsayımına dayanmaktadır. Çalışmanın önemi, hukuksal düzenlemeler ile pedagojik temsil biçimleri arasındaki ilişkiyi birlikte analiz ederek toplumsal cinsiyet rejiminin tarihsel süreklilik ve kırılmalarını görünür kılmasında yatmaktadır. Araştırma tarihsel-sosyolojik bir çözümleme yaklaşımıyla yürütülmüş; aile hukuku düzenlemeleri, anayasal değişiklikler, millî eğitim şûraları kararları, öğretim programları ve ders kitaplarına ilişkin literatür dönemsel bir çerçevede değerlendirilmiştir. Bulgular Osmanlı’dan Cumhuriyet’e geçiş sürecinde aile hukukunun sekülerleşmesine rağmen ataerkil yapının pedagojik söylem aracılığıyla yeniden üretildiğini göstermektedir. Erken Cumhuriyet döneminde modern yurttaşlık ideali aile üzerinden inşa edilirken, kadın annelik ve bakım emeğiyle, erkek ise aile reisliği ve kamusal otoriteyle özdeşleştirilmiştir. 1950-1980 döneminde erkek “tek kazanan” modeli kalkınmacı ideolojiyle bütünleşmiş ve eğitim politikaları aracılığıyla kurumsallaştırılmıştır. 1990’lı yıllarda CEDAW ve zorunlu eğitim reformu ile görece eşitlikçi bir normatif çerçeve güç kazanmış, kız çocuklarının eğitim ve evlilik yaşında belirgin dönüşümler gözlenmiştir. Ancak 2010 sonrasında aile merkezli muhafazakâr paradigma belirginleşmiş ve eşitlik söyleminin kurumsal düzeyde zayıfladığı görülmüştür. Sonuç olarak aile politikalarındaki normatif yönelimlerin eğitim materyallerine doğrudan veya dolaylı biçimde yansıdığı, hukuki reformların pedagojik içerikle tam uyum göstermediği ve toplumsal cinsiyet rejiminin dönemsel ideolojik yönelimlere bağlı olarak yeniden üretildiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aile Politikaları, Eğitim Politikaları, Toplumsal Cinsiyet, Ders Kitapları, Cumhuriyet Tarihi

Interaction Between Family and Education Policies in Türkiye: The Historical Construction of the Gender Regime in the Republican Era

This study aims to examine the historical interaction between family policies and education policies in Türkiye. The research is grounded in the assumption that family and education policies are not independent domains; rather, they constitute ideological and institutional structures that mutually shape one another. The significance of the study lies in its capacity to render visible the historical continuities and ruptures of the gender regime by jointly analyzing the relationship between legal regulations and pedagogical forms of representation. The research was conducted within a historical-sociological analytical framework. Legal arrangements concerning family law, constitutional amendments, decisions of the National Education Councils, curricula, and the relevant literature on textbooks were evaluated within a periodized perspective. The findings indicate that despite the secularization of family law during the transition from the Ottoman Empire to the Republic, patriarchal structures were reproduced through pedagogical discourse. In the Early Republican period, the ideal of modern citizenship was constructed through the family; women were primarily associated with motherhood and care labor, whereas men were identified with headship of the household and public authority. Between 1950 and 1980, the male “breadwinner” model became integrated with developmentalist ideology and was institutionalized through education policies. In the 1990s a relatively egalitarian normative framework gained strength through the influence of CEDAW and compulsory education reforms, leading to significant transformations in girls’ schooling and age of marriage. However after 2010, a family-centered conservative paradigm became more pronounced, and the discourse of equality weakened at the institutional level. In conclusion, the study demonstrates that normative orientations in family policies are reflected -directly or indirectly- in educational materials; that legal reforms do not always align fully with pedagogical content; and that the gender regime is reproduced in accordance with shifting ideological orientations across different historical periods.

Keywords: Family Policies, Education Policies, Gender, Textbooks, History Of The Republic

Atatürk Dönemi Aile Yapısında Anne ve Annelik

Atatürk döneminde aile, toplumsal yaşam ve yeni rejim gereklerine uygun şekilde yeniden kurgulanmış, yalnızca bir hane birleşimi olarak görülmemekle Cumhuriyet ideolojisinin aktarıcısı, içselleştiricisi ve koruyucusu olarak konumlandırılmıştır. Aile *cemiyetlerin çekirdeği* ve adeta *küçültülmüş bir vatan* olarak algılandığından; ailenin korunması ve sağlamlığı devletin sağlamlığı ve devamlılığı ile eş değer tutularak ailenin zayıflaması ulus varlığı ve kuvveti bakımından tehlikeli olarak nitelendirilmiştir. Bu bakımdan modernleşme sürecinin önemli araçlarından birisi ve toplumun temel taşı olarak görülen ailede özellikle anne önemli bir yerde konumlandırılmıştır. Hatta kadınlar için "*en önemli, en hayırlı, en faziletli vazifelerinden biri de iyi anne olmaktır*" denilerek annelik toplumsal hayat içerisinde manevi bir üst kimlik biçiminde kodlanmıştır. Annelik yalnızca biyolojik bir süreç olarak görülmemiş aynı zamanda toplumsal inşa aşamasında kilit bir role sahip olmuştur. İlk eğitim verilen yerin anne kucağı olması annenin gelecek nesilleri yetiştiren bir eğitici şeklinde karakterize edilmesiyle sonuçlanmıştır. *Asri malumatla* çocuğun yetiştirilmesi gerekliliği çocuk yetiştirmede ilk ve en sorumlu kişinin anne olması sebebiyle bilimsel bir annelik anlayışını ortaya çıkarmıştır. Aile hayatı ve ev idaresinin düzenlenmesi sorumluluğu annede görüldüğünden milli ekonominin temelinde annenin tasarrufuna büyük pay düşmüştür. Bu dönemde kadının eğitimi ve her bakımdan yükselmesi önemli görülmüş, duyarlı ve bilgili anneler yaratılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın amacı Atatürk dönemi aile yapısında anne ve anneliği incelemektir. Böylece yeni ailede annenin görev ve sorumluluklarının neler olduğunu, anne ve anneliğin ne şekilde algılandığının ortaya konulması hedeflenmektedir. Çalışmanın kaynaklarını başta süreli yayınlar olmak üzere döneme ait arşiv belgeleri, resmi yayınlar ve diğer kaynaklar oluşturmaktadır. Söz konusu çalışmada tarihsel analiz ve doküman incelemesi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk Dönemi, Aile, Anne, Annelik

Mother and Motherhood in the Family Structure of the Atatürk Era

During the Atatürk era, the family was restructured to suit the needs of social life and the new regime. It was no longer viewed merely as a household unit, but rather positioned as the transmitter, internalizer, and protector of the Republic's ideology. Since the family was perceived as the core of society and, in a sense, a miniature nation, its protection and strength were considered equivalent to the strength and continuity of the state; the weakening of the family was deemed dangerous to the nation's existence and strength. In this respect, the family, seen as one of the important tools of the modernization process and the cornerstone of society, placed the mother in a particularly important position. Indeed, it was stated that "one of the most important, most beneficial, and most virtuous duties of women is to be a good mother," thus coding motherhood as a spiritual superior identity within social life. Motherhood was not seen merely as a biological process but also played a key role in the social construction phase. The fact that the first place of education is the mother's lap resulted in the characterization of the mother as an educator who nurtures future generations. The necessity of raising children with modern knowledge has given rise to a scientific understanding of motherhood, given that the mother is the first and most responsible person in raising children. As the responsibility for organizing family life and household management is traditionally vested in the mother, maternal thrift plays a pivotal role in the foundation of the national economy. During this period, women's education and advancement in all aspects were considered important, and efforts were made to create sensitive and knowledgeable mothers.

The aim of this study is to examine the mother and motherhood in the family structure of the Atatürk era. Thus, it aims to reveal what the duties and responsibilities of the mother were in the new family, and how the mother and motherhood were perceived. The sources of the study primarily consist of periodicals, archival documents from the period, official publications, and other sources. Historical analysis and document review techniques were utilized in this study.

Keywords: Atatürk Era, Family, Mother, Motherhood

Sibirya’da Türk Ailesi Olmak: Saha Türklerinde “Ağas” Sistemi

Türk Bozkır kültürünün kuzey kolunu temsil eden Saha Türkleri’nde, toplumun temel yapı taşı olan aile kurumu “ata birliği” anlamına gelen “ağa-usa” Ağas sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sahaların Sibirya’nın sert iklim koşullarında hayatta kalmak için geliştirdikleri bu sistem aterkil yapısı, ocak kültü, od-tigin ve egzogami gibi türk aile karakteristiğini yansıtmakla birlikte kadının statüsü, çocuk yetiştirme biçimi ve iktisadi yapısı itibariyle sui generis’tir.

Ağaslar, Bozkır’da Oguş-Urug-Boy-Budun şeklinde aileden devlete giden hiyerarşik bir siyasi sistemden ziyade daha yerel ve sıkı bir iktisadi dayanışma modelini ifade etmektedir. Bozkırda boylar siyasi ve askeri bir güçken, Sibirya’da ağaslar iklimsel ve ekonomik bir kalkandır. Saha Türkleri’nde ondokuzuncu yüzyılın sonuna kadar baskın olan Ağas yapısı, Sovyet döneminde kolhozların kurulmasıyla büyük darbe olsa da yok olmamış ve günümüzde halen Sahaların kimliği mensubu olduğu ağas, seçeresi ve atalarının “söök” denilen kemik bağı üzerinden tanımlanmaya devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı Asya’dan Avrupa’ya Hindistan’dan Sibirya’ya kadar geniş bir alana yayılan türk kültürünün farklı coğrafi ve iklim şartlarına rağmen korunmasında aile yapısının önemini Saha Türkleri üzerinden açıklamak ve günümüzde modernleşme, endüstrileşme ve dijitalleşme baskısının oluşturduğu riskleri tespit etmektir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup birincil kaynak olarak Remezov, Yesipov, Stroganov kroniklerinin yanı sıra W. Radloff’un “Aus Sibirien” ,V.L. Seroşevskiy’nin “Yakutsk”, G.F. Müller’in “İstori Sibirii” adlı temel eserleriyle güncel tez ve araştırma makaleleri kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağas Sistemi, Saha Türkleri, Sibirya Tarihi, Aile Kurumu, Türk Kültürü

Being a Turkish Family in Siberia: The “Aga-Usa” System Among the Sakha Turks

Among the Saha Turks, who represent the northern branch of the Turkic steppe culture, the family institution, which is the cornerstone of society, appears as the “aga-usa” system, meaning “ancestral union.” This system, developed by the Sakha to survive the harsh climatic conditions of Siberia, reflects Turkish family characteristics such as its patriarchal structure, hearth cult, od-tigin, and exogamy, but is sui generis in terms of the status of women, child-rearing practices, and economic structure.

Aga-usas, represent a more local and tight economic solidarity model rather than a hierarchical political system extending from family to state in the form of Oguş-Urug-Boy-Budun in the steppes. While tribes were a political and military force in the steppes, aga-usas were a climatic and economic shield in Siberia. The agas structure, which was dominant among the Saha Turks until the end of the nineteenth century, suffered a major blow with the establishment of kolkhozes during the Soviet period, but it did not disappear. Today, the identity of the Saha people continues to be defined through the agas to which they belong, their family tree, and the “söök,” or bone bond, of their ancestors. The aim of this study is to explain the importance of the family structure in preserving Turkish culture, which spans a wide area from Asia to Europe and from India to Siberia, despite different geographical and climatic conditions, through the example of the Sakha Turks, and to identify the risks posed by the pressures of modernization, industrialization, and digitalization today.

Qualitative research methods have been adopted in this study, and primary sources such as the chronicles of Remezov, Yesipov, and Stroganov, as well as fundamental works such as W. Radloff’s “Aus Sibirien,” V.L. Seroşevskiy’s “Yakutsk,” and G.F. Müller’s “İstori Sibirii,” along with current theses and research articles, will be used.

Keywords: Aga-Usa System, Sakha Turks, Siberian History, Family Institution, Turkish Culture

Bozkırda Devlet Aileden Doğar: İslamiyet ncesi Türk Siyasal Kltrnde Akralalık Ağları ve İktidarın Kurumsallaşması

The State is Born from the Family in the Steppe: Kinship Networks and the Institutionalization of Power in Pre-Islamic Turk Political Culture

İslamiyet ncesi Türk siyasal kültürü çoğu zaman göçebe yaşam tarzı, asker teşkilat ve bozkır devlet modeli üzerinden açıklanmıştır. Ancak bu yaklaşım, erken Türk devlet geleneğinin toplumsal ve siyasal temellerini bütünüyle kavramak için yeterli değildir. Bozkır toplumlarında siyasal düzen yalnızca asker güç ve liderlik üzerinden değil; akrabalık bağları, hanedan yapısı ve aile merkezli toplumsal yapılanma üzerinden şekillenmiştir. Bu bağlamda aile kurumu, yalnızca sosyal hayatın temel birimi değil; siyasal otoritenin ortaya çıkışı, paylaşımı ve meşruiyetinin oluşumunda belirleyici bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışma, Hun (Xiongnu) ve Göktürk (Tuju) dönemlerine ilişkin veriler sunan in kronikleri başta olmak üzere erken dönem tarihsel kaynakları karşılaştırmalı bir perspektifle değerlendirmektedir. Bu kaynaklar, bozkır siyasal düzeninde yalnızca kağanın değil, geniş bir hanedan ailesinin devlet yönetiminde etkin rol oynadığını göstermektedir. Sağ ve sol kanat yönetimi, hanedan yeleri arasında paylaşılan idar ve asker görevler, boy beylerinin akrabalık ilişkileri üzerinden merkezi otorite ile kurduğu bağlar ve evlilik ittifakları, akrabalık ağlarının siyasal düzenin kurucu unsurlarından biri olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca hanedan kadınlarının diploması ve meşruiyet üretimindeki rolleri, aile yapısının devlet yönetimindeki çok katmanlı işlevine işaret etmektedir. Çalışma, akrabalık ile siyasal iktidar arasındaki ilişkiyi; kut anlayışı çerçevesinde hanedan soyunun meşruiyet üretmesi, hanedan içi akrabalık ilişkilerinin iktidarın paylaşımındaki rolü ve evlilik ittifaklarının diplomatik işlevi olmak üzere üç Şekilde ele almaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma, İslamiyet ncesi Türk devlet geleneğinde ailenin yalnızca toplumsal bir kurum değil, aynı zamanda siyasal otoritenin kurucu ve sürdürücü unsurlarından biri olduğunu ortaya koymaktadır. Bozkır siyasal kültürü, güçlü bir aile yapısının toplumsal dayanışma ve siyasal süreklilik için belirleyici olduğunu göstermekte; bu tarihsel deneyim günümüzde güçlü toplum ve sürdürülebilir devlet yapılarının tartışılmasında da anlamlı bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bozkır Siyasal Kültürü, in kronikleri, Hanedan ve İktidar, Türk Devlet Geleneği

Pre-Islamic Turk political culture has often been explained primarily through nomadic mobility, military organization, and the institutional characteristics of steppe polities. While these perspectives have contributed significantly to our understanding of early Turk state formation, they remain insufficient for fully explaining the deeper social foundations of political authority in steppe societies. In these communities, political order emerged not only from military power or charismatic leadership but also from complex networks of kinship, dynastic lineage, and family-centered social organization. Within this framework, the family functioned not merely as a basic social unit but as a central mechanism through which political authority was produced, shared, and legitimized.

The analysis draws primarily on early historical sources, particularly Chinese dynastic chronicles that provide valuable information about the political structures of the Hun (Xiongnu) and the Gktrk (Tuju) polities. These records reveal that political authority in the steppe was not concentrated solely in the person of the qaghan but was embedded within a broader dynastic framework in which members of the ruling lineage actively participated in governance. The right-left administrative system, the distribution of military and administrative duties among members of the ruling house, and the integration of tribal leaders through kinship relations all demonstrate the central role of familial networks in the organization of political power. In addition, marriage alliances and the diplomatic roles of dynastic women indicate that family structures functioned as important mechanisms for maintaining both internal cohesion and external political relations.

This study approaches the relationship between kinship and political authority through three dimensions: the concept of *kut* and dynastic legitimacy, the role of intra-dynastic relations in the distribution of power, and the diplomatic functions of marriage alliances. It argues that in pre-Islamic Turk political tradition the family constituted a foundational structure for political authority. The steppe experience thus highlights how strong familial networks contributed to social cohesion and the continuity of political order, offering a perspective that remains relevant to contemporary discussions on state stability and social organization.

Keywords: Steppe Political Culture, Chinese Chronicles, Dynastic Power, Turk State Tradition, Kinship Networks

Türkiye Himaye-İ Etfal Cemiyeti'nin Aile Eğitimi Kitapları

30 Haziran 1921'de Ankara'da kurulan Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti, ülkedeki yetim ve kimsesiz çocukları koruyan kapsamlı bir sosyal hizmet kurumudur. 1920'lerin Türkiye'sinde başta şehit çocukları olmak üzere ülkedeki tüm çocukları korumak, çocuğa dair her konuda toplumu bilgilendirmek, bir çocuk davası bilinci yaratmak gayretinde olan Cemiyet, sıhhi, eğitsel, sosyo-kültürel ve kurumsal hizmetler vermiştir. Cemiyet, milletin geleceği için önemli görülen nüfus artışı, bebek ölümleri, sıhhi süt, yetim, kimsesiz ve terk edilmiş çocukları himaye, anne eğitimi ve cehaletle mücadele gibi konularda önemli görevler üstlenmiştir.

Cemiyet, çocuk yetiştirenlere doğrudan verdiği hizmetlerinin yanında Gürbüz Türk Çocuğu dergisi (1926-1936) ve aileye yönelik yayınlarıyla geniş bir kitleye ulaşmıştır. Özellikle anneler ve babalara öğütlerimiz başlıklarıyla yayınlanan resimli eserler çocuk yetiştirenler için el kitabı şeklinde hazırlanmıştır. Bu kitaplar, toplumsal terbiye kuralları, öz bakım, oyun, tasarruf, iş ve eğitime dair konularda çocuklara alışkanlıklar kazandırılması konusunda ebeveynye yol göstermektedir.

Cemiyetin yayınladığı Annelere Öğütler, Babalara Öğütler, Anneler İle Hasbihal, Genç Annelerle Musahabe, Annenin Kitabı, Çocuk Büyütme İlmihali, Büyük Çocukların Beslenme Usulleri, Çocuklarda Kemik Hastalığı, Memedeki Çocuk Nasıl Beslenir, Hasta Çocuğa Bakım ve Bulaşıcı Hastalıklar, Hamile Kadınlara Öğütler, Evde Mektep, Çocuğun İhtimai Hıfzıssıhha, Annelere ve Çocuklara Salname, Çocuk Ruhi ve Bedeni Büyümesi, Çocuklarda İshal ve İnkıbaz, Sıtma Hastalığı, Çocuk Nasıl ve Ne İle Oynamalıdır başlıklı kitaplar doğrudan aileye yönelik kitaplardan bazılarıdır. Çalışmada bu yayınların tarihsel süreçte ve kurumsal bağlamda aile eğitimine katkısı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Himaye-İ Etfal, Çocuk Davası, Kimsesiz Çocuk, Annelik

The Family Education Books of the Turkish Children's Protection Society

Founded in Ankara on June 30, 1921, the Turkish Children's Protection Society was a comprehensive social service institution protecting orphaned and abandoned children in the country. In 1920s Turkey, the Society strived to protect all children in the country, especially the children of martyrs, to inform society about all matters concerning children, and to create an awareness of the child cause. It provided health, educational, socio-cultural, and institutional services. The Society undertook important tasks in areas considered crucial for the future of the nation, such as population growth, infant mortality, healthy milk, the protection of orphaned, abandoned, and neglected children, maternal education, and the fight against ignorance.

In addition to its direct services to those raising children, the Society reached a wide audience through its publications such as the "Gürbüz Türk Çocuğu" (Sturdy Turkish Child) magazine (1926-1936) and other publications aimed at families. Illustrated publications, particularly those published under the title "Advice for Mothers and Fathers," are designed as handbooks for those raising children. These books guide parents in instilling habits in children regarding social etiquette, self-care, play, saving, work, and education. Some of the books published by the society, such as "Advice for Mothers," "Advice for Fathers," "Conversations with Mothers," "Conversations with Young Mothers," "The Mother's Book," "The Catechism of Raising Children," "Feeding Methods for Older Children," "Bone Diseases in Children," "How to Feed a Breastfed Infant," "Care for a Sick Child and Infectious Diseases," "Advice for Pregnant Women," "School at Home," "Children's Social Health," "Annual Book for Mothers and Children," "Children's Mental and Physical Growth," "Diarrhea and Constipation in Children," "Malaria," and "How and With What Should Children Play?," are directly aimed at families. This study will examine the contribution of these publications to family education in a historical and institutional context.

Keywords: Child Protection, Child Welfare, Orphaned Child, Motherhood

19. Yüzyılda Londra’da Bir İşçi Ailesi

Sanayi Devrimi’nin en klasik özellikleri ve gündelik yaşam üzerinde netleşmeye başlayan etkileri 1850-1880 yılları arasında Londra’da görülmekteydi. Viktoryen dönem Londrası değişen ekonomik ve toplumsal yapıların izlenebildiği bir laboratuvara dönüşmüştü. Bu bildiri 19. yüzyılda Londra’da yaşayan ve tekstil sektöründe çalışan ortalama bir işçi ailesinin Sanayi Devrimi aile yapısını değiştirirken; aile olma özelliğini nasıl koruduğunu ve dönüştürdüğünü açıklamayı amaçlamaktadır. Bildiri, işçi ailesini; dönemin koşullarına uyum sağlamaya çabalayan ve kendi kaderini belirlemeye çalışan bir aktör olarak ele almayı hedeflemektedir. İşçi ailesi, süreçten etkilendiği kadar süreci nasıl etkilediği açısından da ele alınmaktadır. İşçi hareketleri ve örgütlerine bu kapsamda değinilmektedir. Londra’da işçi ailesinde gerçekleşen değişimin ortaya konması, 19. yüzyılın sonunda oluşan orta sınıf aile idealinin açıklanmasına da katkı sağlamaktadır. Bildirinin ana kaynakları olarak yayımlanmış işçi günlükleri, mektup ve röportajlar, nüfus istatistikleri ve Charles Booth’un 19.yüzyıl Londra Yoksulluk Haritası tespit edilmiştir. Konu hakkında ikincil kaynaklar üzerinde de bir tarama yapılmış ve kaynaklar tespit edilmiştir.

Bildiride bulguların üç bölümde sunulması planlanmaktadır. Birinci bölümde dönemin Londrası’nın tekstil sektöründeki çalışma koşulları, ortalama bir tekstil işçisi ailenin hane bütçesi, konut yetersizliği ve sağlıksız yaşam koşullarının ailenin yaşamı üzerindeki etkileri tarihsel arka plan olarak açıklanmaktadır. İkinci bölümde kadın ve çocukların çalışma yaşamına girişi ile “evin reisi” konumundaki değişim ve değişen koşulların sosyal ilişkiler açısından gösterdiği farklılaşma, işçi örgütlenmelerine etkisi ile birlikte geniş aileden çekirdek aileye dönüşüm süreci incelenmektedir. Sonuç bölümünde 19. yüzyılın başında ve sonunda işçi ailesinin durumunun bir karşılaştırması yapılarak ailenin Sanayi Devrimi’ndeki değişim süreci tespit edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Tarih, Londra, İşçi Ailesi, Gündelik Yaşam, Sanayi Devrimi

A Working-Class Family in Nineteenth-Century London

This paper investigates how an average working-class textile family in nineteenth-century London responded to the social and economic transformations brought about by the Industrial Revolution between 1850 and 1880. Focusing on strategies of adaptation and the preservation of family life, the study analyzes the working-class family as an active social actor capable of shaping its own trajectory within the process of industrialization. Particular attention is given to the family’s relationship with emerging worker movements and organizations. The research draws primarily on workers’ diaries, letters, interviews, population statistics, and Charles Booth’s *Poverty Map of London*, complemented by relevant secondary literature.

The paper first outlines the working and living conditions of textile worker families in London. It then examines the changing structure of the family resulting from the increasing participation of women and children in the labor force. The conclusion compares family structures at the beginning and the end of the nineteenth century in order to highlight broader transformations in working-class family life during the Industrial Revolution.

Keywords: Social History, London, Working-Class Family, Everyday Life, Industrial Revolution

İngiliz Siyasetinde Aristokrat Aileler: Ponsonby Ailesi ve Lord Ponsonby

20. yüzyıl öncesi İngiliz siyasi tarihi incelendiğinde devlet yönetiminin ve emperyal diplomasinin büyük toprak sahibi köklü aristokrat ailelerin nüfuzu ve yönlendirmesi altında şekillendiği görülmektedir. Bu dönemde siyasi patronaj ve akrabalık bağları, ister Whig ister Tory fraksiyonları ekseninde olsun, Britanya İmparatorluğu'nun iç ve dış siyasetini belirleyen en temel unsurlardan biri olmuştur. Bu bildirinin temel amacı, İngiliz siyaset sahnesinde belirleyici bir rol üstlenen aristokrat ailelerin etkisini, İrlanda kökenli aristokrat bir aile olan Ponsonby'ler üzerinden tarihsel bir perspektifle incelemektir.

Bildiri, öncelikle Ponsonby ailesinin kökenlerine inerek ailenin 18. yüzyılda İrlanda siyasetinde kurduğu hegemonyayı ele alacak ardından bu etkinin Whig Partisi aracılığıyla İngiliz merkez siyasetine nasıl taşındığını ortaya koyacaktır. Ailenin aristokratik statüsünü kullanarak İngiliz parlamentosunda ve saray çevresinde elde ettiği ayrıcalıklı konum analiz edilecektir.

Çalışmanın odak noktasını ise bu güçlü aristokratik mirasın ve siyasi ağı'nın bir yansıması olarak ailenin önde gelen figürlerinden Lord John Ponsonby'nin (1770-1855) diplomatik kariyeri oluşturmaktadır. Bildiride, Lord Ponsonby'nin ailesinin İngiliz siyasetindeki ağırlığından güç alarak oldukça geç yaşta başladığı diplomatik kariyerinde nasıl yükseldiği ve Doğu Sorunu gibi uluslararası krizlerde nasıl inisiyatif aldığı incelenecektir. Bu kapsamda, kendisinin Güney Amerika ve Avrupa'daki görevlerinin ardından kariyerinin en kritik evresi sayılan İstanbul Büyükelçiliği dönemi özel olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İngiliz Siyaseti, Aristokrasi, Ponsonby Ailesi, Lord Ponsonby, Osmanlı-İngiliz ilişkileri

Aristocratic Families in British Politics: The Ponsonby Family and Lord Ponsonby

An examination of pre-20th-century British political history reveals that state administration and imperial diplomacy were largely shaped by the influence and direction of deep-rooted, landowning aristocratic families. During this period, political patronage and kinship ties, whether centered around the Whig or Tory factions, constituted one of the most fundamental elements determining the domestic and foreign policies of the British Empire. The primary objective of this paper is to examine the influence of these aristocratic families, who played a decisive role in the British political arena, from a historical perspective by focusing on the Ponsonbys, an aristocratic family of Irish origin.

The paper will first delve into the origins of the Ponsonby family, addressing the hegemony they established in Irish politics in the 18th century, and will then demonstrate how this influence was transferred to the center of British politics via the Whig Party. The privileged position the family acquired within the British parliament and court circles by leveraging their aristocratic status will be analyzed.

The focal point of the study, however, is the diplomatic career of Lord John Ponsonby (1770-1855), one of the prominent figures of the family, as a reflection of this powerful aristocratic legacy and political network. The paper will examine how Lord Ponsonby, capitalizing on his family's influence in British politics, advanced in a diplomatic career that began at a relatively late age, and how he took the initiative in international crises such as the Eastern Question. In this context, his tenure as the Ambassador to Istanbul, which is considered the most critical phase of his career following his missions in South America and Europe, will be specifically evaluated.

Keywords: British Politics, Aristocracy, The Ponsonby Family, Lord Ponsonby, Ottoman-British Relations

1953 Sonrası İnan'da Aile Hayatı

Bu çalışma, 1953 yılında İnan Başbakanı Muhammed Musaddık'a karşı gerçekleştirilen darbenin ardından gelişen sosyo-ekonomik ve siyasi yapının, aile yapısı ve özellikle kadınların sosyal ve siyasal hakları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Darbe sonrasında şekillenen siyasal düzenin, toplumsal dönüşüm ve modernleşme süreçleriyle birlikte aile kurumuna etkileri analiz edilecektir.

Araştırma yöntemi olarak, İnan'da 54 yıl süren Pehlevi yönetimi (1925–1979) boyunca, Rıza Şah (1925–1941) ve Muhammed Rıza Şah (1941–1979) dönemlerindeki ailenin statüsü, kadın-erkek rolleri, siyasi, ekonomik ve eğitim alanına katılım yüzdeleri karşılaştırmalı nitel içerik analizi ve literatür taraması yoluyla ele alınacaktır. Yayınlanmış kitaplar, tezler, Google Scholar, JSTOR ve açık erişimli akademik yayınlar üzerinden elde edilen çalışmalar incelenecek; dönemsel karşılaştırmalar yapılarak aile hukuku, kadın eğitimi ve toplumsal konum bağlamında değişim ve süreklilik unsurları değerlendirilecektir.

İnan'da aile hukuku geleneksel olarak İslami hukukun etkisi altında şekillenmiş, aile yapısı geniş aile modeli ve erkek egemenliğiyle karakterize edilmiştir. Ancak özellikle 20. yüzyılda Batı etkisi ve modernleşme politikaları toplumsal yapıda ikircikli bir dönüşüm yaratmıştır. 1967 tarihli Ailenin Korunması Kanunu, çok eşliliği ve tek taraflı boşanma hakkını sınırlayarak kadın lehine düzenlemeler getirmiş, ancak dini çerçeveyi tamamen dışlamamıştır.

İstatistiksel veriler, 1950–1958 arasında kadınların yükseköğretime katılımında artış olduğunu; 1956–1966 döneminde şehirli kadınlarda okuryazarlık oranının belirgin biçimde yükseldiğini göstermektedir. Buna karşın kırsal kesimde değişim sınırlı kalmıştır. Bulgular, darbe sonrası modernleşme politikalarının kadın haklarında kısmi ilerlemeler sağlasa da geleneksel yapılarla gerilim içinde geliştiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Kadın, İslami Kültür, Modernleşme

Family Life in Iran after 1953

This study aims to examine the impact of the socio-economic and political structure that emerged after the 1953 coup against Iranian Prime Minister Mohammad Mosaddegh on family structure, and particularly on women's social and political rights. It analyzes how the post-coup political order, shaped by modernization processes and state-led reforms, influenced the institution of the family and gender relations in Iran.

Methodologically, the study employs a comparative qualitative content analysis and an extensive literature review covering the 54-year Pahlavi period (1925–1979), including the reigns of Reza Shah (1925–1941) and Mohammad Reza Shah (1941–1979). The status of the family, gender roles, and women's participation in political, economic, and educational spheres are comparatively examined. Published books, theses, and academic articles accessed through Google Scholar, JSTOR, and other open-access databases are analyzed. Period-based comparisons are conducted to identify patterns of change and continuity in family law, women's education, and women's social position.

Traditionally, family law in Iran was shaped by Islamic legal principles, and the family structure was characterized by an extended family model and patriarchal authority. However, throughout the twentieth century, Western influence and modernization policies generated an ambivalent transformation within social life. The 1967 Family Protection Law introduced reforms in favor of women by restricting polygamy and limiting unilateral male divorce rights, while still operating within an Islamic framework.

Statistical data indicate an increase in women's participation in higher education between 1950 and 1958, and a significant rise in literacy rates among urban women between 1956 and 1966, whereas rural change remained limited. The findings suggest that post-coup modernization policies produced partial progress in women's rights yet evolved in tension with enduring traditional structures.

Keywords: Family, Woman, Islamic Culture, Modernization

**Kadın Ve Aile Çalışmaları Ana Bilim
Dallarında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin
Betimsel Analizi***

**A Descriptive Analysis of Graduate Theses
Prepared in Departments of Women and
Family Studies**

Türk kültüründe aile; kimliğin oluştuğu, toplumsal dayanışmanın ve nesiller arası değer aktarımının gerçekleştiği en temel kurumdur. Ailenin bu sarsılmaz konumu ve kadının toplumsal yapının inşasındaki kurucu rolü, yükseköğretimde karşılık bulmuş; bu alan bağımsız bir akademik disiplin hâline gelmiştir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında odağına Türk toplumunun temel dinamiği olan aileyi ve kadını alan (Disiplinlerarası) Kadın Araştırmaları/Çalışmaları, (Disiplinlerarası) Kadın ve Aile Araştırmaları/Çalışmaları, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları vb. adlarla kurulan ana bilim dallarında bugüne kadar üretilmiş lisansüstü tezleri bütüncül bir yaklaşımla incelemek, araştırmacıların hangi konulara yöneldiğini tespit etmek ve alanın genel bir profilini çıkarmaktır.

Çalışmanın kapsamını, adı geçen ana bilim dallarında 1990-2026 yılları arasında tamamlanmış 1043 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan tezlerin ana bilim dallarına göre dağılımı şu şekildedir: Disiplinlerarası Kadın Çalışmaları (7), Disiplinlerarası Kadın ve Aile Çalışmaları (15), Kadın Araştırmaları (115), Kadın Çalışmaları (594), Kadın ve Aile Araştırmaları (75), Kadın ve Aile Çalışmaları (79), Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet (100), Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları (58).

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi benimsenmiştir. Örnekleme dâhil edilen 1043 tezin verileri betimsel analiz ile çözümlenecektir. Veriler; kurum, yıl, tür, dil, danışman, yazar, konu, başlık, anahtar kelimeler ve yöntem açısından tasnif edilerek incelenecektir. İncelenen tezlerde kültürel ve edebî metinleri merkeze alan çalışmalara ayrıca dikkat çekilecektir. Çalışmanın, araştırmaya konu olan ana bilim dallarının güçlü yönlerini ve literatürdeki boşlukları ortaya çıkarması; araştırmacılara yeni fikirler vererek zengin bir tartışma ortamı oluşturmasını beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim Kurumları, Kadın ve Aile Çalışmaları Ana Bilim Dalları, Lisansüstü Tez

In Turkish culture, the family is the most fundamental institution where identity is constructed, social solidarity is established, and the intergenerational transmission of values takes place. This unshakable position of the family and the foundational role of women in the construction of the social structure have also found a corresponding place in higher education, leading to the emergence of this field as an independent academic discipline. The aim of this study is to holistically examine the graduate theses produced to date in departments established within Turkish higher education institutions under titles such as (Interdisciplinary) Women's Research/Studies, (Interdisciplinary) Women and Family Research/Studies, Gender and Women's Studies, etc., which focus on the family and women as the fundamental dynamics of Turkish society. Furthermore, it aims to determine the research trends and outline a general profile of the field. The scope of the study comprises 1043 graduate theses completed between 1990 and 2026 in the aforementioned departments. The distribution of the theses constituting the sample according to their respective departments is as follows: Interdisciplinary Women's Studies (7), Interdisciplinary Women and Family Studies (15), Women's Research (115), Women's Studies (594), Women and Family Research (75), Women and Family Studies (79), Women's Studies and Gender (100), and Gender and Women's Studies (58).

Document analysis, a qualitative research method, has been adopted for this study. The data from the 1043 theses included in the sample will be examined using the descriptive analysis technique. The data will be categorized and analysed in terms of institution, year, thesis type, language, advisor, author, subject, title, keywords, and methodology. Special attention will be drawn to the studies that centre on cultural and literary texts among the examined theses. It is expected that the study will reveal the strengths of the investigated departments and the gaps in the literature, thereby providing researchers with new insights and fostering a rich environment for discussion.

Keywords: Higher Education Institutions, Departments of Women and Family Studies, Graduate Thesis

Matematik Eğitimiinde Aile Katılımı Üzerine Yapılan Makalelerin İncelenmesi

Eğitimde okul, öğretmen ve öğrenci etmenlerinin tamamlayıcı unsuru olan aile, çocuğun akademik gelişimi ve duyuşsal özelliklerinin şekillenmesinde kritik bir role sahiptir. Matematik eğitimi literatüründe, öğrenme sürecinin sınıfta öğrendikleriyle sınırlı olmadığı; ev ortamındaki matematiksel etkileşimlerin, ebeveyn tutumlarının ve aile katılımının öğrencilerin matematiksel başarısını üzerinde belirleyici olduğu bulunmuştur. Literatürde aile katılımının öğrencilerin matematik kaygılarını azaltmaya, matematiksel başarı ve becerilerinde de artışa, matematiksel özgüven kazanmalarına doğrudan katkı sağladığına dair sonuçlar elde edilmiştir.

Bu çalışmada, matematik eğitimi ve aile etkileşimini ele alan akademik araştırmaları incelemek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamı 2000–2025 yılları arasında yayımlanmış çalışmalarla sınırlandırılmış ve tarama süreci DergiPark veri tabanı üzerinden yürütülmüştür. Çalışmaya yayın dili Türkçe olan makaleler dahil edilmiştir. Literatür taramasında, başlığında “matematik” ve “aile” anahtar kelimelerinin birlikte içeren çalışmalar temel alınmıştır. Belirlenen kriterlere göre 11 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu araştırmalar; amaç, yöntem, ve elde edilen sonuçlar bağlamında sınıflandırılarak içerik analizine tabi tutulmuştur.

İncelemeler sonucunda, Türkiye’deki çalışmaların literatürde yeterli düzeyde olmadığı, var olan çalışmaların ise çoğunlukla okul öncesi ve ilkokul kademelerine odaklandığı, ailelerin matematiksel yetkinlik algılarının çocukların başarısını ile ilişkili olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, ebeveynlerin çocuklarına matematik öğreniminde nasıl rehberlik edecekleri konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri ve okul-aile iş birliğinin matematik özelinde beklenen düzeyde olmadığı dikkat çekmiştir. Elde edilen bulgular, aile katılımının matematik eğitiminde gelişime katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının aile katılımı stratejileri konusunda eğitilmesi ve ailelere yönelik matematik okuryazarlığı destek programlarının tasarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Eğitimi, Aile Katılımı, İçerik Analizi

A Review of Articles on Parental Involvement in Mathematics Education

The family, which complements the school, teacher, and student factors in education, plays an essential role in shaping a child's academic growth and emotional traits. In mathematics education research, it has been shown that the learning process extends beyond classroom instruction; interactions with math at home, parental attitudes, and family engagement are key factors influencing students' math achievement. The research also indicates that family involvement directly helps reduce students' math anxiety, boost their mathematical achievement and skills, and foster their confidence in math.

This study aims to review academic research on mathematics education and family interaction. The review is limited to studies published between 2000 and 2025, and the search was conducted through the DergiPark database. Articles published in Turkish were included. In the literature search, studies containing both the keywords "mathematics" and "family" in their titles were prioritized. Eleven studies were identified based on these criteria. These studies were classified according to their aims, methods, and results and subjected to content analysis.

The reviews revealed that studies in Turkey are insufficient in the literature, existing studies mostly focus on preschool and primary school levels, and families' perceptions of mathematical competence are related to children's success. However, it has been noted that parents often feel inadequate in guiding their children in math learning and that school-family collaboration on math-specific issues is below expectations. The findings show that family involvement helps improve math education. It is recommended to train teacher candidates in family involvement strategies and to develop math literacy support programs for families.

Keywords: Mathematics Education, Parental Involvement, Content Analysis

Eğitimin Temel Paydaşları: Aile, Okul ve Öğrenci

Aile, çocuğun değer kazanımı ve sağlıklı kişilik gelişiminin büyük ölçüde şekillendiği; bireyin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişiminin temellerinin atıldığı en temel toplumsal kurumdur. Aile içi iletişimin dengeli, yargısız ve destekleyici olması, çocuğun güven duygusunu inşa ederek sağlıklı bir kişilik gelişimine sağlam bir zemin hazırlamaktadır. Bu çok boyutlu gelişim sürecinde okul, yalnızca akademik öğrenmenin gerçekleştiği bir kurum olmanın ötesinde; aileyi yönlendiren, destekleyen ve öğrencinin psiko-sosyal gelişimini güçlendiren önemli bir paydaş olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda aile, okul ve öğrenci arasındaki etkileşimin niteliği, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli bileşenlerinden biri olarak öne çıkan Sosyal-duygusal beceriler bileşeni ve akademik başarı ilişkisi açısından da belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu araştırmanın amacı, aile-okul-öğrenci etkileşiminde sahada karşılaşılan güncel sorunları ve eğitimsel ihtiyaçlarını belirlemek, aile içi iletişimin öğrencilerin sosyal-duygusal gelişimi ve akademik motivasyonu üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, eğitim paydaşlarından olan velilerin deneyimlerinin derinlemesine incelenmesi amacıyla odak grup görüşmeleri aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmaya farklı kademelerden ve farklı okul türlerinden toplam 46 veli katılımcı olarak dâhil edilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Analiz bulguları, ebeveynlerin çocuk yetiştirme sürecinde özellikle iletişim ve dijitalleşme konularında çeşitli güçlükler yaşadığını; okulların önleyici ve destekleyici rehberlik hizmetleri aracılığıyla aileleri güçlendirmesinin öğrencilerin psiko-sosyal dayanıklılığını artırarak akademik motivasyon ve başarı üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi İletişim, Sosyal-Duygusal Gelişim, Akademik Başarı, Fenomenolojik Desen, Eğitimin Temel Paydaşları

Key Stakeholders of Education: Family, School, and Student

The family is the most fundamental social institution in which the acquisition of values and the development of a healthy personality in children are largely shaped, and where the foundations of individuals' social, emotional, and cognitive development are established. Balanced, non-judgmental, and supportive communication within the family builds a sense of security in children and provides a solid foundation for healthy personality development. In this multidimensional developmental process, the school emerges not only as an institution where academic learning takes place but also as an important stakeholder that guides and supports families while strengthening the psychosocial development of students. In this context, the quality of interaction among family, school, and student plays a determining role in relation to academic achievement as well as the social-emotional skills component, which stands out as one of the key components of the Türkiye Century Maarif Model.

The aim of this study is to identify the current challenges and educational needs encountered in the field within the family-school-student interaction and to reveal the effects of family communication on students' social-emotional development and academic motivation. In the study, the phenomenological research design, one of the qualitative research methods, was employed. The data of the study were collected through focus group interviews in order to examine in depth the experiences of parents, who are key stakeholders in education. A total of 46 parents from different educational levels and various school types participated in the study. The collected data were analyzed using descriptive analysis and content analysis techniques.

The findings of the analysis indicate that parents experience various difficulties in the child-rearing process, particularly in the areas of communication and digitalization. The results also show that empowering families through preventive and supportive guidance services provided by schools enhances students' psychosocial resilience and creates positive effects on their academic motivation and achievement.

Keywords: Family Communication, Social-Emotional Development, Academic Achievement, Phenomenological Design, Key Stakeholders Of Education

Eğitimin Ailenin Güçlendirilmesindeki Rolü: Dönüşüm, Uyum ve Gelecek Perspektifleri

The Role of Education in Strengthening the Family: Transformation, Adaptation and Future Perspectives

Aile kurumu, toplumsal değişim süreçlerinden doğrudan etkilenen ve bu değişimlere uyum kapasitesi ölçüsünde varlığını sürdürebilen dinamik bir yapıdır. Dijitalleşme, küreselleşme, ekonomik yeniden yapılanma ve artan hareketlilik, aile yaşamını yeniden tanımlamakta; aile üyelerinin beklentilerini, ilişkilerini ve gelecek tasavvurlarını dönüştürmektedir. Bu dönüşüm içerisinde eğitim, aileyi hem değişime hazırlayan hem de güçlendiren temel araçlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, eğitimin aile yapısı ve işleyişi üzerindeki etkisini aileyi güçlendirme perspektifiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitim yoluyla edinilen bilgi, beceri ve farkındalık düzeyinin aile içi iletişimi geliştirdiği, problem çözme kapasitesini artırdığı ve aile üyelerinin değişen toplumsal koşullara uyumunu kolaylaştırdığı ileri sürülmektedir. Bu bağlamda eğitim, yalnızca bireysel kazanımlar sağlayan bir süreç değil; aile refahını, dayanıklılığını ve sürdürülebilirliğini destekleyen stratejik bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. Araştırmada ayrıca eğitim düzeyinin yükselmesinin, ailelerin çocuklarının gelecek planlamalarına daha uzun vadeli yaklaşımlarına, kurumsal destek mekanizmalarından daha etkin yararlanmalarına ve toplumsal yaşama daha güçlü katılımlarına katkı sunduğu tartışılmaktadır. Aile ile eğitim kurumları arasında kurulan iş birliğinin niteliğinin, hem akademik başarıyı hem de aile bütünlüğünü destekleyen önemli bir unsur olduğu vurgulanmaktadır. Sonuç olarak bu bildiri, güçlü bir geleceğin inşasında eğitimin aileyi destekleyen, uyum kapasitesini artıran ve değişim karşısında direnç kazandıran temel bir politika alanı olduğunu savunmaktadır. Aile odaklı eğitim yaklaşımlarının yaygınlaştırılmasının, toplumsal sürdürülebilirlik açısından kritik öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Eğitim, Aileyi Güçlendirme, Toplumsal Değişim

The family is a dynamic institution that is directly affected by processes of social change and is able to sustain its existence to the extent that it can adapt to these transformations. Digitalization, globalization, economic restructuring, and increasing mobility are redefining family life, transforming the expectations, relationships, and future orientations of family members. Within this context of transformation, education emerges as one of the primary instruments that both prepares the family for change and strengthens it. This study aims to examine the impact of education on family structure and functioning from the perspective of family empowerment. It is argued that the knowledge, skills, and awareness acquired through education enhance intra-family communication, increase problem-solving capacities, and facilitate family members' adaptation to changing social conditions. In this respect, education is regarded not merely as a process that provides individual gains, but also as a strategic resource that supports family well-being, resilience, and sustainability. The study further discusses how higher levels of education contribute to families' ability to adopt longer-term perspectives regarding their children's future planning, to benefit more effectively from institutional support mechanisms, and to participate more actively in social life. The quality of cooperation established between families and educational institutions is emphasized as an important factor that promotes both academic achievement and family cohesion. In conclusion, this paper argues that, in the construction of a strong future, education constitutes a fundamental policy field that supports families, enhances their adaptive capacities, and strengthens their resilience in the face of change. The dissemination of family-oriented educational approaches is considered to be of critical importance for social sustainability.

Keywords: Family, Education, Family Empowerment, Social Change

Çalışma Yaşamında Aile Dostu Yaklaşım ve Uygulamalar

Çalışma yaşamı insanın ekonomik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını bütüncül bir şekilde karşılamasına olanak sağlayan bir alandır. Geçmişten bu yana mekânsal ve zamansal olarak ortaya koyduğu kısıtlar ile bireylerin günlük yaşamın ve gelecek planlarının biçimlendirilmesinde etkili olmaktadır. Çalışma yaşamı ve özel yaşam arasındaki denge arayışı, iş-özel yaşam dengesi çalışmalarına konu olmuştur. Çatışma, yayılma, telafi ve sınır teorileri iş-özel yaşam dengesine farklı bakış açıları getirmiştir. Genel olarak iş özel yaşam dengesi her iki alandaki sorumluluklar, ihtiyaçlar ve beklentilerin çatışmasına çözüm aramayı hedeflemektedir. Özel yaşamın en önemli ögesi olan aile ve aileye ilişkin sorumluluk ve ihtiyaçlar denge arayışının temel unsurlarından biridir. Son yıllarda artan rekabet, yeni ekonomi anlayışı, küresel salgın ve afetler nedeniyle standart çalışma biçimlerinin değişmesi, esneklik, dijital ve uzaktan çalışma tercihlerinin hayata geçmesi aile yaşamını doğrudan etkilemektedir. Aile dostu yaklaşımlar, aile ile iş hayatı arasında denge kurmayı, çalışanların aile ve iş sorumluluklarının uyumunu sağlamayı ve aile refahını artırmayı amaçlayan bir anlayışa sahiptir. Aile dostu uygulamalar ise iki alan arasındaki çatışmayı önlemek amacıyla iş süreleri, çalışma biçimleri, işyeri uygulamaları ve işyeri kültüründeki değişiklikler ve esneklik uygulamalarını içermektedir. Bu çalışmada aile dostu yaklaşım ve uygulamaların modern çalışma yaşamı içindeki yeri, sorun ve çözüm alanlarının tartışılması amaçlanmıştır. Aile dostu yaklaşımların genel felsefesi ve gelişimi aktarılacak, aile dostu işyeri özellikleri ve Türkiye’de aile dostu uygulama pratikleri çalışanlar ve işyerleri açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Aile Dostu Uygulamalar, Çalışma Yaşamı, İş-Özel Yaşam Dengesi

Family-Friendly Approaches and Practices in Working Life

Working life is an area that enables individuals to holistically meet their economic, social, and psychological needs. From the past to the present, the spatial and temporal constraints it imposes have been influential in shaping individuals' daily lives and future plans. The search for balance between working life and private life has been the subject of work-life balance studies. Conflict, spillover, compensation, and boundary theories have brought different perspectives to work-life balance. In general, work-life balance aims to find solutions to the conflict of responsibilities, needs, and expectations in both areas. Family, as the most important element of private life, and the responsibilities and needs related to family, are among the fundamental components of the search for balance. In recent years, increasing competition, a new understanding of economy, global pandemics, and disasters have led to changes in standard working patterns, and the adoption of flexibility, digital, and remote work preferences directly affects family life. Family-friendly approaches embody a philosophy that aims to establish a balance between family and work life, ensure the compatibility of employees' family and work responsibilities, and enhance family well-being. Family-friendly practices, on the other hand, include changes and flexibility applications in working hours, work patterns, workplace practices, and workplace culture to prevent conflict between the two areas. This study aims to discuss the place of family-friendly approaches and practices within modern working life, as well as their problem and solution areas. The general philosophy and development of family-friendly approaches will be presented, and family-friendly workplace characteristics and family-friendly practice implementations in Turkey will be evaluated from the perspective of employees and workplaces.

Keywords: Family, Family-Friendly Practices, Working Life, Work-Life Balance

**Sürdürülebilir Kalkınmanın Temel Bir Bileşeni
Olarak Kadın Emegi: Sosyal, Ekonomik ve
Çevresel Boyutlardan Bir Değerlendirme**

Bu çalışma, kadın emeğini sürdürülebilir kalkınmanın sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarını birbirine bağlayan yapısal bir değişken olarak incelemektedir. Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve Avrupa Birliği ortalamalarının belirgin biçimde altında seyretmekte; bu durum beşeri sermayenin verimli kullanılmamasına ve kalkınmanın toplumsal dayanakının zayıflamasına yol açmaktadır. Sanayi Devrimleri’nden dijital ekonomiye uzanan tarihsel dönüşümü izleyen çalışma, kadınların emek piyasasında karşılaştığı çok boyutlu yapısal engelleri Türkiye bağlamında analiz etmektedir. Sosyal boyutta ücretsiz bakım yükünün eşitsiz dağılımı, hizmet sektöründe eğretilişme ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, kadınların işgücüne katılımını sınırlayan temel etkenler olarak ele alınmaktadır. Ekonomik boyutta ücret eşitsizliği, kayıt dışı ve güvensiz istihdam, finansal dışlanma ve cam tavan sendromu birbirini besleyen yapısal mekanizmalar olarak değerlendirilmektedir. Ekofeminist kuram ve bakım etiği perspektifinden ele alınan çevresel boyutta ise kadınların kuşaklar arası aktarılan ekolojik bilgisi, gündelik yaşamda sürdürülen tasarruf ve yeniden kullanım pratikleri ile yeşil dönüşüm politikalarındaki ısrarcı cinsiyet körlüğü irdelenmektedir. Feminist ekonomi ve ekofeminist kuramdan hareketle çalışma, kadın emeğinin görünmez kılınmasının yalnızca bir toplumsal cinsiyet eşitliği sorunu değil, kalkınmanın sürdürülebilirliğini doğrudan tehdit eden yapısal bir engel olduğunu ortaya koymaktadır. Analiz, bakım altyapısının güçlendirilmesi, kayıtlı ve insana yakışır istihdamın yaygınlaştırılması, kadın kooperatiflerinin desteklenmesi, finansal kapsayıcılığın sağlanması ve çevre politikalarına toplumsal cinsiyet perspektifinin entegre edilmesini kapsayan bütüncül politika önerileriyle sonlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Emegi, Sürdürülebilir Kalkınma, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Bakım Emegi, Yeşil Ekonomi

**Women’s Labour as a Fundamental Component
of Sustainable Development: An Assessment from
Social, Economic and Environmental Perspectives**

This study examines women’s labour as a structural variable that interconnects the social, economic, and environmental dimensions of sustainable development. In Türkiye, women’s labour force participation rate remains significantly below OECD and European Union averages, pointing to the inefficient use of human capital and the weakening of development’s long-term foundations. Tracing the historical transformation of women’s labour from the industrial revolution to today’s platform economy, the study analyses the multidimensional structural barriers women face in the labour market. In the social dimension, the unequal distribution of unpaid care work, precarization in the service sector, and gender-based discrimination are examined as factors constraining women’s participation. The economic dimension addresses wage inequality, informal employment, financial exclusion, and the glass ceiling as interrelated mechanisms that reproduce disadvantage. The environmental dimension, grounded in ecofeminist and care-ethics perspectives, highlights women’s ecological knowledge, their daily sustainability practices, and the persistent gender blindness of green transition policies. Drawing on feminist economics and ecofeminist theory, the study demonstrates that the invisibilization of women’s labour constitutes not merely a gender equality issue but a structural obstacle to the sustainability of development itself. The analysis concludes with integrated policy recommendations: strengthening care infrastructure, expanding registered and decent employment, supporting women’s cooperatives, ensuring financial inclusion, and mainstreaming a gender perspective into environmental policy design so that sustainable development goals can be achieved inclusively and equitably.

Keywords: Women’s Labour, Sustainable Development, Gender Equality, Care Work, Green Economy

Aile Sofrası ve Manevi Paylaşım: Modern Toplum Bağlamında Geleneksel Ritüellerin Sosyolojik Analizi

Aile kurumu, toplumsal değerlerin aktarımı ve bireylerin sosyalleşmesi açısından tarihsel olarak önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu bağlamda aile içinde gerçekleşen gündelik ritüeller, özellikle de birlikte yemek yeme pratikleri, yalnızca biyolojik bir ihtiyacın karşılanması değil aynı zamanda sosyal ve manevi etkileşimlerin gerçekleştiği önemli bir kültürel alan olarak değerlendirilmektedir. Geleneksel toplumlarda aile sofrası; paylaşım, dayanışma, iletişim ve değer aktarımının önemli bir mekânı olarak işlev görmüş, aile bireyleri arasında hem sosyal hem de manevi bağların güçlenmesine katkı sağlamıştır. Ancak modernleşme, kentleşme ve bireyselleşme süreçleri aile yaşamının gündelik pratiklerinde belirli dönüşümlere yol açmıştır. Bu dönüşümler, aile içi etkileşim biçimlerini ve ortak ritüellerin niteliğini de etkilemektedir. Bu çalışma, modern toplum bağlamında aile sofrasının sosyolojik anlamını ve aile içi manevi paylaşım üzerindeki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, aile sofrası etrafında şekillenen geleneksel ritüellerin toplumsal işlevlerini ortaya koymak ve bu ritüellerin modern toplumsal koşullar içinde nasıl anlamlandırıldığını analiz etmektir. Araştırma, din sosyolojisi ve gündelik hayat sosyolojisi literatürü çerçevesinde yürütülen kuramsal ve kavramsal bir inceleme niteliği taşımaktadır. Bu kapsamda ilgili literatür, ritüel kuramları ve aile sosyolojisi yaklaşımları doğrultusunda analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, aile sofrasının yalnızca bir yemek yeme pratiği değil, aynı zamanda aile bireyleri arasında iletişimi güçlendiren, kuşaklararası değer aktarımını destekleyen ve manevi paylaşımın gerçekleştiği önemli bir sosyal alan olduğunu göstermektedir. Ayrıca aile sofrası etrafında oluşan ritüellerin, modern toplumda değişime uğramakla birlikte aile içi dayanışma ve aidiyet duygusunun sürdürülmesinde işlevsel bir rol oynamaya devam ettiği görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, gündelik yaşam pratikleri içinde yer alan aile ritüellerinin aile kurumunun sürekliliği ve manevi bağların korunması açısından önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Sofrası, Manevi Paylaşım, Aile Ritüelleri, Din Sosyolojisi, Gündelik Hayat Sosyolojisi

Family Table and Spiritual Sharing: A Sociological Analysis of Traditional Rituals in the Context of Modern Society

The family institution has historically played a significant role in transmitting social values and socializing individuals. In this context, everyday rituals within the family - particularly sharing meals - are considered not merely the fulfillment of a biological need but also a cultural sphere where social and spiritual interactions occur. In traditional societies, the family table functioned as an important setting for sharing, solidarity, communication, and value transmission, strengthening both social and spiritual bonds among family members. However, modernization, urbanization, and individualization have led to transformations in the everyday practices of family life. These changes have also influenced interaction patterns within the family and the nature of shared rituals. This study examines the sociological meaning of the family table and its role in spiritual sharing within the family in modern society. The main objective is to reveal the social functions of traditional rituals shaped around the family table and analyze how these rituals are interpreted under contemporary conditions. The research is designed as a theoretical and conceptual study grounded in sociology of religion and sociology of everyday life. Relevant literature, ritual theories, and family sociology approaches are analyzed. The findings indicate that the family table is not merely a practice of eating together but also a significant social space that strengthens communication among family members, supports intergenerational transmission of values, and facilitates spiritual sharing. Moreover, although these rituals have undergone certain transformations in modern society, they continue to play a functional role in maintaining family solidarity and a sense of belonging. In this regard, the study highlights the importance of family rituals embedded in everyday practices for the continuity of the family institution and preservation of spiritual bonds.

Keywords: Family Table, Spiritual Sharing, Family Rituals, Sociology Of Religion, Sociology Of Everyday Life

İstihdam Edilen Özel Gereksinimli Bireylerin Aile Görüşlerinin İncelenmesi

Özel gereksinimli bireylerin istihdama katılımı, bireysel bağımsızlık, toplumsal bütünleşme ve yaşam kalitesi açısından önemli bir göstergedir. Bu sürecin niteliği yalnızca bireyin iş performansı ile değil, aynı zamanda ailelerin deneyimleri, algıları ve destek gereksinimleri ile de yakından ilişkilidir. Aile görüşlerinin ortaya konulması, istihdam uygulamalarının etkililiğinin değerlendirilmesine ve destek hizmetlerinin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, istihdam edilen özel gereksinimli bireylerin ailelerinin istihdam sürecine ilişkin deneyim ve değerlendirmelerini incelemektir. Aile bakış açısını merkeze alan bu araştırmada, uygulama ve hizmet geliştirme süreçlerine ışık tutacak bulgular elde edilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve fenomenolojik desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu, istihdam edilen 15 özel gereksinimli bireyin aileleri oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular, istihdamın özel gereksinimli bireylerin özgüven, sorumluluk alma ve sosyal etkileşim becerilerini desteklediğini; ailelerde ise umut, gelecek güveni ve toplumsal katılım algısını güçlendirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, işe erişim, iş ortamına uyum ve istihdamın sürekliliği süreçlerinde yönlendirme eksikliği, işyeri uyarlamalarının sınırlılığı ve sürdürülebilir destek yetersizliği öne çıkan sorun alanlarıdır.

Sonuç olarak, istihdam uygulamalarının birey–aile–işveren boyutunu birlikte ele alan bütüncül destek modelleri çerçevesinde yürütülmesi gerekmektedir. İşveren eğitimlerinin yaygınlaştırılması, iş koçluğu ve uyum desteklerinin artırılması, ailelere yönelik rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesi ve destek programlarının izleme temelli yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Gereksinimli Birey, İstihdam, Aile Görüşü

An Examination of the Family Perspectives of Employed Individuals with Special Needs

Participation of individuals with special needs in employment is an important indicator of individual independence, social integration, and quality of life. The quality of this process is closely related not only to the individual's job performance but also to families' experiences, perceptions, and support needs. Revealing family perspectives contributes to the evaluation of the effectiveness of employment practices and to the improvement of support services.

The aim of this study is to examine the experiences and evaluations of families of employed individuals with special needs regarding the employment process. By placing the family perspective at the center, the study seeks to generate findings that will inform practice and service development processes. In line with this purpose, a qualitative research approach was adopted, and a phenomenological design was employed. The study group consisted of the families of 15 employed individuals with special needs. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher and analyzed using descriptive analysis.

The findings indicate that employment supports individuals with special needs in developing self-confidence, responsibility-taking, and social interaction skills, while also strengthening families' sense of hope, future security, and perceptions of social participation. However, lack of guidance in access to employment, limited workplace accommodations, and insufficient sustainable support during workplace adaptation and employment continuity emerged as major challenges.

In conclusion, employment practices should be implemented through holistic support models that address the individual–family–employer dimensions together. It is recommended to expand employer training, increase job coaching and workplace adaptation supports, strengthen guidance services for families, and structure support programs based on systematic monitoring and evaluation mechanisms.

Keywords: Individuals with Special Needs, Employment, Family Perspectives

Evlilik Tutumunun Kuşaklararası İnşası: Nitel Bir İnceleme

Evlilik tutumu, bireylerin evliliğe dönük olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerini içermektedir. Bu nedenle evlilik tutumunun, evlilik öncesi romantik ilişkileri, evlilik planlarını ve evlilik yaşantılarını etkilediği bilinmektedir. Evlilik tutumunun oluşumunda birçok faktör rol oynamakta, ailesel faktörler ön plana çıkmaktadır. Literatürde ebeveynlerin birliktelik durumları ve ilişki içindeki deneyimlerinin tutumlar üzerindeki etkisinin sıklıkla ele alındığı, buna karşı ebeveynlerin evliliğe ilişkin bakış açılarının nispeten daha az incelendiği gözlenmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı, katılımcıların algısı doğrultusunda ebeveynlerinin evliliğe ilişkin görüşlerini ortaya koymak ve bunların bireylerin evlilik tutumları üzerindeki etkisini incelemektir.

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında fenomenoloji deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 18 yaş ve üzerindeki 34 bekâr birey ile görüşmeler yapılmış, verilerin çözümlenmesinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, ebeveynlerin genel olarak evliliği bir görev ya da sorumluluk olarak değerlendirdiklerini ve çocuklarının evlenmelerini belediklerini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, ebeveynlerin evliliğe ilişkin görüşlerinin farklılaşabildiği tespit edilmiştir. Nitekim bazı ebeveynler evliliği hayatı paylaşma ve karşılıklı destek olma açısından cazip bir yapı olarak değerlendirirken; bazıları ise aşırı sorumluluk ve anlaşmazlıklar nedeniyle yıpratıcı bir ilişki olarak nitelendirmektedir. Bu çalışmanın diğer bir bulgusu, ebeveynlerin evliliğe yönelik olumlu görüşlerinin bireylerin evlilik tutumlarını olumlu yönde, olumsuz görüşlerinin ise olumsuz yönde etkileyebildiğini göstermektedir. Ayrıca, ebeveynlerin görüşleri doğrultusunda bireylerin evlilik planlarının ve evlenme gereklere de değişebildiği belirlenmiştir. Sonuç olarak elde edilen bulgular, ebeveynlerin evliliğe ilişkin görüşlerinin bireylerin evlilik algısı ve tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Evlilik, Evlilik Tutumu, Kuşaklararası Aktarım

The Intergenerational Construction of Marital Attitudes: A Qualitative Study

Marital attitudes encompass individuals' positive or negative evaluations of marriage. Therefore, it is known that marital attitudes influence premarital romantic relationships, marital intentions, and marital life. Many factors contribute to the formation of marital attitudes, with family-related factors playing a prominent role. The literature frequently addresses the impact of parents' relationship status and experiences within the relationship on attitudes, but relatively less attention has been paid to parents' perspectives on marriage. In this context, the main objective of this study was to reveal the participants' perceptions of their parents' views on marriage and to examine the impact of these views on individuals' marital attitudes.

This study was carried out within the framework of the qualitative research approach using a phenomenological design. In the study, semi-structured interviews were conducted to interview 34 single individuals aged 18 and over, and thematic analysis was used to analyze the data. The research findings reveal that parents generally view marriage as a duty or responsibility and expect their children to marry. However, it was found that parents' views on marriage may vary. While some parents view marriage as an attractive structure in terms of sharing life and mutual support, others characterize it as a stressful relationship due to excessive responsibilities and conflicts. Another finding of this study shows that parents' positive views on marriage can positively influence individuals' attitudes toward marriage, while negative views can negatively influence them. Furthermore, it was determined that individuals' marital intentions and reasons for marrying may also change based on their parents' views. Overall, the findings obtained are significant in that they demonstrate that parents' views on marriage have an important impact on individuals' perceptions and marital attitudes.

Keywords: Family, Marriage, Marital Attitudes, Intergenerational Transmission

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi Bağlamında Politika Önerileri: Birincil Metinlere Dayalı Analiz

Bu çalışma, Türkiye’de aile politikasının 35 yıllık kurumsal evrimini (396 sayılı KHK, 1989 — 2024/6 Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ve 2024–2028 Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi) arka plan olarak alarak, politika önerilerini doğrudan birincil metinlerden türeten bir değerlendirme çerçevesi sunar. Nitel doküman analizi yöntemiyle yürütülen çalışma, söz konusu üç temel belgeyi içerik, bağlam ve yapısal süreklilik eksenlerinde karşılaştırmalı olarak inceler. Politika önerileri iki düzeyde kurgulanmıştır: araştırma gündemi ve uygulama araçları. Araştırma önerileri: aile refahı için temel izleme göstergelerinin oluşturulmasını, düzenli veri üretim takviminin bağlanması ve her yeni politika adımı için etki değerlendirmesi standardının getirilmesini kapsar. Uygulama önerileri ise kamusal bakım hizmetleri paketinin oluşturulmasını, günlük aile yardımlarının tek çerçevede birleştirilmesini, ilçe düzeyinde aile danışmanlığı kapasitesinin artırılmasını, belediye ölçeğinde kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesini ve web tabanlı izleme mekanizmasının hayata geçirilmesini içermektedir. Çalışma ayrıca kurumsal tasarımın dört yapısal açığı görünür kılar: araştırma otonomisinin zayıflığı, toplumsal cinsiyet eşitliği göstergelerinin yetersizliği, yerel kapasite farklılıklarından kaynaklanan uygulama eşitsizliği riski ve dijitalleşme alanındaki kurumsal boşluklar. Politika önerilerinin dayanaklı ve ölçütlü bir çerçeve sunması bu çalışmanın özgün katkısını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Politikası, 2024–2028 Vizyon Belgesi, Politika Önerisi, Doküman Analizi, Kurumsal Süreklilik

Policy Recommendations in the Context of the Vision Document for the Protection and Strengthening of the Family: An Analysis Based on Primary Sources

This study presents a policy analysis framework that derives recommendations directly from the primary legal and policy texts governing family policy in Turkey. Drawing on the 35-year institutional evolution from Decree Law No. 396 (1989) to Presidential Circular 2024/6 and the 2024–2028 Vision Document on the Protection and Strengthening of the Family, the paper employs qualitative document analysis to conduct a comparative examination of these three foundational texts along the dimensions of content, context, and structural continuity. Policy recommendations are structured across two levels: a research agenda and implementation instruments. Research recommendations include establishing a minimum set of monitoring indicators for family well-being, anchoring regular data production cycles, and introducing impact assessment standards for each new policy measure. Implementation recommendations address the establishment of a public care services package, consolidation of fragmented family welfare transfers into a unified framework, expansion of family counselling capacity at the district level, strengthened inter-institutional coordination at the municipal scale, and development of a web-based monitoring mechanism. The study further identifies four structural gaps in the current institutional design: weakness of research autonomy, insufficient gender equality indicators, the risk of implementation inequality arising from local capacity differences, and institutional shortcomings in the digital transformation agenda. The study’s original contribution lies in grounding all proposals in specific provisions of primary texts, offering a criterion-based rather than aspirational policy framework.

Keywords: Family Policy, 2024–2028 Vision Document, Policy Proposal, Document Analysis, Institutional Continuity

Lise Öğrencilerinin Algıladıkları Anne-Baba Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: İzmir İli Örneği

An Examination of High School Students' Perceptions of Parental Attitudes in Terms of Various Variables: The Case of İzmir Province

Bu araştırmanın temel amacı, lise öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumlarının çeşitli demografik ve bağlamsal değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Çalışma, ergenlik döneminde bireylerin psikososyal gelişiminde belirleyici rol oynayan anne baba tutumları ile sosyoekonomik düzey, okul türü, aile yapısı, kardeş sayısı, ebeveynlerin fiziksel ve psikolojik sağlık durumu ve öğrencinin akademik başarı düzeyi gibi değişkenler arasındaki ilişkiyi analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini İzmir ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 9., 10. ve 11. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan güncel Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) verileri esas alınmış; sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi yüksek ilçeyi temsil eden Konak, orta düzeyi temsil eden Karşıyaka ve görece daha düşük sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden merkez ilçe olan Buca araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Her ilçeden eşit sayıda (n=200) öğrenci seçilerek toplam 600 kişilik bir örneklem oluşturulmuştur. Araştırmada çok aşamalı tabakalı örnekleme yöntemi uygulanmıştır. İlçeler sosyoekonomik gelişmişlik düzeyine göre tabakalandırılmış, ardından okul türleri ve sınıf düzeyleri temelinde alt tabakalar oluşturulmuştur. Bağlamsal homojenliği sağlamak amacıyla, İzmir'in merkez ilçelerinde yer alan resmi devlet liseleri örneklem olarak alınmıştır. Alt gruplar arası karşılaştırmalarda istatistiksel duyarlılığı artırmak amacıyla İzmir'in Merkez ilçelerinde sınıf düzeyleri arasında eşit dağılım sağlanmıştır. Dolayısıyla çalışma çok aşamalı orantısız tabakalı örnekleme niteliği taşımaktadır. Veri toplama aracı olarak Anne-Baba Tutum Ölçeği ile araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmiş; araştırmada anne-baba tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında anlamlı biçimde farklılaşp farklılaşmadığı test edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lise Öğrencileri, Ergenlik, Ebeveyn, Anne Baba Tutumları, Çevresel Faktörler

The main objective of this research is to examine whether the perceived parental attitudes of high school students differ in terms of various demographic and contextual variables. The study aims to analyze the relationship between parental attitudes, which play a decisive role in the psychosocial development of individuals during adolescence, and variables such as socioeconomic level, school type, family structure, number of siblings, parents' physical and psychological health status, and the student's academic achievement level.

The research was conducted within the framework of a correlational survey model, a quantitative research design. The population of the study consists of 9th, 10th, and 11th-grade students attending official secondary schools affiliated with the Ministry of National Education in İzmir province. The sample was determined based on the current Socio-Economic Development Ranking Research (SEGE) data published by the Ministry of Industry and Technology; Konak, representing a high socio-economic development level, Karşıyaka, representing a medium level, and Buca, representing a relatively lower socio-economic level, were included in the research. An equal number of students (n=200) were selected from each district, creating a total sample of 600 students. A multi-stage stratified sampling method was applied in the study. Districts were stratified according to their socioeconomic development level, and then sub-strata were created based on school types and grade levels. To ensure contextual homogeneity, official state high schools located in the central districts of İzmir were selected as the sample. To increase statistical sensitivity in comparisons between subgroups, an equal distribution was ensured among grade levels in the central districts of İzmir. Therefore, the study has the characteristics of a multi-stage disproportionate stratified sampling. The Parental Attitude Scale and a Personal Information Form developed by the researcher were used as data collection tools. The obtained data were analyzed using appropriate statistical techniques; it was tested whether parental attitudes differed significantly in the context of various variables.

Keywords: High School Students, Adolescence, Parents, Parental Attitudes, Environmental Factors

Engelli Çocuğu Olan Ailelerde Gündelik Yaşam Deneyimleri: Bakım Yükünden Bakım Düzenine

Engelli çocuğu olan aileler, bakım sorumluluğunu sadece bireysel bir yük ya da destek ihtiyacı olarak değil; aile yaşamının gündelik işleyişini belirleyen, süreklilik taşıyan ve yaşamın tamamını yeniden düzenleyen çok boyutlu bir deneyim olarak yaşamaktadır. Bu çalışma, engelli çocuğu olan ailelerin bakım deneyimlerini “bakım yükü” kavramının ötesine taşıyarak, bakımın aile yaşamını yapılandıran bir bakım düzeni olarak nasıl kurulduğunu ve sürdürüldüğünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada, İzmir’de bir özel eğitim meslek okulunda öğrenim gören hafif düzeyde zihinsel engelli bireylerin aktif ve mezun öğrenci velileri ile eğitimcilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, bakımın aile yaşamında mekânsal hareketlilik, sosyal ilişkiler ve aile içi rol dağılımı gibi gündelik yaşamı yapılandıran merkezi bir düzenleyici olduğunu göstermektedir. Aileler, çocuklarını toplumsal damgalamadan koruma amacıyla sosyal ilişkilerini sınırlandırmakta; bu durum ailelerin kamusal alandan kademeli olarak geri çekilmesine ve gündelik yaşamlarının bakım ekseninde yeniden kurulmasına yol açmaktadır. Bakım sorumluluğunun ağırlıklı olarak anneler üzerinden yürütülmesi ise bakım düzeninin toplumsal cinsiyet temelinde yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak çalışma, engelli çocuğu olan ailelerin bakım deneyimlerinin bireysel fedakârlıklar ya da duygusal yükler üzerinden değil; mikro düzeydeki gündelik pratikler ile makro toplumsal süreçlerin ilişkisel etkileşimi içinde inşa edilen bir bakım düzeni çerçevesinde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, aile odaklı sosyal destek mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Engelli Çocuğu Olan Aileler, Gündelik Yaşam, Aile İçi Roller, Bakım Düzeni

Everyday Life Experience of Families with Children with Disabilities: From Care Burden to Care Order

Families with children with disabilities experience caregiving responsibility not merely as an individual burden or a need for support, but as a multidimensional experience that determines the everyday functioning of family life, entails continuity, and reorganizes life as a whole. This study aims to move beyond the concept of “care burden” in examining the caregiving experiences of families with children with disabilities, and to explore how care is established and sustained as a care order that structures family life.

Employing a qualitative research approach, the study was conducted through semi-structured interviews with parents of children with mild intellectual disabilities - both current students and graduates- attending a special education vocational school in İzmir, as well as with educators. The data obtained were analyzed using thematic analysis. The findings indicate that care becomes a central organizing force in family life, shaping everyday practices such as spatial mobility, social relationships, and the distribution of roles within the family. In order to protect their children from social stigmatization, families tend to restrict their social relationships; this leads to a gradual withdrawal from the public sphere and the reorganization of everyday life around care. The fact that caregiving responsibility is predominantly carried out by mothers reveals that the care order is reproduced on the basis of gender.

In conclusion, the study demonstrates that the caregiving experiences of families with children with disabilities should be addressed not through individual sacrifices or emotional burdens, but within the framework of a care order constructed through the relational interaction between micro-level everyday practices and macro-level social processes. From this perspective, the study offers significant implications for the development of family-oriented social support mechanisms.

Keywords: Families of Children with Disabilities, Everyday Life, Family Roles, Care Order

Madde Kullanımı Ve Aile İçi Şiddet: Nitel Bir Araştırma

Bu bildiride, madde kullanım bozukluğu olan bireylerin aile içi ilişkilerde sergiledikleri şiddet davranışlarının sosyopsikolojik boyutları ele alınacaktır. Araştırma, uzun süreli madde kullanım öyküsüne sahip 20 katılımcı (10 kadın, 10 erkek) ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmelere dayanmaktadır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiş, bulgular betimsel verilerle desteklenmiştir. Analiz sonuçları, madde bağımlılığı ile aile içi şiddet arasında doğrusal olmayan, karşılıklı etkileşime dayalı ve döngüsel bir ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcı anlatıları, özellikle yoksunluk dönemlerinde yoğunlaşan duygusal gerilimin, bastırılmış öfke ve kontrol kaybı yoluyla şiddet davranışına dönüştüğünü göstermektedir. Şiddetin çoğu vakada aşamalı bir biçimde geliştiği; başlangıçta bireyin kendisine yönelen zarar verici davranışlarla ortaya çıktığı, daha sonra nesnel çevreye ve nihayet aile üyelerine yöneldiği tespit edilmiştir. Şiddet eylemlerinin ardından pişmanlık ve suçluluk duygularının sıklıkla deneyimlendiği gözlemlenmiştir. Araştırma bulguları, bağımlılık, suç ve şiddet pratikleri arasında yapısal olarak birbirini besleyen sarmal bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir. Bu süreçlerin aile sistemi içinde süreklilik kazanan travmatik deneyimler üretirken hem şiddeti uygulayan hem de maruz kalan bireyler üzerinde kalıcı psikosomatik ve toplumsal etkiler yarattığı görülmektedir. Sonuç olarak madde bağımlılığının, yalnızca bireysel bir sağlık sorunu olarak değil; aynı zamanda aile ilişkilerini dönüştüren, şiddeti yeniden üreten ve toplumsal düzeyde sonuçlar doğuran çok boyutlu bir sosyal olgu olarak ele alınması gerektiği neticesine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanım Bozukluğu, Bağımlılık, Aile İçi Şiddet, Şiddet Döngüsü, Nitel Araştırma

Substance Use and Domestic Violence: A Qualitative Study

This paper will address the socio-psychological dimensions of violent behaviors exhibited by individuals with substance use disorders within family relationships. The research is based on semi-structured in-depth interviews conducted with 20 participants (10 women, 10 men) who have a history of long-term substance use. The obtained data were analyzed using the thematic analysis method, and the findings were supported with descriptive data. The analysis results reveal a non-linear, interactive, and cyclical relationship between substance addiction and domestic violence. Participant narratives indicate that emotional tension, which intensifies particularly during withdrawal periods, transforms into violent behavior through repressed anger and loss of control. It was determined that in most cases, violence develops in a gradual manner; initially emerging through self-harming behaviors directed by the individual towards themselves, later turning towards the physical environment and finally towards family members. It was observed that feelings of remorse and guilt are frequently experienced following acts of violence. The research findings point to the existence of a structurally intertwined spiral relationship between addiction, crime, and violent practices, where each feed into the other. These processes appear to produce traumatic experiences that gain continuity within the family system, creating lasting psychosomatic and social effects on both the individuals perpetrating the violence and those exposed to it. Consequently, it is concluded that substance addiction should be addressed not merely as an individual health problem, but as a multidimensional social phenomenon that transforms family relationships, reproduces violence, and generates consequences at the societal level.

Keywords: Substance Use Disorder, Addiction, Domestic Violence, Cycle of Violence, Qualitative Research

Uyuşturucu Madde Bağımlılığının Gelişmesinde Ailenin Rolü ve Korumucu İşlevleri

Uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığı, bireysel etmenlerin ötesinde ailesel, sosyal ve çevresel belirleyicilerle şekillenen çok boyutlu bir halk sağlığı sorunudur. Bu çalışmada, bağımlılığın ortaya çıkışı, gelişimi ve sürdürülmesinde aile yapısı, aile içi iletişim örüntüleri, ebeveyn tutumları ve aile işlevlerinin belirleyici rolü ele alınmakta; aile temelli koruyucu faktörler kuramsal çerçeve ve alan gözlemlerine dayalı bulgular ışığında değerlendirilmektedir. Bulgular, aile içi iletişim yetersizlikleri, duygusal ihmâl, sevgi ve ilgi eksikliği, kronik çatışma, parçalanmış aile yapısı ile tutarsız, aşırı baskıcı ya da tamamen denetimsiz ebeveyn tutumlarının çocuk ve ergenlerde madde kullanımına yönelik riskleri anlamlı biçimde artırdığını göstermektedir. Buna karşılık güçlü duygusal bağların kurulması, açık ve güvене dayalı iletişimin sürdürülmesi, tutarlı sınırlar içeren dengeli ebeveyn denetimi, destekleyici ve güvenli aile iklimi ile etkili sorun çözüme becerileri bağımlılığı önleyici temel koruyucu etmenler olarak öne çıkmaktadır. Özellikle ergenlik döneminde belirginleşen akran etkisi dikkate alındığında, ailelerin çocukların sosyal çevrelerini yakından tanınması, yönlendirici ve rehberlik edici bir rol üstlenmesi kritik önem taşımaktadır. Ayrıca ebeveynlerin rol model davranışları sergilemeleri, riskli davranışlara karşı tutarlı tutum geliştirmeleri ve ergenlik dönemine özgü gelişimsel sorunlara anlayış temelli yaklaşımları koruyucu süreci güçlendirmektedir. Sonuç olarak çalışma, uyuşturucu madde bağımlılığının önlenmesinde aile işlevlerini güçlendiren bütüncül, koruyucu ve önleyici politika ile müdahalelerin geliştirilmesinin zorunluluğuna işaret etmektedir. Bu kapsamda aile odaklı eğitim, farkındalık artırma ve psikososyal destek programlarının yaygınlaştırılması, bağımlılıkla mücadelede temel ve sürdürülebilir stratejiler arasında değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu Madde Bağımlılığı, Aile, Ebeveyn Tutumları, Aile İçi İletişim, Korumucu Faktörler

The Role of the Family in the Development of Substance Addiction and Its Protective Functions

Substance use and addiction constitute a multidimensional public health problem shaped not only by individual factors but also by familial, social, and environmental determinants. This study examines the decisive role of family structure, intra-family communication patterns, parental attitudes, and family functioning in the emergence, development, and maintenance of addiction, and evaluates family-based protective factors in light of theoretical frameworks and field observations. Findings indicate that inadequate family communication, emotional neglect, lack of affection and attention, chronic conflict, fragmented family structures, and inconsistent, overly authoritarian, or completely neglectful parenting styles significantly increase the risk of substance use among children and adolescents. In contrast, strong emotional bonds, open and trust-based communication, balanced parental monitoring with consistent boundaries, a supportive and secure family climate, and effective problem-solving skills emerge as major protective factors against addiction. Considering the heightened influence of peer relationships during adolescence, parental awareness of children's social environments and the adoption of guiding and mentoring roles are of critical importance. Furthermore, parents' role-model behaviors, consistent attitudes toward risky behaviors, and empathetic approaches to developmental challenges in adolescence strengthen the protective process. Overall, the study highlights the necessity of developing holistic, preventive, and family-centered policies and interventions aimed at strengthening family functioning in the prevention of substance addiction. In this context, the dissemination of family-focused education, awareness-raising initiatives, and psychosocial support programs is considered a fundamental and sustainable strategy in combating addiction.

Keywords: Substance Addiction, Family, Parental Attitudes, Family Communication, Protective Factors

Dijital Ekosistemde Çocukların Suça Sürüklenmesi: Algılanan Aile Yakınlığının Nörobilişsel Koruyucu Mekanizmaları ve Gelişimsel Risk Faktörleri

18 yaş altında olan ve çeşitli risk faktörleri nedeniyle kanunları ihlal eden kişileri tanımlayan "suça sürüklenen çocuk" (SSÇ) kavramı, dijitalleşen dünyanın da etkisiyle her geçen gün ivmelenen bir eğilim sergilemektedir. Bu çalışma, günümüzde çocuklar üzerinde etkileri gittikçe artan dijital ekolojik nişin sanal oyun ve sosyal medya uygulamaları aracılığıyla SSÇ üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Bu çalışma ile alanyazında, ailenin bireyin duygusal ve gelişimsel süreçlerindeki etkilerine dair öznel değerlendirmeleri olarak tanımlanan algılanan aile duyarlılığı kavramı ile nörobilişsel koruyucu mekanizmalarının olası etkileri incelenmektedir.

Alanyazı incelendiğinde aile içindeki duygusal kopuklukların çocuklarda önemli bir aidiyet sorunu oluşturduğu ve bu sorunun dijital dünyada statü elde etme ya da antisosyal rol modellerle özdeşleşme arayışını tetiklediği anlaşılmaktadır. Hazza dayalı anlık ödül mekanizmalarının aktif olarak yer aldığı dijital platformlar, henüz prefrontal kortekse dayalı öz-denetim becerileri ve nörobilişsel düzenleme sistemleri olgunlaşmamış kişilerde antisosyal davranışların pekiştirilmesinde katalizör görevi görebilmektedir. Ancak algılanan aile duyarlılığının yüksek olması, bu risklere karşı istatistiksel olarak anlamlı bir tampon işlevi görebilmekte ve çocukların suça sürüklenmesini azaltabilmektedir. Algılanan aile duyarlılığın yüksek olması, dijital platformlarda çocukların dışsal risklere karşı 'içsel bir fren mekanizması' gelişiminde psikolojik ve nörobilişsel kalkan işlevi görebilmektedir. Sonuç olarak, SSÇ'ye yönelik önleyici tedbirlerin yalnızca hukuki kısıtlamalar ile değil aynı zamanda olumlu aile içi bağlanma dinamikleri ve ilişkisel dayanıklılığı artıran, nörobilişsel düzenlemelerin bütünüleştirilmesiyle çocuklarda gelişimsel risklerin azaltılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suça Sürüklenen Çocuklar (SSÇ), Algılanan Aile Duyarlılığı, Sanal Oyunlar, Sosyal Medya, Risk Faktörleri

Juvenile Delinquency in the Digital Ecosystem: Neurocognitive Protective Mechanisms of Perceived Family Closeness and Developmental Risk Factors

The concept of "juvenile delinquency," which defines individuals under the age of 18 who violate laws due to various risk factors, exhibits an increasingly accelerating trend driven by the impact of the digitalized world. This study focuses on the effects of dynamic digital environments—the influence of which is steadily growing on children—on juvenile delinquents through virtual games and social media applications. Within the framework of this research, the relationship between the concept of "perceived family responsiveness," defined as the subjective evaluation of the family's impact on an individual's emotional and developmental processes, and the potential effects of neurocognitive protective mechanisms is examined.

A review of literature indicates that emotional detachment within the family creates a significant sense of belonging issue in children, which in turn triggers a search for status or identification with antisocial role models in the digital sphere. Digital platforms, characterized by pleasure-based instantaneous reward mechanisms, can act as catalysts in reinforcing antisocial behaviors in individuals whose prefrontal cortex-based self-regulation skills and neurocognitive regulation systems have not yet fully matured. However, high levels of perceived family responsiveness can serve as a statistically significant buffer against these risks, thereby reducing the likelihood of children being pushed into crime. High family responsiveness functions as a psychological and neurocognitive shield in the development of an "internal brake mechanism" against external risks on digital platforms. In conclusion, it is evaluated that preventive measures for juvenile delinquency will contribute to mitigating developmental risks not only through legal restrictions but also by integrating neurocognitive regulations that enhance positive intra-familial attachment dynamics and relational resilience.

Keywords: Juvenile Delinquency, Perceived Family Responsiveness, Virtual Games, Social Media, Risk Factors

Aile ile İlişkili Faktörlere Göre Madde Kullanım Davranışının İncelenmesi

Madde kullanım davranışı pek çok bireysel özellikle ilişkilendirilmesine rağmen bireyin içinde bulunduğu koşullar, yetiştirilme tarzı, sosyal çevre ve aile ortamı gibi etkenlerin çok boyutlu etkileşiminin sonucudur. Bu çalışmada ceza infaz kurumlarında bulunan bireylerin madde kullanım düzeyleri ile katılımcıların aile özellikleri ve ailelerinden algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma örneklemini İzmir 4 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olan 178 kadın ($Ort. = 31.97, S = 8.52$) ve 198 erkek ($Ort. = 31.30, S = 9.37$) olmak üzere toplam 376 kişi oluşturmaktadır. Örneklemin %46'sı daha önce evlenmediğini, %25'i evli olduğunu ve %29'u ise boşanmış ya da dul olduğunu belirtmiştir. Araştırmada, Madde Kullanım Bozuklukları Tanıma Testi (DUDİT) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların %31'inin çocukluk döneminde ebeveyn boşanması yaşadığını ve %26'sının ailesinde madde kullanımı olan bireyler bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca ailelerin %28'inde daha önce denetimli serbestlik tedbiri uygulanmış ve %40'ında herhangi bir suç nedeniyle yargılanmış bireyler olduğu belirlenmiştir. Analizler, ebeveyn boşanması yaşayan, ailesinde madde kullanımı bulunan ve denetimli serbestlik tedbiri olan katılımcıların madde kullanım düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu göstermiştir ($p < .05$). Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre aile değişkenlerinin madde kullanım düzeyindeki varyansın %9'unu açıkladığı belirlenmiştir ($R^2 = .09, F(5,345) = 6.75, p < .001$). Modelde yalnızca ailede madde kullanımı öyküsünün ($\beta = .17, p < .01$) DUDİT puanının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Sonuç olarak bulgular aile ortamındaki risk faktörlerinin madde kullanımıyla ilişkili olduğunu ve özellikle ailede madde kullanımının önemli bir risk göstergesi olabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanımı, Hükümlü, Aile, Risk Faktörleri, Sosyal Destek

Examination of Substance Use Behavior According to Family-Related Factors

Although substance use behavior is often associated with individual characteristics, it is also the result of multidimensional interactions among contextual factors such as living conditions, upbringing, social environment, and family context. The present study aimed to examine the relationships between substance use levels among individuals in correctional institutions and participants' family characteristics and their perceived social support from family members. The research sample consisted of 376 incarcerated individuals, including 178 women ($M = 31.97, SD = 8.52$) and 198 men ($M = 31.30, SD = 9.37$), who were serving sentences in İzmir No.4 T-Type Closed Correctional Institution and İzmir Women's Closed Correctional Institution. Regarding marital status, 46% of participants reported never having been married, 25% were married, and 29% were divorced or widowed. The study employed the Drug Use Disorders Identification Test (DUDIT) and the Multidimensional Scale of Perceived Social Support. The findings indicated that 31% of participants experienced parental divorce during childhood and 26% reported having family members who use substances. In addition, 28% of families had previously been subject to probation measures, and 40% included individuals prosecuted for a criminal offense. Analyses showed that participants who experienced parental divorce, had family members who use substances, or had a history of probation in their families reported significantly higher levels of substance use ($p < .05$). According to Multiple Linear Regression Analysis, family-related variables explained 9% of the variance in substance use levels ($R^2 = .09, F(5,345) = 6.75, p < .001$). Within the model, only a family history of substance use ($\beta = .17, p < .01$) emerged as a significant predictor of DUDIT scores. Overall, findings suggest that risk factors within the family environment are associated with substance use and that substance use within the family may represent an important risk indicator.

Keywords: Substance Use, Convict, Family, Risk Factors, Social Support

Güçlü Aile-Güçlü Gelecek Perspektifinde Eğitimde Teknoloji Kullanımı: Okul -Veli Dijital Köprüsü, Aile Dijital Okuryazarlığı ve Yabancı Dil Pedagojisi

Ailelerin dijital okuryazarlık becerilerinin öğrencinin akademik sürekliliği, öğrenme motivasyonu, ödev takibi, geri bildirim döngüsü ve özellikle yabancı dil gelişimi üzerindeki etkisidir. Bu kapsamda okul bilgi sistemleri, mobil veli iletişim uygulamaları, çevrim içi ölçme-değerlendirme ortamları, dijital içerik paylaşım platformları ve evde öğrenmeyi destekleyen etkileşimli araçlar pedagojik bir çerçevede ele alınmaktadır. Teknolojinin yalnızca teknik bir kolaylaştırıcı değil; öğretmen rehberliği, ebeveyn katılımı ve öğrenci özerkliği arasında denge kuran bir öğrenme ekosistemi unsuru olduğunu savunmaktadır. Bu doğrultuda, düzenli dijital iletişimin (anlık bilgilendirme, iki yönlü mesajlaşma, çevrim içi veli görüşmeleri) aile katılımını artırdığı; ailelere sunulan kısa ve uygulama odaklı dijital eğitimlerin (mikro öğrenme modülleri, rehber videolar, örnek kullanım senaryoları) ise hem teknolojiye yönelik güveni hem de evde öğrenme desteğini güçlendirdiği vurgulanmaktadır.

Yabancı dil eğitimi bağlamında teknoloji destekli aile katılımı; dinleme-konuşma uygulamaları, oyunlaştırılmış kelime çalışmaları, dijital hikâye anlatımı ve ev-okul eşgüdümlü öğrenme görevleri üzerinden değerlendirilmektedir. Bu uygulamaların öğrencinin dil pratiğini artırdığı, öğrenme kaygısını azalttığı ve ders dışı öğrenme süresini anlamlı biçimde uzattığı öne sürülmektedir. Dijital eşitsizlik, veri güvenliği, ekran süresi yönetimi ve ebeveyn yeterlik farklılıkları gibi risklere karşı okul temelli çözüm önerileri sunulmaktadır: erişim destekleri, veli dijital okuryazarlık atölyeleri, öğretmenler için dijital iletişim pedagojisi eğitimleri ve standartlaştırılmış okul-veli dijital iş birliği protokolleri. Çalışma, güçlü aile yapısının dijital yetkinliklerle birleştiğinde daha kapsayıcı, sürdürülebilir ve nitelikli bir eğitim geleceği üretebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Dijital Okuryazarlığı, Okul-Veli İş Birliği, Eğitim Teknolojileri, Yabancı Dil Eğitimi, Pedagoji

Use of Technology in Education in the Perspective of Strong Family-Strong Future: School-Parent Digital Bridge, Family Digital Literacy and Foreign Language Pedagogy

It is the effect of families' digital literacy skills on the student's academic continuity, learning motivation, homework follow-up, feedback loop and especially foreign language development. In this context, school information systems, mobile parent communication applications, online measurement-evaluation environments, digital content sharing platforms and interactive tools that support home learning are discussed within a pedagogical framework. Technology is not just a technical enabler; It advocates an element of the learning ecosystem that balances teacher guidance, parental involvement, and student autonomy. In this regard, regular digital communication (instant information, two-way messaging, online parent meetings) increases family participation; It is emphasized that short and application-oriented digital training (micro learning modules, guided videos, sample usage scenarios) offered to strengthen both confidence in technology and home learning support.

Technology-supported family involvement in the context of foreign language education; It is evaluated through listening-speaking practices, gamified word studies, digital storytelling and home-school coordinated learning tasks. It is claimed that these applications increase the student's language practice, reduce learning anxiety, and significantly extend out-of-class learning time. School-based solutions are offered against risks such as digital inequality, data security, screen time management and parental competence differences: access supports, parent digital literacy workshops, digital communication pedagogy training for teachers and standardized school-parent digital collaboration protocols. The study reveals that a strong family structure combined with digital competencies can produce a more inclusive, sustainable and qualified educational future.

Keywords: Family Digital Literacy, School-Parent Cooperation, Educational Technologies, Foreign Language Education, Pedagogy

Türk Modernleşme Sürecinin Aile İçindeki Rol Dönüşümü Üzerindeki Psikolojik Etkileri: Kadının Kamusal Görünürlüğünün Artması ve Erkek Kimliğinin Yeniden İnşası

Bu çalışma, Türk modernleşme sürecinin aile yapısında yarattığı rol dönüşümlerini psikolojik bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle kadının kamusal alanda görünürlüğünün artmasıyla birlikte erkek kimliğinde ortaya çıkan yeniden yapılanma süreçleri ele alınmaktadır. Cumhuriyet reformlarıyla hız kazanan kadınların eğitim, çalışma ve siyasal katılım alanlarında güçlenmesi, yalnızca toplumsal statü değişimi yaratmamış; aynı zamanda erkek öznelik deneyiminde derin duygusal ve kimliksel etkiler üretmiştir. Bu bağlamda çalışmanın temel tezlerinden biri, kadının kamusal alana çıkışının erkeklerde eğitim düzeyi ya da sosyo-ekonomik konumdan bağımsız olarak narsistik kırılma deneyimlerini tetikleyebildiğidir. Geleneksel otorite konumunun sarsılması, bazı erkeklerde yetersizlik, kayıp ve kimlik belirsizliği duygularına yol açarken; aynı zamanda modernleşmenin getirdiği ilerleme çikriyle eş zamanlı bir gurur ve onur duygusu da ortaya çıkabilmektedir. Bu ikili duygulanım, Türk erkek kimliğinin modernleşme sürecinde yaşadığı özgün psikolojik gerilimi görünür kılmaktadır.

Çalışma ayrıca, Türk kadınının kamusal alandaki yükselişinin tamamen Cumhuriyet dönemine özgü bir kırılma olarak ele alınamayacağını savunmaktadır. Osmanlı toplumsal yapısında kadınların mülkiyet hakları, ekonomik faaliyetlere katılımı ve şehir yaşamındaki görece görünürlüğü ile daha eski Türk kültüründeki kadın-erkek tamamlayıcılığı anlayışı, modern dönüşümün tarihsel arka planını oluşturmaktadır. Bu nedenle Türkiye'deki kadın erkek dönüşümü, diğer bazı Müslüman toplumlarda gözlenen sert kopuşlara kıyasla daha kademeli ve müzakereci bir karakter taşımaktadır. Sonuç olarak makale, modernleşmenin aile içi psikodinamikler üzerindeki etkilerini, kadın özgürleşmesi ile erkek kimliğinin yeniden inşası arasındaki karşılıklı ilişki üzerinden değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Kadın, Erkek, Roller, Dönüşüm

Psychological Effects of the Turkish Modernization Process on Role Transformation within the Family: The Increasing Public Visibility of Women and the Reconstruction of Male Identity

This study aims to examine the role transformations within the family structure during the Turkish modernization process from a psychological perspective. In particular, it focuses on the processes of reconfiguration in male identity that emerged alongside the increasing visibility of women in the public sphere. The strengthening of women's participation in education, employment, and political life—accelerated by the reforms of the Republican era—did not only lead to changes in social status but also produced profound emotional and identity-related effects on men's subjective experiences. One of the central arguments of the study is that women's entry into the public sphere has triggered experiences of narcissistic injury among men regardless of their level of education or socio-economic status. The destabilization of traditional positions of authority has generated feelings of inadequacy, loss, and identity uncertainty in some men, while simultaneously giving rise to a sense of pride and honor associated with the broader ideals of progress brought by modernization. This ambivalent emotional experience reveals the distinctive psychological tension embedded in the transformation of Turkish male identity.

The study also argues that the increased public presence of women in Turkey cannot be understood solely as a rupture specific to the Republican period. Women's property rights, their participation in economic life, and their relative visibility in urban settings during the Ottoman period, as well as earlier traditions of gender complementarity in Turkic cultures, constitute an important historical background for modern transformations. Therefore, the transformation of gender relations in Turkey has taken on a more gradual and negotiated character compared to the sharper ruptures observed in some other Muslim societies. Ultimately, the article seeks to evaluate the psychological effects of modernization on family dynamics through the reciprocal relationship between women's emancipation and the reconstruction of male identity.

Keywords: Modernization, Woman, Man, Roles, Transformation

Ebeveyn Teknoloji Kullanımının Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Sistematik Bir Derleme

The Effects of Parental Technology Use on Children: A Systematic Review

Ebeveynlerin teknoloji kullanımı, ebeveynlik döneminin getirdiği sosyal izolasyonla başa çıkma ve dış dünya ile bağlantıda kalma ihtiyacı nedeniyle hızla artmaktadır. Ancak ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşim halindeyken teknolojik cihaz kullanmaları, literatürde "teknoferans" (teknolojik müdahale) olarak tanımlanan ve etkileşim kalitesini bozan olguları beraberinde getirmiştir. Bu sistematik derlemenin amacı; 2015-2025 yılları arasında yapılmış araştırmalar ışığında, ebeveyn teknoloji kullanımının 0-6 yaş grubu çocuklardaki etkilerini ve potansiyel sonuçlarını incelemektir. PRISMA yönergeleri takip edilerek yapılan taramalarda; PubMed, Scopus, Web of Science, ERIC ve Google Scholar veri tabanları kullanılmıştır. İlgili veri tabanlarından 'parental technoference', 'parental phubbing' ve 'parental technology use' anahtar kelime kombinasyonları taranarak 1265 referansa ulaşılmıştır. Bu referanslardan 210 mükerrer (kopya) kayıt çalışma dışında bırakılmıştır. Geriye kalan 942 makale başlık ve özet düzeyinde incelenmiştir. Bu aşamada araştırma öncesi belirlenen dahil etme kriterlerine uymayan kayıtlar elenmiş; tam metin incelemesi sonucunda örneklem grubu 0-6 yaş aralığına uymayan ve makale formatında olmayan çalışmalar dışlanmıştır. Elemeler sonucunda ulaşılan 54 çalışma tam metin olarak incelemeye alınmıştır.

Araştırmanın bulguları çocukların gelişimsel farklılıklarını gözetmek amacıyla yaş gruplarına göre kategorize edilmiştir. Bu doğrultuda bulgular; bebeklik dönemi ve okul öncesi dönem olacak şekilde gruplanmıştır. Bebeklik dönemi kapsamına alınan çalışmalar; ebeveyn teknoloji kullanımının özellikle ebeveyn duyarlılığını azalttığını ve çocukların ipuçlarına verilen yanıtların kalitesini düşürdüğünü göstermektedir. Aynı zamanda ebeveyn ve bebeklerde güvenli bağlanmayı zayıflatarak bebeklerde "still-face" (tepkisiz yüz) deneyimine benzer strese sebep olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocuk grubunda ise etkilerin daha çok dil ve sosyal gelişim bağlamında gerçekleştiği, çocuklarda ortak dikkat ve sosyal uyum üzerine odaklanıldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Teknoloji Kullanımı; Teknoferans; Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi; Erken Çocukluk

Parental technology use has increased substantially in recent years, partly due to parents' need to cope with social isolation during the parenting period and to maintain connection with the external world. However, technology use during parent-child interactions has introduced a phenomenon conceptualized in the literature as "technoference" (technological interference), which disrupts the quality and continuity of interpersonal engagement. This systematic review aims to examine the effects and potential developmental outcomes of parental technology use on children aged 0-6 years, based on empirical studies conducted between 2015 and 2025. Following PRISMA guidelines, comprehensive database searches were carried out in PubMed, Scopus, Web of Science, ERIC, and Google Scholar. Using combinations of the keywords "parental technoference," "parental phubbing," and "parental technology use," a total of 1,265 records were identified. After removing 210 duplicate entries, the remaining studies were screened at the title and abstract level according to predetermined inclusion criteria. Studies that did not meet the criteria—specifically those including samples outside the 0-6 age range or not published in article format—were excluded following full-text review. Ultimately, 54 studies were included in the final analysis.

Findings were categorized according to developmental stages to account for age-related differences: infancy and preschool period. Research focusing on infancy indicates that parental technology use is associated with reduced parental sensitivity and diminished contingent responsiveness to infant cues. Furthermore, it appears to weaken secure attachment patterns and may induce stress responses in infants comparable to those observed in the *still-face paradigm*.

In the preschool period, the effects are primarily observed in language and social development domains. Studies emphasize disruptions in joint attention processes and challenges related to social adjustment and peer interaction. Overall, the findings suggest that parental technology use during interactional contexts may have developmentally significant implications for early childhood socio-emotional and communicative development.

Keywords: Parental Technology Use; Technoference; Parental Phubbing; Parent-Child Interaction; Early Childhood Development

Bilişsel Fonksiyonlar ve Fiziksel Aktivite Arasındaki Etkileşimde Ailenin Rolü

Temel bilişsel fonksiyonlar, bireyin çevreyi algılamasını, bilgiyi işlemesini ve uygun tepkiler vermesini sağlayan temel zihinsel süreçlerdir. Dikkat, algılama, hafıza, yönetici fonksiyonlar, dil ve iletişim, mantıksal ve matematiksel düşünme gibi fonksiyonları kapsamaktadır.

Bu fonksiyonlar birlikte çalışarak bireyin öğrenmesini, çevreye uyumunu, yaşamını devam ettirmesini sağlar. Bilişsel fonksiyonları destekleyen ve iyileştiren süreçlere bakıldığında fiziksel aktivite düzeyi, son çalışmalarda etkin bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fiziksel aktivitenin, beyin hücrelerinin farklı kortikal alanlarında yeni bağlantılar sağlayan biyolojik ve yapısal değişiklikler ile bilişsel fonksiyonlar üzerinde iyileştirici olduğu ifade edilmektedir.

Bu çalışmada bilişsel fonksiyonlar ve fiziksel aktivitenin etkileşiminde ailenin rolü üzerine odaklanılmıştır.

Fiziksel aktivitenin farklı yaş gruplarında bilişsel fonksiyonlar üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır.

Bilişsel fonksiyonlar için , çocukluktan itibaren fiziksel aktivitenin varolduğu bir yaşam biçimi önemli görülmektedir. Bilişsel yetersizliğin önlenmesinde de fiziksel aktivite düzeyinin rolüne vurgu yapılmaktadır.

Bireylerin yaşam biçimi ve aktivite tercihlerinde küçük yaşlardan itibaren ailenin belirleyici bir rolü bulunmaktadır. Basit fiziksel aktiviteler, günlük yürüyüşler, tv karşısında geçirilen sürenin sınırlandırılabilmesi, yaşam rutinlerinde fiziksel aktivitenin gözetilmesi gibi alışkanlıklar küçük yaştan itibaren aile içinde kazanılmaktadır.

Ebeveynler hem günlük ritüelleri ile çocuklara model olmakta hem de çocuklarını yönlendirdikleri aktiviteler ile onların uzun süreli yaşam alışkanlıklarını oluşturmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Fonksiyonlar, Fiziksel Aktivite, Aile

The Role of the Family in the Interaction Between Cognitive Functions and Exercise

Core cognitive functions are fundamental mental processes that enable individuals to perceive their environment, process information, and respond appropriately. They encompass attention, perception, memory, executive functions, language and communication, as well as logical and mathematical thinking. Working together, these functions support learning, adaptation to the environment, and the continuation of life. When examining the processes that support and enhance cognitive functions, physical activity emerges in recent studies as a significant factor. Physical activity is reported to improve cognitive functions through biological and structural changes that create new connections in different cortical areas of the brain. This study focuses on the role of the family in the interaction between cognitive functions and physical activity. Physical activity has positive effects on cognitive functions across different age groups, and a lifestyle that incorporates movement from childhood onward is considered essential. The role of physical activity in preventing cognitive impairment is also emphasized.

Families play a decisive role in shaping individuals' lifestyles and activity preferences from an early age. Simple physical activities, daily walks, limiting time spent in front of the television, and integrating movement into daily routines are habits acquired within the family environment. Parents not only serve as role models through their daily practices but also shape their children's long-term lifestyle habits by guiding them toward specific activities.

Keywords: Cognitive Functions, Exercise, Family

Evlilikten, Boşanmaya Geçiş mi? Nasıl? Müşterek Çocuğunuza İlişkin “Ortak Ebeveynliği” Garantisi Etmeden Boşanma Sürecini Tamamlamamız

Türkiye de evliliklerin çözülmesi ve boşanma oranları son yıllarda oldukça artmıştır. 2014 yılında 130 bin çift boşanmışken, 2025 yılında ise bu rakam 193 bine çıkmıştır. Bu yükselişe paralel olarak, velayete verilen çocuk sayıları da hızla artmıştır. 2025 yılında 191 bin çocuk velayete verilirken, bu çocukların %75 i anneye, %25'i ise babaya verilmiştir. Ortak velayet neredeyse yok denecek kadar azdır. Ortak velayetin olmamasına paralel olarak, ortak ebeveynlikte oldukça azdır. Bu nedenle evlilikten boşanmaya geçiş konusu oldukça önemli bir toplumsal sorun olarak araştırmacıların karşısına çıkmaktadır. Evlilikten boşanmaya geçişte eş (karı-koca) kimliği geride bırakılırken, ebeveyn (anne-baba) kimliği ise sürdürülmektedir. Ancak boşanma süreci dönüşerek gerçekleştirilmek yerine, genellikle çekişerek ve yıkıcı anlaşmazlık çözüm yolları gerçekleştirildiği için, kişiler sadece eş kimliğini değil, aynı zamanda ebeveyn kimliğini de geride bırakabilmektedir. Özellikle velayeti almayan ebeveyn davranışlarında, bu durum ile sıkça karşılaşmaktadır. Kişilerin evlenmeleri kadar boşanmaları da toplumsal yaşamın doğal ve kaçınılmaz bir parçasıdır. Boşanma sürecinin yönetimi bilgi ve beceri isteyen özel bir çalışma alanıdır. Evliliklerin çözülmesi, boşanma ve ayrılık çalışma alanı hem “hukuki” hem de “psikolojik” bir alandır. Birbirleri ile “rekabet” eden ve “çekişen” eşlerin, bozulan ilişkilerinin ve etkileşimlerinin gölgesinde, ortak çocuklarını büyütme ve “ortak ebeveynlik” yapmaları güçtür. Boşanma süreci “arabuluculuk” masasında “ebeveynlik planı” hazırlayarak uzlaşma yoluyla gerçekleştirilmesi gereken bir süreçtir. Arabuluculuk masasında, müşterek çocukların üstün yararını ve ortak ebeveynliği önceleyen bir boşanma sürecinin yüz yüze müzakere edilerek yapılandırılmasının önemi büyüktür. Bu çalışmada, evlilikten boşanmaya geçiş süreci diğer bir ifade ile “çekirdek” aileden “çift çekirdek” aileye geçiş süreci müzakere edilecektir.

Transitioning from Marriage to Divorce? How? Do Not Complete the Divorce Process Without Ensuring ‘Joint Parenting’ of Your Child

In Turkey, rates of marriage dissolution and divorce have increased significantly in recent years. While 130,000 couples divorced in 2014, this figure increased to 193,000 by 2025. Concurrently, the number of children granted custody has also risen rapidly. In 2025, custody was granted for 191,000 children, 75% of whom were awarded to the mother and 25% to the father. Joint custody is virtually non-existent. Alongside the absence of joint custody, shared parenting is also rare. Therefore, the transition from marriage to divorce poses a significant social challenge for researchers. When transitioning from marriage to divorce, the spouse identity (husband or wife) is left behind, while the parent identity (mother or father) is maintained. However, as the divorce process often involves conflict and destructive dispute resolution methods rather than being transformative, individuals may abandon not only their spouse identity, but also their parent identity. This situation is frequently encountered, particularly among parents who do not have custody. Like marriage, divorce is a natural and inevitable part of social life. The divorce process is a specialised field that requires knowledge and skill to manage effectively. Divorce and separation are both legal and psychological fields. It is difficult for spouses who are competing with and fighting against each other to raise their children together and practise joint parenting in the shadow of their broken relationship. The divorce process must be carried out through reconciliation, which involves preparing a 'parenting plan' at the family mediation table. It is crucial to negotiate face-to-face at the family mediation table to structure a divorce process that prioritises the best interests of the children and joint parenting. This study will discuss the transition from marriage to divorce — the transition from a 'nuclear' family to a 'dual-core' family.

Anne-Baba Olmanın İzleri: Ebeveynlerin Ailelerinden Gördükleri Davranışların Yeni Nesil Ebeveynliğe Etkisi

Bu araştırmanın amacı, ebeveynlerin kendi anne-babalarından algıladıkları helikopter ebeveynlik tutumlarının, benimsedikleri aile değerleri aracılığıyla çocuklarına aktardıkları okul öncesi dönem değerleri üzerindeki etkisini incelemektir. Ayrıca çalışmada ebeveynlerin aile değerleri ile çocukların sahip oldukları değer düzeylerinin çeşitli sosyo demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi de amaçlanmaktadır. Ebeveyn tutumları ve aile içinde benimsenen değerlerin çocukların sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim süreçlerinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Bu bağlamda ebeveynlerin kendi çocukluk deneyimlerinden algıladıkları ebeveynlik tutumlarının ve benimsedikleri aile değerlerinin, çocuklarına aktardıkları değerler üzerindeki etkisinin incelenmesi, erken çocukluk döneminde değer gelişiminin anlaşılması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin geçmiş deneyimlerinden kaynaklanan ebeveynlik yaklaşımlarının kuşaklar arası aktarımının değerlendirilmesi, aile içi değer aktarım süreçlerinin daha kapsamlı biçimde ele alınmasına katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın evrenini İzmir ilinde yaşayan ve okul öncesi dönemde çocuğa sahip ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modelinde kesitsel desen kullanılmaktadır. Örneklem grubu, olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden biri olan basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Veri toplama sürecinde Helikopter Ebeveyn Ölçeği, Aile Değerleri Ölçeği ve Okul Öncesi Değerler Ölçeği Aile Formu ile araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu kullanılmaktadır.

Araştırma kapsamında elde edilecek veriler doğrultusunda ebeveynlerin algıladıkları helikopter ebeveynlik düzeyleri, aile değerleri ve okul öncesi dönem çocuklarının sahip oldukları değerler arasındaki ilişkilerin incelenmesi hedeflenmektedir. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir. Bu nedenle bulgular ve yorumlara tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Helikopter Ebeveynlik, Yeni Nesil Ebeveynlik

Traces of Parenting: The Impact of Parental Experiences from Their Families on Next-Generation Parenting

The aim of this study is to examine the effect of helicopter parenting attitudes perceived by parents from their own parents on the preschool values they transmit to their children through the family values they adopt. In addition, the study aims to determine whether parents' family values and children's value levels differ according to various sociodemographic variables. It is known that parental attitudes and the values adopted within the family play an important role in children's social, emotional, and moral development processes. In this context, examining the effects of parenting attitudes perceived from parents' own childhood experiences and the family values they adopt on the values they transmit to their children is considered important for understanding value development in early childhood. Furthermore, evaluating the intergenerational transmission of parenting approaches stemming from parents' past experiences is expected to contribute to a more comprehensive understanding of value transmission processes within families.

The population of the study consists of parents living in İzmir who have children in the preschool period. A cross-sectional design within the relational survey model is employed in the study. The sample group has been determined using simple random sampling, which is one of the probability-based sampling methods. In the data collection process, the Helicopter Parenting Scale, the Family Values Scale, the Preschool Values Scale Parent Form, and a demographic information form prepared by the researchers are used.

Based on the data obtained within the scope of the study, it is aimed to examine the relationships between parents' perceived helicopter parenting levels, family values, and the values possessed by preschool children. The data analysis processes of the research are ongoing so that findings will be included in full text.

Keywords: Family, Helicopter Parenting, Next-Generation Parenting

Algılanan Ebeveyn Mükemmeliyetçiliği Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Bu araştırmanın amacı ergenler için Algılanan Ebeveyn Mükemmeliyetçiliği Ölçeği'nin (AEMÖ) geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlilik çalışmalarının yapılmasıdır. Ölçek geliştirme süreci iki aşamalı olarak yürütülmüştür. İlk aşamada, algılanan ebeveyn mükemmeliyetçiliği kavramını ergenlerin bakış açısından ortaya koymak amacıyla 11. ve 12. sınıf öğrencileriyle nitel görüşmeler yapılmış, elde edilen bulgular doğrultusunda madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşleri sonrasında düzenlenen deneme formu ile nicel veri toplama sürecine geçilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi (AFA) için Türkiye İstatistik Kurumu'nun İBBS-1 sınıflamasına göre farklı coğrafi bölgeleri temsil eden 12 ilden toplam 936 öğrenciden veri toplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ise İzmir ilinde öğrenim gören 741 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. AFA öncesinde verilerin faktör analizine uygunluğu incelenmiş, KMO değeri .978 ve Bartlett Küresellik Testi anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). AFA sonucunda ölçeğin tek faktörlü bir yapı sergilediği ve bu faktörün toplam varyansın %57.77'sini açıkladığı belirlenmiştir. Uzman değerlendirmeleri ve istatistiksel analizler sonucunda ölçek 18 maddelik, 5'li Likert tipinde tek boyutlu bir yapı kazanmıştır. DFA bulguları modelin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğini ortaya koymuştur ($\chi^2(152)=1118.51$, CFI=.890, TLI=.876, RMSEA=.093, SRMR=.046). Maddelerin faktör yükleri anlamlı bulunmuş, yakınsak geçerliğin sağlandığı görülmüştür (AVE=.502). Ölçeğin iç tutarlık katsayıları yüksek düzeydedir (Cronbach α =.949; McDonald ω =.948). Elde edilen bulgular, AEMÖ'nün ergenlerin algıladıkları ebeveyn mükemmeliyetçiliğini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Ebeveyn Mükemmeliyetçiliği, Geçerlik, Güvenirlilik, Ölçek Geliştirme, Mükemmeliyetçilik

Development of the Perceived Parental Perfectionism Scale

In this study, it was aimed to develop the Perceived Parental Perfectionism Scale (PPPS) for adolescents and to examine its validity and reliability. The scale development process was carried out in two stages. In the first stage, qualitative interviews were conducted with 11th and 12th grade students to explore the concept of perceived parental perfectionism from adolescents' perspectives, and an item pool was created based on the findings. Following expert review, the pilot form was revised and the quantitative data collection phase was initiated. For the exploratory factor analysis (EFA), data were collected from a total of 936 students studying in 12 provinces representing different geographical regions according to the NUTS-1 classification of the Turkish Statistical Institute. Confirmatory factor analysis (CFA) was conducted with 741 students studying in İzmir. Prior to EFA, the suitability of the data for factor analysis was examined, and the KMO value was found to be .978, while Bartlett's Test of Sphericity was significant ($p < .001$). EFA results indicated that the scale had a single-factor structure explaining 57.77% of the total variance. Based on expert evaluations and statistical analyses, the final scale consisted of 18 items in a single-factor, 5-point Likert-type format. CFA findings demonstrated that the model showed an acceptable level of fit ($\chi^2(152) = 1118.51$, CFI = .890, TLI = .876, RMSEA = .093, SRMR = .046). Factor loadings were significant, and convergent validity was supported (AVE = .502). The scale demonstrated high internal consistency (Cronbach's $\alpha = .949$; McDonald's $\omega = .948$). The findings indicate that the PPPS is a valid and reliable instrument for assessing adolescents' perceived parental perfectionism.

Keywords: Perceived Parental Perfectionism, Validity, Reliability, Scale Development, Perfectionism

Ebeveyn Tükenmişliğinde Öz-Şefkatin Mikrosistemik Koruyucu Rolü: Biyoekolojik Sistemler Perspektifi

Ebeveyn tükenmişliği, ebeveynlik rolüyle ilişkili kronik stresten kaynaklanan olumsuz psikolojik belirtileri ifade eder. Günümüzde ebeveyn tükenmişliği, yüksek ebeveynlik beklentileri ile ebeveynlerin sınırlı psikolojik ve duygusal kaynakları arasındaki uyumsuzluk nedeniyle artmaktadır. 42'den fazla ülkede yürütülen Ebeveyn Tükenmişliğine Yönelik Uluslararası Araştırma bulgularında, dünya genelinde ebeveynlerin yaklaşık %8'inin ebeveyn tükenmişliği yaşadığını ve özellikle 10–18 yaş arası ergen çocuklara sahip ebeveynlerde riskin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle, ebeveyn tükenmişliğine karşı koruyucu faktörlerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, Biyoekolojik Sistemler Kuramı ışığında öz-şefkati, ebeveyn tükenmişliğini azaltacak mikrosistemik koruyucu bir kaynak olarak incelemektedir. Öz-şefkat, bireyin sıkıntılarına öz-nezaket, farkındalık ve yargılayıcı olmayan bir tutumla yaklaşmasını ifade eder ve altı alt boyuttan oluşur. Daha önce yapılan çalışmalarda öz-şefkatin koruyucu bir faktör olabileceği belirtilse de bahsedilen ilişki batılı ve klinik olmayan örneklerde nadiren çalışılmış ve öz-şefkatin alt boyutlarının ebeveyn tükenmişliğiyle olan ilişkileri çalışılmamıştır. Bu doğrultuda bu çalışma, ergen annelerinde öz-şefkatin, ebeveyn tükenmişliği üzerindeki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın örneklemini, en az bir ergen çocuğa sahip 282 anne ($M_{ort. yaş} = 45.44$, $S = 5.19$) oluşturmaktadır. Katılımcılar Ebeveyn Tükenmişliği ile Öz-Şefkat Ölçeklerini doldurmuşlardır. Regresyon analizlerinde anne yaşı, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, sosyoekonomik düzey ve annenin çalışma durumu kontrol değişkenleri olarak modele dahil edilmiştir.

Bulgular, demografik değişkenler kontrol edildiğinde öz-şefkatin ebeveyn tükenmişliğini anlamlı ve negatif yönde yordadığını; alt boyutlar arasında ise yalnızca izolasyonun anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, kendini .zole hissetmeyen annelerin daha az ebeveyn tükenmişliği bildirdiğini göstermektedir. Dolayısıyla, öz-şefkati güçlendirmeye yönelik müdahaleler ebeveyn tükenmişliğinin azaltılmasına katkı sağlayabilir ve ebeveynlerin psikolojik iyi oluşunu destekleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Tükenmişliği, Öz-Şefkat, Biyoekolojik Sistemler Kuramı, Anneler

Self-Compassion as Microsystemic Protective Determinant of Parental Burnout: A Biocological Systems Perspective

Parental burnout refers to a set of negative psychological symptoms resulting from chronic stress associated with the parenting role. In contemporary societies, it has become an increasing concern due to the discrepancy between high societal expectations of parenting and parents' limited psychological and emotional resources. Findings from the International Investigation of Parental Burnout conducted across more than 42 countries indicate that approximately 8% of parents worldwide experience parental burnout, with elevated risk among parents of adolescents aged 10–18. Identifying protective factors that may buffer parents against burnout is therefore critical. Guided by Bioecological Systems Theory, the present study examines self-compassion as a microsystemic psychological resource that may protect parents from burnout. Self-compassion involves responding to personal distress with self-kindness, mindfulness, and a nonjudgmental attitude toward oneself and includes six subdimensions. Although proposed as a protective factor, evidence from non-Western, nonclinical samples remains limited, and the unique contributions of its subdimensions have rarely been examined. Accordingly, this study investigates the role of self-compassion in predicting parental burnout among mothers of adolescents.

The sample consisted of 282 mothers with at least one adolescent child ($M_{age} = 45.44$, $SD = 5.19$). Participants completed the Parental Burnout Assessment and the Self-Compassion Scale. Maternal age, education level, number of children, socioeconomic status, and employment status were included as covariates in the regression analyses.

Results indicated that self-compassion significantly and negatively predicted parental burnout, even after controlling for demographic variables. Follow-up analyses indicated that isolation was the only dimension that significantly predicted parental burnout. These findings highlight self-compassion as an important microsystemic resource that may reduce vulnerability to parental burnout, particularly by mitigating feelings of isolation. Interventions aimed at strengthening self-compassion may therefore help reduce parental burnout and support parental psychological well-being.

Keywords: Parental Burnout, Self-Compassion, Bioecological Systems Theory, Mothers

Çocukların Yetiştirilmesi ve Eğitilmesinde Aile, Okul ve Toplumun Ortak Çalışması

The Joint Work Of The Family, School, and Society In Raising and Educating Children

Bakü Devlet Üniversitesi, Kıdemli Öğretim Görevlisi
İnsan yaşamının sosyal ya da bireysel hiçbir alanı yoktur ki aile ile bağlantılı olmasın. Bir insan dünyaya geldiğinde aile içinde büyür ve aile, toplumsal örgütlenmenin temel biçimlerinden birini oluşturur. Bireyler ilk algılarını, bilgilerini, becerilerini ve alışkanlıklarını bu ortamda edinirler.

Aile, okul ve daha geniş toplumun iş birliği, çocukların sağlıklı, eğitilmiş ve vatansever bireyler olarak yetişmesinde önemli bir rol oynar. Yetiştirme süreci yalnızca okulun ya da ailenin sorumluluğunda değildir; aksine, çocuğun çok yönlü gelişimini sağlamak için bu üç unsurun ortak çabasını gerektirir.

Aile, çocuğun ahlaki ve toplumsal eğitimini aldığı ilk ortamdır. Çocuklar temel davranış kurallarını, ahlaki değerleri, saygı ve sorumluluk duygusunu aile içinde öğrenirler. Ebeveynlerin davranışları, iletişim biçimleri ve tutumları, çocuğun karakterinin oluşumunu doğrudan etkiler. Aile içindeki sağlıklı bir ahlaki ortam, çocuğun gelecekteki yaşamının şekillenmesinde belirleyici bir rol oynar.

Okul ise çocukların bilgi ve becerilerini geliştirmekten sorumlu temel eğitim kurumudur. Öğretmenler yalnızca akademik bilgi aktarmakla kalmaz; aynı zamanda öğrencilere vatan sevgisi, dostluk, çalışkanlık ve sorumluluk gibi önemli değerleri de kazandırır. Okul ile aile arasında sürekli iletişim ve iş birliği olduğunda, yetiştirme süreci daha etkili hâle gelir.

Aile, okul ve toplum birlikte çalıştığında çocuklar daha olumlu bir yönde gelişir ve topluma katkı sağlayan sorumlu bireyler hâline gelirler. Bu nedenle her bir taraf, sorumluluklarını özveriyle yerine getirmeli ve karşılıklı iş birliğini sürekli güçlendirmelidir. Çocukların yetiştirilmesinde başarı, aile, okul ve toplumun ortak çabasıyla mümkündür. Bu tür bir iş birliği, çocukların hem ahlaki hem de zihinsel gelişimini destekler ve sağlıklı, güçlü bir toplumun oluşmasına katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Aile Eğitimi, Okul, Aile, Aile-Okul-Toplum İş Birliği

There is virtually no sphere of human life whether social or personal that is not connected with the family. When a person is born, they grow up within the family, which represents one of the simplest forms of social organization. It is within this environment that individuals acquire their first perceptions, knowledge, skills, and habits.

The joint cooperation of the family, school, and the wider community plays a significant role in shaping children into healthy, educated, and patriotic individuals. The process of upbringing is not solely the responsibility of the school or the family; rather, it requires the collaborative efforts of all three parties to ensure the comprehensive development of the child.

The family constitutes the first environment in which a child receives moral and social education. It is within the family that children learn the basic rules of behavior, moral values, and the sense of respect and responsibility. The behavior, manner of communication, and attitudes of parents have a direct influence on the formation of a child's character. A healthy moral atmosphere within the family plays a crucial role in shaping a child's future life. The school, in turn, is the primary educational institution responsible for developing children's knowledge and skills. Teachers do not limit themselves to imparting academic knowledge; they also cultivate important values in students, such as love for the homeland, friendship, diligence, and responsibility. When there is continuous communication and cooperation between the school and the family, the process of upbringing becomes more effective.

When the family, school, and community work together, children develop in a more positive direction and grow into responsible citizens who contribute to society. Therefore, each party must fulfill its responsibilities with dedication and continuously strengthen mutual cooperation. Achieving success in the upbringing of children requires the joint efforts of the family, school, and the community. Such cooperation supports both the moral and intellectual development of children and contributes to the formation of a healthy and strong society.

Keywords: Family Education, School, Family, The Joint Work Of Family, School And Community

Cross-Culture Marriage and Its Implications On the Children's Linguistic Competence

Cross-cultural marriages have become increasingly common in contemporary societies, creating multilingual and multicultural family environments. Children in such families are exposed to more than one linguistic and cultural system. This study examines the implications of cross-cultural marriage on children's linguistic competence, focusing particularly on bilingual development in Arabic-Turkish households. Drawing on insights from psycholinguistics, the study sheds light on how children acquire language in early childhood and how exposure to multiple languages affects cognitive and communicative development.

According to Psycholinguistic theories of language acquisition, children possess an innate capacity for language learning and are highly responsive to linguistic input during early developmental stages. In multilingual households, children are often exposed to different languages through parental interaction, social circles, and educational settings. While such exposure can enhance cognitive flexibility, metalinguistic awareness, and communicative adaptability, it may also create challenges such as language mixing, delayed speech, vocabulary imbalance, or identity negotiation and alienation.

Using the Arabic-Turkish bilingual context as a case study (Egyptian Mother-Turkish Father), this research analyzes both the advantages and disadvantages of bilingual/multi-lingual upbringing.

The study further investigates the social and emotional implications of multilingual upbringing within cross-cultural families. Language functions not only as a communication tool but also as a medium of emotional bonding and cultural transmission. When children struggle to fully master one parent's language, this may affect familial intimacy, cultural identity formation, and healthy communication with peers. On the other hand, successful bilingual development can strengthen family cohesion and allow children to navigate multiple cultural identities effectively.

Therefore, balanced linguistic exposure, supportive educational environments, and conscious parental language strategies do foster healthy bilingual development and harmonious family relationships.

Keywords: Family, Cross-Culture Marriage, Bilingual Children, Language Acquisition, Psycho-Linguistics

Kültürlerarası Evlilik ve Bunun Çocukların Dil Yetkinliği Üzerindeki Etkileri

Kültürlerarası evlilikler çağdaş toplumlarda giderek daha yaygın hâle gelmiş ve çok dilli ve çok kültürlü aile ortamlarının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu tür ailelerde yetişen çocuklar birden fazla dilsel ve kültürel sistemle karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışma, kültürlerarası evliliklerin çocukların dil yetkinliği üzerindeki etkilerini incelemekte; özellikle Arapça-Türkçe konuşulan hanelerde iki dillilik gelişimine odaklanmaktadır. Psikodilbilim alanındaki yaklaşımlardan yararlanan çalışma, çocukların erken çocukluk döneminde dili nasıl edindiklerine ve birden fazla dile maruz kalmanın bilişsel ve iletişimsel gelişim üzerindeki etkilerine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Psikodilbilimsel dil edinimi kuramlarına göre çocuklar dil öğrenme konusunda doğuştan gelen bir kapasiteye sahiptir ve erken gelişim dönemlerinde dilsel girdiye son derece duyarlıdır. Çok dilli hanelerde çocuklar genellikle ebeveynlerle etkileşim, sosyal çevre ve eğitim ortamları aracılığıyla farklı dillere maruz kalırlar. Bu tür bir dilsel çeşitlilik bilişsel esneklik, üst-dilsel farkındalık ve iletişimsel uyum yeteneğini geliştirebilirken, dil karıştırma, konuşma gecikmesi, kelime dağarcığı dengesizliği ya da kimlik müzakeresi ve yabancılaşma gibi bazı zorlukları da beraberinde getirebilir.

Bu araştırma, Arapça-Türkçe iki dillilik bağlamını bir örnek olay olarak ele almakta (Mısırlı anne-Türk baba) ve iki ya da çok dilli bir ortamda yetişmenin hem avantajlarını hem de dezavantajlarını analiz etmektedir.

Çalışma ayrıca kültürlerarası ailelerde çok dilli yetişmenin sosyal ve duygusal boyutlarını da incelemektedir. Dil yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda duygusal bağların kurulması ve kültürün aktarılması için de önemli bir araçtır. Çocukların ebeveynlerinden birinin diline tam olarak hâkim olamaması, aile içi yakınlığı, kültürel kimlik oluşumunu ve akranlarla sağlıklı iletişimi etkileyebilir. Buna karşılık başarılı bir iki dillilik gelişimi, aile içi bağları güçlendirebilir ve çocukların birden fazla kültürel kimlik arasında daha etkin bir şekilde hareket edebilmesini sağlayabilir.

Bu nedenle dengeli dilsel maruziyet, destekleyici eğitim ortamları ve ebeveynlerin bilinçli dil stratejileri, sağlıklı iki dillilik gelişimini ve uyumlu aile ilişkilerini teşvik etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Kültürlerarası Evlilik, İki Dilli Çocuklar, Dil Edinimi, Psikodilbilim

The Role of Family-School Cooperation in Student Development

In the modern era, improving the quality of education is one of the main priorities of society. In this process, the joint activity of the family and the school plays a significant role. The family is the first social environment of a child and plays an important role in shaping their worldview, behavior, and attitude toward education. The school, in turn, is the main educational institution that continues this developmental process in an organized, systematic, and purposeful way.

The interaction between family and school has a significant impact on students' academic performance as well as their social skills. Parents' active participation in school life, regular communication with teachers, and encouraging children to engage in the learning process increase their motivation. In addition, parents' attention to their children's studies, moral support, and the creation of a positive educational environment help students achieve success.

Strengthening cooperation between school and family requires the implementation of several measures. In this regard, organizing parent meetings, conducting educational seminars, and expanding teacher-parent communication are of great importance. Such cooperation supports not only students' academic achievements but also the development of their responsibility, communication, and social adaptation skills.

In conclusion, establishing effective cooperation between family and school is essential for the comprehensive development of students. This cooperation contributes to improving the quality of education and to raising a more educated and well-developed future generation.

Keywords: Family-School Cooperation, Student Development, Parental Involvement, Educational Process, Academic Achievement

Öğrenci Gelişiminde Aile ve Okul İş Birliğinin Rolü

Günümüzde eğitimin kalitesinin artırılması toplumun temel önceliklerinden biridir. Bu süreçte aile ve okulun ortak faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Aile, çocuğun ilk sosyal ortamı olup onun dünya görüşünün, davranışlarının ve eğitime karşı tutumunun oluşmasında önemli bir rol oynar. Okul ise bu gelişim sürecini düzenli, sistemli ve amaçlı bir şekilde sürdüren temel eğitim kurumudur.

Aile ve okul arasındaki etkileşim, öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de sosyal becerilerini önemli ölçüde etkilemektedir. Velilerin okul yaşamına aktif katılımı, öğretmenlerle düzenli iletişim kurmaları ve çocukların eğitim sürecine dahil edilmesi onların motivasyonunu artırır. Bunun yanı sıra, velilerin çocuklarının derslerine ilgi göstermesi, onlara manevi destek sağlaması ve uygun bir eğitim ortamı oluşturması öğrencilerin başarı elde etmelerine yardımcı olur.

Okul ve aile iş birliğini güçlendirmek için çeşitli adımların atılması gerekmektedir. Bu bağlamda veli toplantılarının düzenlenmesi, bilgilendirici seminerlerin yapılması ve öğretmen-veli iletişiminin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu tür bir iş birliği, öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını değil, aynı zamanda sorumluluk, iletişim ve sosyal uyum becerilerinin gelişimini de destekler.

Sonuç olarak, öğrencilerin çok yönlü gelişimi için aile ve okul arasında etkili bir iş birliğinin kurulması büyük önem taşımaktadır. Bu iş birliği, eğitimin kalitesinin artırılmasına ve gelecekte daha bilinçli ve eğitimli nesillerin yetişmesine katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Aile Ve Okul İş Birliği, Öğrenci Gelişimi, Veli Katılımı, Eğitim Süreci, Akademik Başarı

Ergenlerde Ahlaki Değerlerin Oluşumunda Ailenin Rolü

Ergenlerin ahlaki gelişiminin güçlendirilmesi, aile ortamında verilen eğitimin niteliği ile yakından ilişkilidir. Ebeveyn disiplini çocukların davranışlarını düzenlemede önemli bir rol oynasa da, ahlaki gelişimin desteklenmesi yalnızca disiplin uygulamalarıyla sınırlı değildir. Azim, davranışların modellenmesi, teşvik ve açıklamaya dayalı eğitim gibi faktörler de bu süreçte önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle açıklamaya dayalı disiplin yöntemi, ergenlerin doğru ile yanlış ayırt edebilme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu yöntemde ebeveynler, yalnızca kurallar koymakla kalmaz, aynı zamanda bu kuralların neden gerekli olduğunu da açıklarlar. Böylece ergenler davranışlarının sonuçlarını daha iyi kavrayabilir ve ahlaki kararlar verme konusunda bilinç kazanırlar. Açıklamaya dayalı yaklaşım, ergenlerin başkalarının bakış açılarını ve duygularını anlamalarına da yardımcı olur. Bu durum empati duygusunun gelişmesini destekler ve sosyal ilişkilerin daha sağlıklı kurulmasına katkı sağlar. Aynı zamanda ergenler sorunlar üzerinde düşünmeyi, alternatif çözümler üretmeyi ve sorumluluk almayı öğrenirler. Bu süreçte ebeveynlerin kendi davranışları da önemli bir model oluşturmaktadır. Çünkü çocuklar çoğu zaman söylenenden çok gördükleri davranışları örnek alırlar. Ebeveynlerin saygılı, dürüst ve sorumluluk sahibi davranışları, ergenlerin bu değerleri içselleştirmesine yardımcı olur. Bununla birlikte ebeveynlerin çocuklarını teşvik etmeleri ve olumlu davranışlarını desteklemeleri de ahlaki gelişimi güçlendiren önemli unsurlardan biridir. Sevgi ve güven temeline dayanan bir aile ortamı, ergenlerin kendilerini ifade etmelerine ve doğru kararlar almalarına yardımcı olur. Nitekim yapılan son araştırmalar, ergenlerin ahlaki motivasyonları ile ebeveynleriyle kurdukları ilişkinin kalitesi arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu nedenle ebeveynlerin anlayışlı, destekleyici ve rehberlik edici bir tutum benimsemeleri, ergenlerin sağlıklı ahlaki gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Ergenler, Ahlaki Değerler, Ahlaki Gelişim, Ebeveyn Yetiştirme

The Role of the Family in the Formation of Moral Values in Adolescents

Strengthening adolescents' moral development is closely related to the quality of education provided within the family environment. Although parental discipline plays an important role in regulating children's behavior, supporting moral development is not limited to disciplinary practices alone. Factors such as perseverance, behavioral modeling, encouragement, and explanation-based education also play a significant role in this process. In particular, the use of explanation-based discipline provides important opportunities to support adolescents' moral development. In this approach, parents do not only establish rules but also explain why these rules are necessary. In this way, adolescents can better understand the consequences of their behavior and develop awareness in making moral decisions. The explanation-based approach also helps adolescents understand the perspectives and emotions of others. This supports the development of empathy and contributes to the formation of healthier social relationships. At the same time, adolescents learn to reflect on problems, generate alternative solutions, and take responsibility. In this process, parents' own behaviors also serve as an important model. This is because children often imitate what they observe rather than what they are told. Parents' respectful, honest, and responsible behavior helps adolescents internalize these values. Furthermore, parents' encouragement of their children and support for positive behaviors are important factors that strengthen moral development. A family environment based on love and trust helps adolescents express themselves and make appropriate decisions. Recent studies show that there is a positive relationship between adolescents' moral motivation and the quality of their relationship with their parents. Therefore, it is very important for parents to adopt an understanding, supportive, and guiding attitude in order to promote the healthy moral development of adolescents.

Keywords: Family, Adolescents, Moral Values, Moral Development, Parental Upbringing.

I. Oturum

**The Role of Family in Developing Responsibility
and Self-Regulation Skills in Children**

Responsibility and self-regulation skills play a crucial role in children's social and emotional development. These skills form the foundation for academic success, healthy social relationships, and the ability to make independent decisions in the future. The family serves as the first and most influential environment in the development of these abilities.

It is especially important to highlight the role of parents in fostering a sense of responsibility in children. Parents' daily behavior, the rules they set, and the support they provide directly affect the development of children's responsibility and self-regulation skills. For example, assigning tasks at home, encouraging decision-making, and praising achievements enhance children's self-confidence and strengthen their sense of responsibility.

Cooperation between family and school also plays a vital role in this process. Teachers collaborating with parents to monitor a child's development, provide appropriate guidance, and pay attention to their behavior and academic performance accelerates the formation of these skills.

In conclusion, family support, positive role modeling, and collaboration with schools are essential for the development of children's responsibility and self-regulation skills. These abilities contribute significantly to children's success in both their academic and social lives.

Keywords: Family-School Cooperation, Student Development, Parental Involvement, Educational Process, Academic Achievement

**Çocuklarda Sorumluluk ve Öz-Düzenleme
Becerilerinin Gelişmesinde Ailenin Rolü**

Sorumluluk ve öz-düzenleme becerileri, çocukların sosyal ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynar. Bu beceriler, akademik başarı, sağlıklı sosyal ilişkiler kurma ve gelecekte bağımsız kararlar verebilme yeteneğinin temelini oluşturur. Bu becerilerin gelişiminde aile, ilk ve en etkili ortamdır.

Özellikle çocuklarda sorumluluk duygusunun geliştirilmesinde ebeveynlerin rolünü vurgulamak önemlidir. Ebeveynlerin günlük davranışları, koydukları kurallar ve sağladıkları destek, çocukların sorumluluk ve öz-düzenleme becerilerinin gelişimini doğrudan etkiler. Örneğin ev içinde görevler verilmesi, karar alma süreçlerinin teşvik edilmesi ve başarıların takdir edilmesi, çocukların özgüvenini artırır ve sorumluluk duygusunu güçlendirir.

Bu süreçte aile ile okul arasındaki iş birliği de büyük önem taşır. Öğretmenlerin ebeveynlerle iş birliği yaparak çocuğun gelişimini takip etmeleri, uygun yönlendirmelerde bulunmaları ve çocuğun davranışları ile akademik performansına dikkat etmeleri, bu becerilerin gelişimini hızlandırır.

Sonuç olarak, aile desteği, olumlu rol model olma ve okullarla kurulan iş birliği, çocuklarda sorumluluk ve öz-düzenleme becerilerinin gelişmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu beceriler, çocukların hem akademik hem de sosyal yaşamlarında başarılı olmalarına önemli katkılar sağlar.

Anahtar Kelimeler: Aile-Okul İş Birliği, Öğrenci Gelişimi, Ebeveyn Katılımı, Eğitim Süreci, Akademik Başarı

Aile Gelirlerinin Çeşitlendirilmesi ve Finansal Dayanıklılık: Enflasyon Koşullarında Uyum Mekanizmaları

Bu makalede, enflasyon koşullarında aile gelirlerinin çeşitlendirilmesinin finansal dayanıklılık üzerindeki etkisi teorik ve analitik bir çerçevede incelenmektedir. Yüksek ve değişken enflasyon ortamı, hanehalklarının reel gelirlerinin azalmasına, tüketim yapısının değişmesine, satın alma gücünün zayıflamasına ve uzun vadeli finansal planlamanın zorlaşmasına neden olmaktadır. Fiyat artışları özellikle sabit ücretle yaşayan ailelerin bütçesinde açık oluşturmakta ve tasarruf imkânlarını sınırlandırmaktadır. Bu tür koşullarda gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi, risklerin dağıtılması, gelir akışlarının denetlenmesi ve finansal istikrarın korunması açısından önemli bir uyum mekanizması olarak ortaya çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında enflasyonun aile bütçesi üzerindeki etki kanalları — reel gelir etkisi, kredi yükümlülüklerinin görece olarak ağırlaşması, faiz giderlerinin artması ve fiyat istikrarsızlığı — sistematik biçimde analiz edilmekte ve gelir çeşitlendirmesinin bu etkileri hafifletme kapasitesi temellendirilmektedir. Analitik yaklaşım, birden fazla bağımsız gelir kaynağına sahip hanehalklarının ekonomik şoklara karşı daha dayanıklı olduğunu göstermektedir. Bunun nedeni, alternatif gelir akışlarının toplam bütçede oluşan boşluğu kısmen telafi edebilmesi ve likidite riskini azaltabilmesidir. Özellikle ücret gelirinin yanında küçük ölçekli girişimcilik faaliyetleri, yatırım gelirleri, kira gelirleri ve dijital platformlar üzerinden elde edilen ek kazançlar finansal risklerin çeşitlendirilmesini sağlamaktadır.

Aynı zamanda finansal okuryazarlığın artırılması, bütçe planlamanın geliştirilmesi ve tasarruf stratejilerinin optimize edilmesi, enflasyonun etkilerine karşı önemli bir koruyucu unsur olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak aile gelirlerinin çeşitlendirilmesi, mikroekonomik düzeyde bireysel refahın korunmasına katkı sağlamakla birlikte makroekonomik istikrara ve iç talebin sürdürülebilirliğine de dolaylı olarak katkıda bulunmaktadır. Kamu politikaları çerçevesinde girişimcilik teşvik edilmesi, istihdam olanaklarının genişletilmesi ve finansal kapsayıcılığın artırılması hanehalklarının uyum kapasitesini güçlendirebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile Ekonomisi, Gelir Çeşitlendirmesi, Enflasyon, Finansal Dayanıklılık, Hanehalkı Davranışı

Diversification of Household Income and Financial Resilience: Adaptation Mechanisms under Inflationary Conditions

This article examines, from a theoretical and analytical perspective, the impact of household income diversification on financial resilience under inflationary conditions. A high and volatile inflation environment leads to a decline in the real income of households, changes in consumption patterns, a weakening of purchasing power, and difficulties in long-term financial planning. Rising prices create budget deficits particularly for families living on fixed wages and limit their ability to save. In such circumstances, the diversification of income sources emerges as an important adaptation mechanism for distributing risks, balancing income flows, and maintaining financial stability.

Within the framework of the study, the channels through which inflation affects household budgets—namely the real income effect, the relative burden of credit obligations, increasing interest expenses, and price volatility—are systematically analyzed, and the capacity of income diversification to mitigate these effects is substantiated. The analytical approach demonstrates that households possessing several independent sources of income are more resilient to economic shocks, as alternative income streams can partially compensate for gaps in the overall budget and reduce liquidity risk. In particular, additional income obtained through small-scale entrepreneurial activities, investment returns, rental income, and digital platforms alongside wage earnings contributes to the diversification of financial risks.

At the same time, improving financial literacy, enhancing budget planning, and optimizing saving strategies function as important protective factors against the effects of inflation. Ultimately, the diversification of household income not only preserves individual welfare at the microeconomic level but also indirectly contributes to macroeconomic stability and the sustainability of domestic demand. Within the framework of public policy, promoting entrepreneurship, expanding employment opportunities, and increasing financial inclusion can strengthen the adaptive capacity of households.

Keywords: Household Economics, Income Diversification, Inflation, Financial Resilience, Household Behavior

**Kaşgarlı Mahmud Çerçevesinde Türk Kültürü
Dairesinde Kazak Türklerinde Aile ve
Akrabalık Terimleri: Dünden Bugüne
Karşılaştırmalı Bir Bakış**

Aile ve akrabalık terimleri, Türk toplumlarının sosyal yapı sürekliliğini sağlayan unsurlardandır. Aile ve akrabalık sistemi de Türklerin kültür kimliğini aktaran kurumlardan biridir. Bu çalışma, Türk kültürel dairesi içerisinde Kazak Türklerinde kullanılan aile ve akrabalık terimleri Kaşgarlı Mahmud'un eseri olan Divānu Lügati't-Türk (DLT) üzerinden incelemektedir. Araştırmada nitel araştırma yönteminden doküman analizi ve karşılaştırmalı inceleme yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada, çalışmanın amacı doğrultusunda DLT'de bulunan aile ve akrabalıkla ilgili terimler tespit edilmiş olup, ikinci aşamada, incelenen sözcükler Kazak Türkçesi üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma elde edilen veriler üzerinde yapılmıştır. Bulgular, eserde aile ve akrabalık terimlerine yeterince yer verildiğini, ancak bazı sözcüklerin tarihsel süreç içerisinde harf, anlam ve kelime değişimleriyle ortaya çıktığını göstermiştir. Yazı içerisinde veriler ses, anlam ve kullanım üzerinden analiz edilmiştir. Çoğunlukla ses üzerinden ortaya çıkmış değişimler kelime değişikliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, aile ve akrabalık terminolojisinin, Türk toplumlarında soy ve kan bağına dayalı olduğundan da bahsedilmiştir. Bu kavramların toplum üzerindeki etkisi ve önemi vurgulanmıştır. DLT üzerinden yapılan bu çalışmada aile ve akrabalık terimlerinin günümüze kadar Kazak Türkçesinde varlığını sürdürdüğünü belirlenmiştir. Sonuç olarak, çalışma DLT'de bulunan, bahsedilen terimler neticesinde Türk toplumunun aile ve akrabalık sisteminin tarihsel derinliği ile dil, tarih, kültür, sistemi için yeni bir katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Akraba, Kaşgarlı Mahmud, Divan-i Lügati't- Türk, Kazak Türkçesi

**Family and Kinship Terms among Kazakh
Turks within the Turkish Cultural Sphere in
the Context of Mahmud al-Kashgari: A
Comparative Study from Past to Present**

Family and kinship terms are among the fundamental elements that ensure the continuity of the social structure of Turkish societies. The family and kinship system is also one of the institutions that transmit the cultural identity of Turks. This study examines the family and kinship terms used among Kazakh Turks within the Turkish cultural sphere based on Mahmud al-Kashgari's *Diwān Lughāt al-Turk* (DLT).

The research employs qualitative research methods, specifically document analysis and comparative analysis. In the first stage, family and kinship terms identified in DLT were determined in line with the aim of the study. In the second stage, these terms were evaluated through their equivalents in Kazakh Turkish. The study is based on the data obtained from this comparison.

The findings show that DLT includes a wide range of family and kinship terms. However, some words have undergone changes in sound, meaning, and usage throughout the historical process. Most of these changes are related to phonetic differences. In addition, it has been observed that family and kinship terminology in Turkish societies is mainly based on lineage and blood ties.

In conclusion, this study reveals that many family and kinship terms found in DLT have continued to exist in modern Kazakh Turkish and demonstrates the historical depth of the Turkish family and kinship system.

Keywords: Family, Kinship, Mahmud al-Kashgari, *Diwān Lughāt al-Turk*, Kazakh Turkish

Karakalpak “Yurta”sının Yapısı Ve Tasarımının Aile Refahının Bir Yansıması Olarak İncelenmesi

The Structure And Design Of The Karakalpak “Yurt” As A Reflection Of Family Well-being

Bu makalede Karakalpak halkının geleneksel konut tipi olan yurtanın yapısı, iç düzeni ve tasarımı aile refahının ve sosyal yaşamının bir göstergesi olarak ele alınmaktadır. Yurta yalnızca bir barınma mekânı değil, aynı zamanda halkın kültürel değerlerini, geleneklerini ve estetik anlayışını yansıtan önemli bir etnografik unsur olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmada yurtanın temel yapı unsurları olan “kerege”, “uuk” ve “tündük” gibi bölümlerin işlevleri, sembolik anlamları ve geleneksel yaşam tarzındaki yeri incelenmektedir. Bunun yanı sıra yurtanın iç dekorasyonu, özellikle dokuma ürünleri, halılar ve diğer süsleme unsurları da araştırmanın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Yurtada kullanılan halılar ve dokuma eşyaları yalnızca günlük ihtiyaçları karşılayan eşyalar değil, aynı zamanda ailenin ekonomik durumu, zevki ve kültürel kimliğini yansıtan unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda Karakalpak yurtasının iç ve dış görünümü aile bireyleri arasındaki birlik, misafirperverlik ve geleneklere bağlılık gibi değerleri de ortaya koymaktadır. Araştırmada yurtanın tasarımının millî kültür, aile yapısı ve toplumsal geleneklerle olan ilişkisi etnografik açıdan analiz edilmiştir.

Sonuç olarak Karakalpak yurtası, halkın tarihi deneyimini, yaşam tarzını ve aile refahını yansıtan önemli bir kültürel miras örneği olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karakalpak “Yurta”Sı, Geleneksel Aile, Etnografya, Halılar, Aile Refahı

This article examines the structure, interior arrangement, and design of the traditional Karakalpak yurt as an indicator of family well-being and social life. The yurt is not only a living space but also an important ethnographic element reflecting the cultural values, traditions, and aesthetic understanding of the people.

The study analyzes the functions and symbolic meanings of the yurt’s main structural components, such as the “kerege”, “uuk”, and “tündük”, and their role in traditional lifestyle. In addition, the yurt’s interior decoration, particularly woven products, carpets, and other ornamental elements, is considered an essential part of the research. The carpets and woven items used in the yurt are not merely functional household objects but also reflect the family’s economic status, taste, and cultural identity. In this context, the interior and exterior appearance of the Karakalpak yurt also demonstrates values such as family unity, hospitality, and adherence to traditions. The study ethnographically analyzes the relationship between the yurt’s design, national culture, family structure, and social customs.

In conclusion, the Karakalpak yurt serves as an important cultural heritage example that reflects the historical experience, lifestyle, and family well-being of the people.

Keywords: Karakalpak “Yurt”, Traditional Family, Ethnography, Carpets, Family Well-Being

Geleneksel Ailevi Değerlerinin Folklor Aracılığıyla Nesillere Aktarılması

Passing on Traditional Family Values Through Generations via Folklore

Bu çalışma, geleneksel ailevi değerlerin folklor aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılma mekanizmalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Aile, toplumsal yapının temel kurumu olarak kültürel kimliğin korunması ve sürekliliğinde belirleyici rol oynamaktadır. Sözlü halk edebiyatı ürünlerinden olan masallar (ertekler), destanlar, atasözleri (nakıl-makallar), ninniler (heyivivler), tekerlemeler (yanıltmacalar) ve halk rivayetleri, aile içinde değer aktarımının en etkili araçlarından biri olmuştur.

Her Türk toplumunda olduğu gibi Özbek ve Karakalpak zengin bir sözlü edebiyat birikimi vardır. Araştırmamızda temel olarak nitel yöntem esas alınmıştır. Bu çerçevede yukarıda sözü edilen folklor metinlerinden ninniler, masallar, atasözleri ve yanıltmacalardan seçilmiş örnekler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Özellikle anne babaya saygı, büyüklere hürmet, dayanışma, sabır, sadakat, dürüstlük, yardımlaşma ve sorumluluk gibi temel ailevi değerlerin folklorik metinlerde nasıl temsil edildiği incelenmiştir. Folklor metinlerinin, ta beşikten başlayarak, çocuğun hem ruhi hem de fiziksel (dilsel) gelişimine ne ölçüde tesir ettiği meselesi, metin analiziyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bulgular, folklorun yalnızca estetik bir anlatım biçimi değil, aynı zamanda geleneksel pedagojik bir sistem olduğunu gerçeğini bize göstermektedir.

Çalışma sonucunda, folklorun aile içinde çocukların sosyalleşme sürecinde önemli bir işlev üstlendiği ve kültürel hafızanın korunmasında aktif rol oynadığı tespit edilmiştir. Modernleşme ve dijitalleşme süreçlerine rağmen folklorik değerlerin aile ortamında yeniden üretilmesi, güçlü aile yapısının sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda araştırma, güçlü bir geleceğin inşasında güçlü ailenin kültürel temellerine dikkat çekmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Aile, Folklor, Değer Aktarımı, Çocuk Terbiyesi, Kültürel Hafıza

This study aims to examine the mechanisms by which traditional family values are transmitted from generation to generation through folklore. The family, as a fundamental institution of social structure, plays a decisive role in the preservation and continuity of cultural identity. Folk tales (ertekler), epics, proverbs (nakıl-makallar), lullabies (heyivivler), rhymes (yanıltmacalar), and folk narratives, all products of oral folk literature, have been among the most effective means of transmitting values within the family.

As in every Turkic society, Uzbek and Karakalpak culture possesses a rich oral literary heritage. Our research is primarily based on a qualitative method. Within this framework, selected examples from the aforementioned folklore texts—lullabies, fairy tales, proverbs, and rhymes—have been evaluated using content analysis. In particular, the representation of fundamental family values such as respect for parents, reverence for elders, solidarity, patience, loyalty, honesty, cooperation, and responsibility in folkloric texts has been examined. This study attempts to reveal, through textual analysis, the extent to which folklore texts influence the child's spiritual and physical (linguistic) development, starting from the cradle. The findings demonstrate that folklore is not only an aesthetic form of expression but also a traditional pedagogical system.

The study concludes that folklore plays a significant role in the socialization process of children within the family and actively contributes to the preservation of cultural memory. Despite modernization and digitalization processes, the reproduction of folkloric values within the family environment is of great importance for the sustainability of a strong family structure.

In this context, the research aims to draw attention to the cultural foundations of a strong family in building a strong future.

Keywords: Traditional Family, Folklore, Value Transmission, Child Rearing, Cultural Memory

Conceptualizing Marital Relationships: A Comparative Social-Psychological Analysis of Theoretical Models

Marital relationships constitute one of the most central subsystems of the family structure and play a significant role in individuals' psychological well-being, social adjustment, and overall life satisfaction. Consequently, understanding the psychological mechanisms that underlie marital relationship functioning has become an important focus within social and relationship psychology. Over the past several decades, researchers have developed various theoretical frameworks to explain how marital relationships emerge, develop, and change over time. These frameworks highlight different mechanisms of relationship functioning, including dyadic interaction patterns, partner interdependence, emotional regulation processes, and cognitive interpretations of partner behavior. In contemporary relationship science, marital relationships are increasingly conceptualized as dynamic systems in which partners continuously influence each other's perceptions, emotions, and behaviors within a broader interpersonal and family context. The present study aims to conduct a comparative theoretical analysis of major social-psychological models that explain marital relationships. Within this framework, key perspectives in relationship science are examined with regard to their conceptual foundations, explanatory mechanisms, and contributions to understanding relationship functioning and stability. Particular attention is given to theoretical approaches that conceptualize marital relationships as dynamic and reciprocal processes shaped by partner perceptions, interaction patterns, and contextual influences. By synthesizing these perspectives, the study seeks to provide a clearer conceptual understanding of the mechanisms underlying marital relationship dynamics and to highlight directions for future research in relationship and family psychology.

Keywords: Marital Relationships, Family Relationships, Dyadic Interaction, Relationship Functioning, Theoretical Models

Evlilik İlişkilerinin Kavramsallaştırılması: Kuramsal Modellerin Karşılaştırmalı Sosyal-Psikolojik Analizi

Evlilik ilişkileri, aile yapısının en temel alt sistemlerinden birini oluşturmakta ve bireylerin psikolojik iyi oluşu, sosyal uyumu ve genel yaşam doyumunu üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, evlilik ilişkilerinin işleyişinin altında yatan psikolojik mekanizmaların anlaşılması, sosyal psikoloji ve ilişki psikolojisi alanında önemli bir araştırma odağı haline gelmiştir. Son birkaç on yıl içinde araştırmacılar, evlilik ilişkilerinin nasıl ortaya çıktığını, geliştiğini ve zaman içinde nasıl değiştiğini açıklamak amacıyla çeşitli kuramsal çerçeveler geliştirmiştir. Bu kuramsal yaklaşımlar, ilişki işleyişinin farklı mekanizmalarını vurgulamaktadır. Bunlar arasında çiftler arası etkileşim örüntüleri, partnerler arası karşılıklı bağımlılık, duygusal düzenleme süreçleri ve partner davranışlarının bilişsel yorumlanması yer almaktadır. Günümüz ilişki biliminde evlilik ilişkileri giderek daha fazla, partnerlerin algıları, duyguları ve davranışları üzerinde sürekli karşılıklı etkileşim içinde oldukları dinamik sistemler olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, evlilik ilişkilerini açıklayan başlıca sosyal-psikolojik modellerin karşılaştırmalı kuramsal bir analizini gerçekleştirmektir. Bu çerçevede, ilişki bilimi alanındaki temel yaklaşımlar; kavramsal temelleri, açıklayıcı mekanizmaları ve ilişki işleyişi ile istikrarını anlamaya olan katkıları açısından incelenmektedir. Özellikle, evlilik ilişkilerini partner algıları, etkileşim örüntüleri ve bağlamsal etkiler tarafından şekillenen dinamik ve karşılıklı süreçler olarak ele alan kuramsal yaklaşımlara odaklanılmaktadır. Bu perspektiflerin sentezi yoluyla, çalışmanın evlilik ilişkilerinin dinamiklerini açıklayan mekanizmalar hakkında daha bütüncül bir kavramsal anlayış sunması ve ilişki ile aile psikolojisi alanında gelecekte yapılacak araştırmalar için yeni yönelimler ortaya koyması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik İlişkileri, İkili Etkileşim, İlişki Süreçleri, Kuramsal Modeller, İlişki İşleyişi

Edebiyatta Kadın Karakterlerin Analizinde Metodolojik Sınırlılıklar

Edebi eserler boş vakitleri değerlendirip yalnızca okunma amacı güderek yazılmaz. Aksine altında çeşitli alt metinler yatan birbiriyle iç içe geçmiş çeşitli olguları da içinde barındırır. Bu sebeple edebî eser analizi yapılırken yalnızca ne anlattığı gibi özeti içeren bir yazı değil; aksine nasıl ve neden anlatıldığı üzerinde odaklanılmaktadır. Bu yüzden edebiyat kuram ve eleştirilerine göre hareket edilmelidir. Söz konusu eleştiriler esere dönük olabildiği gibi yazara veya okura dönük de olmaktadır. Ayrıca bir eleştiri yapılırken psikanaliz, sosyolojik ve feminist açıdan eleştiri gerçekleştirilir. Eser tahlilinde ise bu doneler hesaba katılarak eleştirmenin nitelikli olması, anlatılan dönem ve kültüre göre hareket edilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma, edebî eserlerde kadın figürlerinin metindeki kurgulanışı, gösterimi, anlatılışı üzerinde yapılan analiz esnasında yaşanan metodolojik sorunları ele almayı hedeflemektedir. Edebi eserlerde sunulan kadın karakterlerin analizi, 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren metin incelemelerinin önemli bir alanı olmuştur. Söz konusu olan inceleme sürecinde kadın temsiline yaklaşırken, eleştirmenin karşılaştığı en büyük sorunlar arasında metnin geçtiği dönemin hesaba katılmaması, tek bir kurama bağlı kalma, metinde geçen olayların yazarın görüşü olarak kabul etme, kesişimsellikten uzak ve eleştirmenin metne subjektif yaklaşmasıdır. Ayrıca araştırmanın amacı, kuramsal çerçevesi, yönetimi doğru bir şekilde seçilmeli ve inceleme kategorilerine dikkat edilmelidir. Böylece sağlıklı bir metin analizi için edebiyat kuramları, tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlam arasında doğru bir ilişki kurulması gerekmektedir. İfade edilen yönetsel hataların incelenecek olduğu bu çalışmada kadın odaklı metin incelemelerinde daha kapsayıcı, interdisipliner bir yaklaşım uygulanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat Eleştirisi, Metin Analizi, Edebiyatta Kadın ve Metodoloji

Methodological Limitations in the Analysis of Female Characters in Literature

Literary works are not written merely to fill leisure time and be read solely for consumption. On the contrary, they contain various interwoven phenomena with underlying subtexts. Therefore, when analyzing a literary work, the focus should not be on simply summarizing what it tells, but rather on how and why it tells it. For this reason, one must proceed according to literary theory and criticism. These criticisms can be directed/ focused at the work itself, as well as at the author or the reader. Furthermore, criticism is carried out from psychoanalytic, sociological, and feminist perspectives. In the analysis of a work, these factors must be taken into account, and the critic must be qualified and act according to the period and culture being discussed.

This study aims to address the methodological problems encountered during the analysis of the construction, representation, and portrayal of female figures in literary works. The analysis of female characters presented in literary works has been an important area of text analysis since the second half of the 20th century. In the process of examining women's representation, the biggest problems encountered by critics include failing to consider the period in which the text is set, adhering to a single theory, accepting the events in the text as the author's point of view, lacking intersectionality, and the critic's subjective approach to the text. Furthermore, the research's purpose, theoretical framework, and methodology must be correctly chosen, and attention must be paid to the categories of analysis. Thus, for a good textual analysis, a proper relationship must be established between literary theories and the historical, social, and cultural context. This study, which will examine these methodological errors, aims to demonstrate the need for a more inclusive and interdisciplinary approach in the analysis of women-focused texts.

Keywords: Literary Criticism, Text Analysis, Women in Literature and Methodology

Türkiye’de STEM Alanlarında Kadın ve Dijitalleşme: Nitel Bir Araştırma

Bu çalışma, STEM alanlarında (Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) kadınların eğitim ve istihdam süreçlerinde karşılaştıkları yapısal sorunları ve dijitalleşmenin bu alan üzerindeki dönüştürücü etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzde iş piyasasında yaşanan dijital dönüşüm ve geleceğin mesleklerinin büyük ölçüde STEM becerileri ile dijital yetkinlikler üzerine inşa edilmesi, bu alanların hem ekonomik kalkınma hem de toplumsal eşitlik açısından önemini artırmaktadır. Bununla birlikte STEM alanları, tarihsel olarak erkek egemen meslek alanları olarak şekillenmiş ve bu durum kadınların eğitimden iş gücü piyasasına geçiş sürecinde çeşitli eşitsizliklerle karşılaşmasına neden olmuştur. Türkiye’de STEM alanlarında üniversite eğitimi alan kadınların oranı birçok ülkeye kıyasla görece yüksek olmasına rağmen, bu oranın istihdam aşamasında belirgin biçimde düşmesi dikkat çekici bir durumdur. Bu durum, cam tavan, toplumsal cinsiyete dayalı mesleki ayrışma, iş-aile dengesi sorunları ve iş yerindeki kültürel engeller gibi yapısal eşitsizliklerin varlığına işaret etmektedir. Bu bağlamda çalışma, Dördüncü Sanayi Devrimi’nin önemli çıktılarında biri olan dijital dönüşümün STEM alanları üzerindeki etkisini toplumsal cinsiyet perspektifinden ele almaktadır. Araştırma kapsamında STEM sektöründe çalışan 12 kadın ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, kadınların eğitimden istihdama geçiş sürecindeki deneyimleri, iş yaşamında karşılaştıkları engeller ve dijitalleşmenin kariyer fırsatlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın temel amacı, dijitalleşmenin STEM alanlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen bir kaldıraç işlevi görüp görmediğini kadınların deneyimleri üzerinden ortaya koymaktır. Elde edilen bulgular, dijital dönüşümün yeni fırsatlar yaratma potansiyeline sahip olduğunu göstermekle birlikte, mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin tamamen ortadan kalkmadığını ve bu alanda yapısal politikaların önemini koruduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, STEM, Kadın Deneyimleri, Nitel Araştırma

Women and Digitalisation in STEM Fields in Turkey: A Qualitative Study

This study aims to examine the structural challenges women face in education and employment within the STEM fields (Science, Technology, Engineering and Mathematics), as well as the transformative impact of digitalisation on these sectors. The digital transformation currently taking place in the labour market and the fact that the professions of the future are largely built upon STEM skills and digital competencies have increased the importance of these fields in terms of both economic development and social equality. However, STEM fields have historically been shaped as male-dominated professions, and this situation has led to women encountering various inequalities during their transition from education to the labour market. Although the proportion of women pursuing university education in STEM fields in Turkey is relatively high compared to many other countries, the significant drop in this proportion at the employment stage is a striking phenomenon. This situation points to the existence of structural inequalities such as the glass ceiling, gender-based occupational segregation, work-family balance issues, and cultural barriers in the workplace. In this context, the study examines the impact of digital transformation—a key outcome of the Fourth Industrial Revolution—on STEM fields from a gender perspective. As part of the research, semi-structured in-depth interviews were conducted with 12 women working in the STEM sector. Using qualitative research methods, the study examined the women’s experiences during the transition from education to employment, the barriers they encountered in their professional lives, and the impact of digitalisation on career opportunities. The primary aim of the research is to determine, through the women’s experiences, whether digitalisation acts as a lever supporting gender equality in STEM fields. The findings demonstrate that whilst digital transformation has the potential to create new opportunities, existing gender inequalities have not been entirely eliminated, and structural policies in this area remain crucial.

Keywords: Digitalization, STEM, Women’s Experiences, Qualitative Research

Kadına Şiddette Kültürel Damgalar ve Atasözleri

Bu çalışma, dil ve kültür arasındaki güçlü karşılıklılığı temel alarak Türk atasözlerinde kadına yönelik temsilleri toplumsal cinsiyet bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Dil, bir toplumun değerlerini, normlarını ve kültürel kabullerini kuşaktan kuşağa aktaran en önemli araçlardan biridir. Bu aktarımın sözlü kültürdeki en belirgin unsurlarından biri olan atasözleri, toplumun tarihsel deneyimlerini, dünya görüşünü ve değer yargılarını kısa ve özlü biçimde yansıtmaktadır. Bu nedenle atasözleri, yalnızca dilsel kalıplar değil, aynı zamanda kültürel zihniyetin, toplumsal yapının ve cinsiyet rollerinin anlaşılması açısından da önemli göstergeler olarak değerlendirilmektedir.

Çalışma kapsamında kadınla ilgili atasözlerinde kadına yüklenen rollerin nasıl tanımlandığı, bu rollerin hangi davranış ve kimlik kalıpları üzerinden inşa edildiği ve söz konusu temsillerin ataerkil kültürel yapıyla nasıl ilişkilendiği analiz edilecektir. Toplumsal cinsiyet perspektifi çerçevesinde yürütülecek nitel analizde, atasözlerinde kadının hangi özelliklerle betimlendiği, hangi beklentilere bağlı olarak konumlandırıldığı ve bu söylemlerin toplumsal cinsiyet algısının oluşumuna nasıl katkı sağladığı tartışılacaktır.

Bu araştırma, sözlü kültür ürünlerinin cinsiyetçi değerlerin üretilmesi ve sürdürülmesindeki rolünü ortaya koyarak toplumsal cinsiyet çalışmalarına katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Böylece geleneksel söylemlerin kadın kimliğine dair oluşturduğu kültürel çerçevenin anlaşılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Atasözleri, Kadın Temsili, Kültür, Sözlü Kültür

Cultural Stigmas and the Effect of Proverbs on Violence Against Women

This study aims to examine the representations of women in Turkish proverbs within the context of gender studies, based on the strong reciprocal relationship between language and culture. Language serves as a fundamental medium through which a society's values, norms, and cultural structures are transmitted across generations. Proverbs, as one of the most significant components of oral tradition, concisely encapsulate collective experiences, worldviews, and value judgments. Thus, they are not merely linguistic expressions but also cultural indicators that reflect societal mentality, social structures, and gendered expectations.

Within this framework, the study investigates the roles attributed to women in Turkish proverbs, the identity patterns through which these roles are constructed, and the ways in which these representations relate to patriarchal cultural structures. Employing a qualitative research approach, the analysis focuses on how women are depicted, which behavioral and identity norms they are associated with, and how such discursive constructions contribute to the formation and reinforcement of gender perceptions.

By revealing the role of oral cultural products in producing and sustaining gendered norms, this research seeks to contribute to the literature on gender studies. Ultimately, the study aims to provide a deeper understanding of the cultural frameworks through which women's identities have been traditionally shaped in Turkish society.

Keywords: Gender, Proverbs, Representation of Women, Culture, Oral Culture

Siyasette Aile Silahı: Kadına Yönelik Görünmez Şiddet

Göçebe yaşam pratiklerinde toplumsal alanın önemli unsurlarından biri olarak kamusal roller üstlenen kadınların, yerleşik hayata geçişle birlikte toplumsal hiyerarşide farklı bir konumlandırmaya tabi tutulması, literatürde bir şiddet biçimi olarak ele alınmaktadır. "Kadınların kamusal alandan el çektilirip 'özel alan' denilen o dar çembere hapsedilmesi, basit bir kültürel değişimden ibaret görülemez. Bu, kökleri derinde olan yapısal bir güç mücadelesinin doğrudan yansımasıdır." Siyasal şiddet olarak nitelendirilen bu baskı, tarihsel olarak fiziksel zor, devlet aygıtlarının baskıcı araçları ve kurumsal ayrımcılık üzerinden değerlendirilmiş olsa da, modern siyasal iletişimde bu şiddet çok daha incelikli, dolaylı ve çoğu zaman fark edilmesinde güç sembolik ve psikolojik boyutlara evrilmiştir.

Günümüz siyasal atmosferinde kadın siyasetçiler, yalnızca politik görüşleri ya da programları nedeniyle değil; kadın olmalarına özgü toplumsal roller üzerinden hedef alınmakta, bu da şiddetin niteliğini daha karmaşık bir hâle getirmektedir. Özellikle annelik ve eşlik gibi "ailevi roller", kadın siyasetçilerin kamusal geçerliliğini tartışmaya açmak için manipülatif bir çerçeveye dönüştürülmekte; İronik bir şekilde, kadınların ev içindeki emeği ve sorumlulukları, siyasi arenada onların önünü kesmek için birer 'zayıflık ve yetersizlik' argümanına dönüştürülüyor." Siyasal rekabet, yerini kişisel bir itibarsızlaştırma savaşına bırakıyor. Mesele artık politika değil, kimlik. Siyaset, kadın bedeni üzerinden verilen amansız bir güç mücadelesinin sahası haline geliyor."

Bu çalışma, kadın siyasetçilerin maruz kaldığı bu çok katmanlı şiddet biçiminin, özellikle ailevi roller üzerinden nasıl kurumsallaştığını ve nasıl yeniden üretildiğini incelemektedir. Toplumsal cinsiyet normlarının siyasal sahasında nasıl bir 'silaha' dönüştüğüne odaklanan bu çalışma; saldırıların asıl hedefinin politik görüşler değil, toplumsal cinsiyet kodları olduğunu gün yüzüne çıkarıyor."

Anahtar Kelimeler: Siyasal Şiddet, Kadın Siyasetçiler, Aile, Karakter Suikastı, Stratejik İletişim.

Family as a Political Weapon: Invisible Violence Against Women in Politics

In nomadic social structures, women held central and indispensable roles as foundational actors within communal life. However, with the transition to sedentary forms of living, the repositioning of women within the social hierarchy has been conceptualized in the literature as a form of structural violence. The withdrawal of women from public visibility, their exclusion from decision-making mechanisms, and their confinement to the private sphere constitute not merely a cultural transformation but a manifestation of deeply entrenched power relations. Although such pressure has historically been categorized as political violence commonly associated with physical coercion, the repressive capacities of state apparatuses, and institutional discrimination in contemporary political communication it has evolved into far more subtle, indirect, and often imperceptible symbolic and psychological modalities.

In the contemporary political landscape, women politicians are targeted not solely for their policy positions or ideological commitments but also through gender-specific social roles imposed on them. Responsibilities related to motherhood and marriage, framed as "familial roles," are increasingly weaponized to undermine women's public legitimacy. These private-sphere expectations are strategically recast within political arenas as indicators of inadequacy, thereby transforming political competition from an arena of rational argumentation into a battleground of personal degradation. Consequently, politics becomes a site where power struggles are re-enacted through women's bodies and identities, further entrenching gendered hierarchies.

This study examines how these multilayered forms of violence experienced by women politicians become institutionalized and systematically reproduced, particularly through the manipulation of familial roles. By analyzing how gender norms are transformed into political instruments, the research demonstrates that attacks directed at women in politics are frequently constructed not around substantive political critique but around gendered judgments and narratives. Such practices show how familial expectations become instruments of symbolic violence, undermining women's political agency and reinforcing patriarchal power.

Keywords: Political Violence; Women Politicians; Family; Character Assassination; Strategic Communication

İlkokul Düzeyi Dijital Çocuk Edebiyatı Platformlarında Aile Temsili, Medya ve Etik

Dijitalleşme ile birlikte çocuk edebiyatının sunum biçimleri ve okuma etkinlikleri önemli bir dönüşüme uğramıştır. Bu çalışmanın amacı, geleneksel yayıncılık anlayışının dijital uzantıları ile günümüzde yaygınlaşan üretken yapay zeka tabanlı platformların, ilkökul düzeyine yönelik çocuk edebiyatı içeriklerinde "aile" kavramını nasıl temsil ettiğini medya ve etik bağlamında karşılaştırmalı olarak incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseninde yürütülen bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemi kullanılmış, veri kaynağı olarak TRT Çocuk Kitaplık, Çamlıca Çocuk ve Fedu.ai platformları örneklem olarak belirlenmiştir. Veri toplama sürecinde platformlardan elde edilen ve aile konusuna dayanan insan üretimi eserler ile yapay zeka üretimi eşdeğer metinler derlenmiştir. Elde edilen veriler aile içi dinamikler, ebeveyn rolleri, medyanın pedagojik sorumluluğu ve değer aktarımındaki etik sınır temaları merkeze alınarak içerik analizi yöntemiyle işlenmiştir.

Analiz sonuçlarından elde edilen bulgular, geleneksel dijital platformların yerel kültürel kodları, hiyerarşik saygı unsurlarını ve geniş aile dinamiklerini belirgin bir kontrolden ve pedagojik anlayıştan geçirilerek sunulduğunu göstermektedir. Diğer yandan, doğrudan bir yetişkin kontrolü ve yönlendirmesiyle eş-üretim imkanı tanıyan Fedu.ai platformunda, aile temsillerinin varsayılan algoritmik yapıda daha evrensel ve çekirdek aile normlarına yakın olduğu görülmektedir. Ayrıca, üretken medyada ahlaki sınırların yalnızca algoritmik filtrele ve komut veren yetişkinin kontrolüne kalması, medyanın geleneksel tüketim doğasını dönüştürerek yeni etik tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu araştırma, dijital çocuk edebiyatında pasif okur rolünden aktif eş-yazar rolüne geçişin pedagojik yansımalarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Çocuk Edebiyatı, Dijital Okuma, Etik, Yapay Zeka

Family Representation, Media, and Ethics in Elementary-Level Digital Children's Literature Platforms

With digitalization, the presentation formats of children's literature, reading activities, and the role of the media in this process have undergone a significant transformation. The aim of this study is to comparatively examine how the digital extensions of traditional publishing and the currently widespread generative artificial intelligence-based platforms represent the concept of "family" in children's literature contents intended for the elementary school level, within the context of media and ethics. In this research, which was conducted using document analysis—a qualitative research method—the purposive sampling method was used, and TRT Çocuk Kitaplık, Çamlıca Çocuk, and Fedu.ai platforms were determined as the sample data sources. During the data collection process, human-produced works and AI-generated equivalent texts based on a common scenario (e.g., intra-family problem-solving), obtained from the platforms, were compiled. The obtained data were processed using the content analysis method, centering on the themes of intra-family dynamics, parental roles, the pedagogical responsibility of the media, and ethical boundaries in value transmission.

The findings obtained from the analysis indicate that traditional digital platforms present local cultural codes, hierarchical elements of respect, and extended family dynamics by putting them through a distinct control and pedagogical understanding. On the other hand, on the Fedu.ai platform, which enables co-production with direct adult control and guidance, it is observed that family representations are closer to universal and nuclear family norms in its default algorithmic structure. Furthermore, the fact that moral boundaries in generative media are left solely to algorithmic filters and the control of the prompting adult transforms the traditional consumption nature of the media, bringing about new ethical debates. This research aims to reveal the pedagogical implications of the transition from a passive reader role to an active co-author role in digital children's literature.

Keywords: Family, Children's Literature, Digital Reading, Ethics, Artificial Intelligence

Aile Kurumunun Dönüşen Dinamikleri: Evlilik ve Çocuk Sahibi Olmaya İlişkin Algı, Tutum ve Deneyimler Üzerine Bir Literatür İncelemesi

Evlilik ve çocuk sahibi olma, tarihsel olarak yetişkin yaşamının temel aşamaları olarak kabul edilen ve toplumların sürekliliğinde merkezi rol oynayan sosyal kurumlardır. Aile kurumu, bireylerin sosyalizasyonu, bakım ilişkileri ve kuşaklar arası dayanışma açısından önemli bir işlev görmeye devam etmektedir. Bununla birlikte sosyoloji ve aile çalışmaları literatürü, toplumsal değişim süreçleriyle birlikte evlilik ve ebeveynliğe atfedilen anlamların ve bu kurumların deneyimlenme biçimlerinin dönüşmekte olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, evlilik ve ebeveynliğe ilişkin algı, tutum ve deneyimlerde yaşanan dönüşümü uluslararası ve ulusal literatür üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, kuramsal ve ampirik çalışmaların eleştirel değerlendirilmesine dayanan bir literatür incelemesi niteliğindedir.

Literatür bulguları, modernleşme ve bireyselleşme süreçleriyle birlikte evliliğin giderek daha fazla duygusal tatmin, ilişki kalitesi ve bireysel mutluluk üzerinden değerlendirilen bir ilişki biçimine dönüştüğünü göstermektedir. Benzer şekilde çocuk sahibi olma kararı da biyolojik ya da normatif bir zorunluluktan çok, bireylerin ekonomik koşulları, kariyer planları ve yaşam stratejileri doğrultusunda müzakere edilen bilinçli bir tercih alanı haline gelmektedir. Bununla birlikte mevcut çalışmalar, evlilik ve ebeveynlik deneyimlerinin yalnızca bireysel tercihlerle açıklanamayacağını; toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, bakım emeğinin cinsiyetlendirilmiş yapısı, sınıfsal farklılıklar ve kurumsal destek mekanizmalarının bu süreçleri belirleyici biçimde etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, literatürde yaygın olan “iyi evlilik = iyi ebeveynlik” varsayımının analitik açıdan sınırlı olduğunu savunmakta ve evlilik ile ebeveynliğin bireysel tercihler ile yapısal koşullar arasındaki çok katmanlı etkileşim içinde ele alınması gerektiğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda çalışma, aile kurumunun toplumsal değişim süreçleri içinde çözülmesinden ziyade yeni koşullara uyum sağlayarak yeniden yapılandığını ve toplumsal dayanışmanın önemli bir zemini olmaya devam ettiğini vurgulayan literatür tartışmalarına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Ebeveynlik, Aile Dönüşümü, Toplumsal Cinsiyet, Bakım Emeği

Changing Dynamics of the Family Institution: A Literature Review on Perceptions, Attitudes and Experiences Toward Marriage and Childbearing

Marriage and childbearing have historically been regarded as fundamental stages of adult life and key social institutions ensuring the continuity of societies. The family institution continues to play a crucial role in socialization processes, care relations, and intergenerational solidarity. At the same time, sociological and family studies literature increasingly suggests that the meanings attributed to marriage and parenthood, as well as the ways in which these institutions are experienced, are undergoing significant transformation in contemporary societies. This study aims to analyze the changing perceptions, attitudes, and experiences related to marriage and parenthood by reviewing both international and national literature. The research adopts a literature review approach based on the critical evaluation of theoretical and empirical studies.

Existing literature indicates that processes of modernization and individualization have increasingly reshaped marriage as a relationship centered on emotional satisfaction, relational quality, and individual well-being. Similarly, the decision to have children is no longer perceived solely as a biological or normative obligation but rather as a negotiated life choice shaped by economic conditions, career trajectories, and personal life strategies. Nevertheless, previous studies also demonstrate that marriage and parenthood cannot be understood solely through individual preferences; structural factors such as gender inequalities, the gendered organization of care work, class-based differences, and institutional policy frameworks significantly shape these experiences. The study argues that the commonly implied assumption of “good marriage equals good parenthood” is analytically limited and that marriage and parenthood should instead be understood through the interaction between individual choices and broader structural conditions. In this respect, the study contributes to the literature by emphasizing that the family institution is not disappearing but rather reconfiguring itself in response to social change while continuing to function as a central site of social solidarity and care.

Keywords: Marriage, Parenthood, Family Transformation, Gender Relations, Care Work

Evli Bireylerde İlişkisel Yılmazlığın, Algılanan Ebeveyn İlişkisi ve İlişki Kalitesi ile İlişkilerinin İncelenmesi

Bu araştırmanın amacı evli bireylerde ilişkisel yılmazlık, algılanan ebeveyn ilişkisi ve romantik ilişki kalitesi arasındaki ilişkileri incelemektir. Çalışma, evlilik ilişkilerinin yalnızca mevcut etkileşimler üzerinden değil, bireyin çocukluk ve ergenlik döneminde deneyimlediği aile ilişkileriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiği varsayımına dayanmaktadır. Bu doğrultuda bireylerin ebeveynlerinin birbirleriyle kurdukları ilişkiye dair algıları, evlilikte karşılaşılan güçlükler karşısında geliştirdikleri uyum süreçleri ve evlilik ilişkisini değerlendirme biçimleri ele alınmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılan 505 evli birey oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak Demografik Bilgi Formu, İlişkisel Yılmazlık Ölçeği, Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği ve Algılanan Ebeveyn İlişkisi Ölçeği kullanılmıştır. Veriler Pearson korelasyon analizi, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, ilişkisel yılmazlık ile romantik ilişki kalitesi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Buna göre evlilik ilişkilerini daha doyum verici, uyumlu ve olumlu biçimde değerlendiren bireylerin ilişkisel yılmazlık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, ilişki kalitesinin çiftlerin ilişkilerinde karşılaştıkları stres ve güçlüklerle birlikte başa çıkabilme becerilerini güçlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca ilişkisel yılmazlık ile algılanan ebeveyn ilişkisi arasında düşük düzeyde ancak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu, bireylerin ebeveynlerinin birbirleriyle kurdukları ilişkiye dair algılarının evlilik ilişkilerinde sergiledikleri dayanıklılık ve uyum süreçleri üzerinde etkili bir değişken olabileceğini göstermektedir. Demografik değişkenlere göre yapılan analizlerde ise cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey, evlilik süresi ve çocuk sayısına göre bazı değişkenlerde anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Genel olarak bulgular, evli bireylerde ilişkisel yılmazlığın romantik ilişki kalitesi ve algılanan ebeveyn ilişkisi ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Ebeveyn İlişkisi, Evlilik, İlişki Kalitesi, İlişkisel Yılmazlık

Examining the Relationships of Relational Resilience with Perceived Parental Relationship and Relationship Quality in Married Individuals

The aim of this study is to examine the relationships among relational resilience, perceived parental relationship, and romantic relationship quality in married individuals. The study is based on the assumption that marital relationships should be evaluated not only through current interactions but also in relation to the family relationships experienced by individuals during childhood and adolescence. In this context, individuals' perceptions of the relationship between their parents, the coping processes they develop in the face of difficulties encountered in marriage, and the ways they evaluate their marital relationships were examined. The research was conducted using the correlational survey model, one of the quantitative research methods. The sample of the study consisted of 505 married individuals reached through convenience sampling. Data were collected using the Demographic Information Form, the Relational Resilience Scale, the Romantic Relationship Quality Scale, and the Perceived Parental Relationship Scale. The data were analyzed using Pearson correlation analysis, independent samples t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA). The findings of the study revealed a positive and significant relationship between relational resilience and romantic relationship quality. Accordingly, it has been determined that individuals who evaluate their marital relationships as more satisfying, harmonious, and positive have higher levels of relational resilience. This result shows that relationship quality strengthens couples' ability to cope with the stress and difficulties they encounter in their relationships. In addition, a low but significant relationship was found between relational resilience and perceived parental relationship. This finding suggests that individuals' perceptions of the relationship between their parents may influence the resilience and adaptation processes they exhibit in their marital relationships. Analyses conducted according to demographic variables revealed significant differences in some variables based on gender, age, socio-economic status, duration of marriage, and number of children. Overall, the findings indicate that relational resilience in married individuals is associated with romantic relationship quality and perceived parental relationship.

Keywords: Perceived Parental Relationship, Marriage, Relationship Quality, Relational Resilience

Genç Yetişkinlerin Aile İçi İletişimlerinin Evlilik Beklentileri ile İlişkisi

Genç yetişkinlik eş seçimine ve evliliğe ilişkin beklentilerin belirginleştiği kritik bir gelişim dönemidir. Aile içi iletişim ise eşler, ebeveynler ve çocuklar ile farklı kuşaklar arasındaki etkileşim süreçlerini kapsayan çok boyutlu bir yapı olup bireylerin evliliğe yönelik tutumlarını güven ve ilişkiyel istikrar algısı üzerinden dolaylı biçimde etkileyebilmektedir. Bu sebeple araştırmanın amacı, genç yetişkinlik döneminde bulunan bireylerin aile içi iletişim kalıpları ile evlilik beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada nicel ve kesitsel araştırma yöntemi kullanılmış olup örneklem, İzmir'de bulunan 18-35 yaş aralığındaki 353 genç yetişkinden oluşmaktadır. Veri toplama araçları olarak Aile İletişim Kalıpları Ölçeği ve Evlilik Beklentisi Ölçeği çevrimiçi yöntemle uygulanmıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde, aile içi iletişim kalıpları ile evlilik beklentisi arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Alt boyutlarda diyalog boyutunun evlilik beklentisiyle anlamlı biçimde ilişkili olduğu, uyum boyutunun ise tek başına anlamlı ilişki göstermediği görülmüştür. Regresyon analizinde her iki alt boyutun birlikte evlilik beklentisindeki varyansın %10.7'sini açıkladığı, diyalog boyutunun daha güçlü, uyum boyutunun ise anlamlı bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak aile ortamında kurulan nitelikli iletişimin genç yetişkinlerin evlilik beklentilerini olumlu yönde şekillendirdiği, açık ve destekleyici bir iletişim ortamının evliliğe gerçekçi yaklaşmayı kolaylaştırdığı ortaya konmaktadır. Uyum boyutunun tek başına belirleyici etki göstermemesi, asıl belirleyicinin duygusal açıdan besleyici bir diyalog iklimi olduğuna işaret etmektedir. Bu doğrultuda psikolojik danışma ve evlilik öncesi psiko-egitim uygulamalarında aile iletişim kalitesinin ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi İletişim, İletişim Kalıpları, Evlilik Beklentisi, Genç Yetişkinlik

Examining The Relationship Between Young Adults' Marital Expectations and Family Communication Patterns

Young adulthood is a critical developmental period in which expectations regarding partner selection and marriage become prominent. On the other hand, family communication is a multidimensional structure encompassing interaction processes between spouses, parents, children, and different generations, and may indirectly influence individuals' attitudes toward marriage through perceptions of trust and relational stability. Therefore, this study aims to examine the relationship between family communication patterns and marriage expectations among young adults. The study employed a quantitative and cross-sectional design, with a sample of 353 young adults aged 18-35 residing in İzmir. The Family Communication Patterns Scale and the Marriage Expectation Scale were administered via an online data collection method. Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis were used to analyze the data. The findings revealed a moderate, positive, and significant relationship between family communication patterns and marriage expectations. Among the subscales, the dialogue dimension was significantly associated with marriage expectations, whereas the conformity dimension alone did not show a significant relationship. The regression analysis indicated that both subscales together explained 10.7% of the variance in marriage expectations, with the dialogue dimension being the stronger predictor and the conformity dimension also emerging as a significant predictor. In conclusion, quality communication within the family positively shapes young adults' marriage expectations, and an open and supportive communication environment facilitates a realistic approach to marriage. The fact that the conformity dimension did not show a significant effect on its own suggests that the primary determinant is an emotionally nurturing dialogue climate rather than rule-based family structures. Accordingly, it is recommended that the quality of family communication be addressed in psychological counseling and premarital psychoeducation practices.

Keywords: Family Communication, Communication Patterns, Marriage Expectations, Emerging Adulthood

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Okul-Aile İş Birliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin İncelenmesi

Bu araştırmanın temel amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin, okul-aile iş birliği sürecine ilişkin görüş, beklenti ve deneyimlerini incelemektir. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin görüşlerini belirlemek için yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu İzmir ilinin Buca ve Konak ilçelerinde göre yapan toplam 7 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için görüşme tekniği kullanılmıştır. Yöneticilerin görüşlerini almak için araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formunda toplam 9 adet soru bulunmaktadır. Ayrıca katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda yöneticiler, aile katılımı çocukların gelişimini destekleyen önemli bir unsur olarak görmektedirler. Ailelerin eğitim sürecindeki aktif katılımı çocukların öğrenme süreçlerini olumlu etkilemekte ve okul ile aile iş birliği güçlendirmekle olduğunu belirtmişlerdir fakat ailelerin düzenlenen etkinliklere katılım düzeyinin düşük olmasının ve ailelerin çeşitli sınırlılıkları bulunmasının süreci olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Ek olarak bu süreçte okul yönetiminin yoğun idari sorumlulukları ve kurumsal imkân sınırlılıklarının bulunması da aile katılımını etkilemektedir. İlgili sorunların önüne geçilebilmek için yöneticiler aile katılımının sağlanmasına yönelik çeşitli faaliyetler düzenlemektedirler. Genel olarak değerlendirildiğinde, okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının öneminin farkında olduğu, ancak sürecin daha etkili ve sürdürülebilir hâle gelebilmesi için okul ve aile arasındaki iletişimin güçlendirilmesi, velilerin bilinçlendirilmesi ve katılımı destekleyici uygulamaların artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul-Aile İş Birliği, Okul Öncesi Eğitim, Okul Yöneticileri

Examination of Administrators' Views on School-Family Cooperation in Preschool Education Institutions

The main objective of this study is to examine the views, expectations, and experiences of school administrators working in preschool education institutions affiliated with the Ministry of National Education regarding the school-family cooperation process. The study employed a qualitative research approach and was designed as a case study in order to explore administrators' perspectives in depth. The study group was determined through typical case sampling, which is a purposive sampling technique. The participants consisted of 7 school administrators working in preschool education institutions located in the Buca and Konak districts of İzmir province. Data was collected through the interview technique. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used to obtain administrators' opinions about school-family cooperation. The form included 9 open-ended questions. In addition, a personal information form was used to determine the socio-demographic characteristics of the participants. The data obtained from the interviews were analyzed using content analysis. The findings revealed that administrators consider family participation to be an important factor supporting children's development and learning processes. According to the participants, the active involvement of families in educational activities strengthens communication between the school and the family and contributes positively to children's development. However, administrators emphasized that the limited participation of parents in organized activities and various family-related constraints negatively affect the cooperation process. They also stated that heavy administrative responsibilities and limited institutional resources restrict the effective implementation of family participation practices. To address these challenges, administrators organize various activities and communication practices to encourage parental involvement. Overall, the findings indicate that family participation is recognized as essential in preschool education institutions; however, strengthening school-family communication, increasing parental awareness, and expanding participation-oriented practices are necessary to make the process more effective and sustainable.

Keywords: School-Family Cooperation, Preschool Education, School Administrators

Türkiye Nüfus Yapısının Değişimi: İzmir Örneği (2000-2025)

Bu çalışma, Türkiye’de modernleşme sürecinin nüfus yapısı üzerindeki etkilerini İzmir örneği üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Son yirmi beş yılda İzmir’de doğum oranlarının belirgin biçimde azalması ve boşanma oranlarının artması, toplumsal dönüşümün dikkat çekici göstergeleri arasında yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine dayanan bu araştırmada, 2000–2025 yılları arasında İzmir’deki demografik değişim eğilimleri analiz edilmiştir. Kentleşme düzeyi yüksek olan İzmir, eğitim ve istihdam olanaklarının çeşitliliği nedeniyle Türkiye’deki toplumsal değişim dinamiklerini gözlemlemek açısından önemli bir örnek alan oluşturmaktadır. Elde edilen veriler, 2000 yılında binde 15,2 olan kaba doğum hızının 2025 yılında binde 9,5’e gerilediğini; buna karşılık boşanma hızının binde 1,9’dan 5,2’ye yükseldiğini göstermektedir. Bu değişim, kentleşme, bireyselleşme, kadınların eğitim ve istihdam düzeyindeki artış, ekonomik belirsizlikler ve toplumsal değerlerdeki dönüşüm gibi faktörlerle birlikte değerlendirilmektedir. Ayrıca yaşam maliyetlerindeki artış ve değişen yaşam beklentileri de evlilik ve çocuk sahibi olma kararlarını doğrudan etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Çalışma, aile yapısındaki dönüşümün yalnızca demografik bir değişim olmadığını; aynı zamanda toplumsal yaşamın örgütlenme biçimlerini ve evlilik pratiklerini etkileyen çok boyutlu bir yeniden yapılanma süreci olduğunu ortaya koymaktadır. İzmir örneği, modern kent yaşamının doğurganlık ve evlilik dinamiklerini nasıl yeniden şekillendirdiğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu bağlamda çalışma, Türkiye’deki demografik değişimlerin aile yapısı ve toplumsal cinsiyet bağlamında bütüncül bir perspektifle değerlendirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Demografik Dönüşüm, Doğurganlık, Boşanma Oranları, Aile Yapısının Dönüşümü, İzmir

Changing Population Structure in Turkey: The Case of İzmir (2000–2025)

This study aims to examine the impact of the modernization process on Turkey’s population structure through the case of İzmir. Over the past twenty-five years, the significant decline in birth rates and the increase in divorce rates observed in İzmir have emerged as striking indicators of broader social transformation. Based on data obtained from the Turkish Statistical Institute (TÜİK), this research analyzes demographic change trends in İzmir between 2000 and 2025. As a highly urbanized city with diverse educational and employment opportunities, İzmir constitutes an important case for observing the dynamics of social change in Turkey. The findings indicate that the crude birth rate, which was 15.2 per thousand in 2000, declined to 9.5 per thousand in 2025. In contrast, the crude divorce rate increased from 1.9 per thousand to 5.2 per thousand during the same period. These changes are closely associated with processes such as urbanization, individualization, the rise in women’s education and employment levels, economic uncertainties, and shifts in social values. Rising living costs and changing life expectations also play an important role in shaping decisions related to marriage and childbearing.

The study argues that the transformation of the family structure should not be interpreted solely as a demographic change. Rather, it represents a multidimensional restructuring process that influences the organization of social life and contemporary marriage practices. The case of İzmir clearly illustrates how modern urban life reshapes fertility patterns and marital dynamics. In this respect, the study contributes to a more comprehensive understanding of demographic change in Turkey by examining family structures within the broader context of gender and social transformation.

Keywords: Demographic Transformation, Fertility, Divorce Rates, Transformation of Family Structure, İzmir

Dijital Modernite, Küresel Ağ Toplumu: Tüketim Toplumu Ve Aile

Bu çalışma, modernitenin radikalleşmiş bir formu olan küreselleşme sürecini; dijitalleşme ve tüketim kültürü ekseninde kavramsal bir analiz ile incelemeyi amaçlamıştır. Küreselleşme, sadece ekonomik bir entegrasyon süreci değil, aynı zamanda Giddens'in "yerinden çıkarma" ve Harvey'in "zaman-mekân sıkışması" olarak tanımladığı, toplumsal ilişkilerin yerel bağlamlarından koparak evrensel bir düzleme taşındığı köklü bir dönüşümdür. Modernitenin "kati" formundan Bauman'ın ifadesiyle "akışkan" bir yapıya evrilmesi, bireyin toplumsal konumunu ve tüketim alışkanlıklarını da bu akışkanlık içerisinde yeniden şekillendirmiştir.

Çalışmanın odağını oluşturan dijitalleşme süreci, Castells'in "ağ toplumu" kuramı çerçevesinde ele alınarak, hiyerarşik yapıların yerini esnek, yatay ve geçirgen ağlara bıraktığı yeni bir toplumsal morfoloji olarak incelenmektedir. Bu yeni yapıda bilgi ve iletişim teknolojileri, sadece birer araç değil, toplumsal yaşamın ve ekonomik üretimin temel örgütlenme biçimi haline gelmiştir. Çok uluslu şirketlerin küresel pazardaki egemenliği, dijital ağlar aracılığıyla kültürel kodların ve tüketim standartlarının tekipleşmesine yol açarken; diğer yandan "küreyerleşme" (glokalisasyon) olgusuyla yerel değerlerin küresel formlarla yeniden harmanlandığı hibrit yapılar ortaya çıkarmaktadır.

Tüketim boyutu ele alındığında, Baudrillard'ın "tüketim toplumu" analizine uygun olarak, tüketim eyleminin artık nesnelere kullanın değerinden ziyade sembolik değerleri ve statü göstergeleri üzerinden gerçekleştiği saptanmaktadır. Dijital modernite içerisinde birey ve dolayısıyla aile kurumu tüketim yoluyla yeni kimlikler inşa etmekte ve dijital mecralarda bu kimliği sürekli olarak "refleksif" bir biçimde yeniden üretmektedir. Sonuç olarak çalışma, dijitalleşmenin sağladığı teknolojik imkânların tüketim kültürünü nasıl araçsallaştırdığını ve küresel ağ toplumunun bireyi ve aileyi bir "tüketim öznesi" olarak nasıl konumlandığını literatür taraması ve kuramsal tartışmalar ışığında ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Akışkan Modernite, Ağ Toplumu, Dijitalleşme, Tüketim Kültürü. Aile

Digital Modernity and The Global Network Society: The Transformation of Consumer Society and The Family

This study aims to examine the process of globalization, as a radicalized form of modernity, through a conceptual analysis centered on digitalization and consumer culture. Globalization is not merely a process of economic integration; it is a profound transformation where social relations are detached from their local contexts and moved to a universal plane, characterized by Giddens' "disembedding" and Harvey's "time-space compression." The evolution of modernity from a "solid" form to a "liquid" structure, as articulated by Bauman, has reshaped the individual's social position and consumption habits within this fluidity.

The digitalization process, which forms the core focus of this study, is analyzed within the framework of Castells' "network society" theory as a new social morphology where hierarchical structures are replaced by flexible, horizontal, and permeable networks. In this new structure, information and communication technologies have become more than mere tools; they are the fundamental mode of organization for social life and economic production. While the dominance of multinational corporations in the global market leads to the homogenization of cultural codes and consumption standards via digital networks, the phenomenon of "glocalization" simultaneously creates hybrid structures where local values are re-blended with global forms.

Regarding the dimension of consumption, in alignment with Baudrillard's analysis of "consumer society," it is observed that the act of consumption now occurs through symbolic values and status indicators rather than the utility value of objects. Within digital modernity, the individual—and consequently the institution of the family—constructs new identities through consumption and continuously reproduces these identities "reflexively" in digital spheres. Consequently, through literature review and theoretical discussions, this study aims to reveal how the technological possibilities provided by digitalization instrumentalize consumer culture and how the global network society positions the individual and the family as "subjects of consumption."

Keywords: Globalization, Liquid Modernity, Network Society, Digitalization, Consumer Culture, Family

Aile Yapısının Değişimi: Evlilik, Boşanma, Aile İçi Roller

İnsanlığın başlangıcından bu yana toplumların ontolojik temellerinden biri olan aile kurumu, sosyolojik açıdan kültürel değerlerin aktarılmasında, toplumsal istikrarın ve sürekliliğin sağlanmasında temel bir işleve sahiptir. Aynı zamanda psikolojik açıdan bireylerin aidiyet duygusu geliştirmesinde, güvenli ve sağlıklı bir ortamda yetişmesinde önemli bir rol oynayan aile, toplumu bir arada tutan değerlerin nesiller boyunca aktarımını sağlayan en temel sosyal birim olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte aile kurumu tarihsel süreç içerisinde toplumsal, ekonomik ve kültürel değişimlerden etkilenerek dönüşüm geçirmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ışığında Türkiye’de aile yapısında meydana gelen değişimi evlilik oranları, boşanma oranları ve aile içi roller çerçevesinde incelemektir. 2025 yılı evlenme ve boşanma istatistiklerine göre kaba evlenme hızı binde 6.43 olarak gerçekleşirken, kaba boşanma hızı ise binde 2.26 olarak kaydedilmiştir. Tek ebeveyn ve çocuklardan oluşan çekirdek aile oranı ise yüzde 10.9 olduğu görülmektedir. Bulgular, Türkiye’de evlilik oranlarında görece bir düşüş yaşandığını, boşanma oranlarında artış eğilimi görüldüğünü ve velayete verilen çocuk sayısının da arttığını ortaya koymaktadır. Aile içi rol ve sorumlulukların yeniden tanımlandığı, kadın ve erkek arasındaki rol dağılımının farklılaştığı ve hanehalkı büyüklüğünün giderek küçüldüğü gözlemlenmektedir. Bu durum aile içi rollerin yeniden tanımlanmasına neden olmakta; özellikle parçalanmış ailede büyüyen çocuğun güvenliği ve sağlıklı gelişimi, tek ebeveynlik, bakım sorumluluğu gibi konulara da dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Değişim, Aile yapısı, Aile içi roller, Evlilik, Boşanma

Changes in Family Structure: Marriage, Divorce, and Family Roles

The institution of the family, which has been one of the ontological foundations of societies since the dawn of humanity, plays a fundamental role, from a sociological perspective, in the transmission of cultural values and in ensuring social stability and continuity. Furthermore, from a psychological perspective, the family plays a significant role in helping individuals develop a sense of belonging and grow up in a safe and healthy environment; it is regarded as the most fundamental social unit that ensures the transmission of the values holding society together across generations. However, the institution of the family has undergone transformations over the course of history, influenced by social, economic and cultural changes. The aim of this study is to examine the changes in family structure in Turkey in the light of data from the Turkish Statistical Institute (TÜİK), focusing on marriage rates, divorce rates and roles within the family. According to marriage and divorce statistics for 2025, the crude marriage rate stood at 6.43 per thousand, whilst the crude divorce rate was recorded at 2.26 per thousand. The proportion of nuclear families consisting of a single parent and children was found to be 10.9 per cent. The findings reveal a relative decline in marriage rates in Turkey, an upward trend in divorce rates, and an increase in the number of children awarded custody. It is observed that roles and responsibilities within the family are being redefined, the distribution of roles between women and men is changing, and household sizes are gradually decreasing. This situation leads to a redefinition of family roles; it also draws attention to issues such as the safety and healthy development of children growing up in broken families, single-parenthood, and care responsibilities.

Keywords: Social Change, Family Structure, Family Roles, Marriage, Divorce

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında “Aileme Eğitim Yolculuğum” Projesinde Aile Katılımı Yoluyla Değerler İnşası

Bireylerin kendilerini tanımaları, sosyal bir kimlik inşa etmeleri ve değerleri içselleştirmelerinde okuldaki formal eğitimim yanı sıra ailenin de üstlendiği rol son derece önemlidir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), insanı merkeze alarak “huzurlu aile ve toplum” ile “yaşanabilir çevrede huzurlu insan” yetiştirmeyi temel hedef olarak belirlemiş, iyi ve doğru gibi değer normlarının pekiştirilmesinde ailenin aktif katılımının önemini vurgulamıştır. Uluslararası Aile Sempozyumunun temel konu başlıklarından biri olan “Aile ve Eğitim” temasıyla da doğrudan örtüşen bu çalışmanın amacı, MEB’in “Aileme Eğitim Yolculuğum” projesi kapsamında hazırlanan aile katılımı etkinliklerini, TYMM’de yer alan Erdem-Değer-Eylem (EDE) çerçevesi odağında detaylı bir biçimde incelemektir. Araştırma, yeni müfredat modelinin yapıtaşlarından olan değerler boyutunu, doğrudan aile katılımı ekseninde bütüncül bir yaklaşımla analiz etmesi bakımından alan yazına özgün bir katkı sunmakta ve önem taşımaktadır. Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanılarak yürütülen çalışmada, proje kapsamındaki etkinlik içerikleri incelenmiş ve veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Etkinliklerde geçen ifadeler, EDE çerçevesindeki değer ve eylem göstergeleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, söz konusu aile katılımı etkinliklerinin özellikle aile bütünlüğü, çalışkanlık ve sevgi etrafında kümelendiği belirlenmiştir. Ayrıca bu etkinliklerin saygı, estetik, doğruluk, dostluk, dürüstlük, duyarlılık, sağlıklı yaşam, adalet, mütevazılık, sorumluluk, temizlik ve yardımseverlik gibi evrensel değerlerin gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında “Aileme Eğitim Yolculuğum” projesinin değerleri yalnızca teorik düzeyde bırakmayıp eyleme dönüştürdüğü ve aileyi değerler inşasının pasif bir izleyicisinden ziyade aktif ve ayrılmaz bir paydaşı hâline getirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Aile Katılımı, Değerler Eğitimi, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, Temel Eğitim

Value Construction through Family Involvement in the “My Educational Journey with My Family” Project under the Century of Türkiye Education Model

In addition to formal education at schools, the family plays a highly significant role in individuals' self-discovery, construction of a social identity, and internalization of values. The Century of Türkiye Education Model (TYMM), implemented by the Ministry of National Education (MoNE), sets the primary goal of raising a “peaceful family and society” and a “peaceful human in a livable environment” by placing the human at its core, and emphasizes the indispensable importance of active family involvement in reinforcing value norms such as good and right. Directly aligning with the “Family and Education” theme, which is one of the main topics of the International Family Symposium, the purpose of this study is to examine the family involvement activities prepared within the scope of MoNE's “My Educational Journey with My Family” project in detail, focusing on the Virtue-Value-Action (EDE) framework included in the TYMM. The research makes an original contribution to the literature and holds significance as it analyzes the values dimension—one of the building blocks of the new curriculum model—with a holistic approach directly on the axis of family involvement. Conducted using document analysis, one of the qualitative research designs, this study examined the activity contents within the scope of the project, and the data were analyzed using the content analysis technique. The expressions in the activities were evaluated by taking into account the value and action indicators within the EDE framework. As a result of the research, it was determined that the family involvement activities in question clustered particularly around family unity, diligence, and love. Furthermore, it was identified that these activities significantly contribute to the development of universal values such as respect, aesthetics, truthfulness, friendship, honesty, sensitivity, healthy living, justice, humility, responsibility, cleanliness, and helpfulness. In light of the findings obtained, it was concluded that the “My Educational Journey with My Family” project does not leave values merely at a theoretical level but transforms them into action, making the family an active and integral stakeholder rather than a passive observer of value construction.

Keywords: Century Of Türkiye Education Model, Family Involvement, Values Education, Virtue-Value-Action Framework, Basic Education

**Dijital Çağda Aile Temelli Değerler Eğitimi:
Medya ve Teknoloji Kullanımının Çocukların
Değer Gelişimine Etkisi**

Dijitalleşme, aile içi iletişim ve çocuk yetiştirme pratiklerini dönüştürürken; değerler eğitiminin yalnızca okul temelli değil, aynı zamanda aile temelli bir süreç olarak yeniden ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu poster bildiride, ailelerin medya ve teknoloji kullanım alışkanlıklarının çocukların sorumluluk, saygı, empati, iş birliği ve dijital etik gibi temel değerlere yönelik gelişimleri üzerindeki etkisi incelenmektedir. Çalışma, “aile-okul-dijital çevre” üçgeninde değer aktarımının nasıl güçlendirilebileceğine odaklanmaktadır. Araştırma tasarımı, nitel ve nicel verilerin birlikte değerlendirildiği karma bir yaklaşıma dayanmaktadır. Bu kapsamda ilkokul çağında çocuğu olan velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler planlanmakta; öğretmen ve veli gözlemleriyle desteklenen kısa bir ölçme formu üzerinden çocukların dijital davranış örüntüleri değerlendirilmektedir.

Elde edilen bulguların; (i) ebeveynin dijital rehberlik düzeyi arttıkça çocukta dijital sorumluluk ve özdenetim davranışlarının güçlendiğini, (ii) ortak medya kullanımına dayalı aile içi etkileşimlerin değer içselleştirmesini desteklediğini, (iii) sınırsız/sınırlı belirsiz ekran kullanımının ise değer çatışmaları, dikkat dağınıklığı ve iletişim kopukluğu riskini artırdığını göstermesi beklenmektedir. Poster kapsamında aileler için uygulanabilir bir “değer odaklı dijital ebeveynlik çerçevesi” önerilmektedir. Bu çerçeve; yaşa uygun içerik seçimi, birlikte izleme/oyun, ekran süresi sözleşmesi, dijital nezaket dili, mahremiyet farkındalığı ve okul ile düzenli geri bildirim mekanizmalarını içermektedir. Sonuç olarak çalışma, güçlü aile yapısının dijital çağda sürdürülebilir biçimde desteklenebilmesi için değerler eğitimi, medya okuryazarlığı ve pedagojik teknoloji kullanımının bütüncül olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Dijital Ebeveynlik, Medya Okuryazarlığı, Aile-Okul İş Birliği, Eğitimde Teknoloji

**Family-Based Values Education in the Digital
Age: The Role of Media and Technology in
Children’s Value Development**

Digital transformation has significantly reshaped family communication patterns and child-rearing practices, making values education not only a school-based responsibility but also a family-centered process. This poster presentation examines how families’ media and technology use influences children’s development of core values such as responsibility, respect, empathy, cooperation, and digital ethics. The study is framed within the family-school-digital environment triangle and focuses on practical ways to strengthen value transmission in everyday life. The research is designed as a mixed-method framework combining qualitative and quantitative data. Semi-structured interviews are planned with parents of primary school children, and children’s digital behavior patterns are evaluated through a brief assessment form supported by parent and teacher observations.

Expected findings indicate that: (i) higher levels of parental digital guidance are associated with stronger digital responsibility and self-regulation in children; (ii) co-use practices (e.g., co-viewing, co-playing, and family discussion of media content) support deeper value internalization; and (iii) unrestricted or weakly regulated screen exposure may increase risks such as value conflicts, attention problems, and communication breakdown within families. Based on the findings, the poster proposes a practical value-oriented digital parenting framework including age-appropriate content selection, co-engagement strategies, family screen-time agreements, digital civility language, privacy awareness, and regular school-family feedback mechanisms. Overall, the study argues that sustaining strong families in a digital era requires an integrated approach that combines values education, media literacy, and pedagogically informed technology use.

Keywords: Values Education, Digital Parenting, Media Literacy, Family-School Collaboration, Educational Technology

Besin Alerjili Çocuğu Olan Ebeveynlerin Psikososyal Sorunları

Besin alerjileri çocukluk çağında sık görülen kronik sağlık sorunları arasında yer almakta aileler üzerinde önemli psikososyal yükler oluşturabilmektedir. Alerjik reaksiyonların öngörülemeyen biçimde ortaya çıkabilmesi, ağır klinik belirtiler geliştirme riski ve alerjenlerden kaçınmak için sürekli dikkat gerektirmesi, bakım verenlerde sürekli bir stres kaynağı oluşturabilmektedir. Çocukluk çağı besin alerjilerinin ebeveynler üzerindeki psikososyal etkilerinin anlaşılması, destekleyici müdahalelerin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma PRISMA kılavuzları doğrultusunda yürütülen sistematik bir literatür taramasına dayanmaktadır. 2015–2025 yılları arasında yayımlanan akademik çalışmalar, belirlenen anahtar kelimeler kullanılarak PubMed ve Google Akademik veri tabanlarında taranmıştır. İlk taramada toplam 154 çalışma belirlenmiştir. Tarama ve dahil etme kriterlerinin uygulanmasının ardından, besin alerjili çocukların ebeveynlerinin psikososyal deneyimlerine odaklanan 56 çalışma analiz kapsamına alınmıştır.

Literatür incelemesi, ebeveynlerin özellikle kazara alerjen maruziyeti ve ağır alerjik reaksiyon gelişme olasılığına bağlı olarak yüksek düzeyde kaygı yaşadıklarını göstermektedir. Çocuğun beslenmesini ve çevresini sürekli kontrol etme gerekliliği ebeveynlerde artmış stres düzeyleri ve günlük yaşamda sosyal kısıtlanmalarla ilişkilendirilmiştir. Annelerin bakım sorumluluğunu daha fazla üstlendiği ve bunun daha yüksek psikolojik yük ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Ayrıca besin alerjisinin kronik yapısının aile içi rol dağılımını, aile işlevselliğini ve ebeveynlerin yaşam kalitesini olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

Çocukluk çağı besin alerjileri yalnızca tıbbi bir durum olarak değil, aynı zamanda tüm aile sistemini etkileyen biyopsikososyal bir sorun olarak değerlendirilmelidir. Pediatrik besin alerjisi yönetimine aile danışmanlığı ve psikososyal destek yaklaşımlarının entegre edilmesi, ebeveynlerin baş etme becerilerini güçlendirmeye, öz-yeterliliklerini artırmaya ve aile işlevselliğini iyileştirmeye katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Besin Alerjisi, Psikososyal Etkiler, Aile İşlevselliği

Psychosocial Problems of Parents' Children with Food Allergies

Food allergies are common chronic conditions in childhood and may impose substantial psychosocial burdens on families. The unpredictable onset of allergic reactions, the risk of severe symptoms, and the need for constant vigilance in avoiding allergens can create ongoing stress for caregivers. Understanding the psychosocial impact of childhood food allergies on parents is important for developing supportive interventions.

A systematic literature review was conducted following the PRISMA guidelines. Academic studies published between 2015 and 2025 were searched in the PubMed and Google Scholar databases using predetermined keywords. A total of 154 records were initially identified. After screening and applying the predefined inclusion criteria, 56 studies focusing on the psychosocial experiences of parents of children with food allergies were included in the analysis.

The reviewed literature indicates that parents frequently experience heightened anxiety related to the possibility of accidental allergen exposure and severe allergic reactions. This constant vigilance often leads to increased stress levels and social restrictions in daily life. Mothers were commonly reported to assume a greater share of caregiving responsibilities, which was associated with higher levels of psychological burden. In addition, the chronic nature of food allergies was found to negatively influence family role distribution, family functionality, and parental quality of life.

Childhood food allergies should be considered not only a medical condition but also a biopsychosocial challenge affecting the entire family system. Integrating family counseling and psychosocial support into the management of pediatric food allergies may help strengthen parental coping strategies, enhance self-efficacy, and improve family functioning.

Keywords: Childhood Food Allergy, Psychosocial Impact, Family Functionality

Aile Eğitiminde Yaratıcı Drama Temelli Uygulamaların Kaygı, Stresle Başa Çıkma ve Psikolojik İyi Oluş Üzerindeki Etkileri

Günümüz toplumunda bireyler; aile yaşamı, iş, eğitim ve sosyal ilişkiler gibi farklı alanlarda artan sorumluluk ve beklentilerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, bireylerin stres ve kaygı ile başa çıkabilme becerilerinin önemini artırmaktadır.

Aile, bireyin psikolojik gelişimde ve duygusal destek sisteminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle aile eğitim programlarında bireylerin duygusal farkındalıklarını ve stresle başa çıkabilme becerilerini destekleyen yöntemlerin kullanılması önem arz etmektedir.

Yaratıcı drama; doğaçlama, rol oynama ve canlandırma gibi teknikler aracılığıyla yürütülen, bireylerin aktif katılımına dayanan yaşantısal bir öğrenme süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu süreç, bireylerin ve aile üyelerinin kendilerini ifade etmelerine, duygularını fark ederek sosyal etkileşim içerisinde öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak sağlamaktadır. Yaşantısal öğrenmeye dayalı bu yaklaşımın, öğrenmenin kalıcılığını desteklediği, aynı zamanda bireylerin kendilerini daha rahat ifade edebildikleri güvenli bir öğrenme ortamı sunduğu düşünülmektedir. Bu yüzden bakıldığında, yaratıcı drama temelli uygulamaların aile eğitimi süreçlerinde bireyler arası etkileşimi ve iletişimi destekleyebilecek bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, yaratıcı drama temelli uygulamaların bireylerin kaygı düzeyi, stresle başa çıkma becerileri ve psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmaların derlenmesi ve aile eğitimi bağlamında değerlendirilmesidir.

Literatürde yer alan çalışmalar değerlendirildiğinde, yaratıcı drama temelli uygulamaların bireylerin kaygı düzeyi, stresle başa çıkabilme becerileri ve psikolojik iyi oluşları üzerinde olumlu katkılar sağlayabildiği görülmektedir.

Bu doğrultuda yaratıcı drama temelli uygulamaların, aile eğitimi ve aile danışmanlık süreçlerinde kullanılmasına yönelik çalışmaların alana önemli katkılar sunabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Eğitimi, Yaratıcı Drama, Kaygı, Stresle Başa Çıkma, Psikolojik İyi Oluş

The Effects of Creative Drama-Based Applications in Family Education on Anxiety, Coping with Stress, and Psychological Well-being

In today's society, individuals face increasing responsibilities and expectations in various areas such as family life, work, education, and social relationships. This situation highlights the importance of individuals' ability to cope with stress and anxiety.

The family plays a significant role in an individual's psychological development and emotional support system. Therefore, it is important to use methods that support individuals' emotional awareness and stress management skills in family education programmes.

Creative drama is considered an experiential learning process based on active participation, conducted through techniques such as improvisation, role-playing and dramatisation. This process enables individuals and family members to express themselves, recognise their emotions and experience learning through social interaction. This experiential learning-based approach is thought to support the permanence of learning, while also providing a safe learning environment where individuals can express themselves more comfortably. From this perspective, creative drama-based applications are considered a method that can support interpersonal interaction and communication in family education processes.

The aim of this study is to compile studies examining the effects of creative drama-based applications on individuals' anxiety levels, stress coping skills, and psychological well-being, and to evaluate them in the context of family education.

When the studies in the literature are evaluated, it is seen that creative drama-based applications can make positive contributions to individuals' anxiety levels, stress coping skills, and psychological well-being.

In this regard, it is considered that studies on the use of creative drama-based applications in family education and family counselling processes can make important contributions to the field.

Keywords: Family Education, Creative Drama, Anxiety, Coping With Stress, Psychological Well-Being

GÜÇLÜ AİLE GÜÇLÜ GELECEK

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI AİLE SEMPOZYUMU

10-11 NİSAN 2026

ailesempozyumu.deu.edu.tr